

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 639/2017*

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 30η Ιανουαρίου 2017, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύων: Δημήτριος Λουκάς (Αντιπρόεδρος)

Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου (Εισηγήτρια)

Λευκοθέα Ντέκα

Ιωάννης Αυγερινός

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υποβληθείσας υπ' αριθ. πρωτ. 4712/28.5.2012 καταγγελίας των Ι. Μ., Η. Σ., Κ. Μ., Π. Δ., Χ. Λ. (Κ. Λ.), Ν. Κ. και Μ. Κ. κατά της εταιρίας Roma Pizza ΑΕΒΕ για τυχόν παράβαση των άρθρων 1 και 2 του Ν. 3959/2011 ή / και των πρώην άρθρων 1, 2 και 2α του Ν. 703/1977 καθώς και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρα 81 και 82 ΣυνθΕΚ) στην αγορά παροχής υπηρεσιών ταχείας εστίασης».

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, ο Προεδρεύων όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο, Ευαγγελία Ρουμπή, με αναπληρώτρια αυτής την Ευγενία Ντόρντα.

Στη συνεδρίαση τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: 1) ο Ι. Μ. του Κ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», 2) ο Η. Σ. του Κ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εκπροσώπου ατομικής του επιχείρησης, 3) ο Κ. Λ. του Α., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εταίρου της λυθείσας ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «KRISTO LOGO & ΣΙΑ Ο.Ε.», 4) η Μ. συζ. Κ. Λ., ως εταίρος της λυθείσας ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «KRISTO LOGO & ΣΙΑ Ο.Ε.», 5) ο Κ. Μ. του Π., για τον εαυτό του ατομικώς και με την

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις (3) επιπλέον εκδόσεις με τα εξής διακριτικά: 1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2) Έκδοση για την εταιρία ROMA PIZZA ΑΕΒΕ Εστιατορικές, Επισιτιστικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις και 3) Έκδοση για τους καταγγέλλοντες. Από τις τρεις αυτές εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013), και την από 13.1.2015 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με το χαρακτηρισμό των απορρήτων στοιχείων και τον τρόπο υποβολής μη εμπιστευτικής εκδοχής εγγράφων. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

ιδιότητά του ως εκκαθαριστής της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΡΟΣ – ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΜΑΡΡΟΥ ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και 6) ο Μ. Κ. του Ν., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εταίρου της λυθείσας ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων τους Αικατερίνης Καλύβα και Γεωργίου Γκούσκου οι οποίοι νομιμοποιήθηκαν από τους ως άνω παρισταμένους ενώπιον της Επιτροπής. Η εταιρία ROMA PIZZA ΑΕΒΕ Εστιατορικές, Επισιτιστικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις (εφεξής Roma Pizza) παραστάθηκε με το νόμιμο εκπρόσωπό της Δ. Ζ., Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Βασιλείου Παριανού.

Ο Π. Δ. του Δ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εταίρου ή/και νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», η Δ. Κ. του Α., ως εταίρος της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.» και η Μ. Κ. του Ν., ως εταίρος της λυθείσας ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» καίτοι κλητεύθηκαν νομίμως (σχετικές οι υπ' αριθ. 11435/Β'/14.12.2016, 11436/Β'/14.12.2016 και 11449/Β'/15.12.2016 εκθέσεις επίδοσης αντίστοιχα, του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών, Νικολάου Ανδρικόπουλου), δεν παραστάθηκαν.

Ο εκ των καταγγελλόντων Κ. Ν., ο οποίος δραστηριοποιούνταν ως ατομική επιχείρηση στο δίκτυο δικαιόχρησης της Roma Pizza μέχρι και την 31.12.2013 οπότε προέβη σε διακοπή εργασιών στη ΔΟΥ, απεβίωσε την 5.7.2016¹.

Στην αρχή της συζήτησης, η Επιτροπή εξέτασε τις δεσμεύσεις που πρότεινε να αναλάβει με το υπόμνημά της η εταιρία Roma Pizza. Ο Προεδρεύων έδωσε το λόγο στην αρμόδια Εισηγήτρια, Βικτωρία Μερτικοπούλου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 460/26.1.2017 Έκθεσή της επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων και πρότεινε για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, την απόρριψη της πρότασης ανάληψης δεσμεύσεων από την εταιρία Roma Pizza, άλλως να υποβληθεί πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων που να πληρούν τις κατά νόμο προϋποθέσεις, καθώς οι υπό εξέταση προτεινόμενες δεσμεύσεις δεν θεωρούνται κατ' αρχήν πρόσφορες και ικανές να παύσουν τις πιθανολογούμενες παραβάσεις και να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά.

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερόμενων μερών, ο νόμιμος εκπρόσωπος της Roma Pizza και οι καταγγέλλοντες, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της

¹ Από την Υπηρεσία έγιναν ενέργειες για να αναζητηθούν οι εγγύτεροι συγγενείς του αποβιώσαντος. Από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι ο αποβιώσας κατέλιπε ως εξ' αδιαθέτου κληρονόμους τη σύζυγό του Ε. Α. – Κ. και τα ανήλικα τέκνα του Ι. και Μ. – Δ.. Η σύζυγος του θανόντος προέβη, ωστόσο, σε δήλωση αποποίησης κληρονομίας την 12.7.2016, για δε τα ανήλικα τέκνα της κατέθεσε στο Ειρηνοδικείο Κρωπίας την από 26.9.2016 αίτηση παροχής άδειας αποποίησης κληρονομίας για λογαριασμό τους, η οποία προσδιορίστηκε προς εκδίκαση την 7.11.2017. Επίσης, ενόψει του ότι θα καλούνταν ως κληρονόμοι επόμενων τάξεων, προέβησαν σε δήλωση αποποίησης κληρονομίας ενώπιον του Ειρηνοδικείου Κρωπίας ορισμένοι, όχι όμως όλοι οι έτεροι συγγενείς του θανόντος.

προαναφερόμενης εισήγησης, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις, που τους υπέβαλαν ο Προεδρεύων και τα Μέλη της ΕΑ και κατόπιν αποχώρησαν από την αίθουσα.

Η Επιτροπή σε Τμήμα με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων προχώρησε σε διάσκεψη με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη της την Έκθεση επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο αποφάσισε να συνεχισθεί η εξέταση των προτεινόμενων δεσμεύσεων σε επόμενη συνεδρίαση και κάλεσε την εταιρία να υποβάλει νέο κείμενο προτεινόμενων δεσμεύσεων.

Η εταιρία Roma Pizza κατέθεσε επικαιροποιημένο κείμενο προτεινόμενων δεσμεύσεων (με αρ. πρωτ. 179/3.2.2017), το οποίο ζήτησε να γίνει αποδεκτό.

Η Επιτροπή μετά την κατάθεση επικαιροποιημένων δεσμεύσεων από την εταιρία Roma Pizza συνήλθε σε διάσκεψη επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων την 3η Φεβρουαρίου 2017 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 15:00), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων της, με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Έκθεση της Εισηγήτριας και την Εισήγηση επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικά τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση και με τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλαν, τις επικαιροποιημένες δεσμεύσεις που υπέβαλε η Roma Pizza μέχρι το τέλος της ακροαματικής διαδικασίας, καθώς και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

1. Στις 28.5.2012 κατατέθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΓΔΑ») η υπ' αριθ. πρωτ. 4712 καταγγελία (εφεξής και «καταγγελία») των: Ι. Μ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», Η. Σ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εκπροσώπου ατομικής επιχείρησης, Κ. Μ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΡΟΣ – ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΜΑΡΡΟΥ ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», Π. Δ. για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.», Χ. Λ. για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «KRISTO LOGO & ΣΙΑ Ο.Ε.», Ν. Κ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως εκπροσώπου ατομικής επιχείρησης και Μ. Κ., για τον εαυτό του ατομικώς και με την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» (άπαντες εφεξής και «καταγγέλλοντες») κατά

της εταιρίας «ROMA PIZZA - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.Β.Ε.» (εφεξής και «Roma Pizza», «Δικαιοπάροχος» ή «καταγγελλόμενη») για από μέρους της παραβίαση «της διατάξεως του άρθρου 1 παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 2 και 2α του Ν.703/1977, καθώς και των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης Ε.Κ.²».

2. Η καταγγελία αναφέρεται σε περιορισμούς του ανταγωνισμού οι οποίοι επιβάλλονται από την καταγγελλόμενη με όρους της πρότυπης Σύμβασης Δικαιόχρησης (που ενσωματώνονται στις συμβάσεις δικαιόχρησης που έχουν υπογράψει με την εταιρία Roma Pizza), καθώς και της εφαρμοζόμενης συναλλακτικής της σχέσης με τους δικαιοδόχους του δικτύου της. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην καταγγελία, τόσο οι όροι των συμβάσεων δικαιόχρησης που συνάπτει η Roma Pizza ως Δικαιοπάροχος με τα μέλη του δικτύου της (εφεξής και «Σύμβαση Δικαιόχρησης») όσο και οι ακολουθούμενες πρακτικές της Roma Pizza παραβιάζουν τα άρθρα 1 και 2 του Ν. 703/1977 (ήδη άρ. 1 και 2 Ν. 3959/2011) και 81 και 82 ΣυνθΕΚ (ήδη άρ. 101 και 102 ΣΛΕΕ) καθώς και το άρθρο 2^α Ν. 703/1977.
3. Οι καταγγέλλοντες αιτούνται την παρέμβαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού με σκοπό την απαγόρευση και παύση των καταγγελλόμενων περιορισμών, την ακύρωση των συμβάσεων δικαιόχρησης, την επιβολή κυρώσεων στη Roma Pizza και την ενημέρωση των λοιπών αρμοδίων αρχών.

Ι.1 ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡ. 1 ΤΟΥ Ν. 703/1977 (ΗΔΗ ΑΡ. 1 ΤΟΥ Ν. 3959/2011)

4. Ειδικότερα, κατά τα διαλαμβανόμενα στην καταγγελία, οι όροι των συμβάσεων και οι πρακτικές της Roma Pizza μέσω των οποίων παραβιάζεται κατά τα ανωτέρω το άρ. 1 Ν. 703/1977 (ήδη άρ. 1 Ν. 3959/2011) από μέρους της Roma Pizza είναι οι ακόλουθοι:

α) Ο από μέρους της Roma Pizza καθορισμός της τιμολογιακής πολιτικής των μελών του δικτύου, καθώς, όπως οι καταγγέλλοντες αναφέρουν, μεταξύ άλλων «*απαγορεύεται απολύτως σε εμάς ο καθορισμός τιμολογιακής πολιτικής, τοπικών προσφορών κ.ο.κ.*»³,

β) Ο καθορισμός αποκλειστικών προμηθευτών των δικαιοδόχων του δικτύου καθώς, όπως σημειώνουν οι καταγγέλλοντες, «*[ο]ι Δικαιοδόχοι υποχρεωθήκαμε να αγοράζουμε το σύνολο των εμπορευμάτων, που θα διαθέταμε από το κατάστημά μας, αποκλειστικά και μόνον από τον Δικαιοπάροχο ή από άλλη επιχείρηση, την οποία έχει υποδείξει σε εμάς η Δικαιοπάροχος.*».

Κατά την άποψή τους, ο ως άνω περιορισμός δεν επιτρέπει στα μέλη του δικτύου να απευθυνθούν «στην ελεύθερη αγορά για την προμήθεια πρώτων υλών, ανεξαρτήτως αν υφίστανται και άλλοι προμηθευτές στην αγορά με προϊόντα αντίστοιχης αξίας και ποιότητας»,

² Νοούνται προφανώς τα άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ», 2012/C 326/01), πρώην άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΣυνθΕΚ).

³ Βλ. σελ. 35 της καταγγελίας.

ενώ οι τιμές των προμηθευόμενων προϊόντων επιβάλλονται «άνευ άλλου τινός, και σε αντίθεση με τις τιμές ισχύουσες γενικώς στην αγορά». Κατά τους καταγγέλλοντες, μία τέτοια συμφωνία έχει μεταξύ άλλων «αντικείμενο τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ διανομέων στο πλαίσιο ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής», σε συνδυασμό δε με τον επικαλούμενο καθορισμό της τιμολογιακής τους πολιτικής, οδηγεί κατά τους καταγγέλλοντες σε συμπίεση του περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεών τους^{4,5}.

γ) Η από μέρους της Roma Pizza καταπάτηση της εδαφικής προστασίας των δικαιοδόχων, μέσω της παραβίασης των καθορισμένων γεωγραφικών ορίων δραστηριοποίησης των καταστημάτων τους, καθώς και η «ύπαρξη και λειτουργία ανεξάρτητου παράλληλου δικτύου εκ μέρους της καταγγελλόμενης εντός της περιοχής δραστηριότητας των δικαιοδόχων, γεγονός, που αποκλείει εκ των προτέρων τον χαρακτηρισμό του συστήματος διανομής της καταγγελλόμενης ως δικτύου δικαιόχρησης»⁶,

δ) Η επιβολή ρήτρας μη ανταγωνισμού:

- καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης, συνιστάμενη κυρίως σε απαγόρευση δραστηριοποίησης του αντισυμβαλλόμενου δικαιοδόχου σε παρόμοια επιχείρηση, και
- για διάστημα πέντε ετών μετά τη λύση της Σύμβασης Δικαιόχρησης, απαγορεύοντας τη λειτουργία του καταστήματός του υπό συναφή δραστηριότητα.

ε) Η επιβολή λοιπών περιοριστικών για τους δικαιοδόχους συμβατικών όρων, οι οποίοι αφορούν σε «υπέρμετρες ποινικές ρήτρες [...] σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους της “ROMA PIZZA”»⁷, στην προηγούμενη έγκριση ή υπόδειξη εκ μέρους της Roma Pizza αναφορικά με την πρόσληψη του προσωπικού της επιχείρησης⁸ και στο δικαίωμα της δικαιοπαρόχου να λύσει μονομερώς τη Σύμβαση σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης υποχρέωσης από πλευράς δικαιοδόχου⁹.

1.2 ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 703/1977 (ΗΔΗ ΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 3959/2011)

5. Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες¹⁰, η Roma Pizza κατέχει ηγετική θέση στην αγορά δραστηριοποίησής της, η οποία ορίζεται από τους ίδιους ως «αγορά χαμηλού οικονομικού κόστους στην “παρασκευή πίτσας ιδιαίτερης ποιότητας και γεύσης”, μια αγορά, η οποία έχει εν Ελλάδα μόνον δύο εταιρείες – Δικαιοπαρόχους, οι οποίοι δραστηριοποιούνται με μαγαζιά και παρουσία σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, ήτοι την καταγγελλόμενη και την PIZZAFAN». Κατά τους καταγγέλλοντες η Roma Pizza έχει «μερίδιο αγοράς (άνω του 55%

⁴ Βλ. σελ. 33 και 35 της καταγγελίας.

⁵ Από τους ισχυρισμούς των καταγγελλόντων συνάγεται ότι οι τιμές λιανικής που καθορίζει η Roma Pizza είναι χαμηλές και σκοπός τους είναι η αύξηση του περιθωρίου κέρδους τους μέσω ενδεχομένως αύξησης των τιμών πώλησης των προϊόντων τους.

⁶ Βλ. σελ. 30 της καταγγελίας.

⁷ Βλ. σελ. 39 της καταγγελίας.

⁸ Βλ. σελ. 37-38 της καταγγελίας.

⁹ Βλ. σελ. 38 της καταγγελίας.

¹⁰ Βλ. σελ. 18 της καταγγελίας.

[...])» και «διαθέτει ηγετική θέση στην ανωτέρω ορισθείσα υπο-αγορά και δεσπόζουσα θέση στην αγορά των πωλήσεων πίτσας συνολικώς».

6. Με βάση τα ανωτέρω, οι καταγγέλλοντες δικαιολόγοι ισχυρίζονται ότι η Roma Pizza προβαίνει σε κατάχρηση της θέσης αυτής, παραβιάζοντας το άρθρο 2 του Ν. 703/1977 (ήδη άρ. 2 του Ν. 3959/2011) μέσα από μια σειρά «μονομερών» και «καταχρηστικών» όρων, οι οποίοι επιβάλλονται από τη δικαιοπάροχο στους δικαιολόγους – μέλη του δικτύου της.
7. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες¹¹, οι εν λόγω όροι αφορούν σε «επιβολή αποκλειστικών προμηθευτών και μη δικαίων τιμών προμήθειας υλών και άλλων όρων συναλλαγής», «παράνομη επιβολή μακροχρόνιων συμβάσεων», «ανάληψη εξόδων καταστήματος και εξόδων διαφήμισης», «υπολογισμό κόστους διαφήμισης με βάση τον τζίρο καταστήματος και όχι με το πραγματικό κόστος διαφήμισης», «μονομερή και υποχρεωτικό καθορισμό τιμών», «απαγόρευση διενέργειας τοπικής διαφήμισης και προσφορών», «απαγόρευση συμμετοχής σε άλλες επιχειρήσεις», «επιβολή μακροχρόνιων συμβάσεων αποκλειστικής προμήθειας, αλλά και διανομής με σκοπό και αποτέλεσμα την εγκαθίδρυση ενός περικλειστού στεγανού δικτύου, μείωση των περιθωρίων μικτού κέρδους των δικαιολόγων με σκοπό και αποτέλεσμα την εξαφάνιση του ενδο-σηματικού ανταγωνισμού με την αδυναμία παροχής εκπτώσεων εκ μέρους των Δικαιολόγων», «επιβολή άνισων όρων επί ισοδυνάμων παροχών (ήτοι, ύπαρξη παράλληλου δικτύου μη αποκλειστικής διανομής μεταξύ των δικαιολόγων σε περιοχές, που αποτελούν αποκλειστικές εκ των συμβάσεων περιοχές)».

I.2.1 Αναφορά στο Προϊσχύσαν Άρ. 2^ο Ν. 703/1977

8. Η καταγγελία περιλαμβάνει αιτιάσεις περί ύπαρξης σχέσης οικονομικής εξάρτησης και κατάχρησης αυτής από τη δικαιοπάροχο.
9. Οι καταγγέλλοντες αναγνωρίζουν¹², εντούτοις, ότι «η αρμοδιότητα επί παραβάσεων του άρθρου 2α του Ν.703/77 ανήκει πλέον στα πολιτικά δικαστήρια»¹³.

I.2.2 Καταγγελλόμενες Παραβάσεις των Άρθρων 101 Και 102 ΣΔΕΕ (Πρώην Άρθρων 81 και 82 Συνθήκες Ε.Κ.)

10. Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, «η επίμαχη συμπεριφορά της καταγγελλόμενης εταιρίας “ROMA PIZZA”, η οποία εκτείνεται στο σύνολο της Ελληνικής επικράτειας, έχει από την ίδια της τη φύση ως αποτέλεσμα την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση, που επιδιώκεται από τη Συνθήκη, ώστε να τύχει εφαρμογής το άρθρο 81 ΕΚ»¹⁴.

I.3 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΠΑΡ. 3 Ν. 703/1977 ΚΑΙ 81 ΠΑΡ. 3 ΣΥΝΘΕΚ

11. Οι καταγγέλλοντες κάνουν ξεχωριστή μνεία για την από μέρους της Roma Pizza «[π]αράλειψη γνωστοποίησης της σύμβασης δικαιόχρησης» σύμφωνα με το άρθρο 21 του

¹¹ Βλ. σελ. 47 της καταγγελίας.

¹² Βλ. σελ. 40 επ. της καταγγελίας.

¹³ Άρθρο 18^ο του Ν. 146/1994 περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Το ζήτημα αναλύεται κατωτέρω στην οικεία ενότητα.

¹⁴ Βλ. σελ. 23 της καταγγελίας.

Ν.703/1977 και την εξ αυτού του λόγου αδυναμία εφαρμογής της προβλεπόμενης «απαλλαγής ή εξαίρεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν.703/1977». Ειδικότερα, κατά την καταγγελία: «για τις συναφθείσες πριν την 2.8.05 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησής τους συνεπάγεται οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν.703/77. Για τις συναφθείσες μετά την 2.8.05 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος καθεμιάς εκ των επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση αφ' ενός μεν οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν.703/77, αφ' ετέρου δε και επιβολή προστίμου λόγω μη γνωστοποίησης»^{15,16}.

II ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

II.1 ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗ

II.1.1 Roma Pizza

12. Η «Roma Pizza – Εστιατορικές, Επισιτιστικές & Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε.Β.Ε.» ιδρύθηκε το 1994 μετά από συγχώνευση των επιχειρήσεων «Roma Pizza Α.Ε.» και «Αφοί Ζαγκανά Ο.Ε.». Δραστηριοποιείται στην εκμετάλλευση αλυσίδας εστιατορίων πιτσαρίας τα οποία παράλληλα προσφέρουν υπηρεσίες κατ' οίκον παράδοσης και επιτόπια παραλαβής και είναι δικαιούχος του σήματος «Roma Pizza»¹⁷. Σήμερα διαθέτει στον ελλαδικό χώρο συνολικά 54 καταστήματα, καλύπτοντας το μεγαλύτερο τμήμα της ηπειρωτικής Ελλάδας, καθώς και ένα κατάστημα στην Κύπρο¹⁸. [...], οι εν ισχύ συμβάσεις δικαιόχρησης ανέρχονται σε [...] ¹⁹, όπως εξάλλου προκύπτει και από τα προσκομισθέντα από την ίδια στοιχεία.
13. Το ισχύον μέχρι και τις 30.6.2017 Διοικητικό Συμβούλιο²⁰ της εταιρίας αποτελείται από τους:

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
Δημοσθένης Ζαγκανάς	Πρόεδρος & Δ/νων Σύμβουλος

¹⁵ Βλ. σελ. 47 επ. της καταγγελίας. Οι συμβάσεις των καταγγελλόντων δικαιοδόχων έχουν στην πλειονότητά τους υπογραφεί πριν το 2005. Εξάιρεση αποτελεί η περίπτωση των δικαιοδόχων Η. Σ. με τον οποίο υπεγράφη Σύμβαση Δικαιόχρησης το 2007 και η εκ νέου υπογραφή Σύμβασης με το δικαιοδόχο Ι. Μ. με αντισυμβαλλόμενο μέρος αντί για τον ίδιο την ομόρρυθμη εταιρία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.». Το σύνολο των εν λόγω συμβάσεων επισυνάπτονται στην καταγγελία.

¹⁶ Πέραν της επικαλούμενης παράλειψης γνωστοποίησης της Σύμβασης Δικαιόχρησης, οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι υφίστανται και επί της ουσίας λόγοι για τους οποίους εν προκειμένω δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των άρ. 1 παρ. 3 ν. 703/77 και άρ. 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ.

¹⁷ Βλ. σχετικά το ΦΕΚ 6947/19.12.1994.

¹⁸ Όπως αναφέρει η εταιρία στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της «[σ]το δίκτυο καταστημάτων της ROMA PIZZA υπάγεται και ένα κατάστημα εκτός Ελληνικής Επικράτειας, το οποίο λειτουργεί στην Πάφο της Κύπρου [...]».

¹⁹ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza.

²⁰ Βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza καθώς και ΦΕΚ 616/3.2.2015. Η προηγούμενη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρίας όπως δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 14126/14.12.2010 ήταν η ακόλουθη: α) Δημοσθένης Ζαγκανάς, Πρόεδρος, β) Ευαγγελία Ζαγκανά του Αθ., Αντιπρόεδρος και Δ/σα Σύμβουλος, γ) Μάλαμα Ζαγκανά, Μέλος, δ) Εμμανουήλ Αεράκης, Μέλος και ε) Ευαγγελία Ζαγκανά του Κων/νου, Μέλος.

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
Ευαγγελία Ζαγκανά του Αθ.	Αντιπρόεδρος
Μάλαμα Ζαγκανά	Μέλος
Ευαγγελία Ζαγκανά του Κων.	Μέλος
Δανάη Ζαγκανά	Μέλος

14. Όσον αφορά στη μετοχική της σύνθεση και σύμφωνα με τα στοιχεία του Ιουνίου 2016²¹, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας κατανέμεται ως εξής:

Όνοματεπώνυμο	Ποσοστό μ. κ.
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	[...]

15. Βάσει δε των δημοσιευμένων και προσκομισθέντων οικονομικών στοιχείων της εταιρίας, ο κύκλος εργασιών της κατά τα έτη 2002-2015 καθώς και ο συνολικός κύκλος εργασιών του δικτύου Roma Pizza διαμορφώθηκε ως ακολούθως^{22,23}:

Έτος	Σύνολο κύκλου εργασιών Roma Pizza	Έσοδα από δικαιώματα	Έσοδα Δικαιοδόχων ²⁴	Σύνολο κύκλου εργασιών δικτύου Roma Pizza ²⁵
2002	[...]	[...]	[...]	[...]
2003	[...]	[...]	[...]	[...]

²¹ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της εταιρίας.

²² Βλ. σχετικά ό.π. την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της καταγγελλόμενης.

²³ Η εταιρία προσκόμισε οικονομικά στοιχεία από το 2002 και εξής καθώς όπως αναφέρεται στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της, «[γ]ια παλαιότερες χρήσεις, οι οποίες θεωρούνται περαιωμένες, λόγω βλάβης του Η/Υ, τα στοιχεία αυτά δεν είναι άμεσα διαθέσιμα».

²⁴ Διευκρινίζεται ότι τα έσοδα των δικαιοδόχων έχουν υπολογιστεί κατ' εκτίμηση βάσει των εισπραχθέντων εσόδων της Roma Pizza ΑΕΒΕ από δικαιώματα και του ποσοστού επί του κύκλου εργασιών των δικαιοδόχων που βάσει της σύμβασης δικαιόχρησης καλούνται να καταβάλουν στη Roma Pizza ως αμοιβή της για τις υπηρεσίες δικαιόχρησης. Στην Ενότητα Ε παρατίθενται αναλυτικά οι σχετικοί όροι.

²⁵ Επισημαίνεται ότι το σύνολο του κύκλου εργασιών του δικτύου Roma Pizza υπολογίζεται ως το άθροισμα του κύκλου εργασιών της εταιρίας Roma Pizza ΑΕΒΕ (αφαιρουμένων των εσόδων από εισπραχθέντα δικαιώματα) πλέον του κύκλου εργασιών των δικαιοδόχων.

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Έτος	Σύνολο κύκλου εργασιών Roma Pizza	Έσοδα από δικαιώματα	Έσοδα Δικαιοδόχων ²⁴	Σύνολο κύκλου εργασιών δικτύου Roma Pizza ²⁵
2004	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]	[...]
2012	[...]	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]

Π.1.2 Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ

16. Η «Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων Α.Ε.» συστάθηκε το 2004²⁶ και αποτελεί θυγατρική εταιρία της Roma Pizza, καθώς η τελευταία κατέχει το [...] του μετοχικού της κεφαλαίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία που προσκόμισε η Roma Pizza, η ισχύουσα μετοχική σύνθεση της Ελληνικής Βιομηχανίας Τροφίμων ΑΕ έχει ως εξής²⁷:

α/α	Επωνυμία/Όνομα Μετόχου	Ποσοστό μ. κ.
1	[...]	[...]
2	[...]	[...]
3	[...]	[...]
4	[...]	[...]
5	[...]	[...]

²⁶ Βλ. σχετικά ΦΕΚ 507/2004.

²⁷ Στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της καταγγελλόμενης, όσον αφορά στην ισχύουσα μετοχική σύνθεση της Ελληνικής Βιομηχανίας Τροφίμων ΑΕ, η Roma Pizza κατέχει [...] μετοχές εκ του συνόλου των [...] μετοχών της εταιρίας, ήτοι το [...] % του μετοχικού κεφαλαίου αυτής.

α/α	Επωνυμία/Όνομα Μετόχου	Ποσοστό μ. κ.
6	[...]	[...]
7	[...]	[...]
8	[...]	[...]
9	[...]	[...]
10	[...]	[...]
11	[...]	[...]
12	[...]	[...]
13	[...]	[...]
14	[...]	[...]
15	[...]	[...]
16	[...]	[...]
17	[...]	[...]
18	[...]	[...]
19	[...]	[...]
20	[...]	[...]

17. Η έδρα της εν λόγω εταιρίας είναι στη Ν. Καλλικράτεια Χαλκιδικής και συστεγάζεται με τη μητρική της Roma Pizza ΑΕΒΕ²⁸.
18. Σύμφωνα με σχετική διευκρίνιση του [...] της αλυσίδας, το κυρίως αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρίας είναι η πώληση πρώτων υλών στα καταστήματα του δικτύου Roma Pizza²⁹. Ειδικότερα, σύμφωνα με την κατάθεση του [...]: «[σ]την περίπτωση ειδών για τα οποία υπάρχει συγκεκριμένη συνταγή της Roma Pizza που είναι γνωστή μόνο στην εταιρία και δεν υπάρχει στο εμπόριο και επηρεάζει την ποιότητα και τη γεύση του προϊόντος, ο franchisee μπορεί να τα προμηθεύεται μόνο από εταιρία που υποδεικνύει η ROMA PIZZA ΑΕΒΕ και συγκεκριμένα από τη θυγατρική της “Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ”, η

²⁸ Όπως προκύπτει και από τα προσκομισθέντα έγγραφα με την υπ’ αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της Roma Pizza.

²⁹ Σχετικά με το αντικείμενο δραστηριότητας της εν λόγω εταιρίας βλ. και ΦΕΚ 507/23.1.2004. Αντίστοιχα στο έγγραφο που λήφθηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της εταιρίας με τίτλο «Γενικές Πληροφορίες για την Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ» αναφέρεται ότι η λειτουργία της εταιρίας αφορά σε «α) Παραγωγή με τις συνταγές της ROMA PIZZA ΑΕΒΕ, ζύμης πίτσας, πίτσα έτοιμη και ημιέτοιμη, σάλτσα πίτσας, σάλτσες ζυμαρικών, ντρέσινγκ σαλατών, σως μπιφτεκιών και κοτόπουλου, μπιφτεκιών και διαφόρων έτοιμων φαγητών. β) Εμπορία πρώτων υλών, υλικών, αναλώσιμων, κλπ προς καταστήματα εστίασης». Το εν λόγω έγγραφο δεν φέρει ημερομηνία σύνταξης, ενώ φέρει την κωδικοποίηση ΣΚ3 στον κατάλογο των συλλεχθέντων εγγράφων.

οποία αγοράζει τη συνταγή από τη ROMA PIZZA και κάνει την παραγωγή του υλικού. Αυτό ισχύει για τη ζύμη και τις σάλτσες (πίτσας, σαλατών, ζυμαρικών κλπ)»³⁰.

19. Το ισχύον μέχρι και τις 30.6.2019 Διοικητικό Συμβούλιο³¹ της εταιρίας Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ αποτελείται από τους:

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα
Δημοσθένης Ζαγκανάς	Πρόεδρος & Δ/νων Σύμβουλος
Ελευθέριος Ζαγκανάς	Αντιπρόεδρος
Μάλαμα Ζαγκανά	Μέλος
Δανάη Ζαγκανά	Μέλος
Φωτεινή συζ. Κων. Παππά	Μέλος

20. Όσον αφορά στα οικονομικά μεγέθη της εταιρίας, βάσει των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων της, ο κύκλος εργασιών για το 2013 ανήλθε στο ποσό των €[...] εκ. έναντι ποσού €[...] εκ. για το 2012³². Για τα έτη 2014 και 2015 ο κύκλος εργασιών της εταιρίας διαμορφώθηκε στο ποσό των €[...] και €[...] αντίστοιχα³³.

II.2 ΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΕΣ

21. Στην περίπτωση των πέντε εκ των επτά δικαιοδόχων (και συγκεκριμένα των: Ι. Μ., Η. Σ., Κ. Λ., Ν. Κ. και Μ. Κ.), προ της υποβολής καταγγελίας, η δικαιοπάροχος είχε καταγγείλει τις συμβάσεις δικαιόχρησης, επικαλούμενη υπαίτια παράβαση των όρων των συμβάσεων από αυτούς, και δη για τους ακόλουθους ενδεικτικά αναφερόμενους λόγους: α) τη μη προμήθεια των πρώτων υλών κατά τις υποδείξεις της ίδιας, β) την έκδοση και διανομή διαφημιστικού φυλλαδίου με σήματα της Roma Pizza χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση ή/και έγκριση αυτής και γ) την ύπαρξη ανεξόφλητων οφειλών από μέρους των δικαιοδόχων³⁴.

³⁰ Βλ. σχετικά την ανωμοτί κατάθεση του [...] στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου στα γραφεία της εταιρίας. Συναφώς επισημαίνεται ότι σε έγγραφο που βρέθηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της Roma Pizza στη Χαλκιδική, με τίτλο «Γενικές Πληροφορίες για την Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ», αναφέρεται ότι η διάθεση – τιμολογιακή πολιτική της εταιρίας αφορά σε [...] (πρόκειται για το προαναφερθέν έγγραφο που φέρει την κωδικοποίηση ΣΚ 3 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων).

³¹ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza καθώς και <https://www.businessregistry.gr/publicity/show/32041057000>. Σύμφωνα με το ΦΕΚ 6780/17.7.2011 το ισχύον μέχρι τις 30.6.2016 Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας αποτελούνταν από τους: Δημοσθένη Ζαγκανά, Πρόεδρο και Διευθ. Σύμβουλο, Ελευθέριο Ζαγκανά, Αντιπρόεδρο, Μάλαμα Ζαγκανά, Μέλος, Εμμανουήλ Αεράκη, Μέλος και Κωνσταντίνο Καράνταη, Μέλος.

³² Βλ. σχετικά ΦΕΚ 5883/12.9.2013 και ΦΕΚ 9880/23.9.2014 αντίστοιχα.

³³ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza.

³⁴ Αναλυτικότερα, από τα προσκομισθέντα με την καταγγελία έγγραφα προκύπτει ότι την περίοδο εκείνη (Μάρτιος – Απρίλιος 2011) η δικαιοπάροχος κατήγγειλε μία σειρά συμβάσεων (βλ. ενδεικτικές εξώδικες δηλώσεις – καταγγελίες της Roma Pizza με ημερομηνία 16.03.2011 προς Π. Διαμαντόπουλο και Σία Ο.Ε., Χρήστος Λόγκος & Σία Ο.Ε, Η. Σ., Ν. Κ. καθώς και τις εξώδικες δηλώσεις-καταγγελίες ημερομηνίας 14.04.2011 προς τους [...], Κονταξάκη Μιχαήλ και Σία Ε.Ε. κ.λπ.). Σε όλες τις σχετικές εξώδικες καταγγελίες η εταιρία μεταξύ άλλων επικαλείται ανεξόφλητες οφειλές των δικαιοδόχων προς

Π.2.1 Ι. Μ.

22. Ο Ι. Μ. είναι ομόρρυθμος εταίρος και διαχειριστής της εταιρίας «Ιωάννης Ματράκας και Σία Ο.Ε.», με έδρα το Παγκράτι Αττικής και αντικείμενο δραστηριότητας την παροχή υπηρεσιών εστίασης. Ο Ι. Μ. ξεκίνησε να δραστηριοποιείται ως δικαιούχος της αλυσίδας καταστημάτων Roma Pizza από το [...], οπότε και υπέγραψε με την καταγγελλόμενη Σύμβαση Δικαιόχρησης για [...] έτη, η οποία το [...] ανανεώθηκε για άλλα [...] έτη³⁵. Ωστόσο, σύμφωνα και με τα στοιχεία της καταγγελίας, ο Ι. Μ. έχει πάψει να αποτελεί μέλος του δικτύου της Roma Pizza ήδη πριν την ημερομηνία υποβολής της υπό εξέταση καταγγελίας. Αυτό προκύπτει και από την από 28.4.2011 αίτηση της καταγγελλόμενης για λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά του Ι. Μ., ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης και αναφέρεται και από τον ίδιο τον καταγγέλλοντα. Όπως προκύπτει από τα συνοδευτικά της καταγγελίας έγγραφα, η Roma Pizza ήδη με την από 7.2.2011 εξώδικη «διαμαρτυρία, πρόσκληση & δήλωση» είχε διαμαρτυρηθεί προς τον Ι. Μ. για άρνηση προμήθειας των πρώτων υλών κατά τις υποδείξεις της ίδιας, για έκδοση ενημερωτικού-διαφημιστικού φυλλαδίου με τα σήματα της Roma Pizza χωρίς προηγούμενη σχετική ενημέρωση αυτής καθώς και για ανεξόφλητες οφειλές από «δικαιώματα δικαιόχρησης και προϊόντα». Στον κατάλογο δικαιούχων που προσκόμισε η Roma Pizza, αναφέρεται ότι η σχέση της με την εταιρία Ι. Ματράκας & Σία ΟΕ που εκπροσωπείται από τον Ι. Μ. έχει διακοπεί από τις [...] ³⁶ (ήτοι λίγες μέρες μετά την επίδοση στις [...] στον Ι. Μ. της από [...] εξώδικης δήλωσης – καταγγελίας της Roma Pizza, που η ίδια αναφέρει στην προαναφερθείσα αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων).

Π.2.2 Η. Σ.

23. Ο καταγγέλλων Η. Σ., στο πλαίσιο της συνεργασίας του με τη Roma Pizza, διατηρούσε ατομική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών εστίασης, με έδρα το δήμο Βάρης Αττικής. Η σχέση του με τη Roma Pizza ως δικαιούχου του δικτύου καταστημάτων της τελευταίας ξεκίνησε το [...] ³⁷, όταν υπέγραψε Σύμβαση Δικαιόχρησης με την καταγγελλόμενη με διάρκεια ισχύος [...] ετών. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα συνοδευτικά της υπό εξέταση καταγγελίας έγγραφα, ο Η. Σ. και η Roma Pizza στις [...] προέβησαν σε υπογραφή

αυτή, οι οποίες από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν. Επιπλέον, με εξαίρεση την εξώδικη καταγγελία της σύμβασης δικαιόχρησης με τον Π. Δ., σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η Roma Pizza κατηγορεί τους δικαιούχους για τη μη προμήθεια των πρώτων υλών κατά τις υποδείξεις της ίδιας, και την έκδοση και διανομή διαφημιστικού φυλλαδίου με σήματά της χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση ή/και έγκριση αυτής.

³⁵ Οι εν λόγω συμβάσεις έχουν προσκομιστεί ως σχετικά 3 και 4 αντίστοιχα της καταγγελίας και έχουν συναφθεί η μεν πρώτη στις [...], η δε δεύτερη την [...]. Σημειώνεται ότι και οι δύο συμβάσεις έχουν συναφθεί μεταξύ του Ελ. Ζαγκανά, Προέδρου ΔΣ και Διευθύνοντος Συμβούλου της Roma Pizza ΑΕΒΕ, και του Ι. Μ., εκπροσώπου και διαχειριστή της «Ιωάννης Ματράκας και Σία ΟΕ».

³⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza με την οποία η εταιρία προσκόμισε «[κ]ατάσταση με επωνυμία – διεύθυνση-τηλέφωνο-ημερομηνία έναρξης – λήξη συμβάσεων με τα καταστήματα». Στην εν λόγω κατάσταση, αναφέρεται ότι η πλέον πρόσφατη Σύμβαση Δικαιόχρησης με τον Ι. Μ., [...] ενώ η λήξη της Σύμβασης επήλθε στις [...] με την αιτιολογία «ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ».

³⁷ Η σχετική σύμβαση προσκομίστηκε ως σχετικό (υπ' αριθ. 5) της καταγγελίας. Η εν λόγω σύμβαση υπεγράφη μεταξύ του Η. Σ. και του Ελ. Ζαγκανά, Προέδρου ΔΣ και Διευθύνοντα Συμβούλου της καταγγελλόμενης στις [...].

«σύμβασης λύσεως»³⁸ της μεταξύ τους συναλλακτικής και συμβατικής σχέσης. Όπως και στην περίπτωση του προαναφερθέντος καταγγέλλοντος η δικαιοπάροχος είχε απευθύνει για τους ίδιους λόγους στον εν λόγω δικαιούχο την από 16.3.2011 εξώδικη «δήλωση - καταγγελία» της σύμβασης δικαιόχρησης επικαλούμενη υπαίτια παράβαση των όρων αυτής (βλ.σχετ. το υπ' αριθ. 39 συνημμένο της καταγγελίας έγγραφο). Ομοίως, στην κατάσταση δικαιούχων που προσκόμισε η Roma Pizza, αναφέρεται ότι η σχέση μεταξύ των δύο μερών διεκόπη στις [...] ³⁹.

Π.2.3 Κ. Μ.

24. Ο Κ. Μ. είναι εκπρόσωπος της ομόρρυθμης εταιρίας «Κωνσταντίνος Μάρρος-Χρυσούλα Μάρρου Ομόρρυθμος Εταιρία» (εφεξής «Μάρρος Ο.Ε.») με έδρα στο Δήμο Ζωγράφου. Ο εν λόγω δικαιούχος υπέγραψε Σύμβαση Δικαιόχρησης με την καταγγελλόμενη το [...], με διάρκεια [...] έτη, η οποία το [...] παρατάθηκε για άλλα [...] έτη, ήτοι μέχρι το [...] ⁴⁰. Σύμφωνα με την καταγγελία, ο εν λόγω καταγγέλλων δεν είχε διακόψει τη σχέση του με τη Roma Pizza μέχρι την ημερομηνία υποβολής αυτής. Στην προσκομισθείσα κατάσταση δικαιούχων της Roma Pizza αναφέρεται ότι η σχέση της με τη Μάρρος Ο.Ε. και κατ' επέκταση τον καταγγέλλοντα διεκόπη στις [...] ⁴¹.
25. Επίσης, από τα έγγραφα που προσκόμισαν οι καταγγέλλοντες προκύπτει ότι και στην περίπτωση του συγκεκριμένου δικαιούχου, ο καταγγέλλων, εκπρόσωπος της εταιρίας «Μάρρος Ο.Ε.» προέβη στην αποστολή της από 2.8.2011 εξώδικης διαμαρτυρίας – πρόσκλησης – δήλωσης προς τη Roma Pizza διαμαρτυρόμενος περί της από μέρους της αλλαγής της πιστωτικής της πολιτικής καθώς και για τη μη γραπτή οριοθέτηση της γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας του ^{42,43}.

³⁸ Με την εν λόγω σύμβαση τα μέρη συμφωνούν ως προς τα ακόλουθα: «[...]» (βλ. υπ' αριθ. 40 συνημμένο της καταγγελίας έγγραφο). Αναλυτικότερα, με την ως άνω σύμβαση τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν ως προς το διακανονισμό της ανεξόφλητης οφειλής του Η. Σ. προς τη Roma Pizza καθώς και τη συναίνεση της τελευταίας ώστε ο καταγγέλλων να συνεχίσει τη δραστηριότητά του στο ίδιο σημείο με αυτό που δραστηριοποιούνταν ως μέλος του δικτύου Roma Pizza.

³⁹ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza. Αντίστοιχα με τον Ι. Μ., στην κατάσταση δικαιούχων που προσκόμισε η Roma Pizza ως συνοδευτικό της εν λόγω επιστολής της, αναφέρεται ότι η έναρξη συμβατικής σχέσης μεταξύ των δύο μερών επήλθε στις [...] αλλά η Σύμβαση διεκόπη στις [...].

⁴⁰ Οι δύο συμβάσεις προσκομίστηκαν ως σχετικά 9 και 10 αντίστοιχα της 4712/28.5.2012 καταγγελίας και έχουν συναφθεί η μεν πρώτη στις [...] η δε δεύτερη στις [...]. Σημειώνεται ότι ως αντισυμβαλλόμενα μέρη στις δύο συμβάσεις ορίζονται αφενός ο Ελ. Ζαγκανάς, τότε Πρόεδρος ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος της καταγγελλόμενης και η εταιρία «Κων/νος Μάρρος - Χρυσούλα Μάρρου ΟΕ».

⁴¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza με την οποία η εταιρία προσκόμισε λίστα δικαιούχων του δικτύου της. Στη λίστα αυτή αναφέρεται ότι η πλέον πρόσφατη Σύμβαση Δικαιόχρησης με τον καταγγέλλοντα υπεγράφη στις [...] αλλά η συμβατική σχέση μεταξύ των δύο μερών διεκόπη στις [...]. Σύμφωνα δε με τα στοιχεία δημοσιότητας του ΓΕΜΗ η εν λόγω καταγγέλλουσα επιχείρηση λύθηκε την 13.5.2014.

⁴² Πρόκειται για το σχετικό 46 που προσκομίστηκε από τα καταγγέλλοντα μέρη ως συνοδευτικό της καταγγελίας τους. Η εν λόγω εξώδικη διαμαρτυρία συνοποβάλλεται από την εταιρία «Παναγιώτης Διαμαντόπουλος και Σία Ο.Ε.» (ο εταίρος και διαχειριστής της οποίας, Π. Δ. περιλαμβάνεται μεταξύ των καταγγελλόντων), καθώς και το δικαιούχο [...]. Επί της ως άνω εξώδικης διαμαρτυρίας η Roma Pizza προέβη στην από 5.8.2011 εξώδικη απάντηση-δήλωση (το έγγραφο αυτό προσκομίστηκε ως σχετικό 47 της καταγγελίας) σύμφωνα με την οποία η Roma Pizza αναφέρει ότι η αποστολή της εξώδικης διαμαρτυρίας από τους ανωτέρω δικαιούχους στηρίζεται σε αβάσιμους λόγους και

Π.2.4 Π. Δ.

26. Ο Π. Δ. είναι εκπρόσωπος της ομόρρυθμης εταιρίας «Παναγιώτης Διαμαντόπουλος και Σία Ο.Ε.» (εφεξής «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.») με έδρα στη Ν. Ερυθραία Αττικής. Η συνεργασία του με την καταγγελλόμενη ξεκίνησε με την από [...] Σύμβαση Δικαιοχρησίας με τη Roma Pizza, η διάρκεια ισχύος της οποίας ήταν [...] έτη⁴⁴.
27. Όπως προκύπτει από τα συλλεχθέντα στοιχεία, η «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.» δεν είναι πλέον μέλος του δικτύου⁴⁵. Από τη λίστα δικαιοδόχων που προσκόμισε η Roma Pizza προκύπτει ότι η εταιρία που εκπροσωπεί ο Π. Δ. έχει πάψει να είναι μέλος του δικτύου της καταγγελλόμενης από τις [...] ⁴⁶.

αποσκοπεί μόνο στη μη εξόφληση των υποχρεώσεών τους προς την ίδια. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στη σχετική εξώδικη διαμαρτυρία, «[...]».

⁴³ Στο πλαίσιο ανταλλαγής σειράς εξωδίκων, ο εν λόγω καταγγέλλων καθώς και επτά ακόμα δικαιοδόχοι του δικτύου Roma Pizza, μεταξύ των οποίων και οι καταγγέλλοντες Π. Δ. και Μ. Κ., πρόβησαν στην αποστολή εξώδικης διαμαρτυρίας – πρόσκλησης – δήλωσης προς τη Roma Pizza στις 16.2.2011 διαμαρτυρούμενοι για τη μη εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεών της από μέρους της καταγγελλόμενης, το μη συμβατικά καθορισμένο προσδιορισμό της γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησής τους, τη μη λήψη έγκρισης από τη δικαιοπάροχο ώστε να παράγουν ζύμη εντός του καταστήματός τους και να μην την προμηθεύονται από αυτή καθώς και για την μη αναγνώριση της από τη δικαιοπάροχο επικαλούμενης ύπαρξης ανεξόφλητων οφειλών προς αυτήν (πρόκειται για το σχετικό 29 της καταγγελίας).

⁴⁴ Η εν λόγω Σύμβαση προσκομίστηκε ως σχετικό 14 της υποβληθείσας καταγγελίας. Από τα λοιπά προσκομισθέντα έγγραφα και ιδίως την από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση της Roma Pizza κατά της «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.» (υπ' αριθ. 41 σχετικό) συνάγεται ότι [...] ανανεώθηκε η Σύμβαση.

⁴⁵ Συναφώς επισημαίνεται, ότι, όπως προκύπτει από τα συνημμένα της καταγγελίας, πριν τη διακοπή της συνεργασίας της «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.» με την καταγγελλόμενη, με την από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία της Roma Pizza κατά της «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.» (βλ. σχετ. το υπ' αριθ. 41 συνημμένο της καταγγελίας έγγραφο) η πρώτη αναφέρθηκε σε ανεξόφλητες οφειλές της «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.», και κατήγγειλε και για το λόγο αυτό τη Σύμβαση: «Καταγγέλλουμε την από [...] μεταξύ μας σύμβαση δικαιοχρησίας (franchising), όπως έχουμε δικαίωμα κατά τους όρους αυτής, λόγω της υπαίτιας παράβασης από πλευράς σας, μεταξύ άλλων, των όρων [...] αυτής». Ακολούθως, η Roma Pizza απέστειλε στον εν λόγω δικαιοδόχο την από 27.7.2011 επιστολή με σκοπό τη ρύθμιση των χρεών του, καθώς και την ενημέρωση σχετικά με τη νέα πιστωτική πολιτική που πρόκειται να εφαρμόσει η Roma Pizza (βλ. σχετ. το υπ' αριθ. 45 συνημμένο έγγραφο). Η «Διαμαντόπουλος Ο.Ε.» συνυπέγραψε την από 2.8.2011 εξώδικη διαμαρτυρία – πρόσκληση – δήλωση προς την καταγγελλόμενη μαζί με τη «Μάρρος ΟΕ» και το δικαιοδόχο [...] διαμαρτυρούμενη μεταξύ άλλων και για την ανακοινωθείσα αλλαγή της πιστωτικής πολιτικής. Στην εν λόγω εξώδικη διαμαρτυρία, όπως αναφέρθηκε και για τον καταγγέλλοντα Κ. Μ., η Roma Pizza απάντησε με την από 5.8.2011 εξώδικη απάντηση-δήλωση (το έγγραφο αυτό προσκομίστηκε ως σχετικό 47 της καταγγελίας) σύμφωνα με την οποία η εταιρία αναφέρει ότι η αποστολή της εξώδικης διαμαρτυρίας από τους ανωτέρω δικαιοδόχους στηρίζεται σε αβάσιμους λόγους και αποσκοπεί μόνο στη μη εξόφληση των υποχρεώσεών τους προς την ίδια. Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, ο Π. Δ. από κοινού με τους καταγγέλλοντες Κ. Μ. και Μ. Κ. καθώς και πέντε ακόμα δικαιοδόχους του δικτύου πρόβησαν στην αποστολή εξώδικης διαμαρτυρίας – πρόσκλησης – δήλωσης προς τη Roma Pizza στις 16.2.2011 (σχετικό 29 της καταγγελίας) διαμαρτυρούμενοι για τη μη εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεών της από μέρους της καταγγελλόμενης, το μη συμβατικά καθορισμένο προσδιορισμό της γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησής τους, τη μη λήψη έγκρισης από τη δικαιοπάροχο ώστε να παράγουν ζύμη εντός του καταστήματός τους και να μην την προμηθεύονται από αυτή καθώς και για την μη αναγνώριση από αυτούς της από τη δικαιοπάροχο επικαλούμενης ύπαρξης ανεξόφλητων οφειλών προς αυτήν.

⁴⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της Roma Pizza με την οποία η εταιρία προσκόμισε λίστα των δικαιοδόχων του δικτύου της. Στην εν λόγω λίστα αναφέρεται ότι η συμβατική σχέση της με τον Π. Δ. ξεκίνησε στις [...] αλλά διεκόπη στις [...] με την αιτιολογία «ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ».

Π.2.5 Κ. Λ.

28. Ο Χ. Λ. (Κ. Λ.) ήταν εκπρόσωπος της ομόρρυθμης εταιρίας «Kristo Logo και Σία ΟΕ» (εφεξής «Kristo Logo Ο.Ε.») η οποία είχε έδρα στο Ν. Ηράκλειο Αττικής και δραστηριοποιούνταν στην παροχή υπηρεσιών εστίασης «*αποκλειστικά σε συνεργασία με την εταιρία 'ROMA PIZZA – ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕΒΕ'*»⁴⁷. Η συνεργασία του Κ. Λ. με την καταγγελλόμενη ξεκίνησε το [...], οπότε και υπεγράφη Σύμβαση Δικαιόχρησης μεταξύ των δύο μερών [...] ισχύος⁴⁸.
29. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην καταγγελία, ο Κ. Λ. δεν τηρεί πλέον κατάσταση του δικτύου Roma Pizza. Η Roma Pizza προέβη στην από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία κατά της «Kristo Logo Ο.Ε.», με την οποία κατήγγειλε «*την από[...] μεταξύ μας σύμβαση δικαιόχρησης (franchising), όπως έχουμε δικαίωμα κατά τους όρους αυτής, λόγω της υπαίτιας παράβασης από πλευράς σας, μεταξύ άλλων, των όρων [...] αυτής*»^{49,50}. Επίσης, σύμφωνα με τη λίστα δικαιοδόχων που προσκόμισε η Roma Pizza προκύπτει ότι η σχέση των δύο μερών έχει διακοπεί από τις [...]»⁵¹.

Π.2.6 Ν. Κ.

30. Ο Ν. Κ. τηρούσε ατομική επιχείρηση και ήταν δικαιοδόχος του δικτύου καταστημάτων Roma Pizza από το [...]. Η έδρα του καταστήματός του βρίσκεται στο Πόρτο Ράφτη Αττικής. Η από [...] Σύμβαση Δικαιόχρησης που υπέγραψε με την καταγγελλόμενη είχε διάρκεια [...] χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα [...]. Μάλιστα, το [...] υπεγράφη μεταξύ των δύο μερών παράταση του χρόνου ισχύος της Σύμβασης Δικαιόχρησης για [...] έτη, με λήξη το [...]»⁵². Από την προσκομισθείσα λίστα δικαιοδόχων της Roma Pizza, προκύπτει ότι η σχέση συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών είχε διακοπεί από τις [...]»⁵³ με

⁴⁷ Βλέπε σχετικά το από 22.11.2001 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης καταστατικού της εταιρίας «KristoLogo Ο.Ε.» το οποίο προσκομίστηκε ως σχετικό 16 της καταγγελίας.

⁴⁸ Συγκεκριμένα, η σχετική Σύμβαση υπεγράφη στις [...] (βλ. σχετ. υπ' αριθ. 20 συνημμένο της καταγγελίας έγγραφο) μεταξύ του Ελ. Ζαγκανά με την ιδιότητα του Προέδρου ΔΣ και Διευθύνοντος Συμβούλου της Roma Pizza και του Kristo Logo, ως εκπρόσωπου της «Kristo Logo & Σία ΟΕ».

⁴⁹ Πρόκειται για το σχετικό 42 που προσκομίστηκε ως συνοδευτικό έγγραφο της υπ' αριθ. πρωτ. 4712/28.5.2012 καταγγελίας. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο, οι αιτιάσεις της Roma Pizza κατά της Kristo Logo ΟΕ αφορούν: α) στη μη προμήθεια των πρώτων υλών κατά τις υποδείξεις της Roma Pizza, β) στην έκδοση και διανομή διαφημιστικού φυλλαδίου – τιμοκαταλόγου χωρίς προηγούμενη ενημέρωση ή/και έγκριση της Roma Pizza και γ) στην ύπαρξη ανεξόφλητων οφειλών από μέρους της Kristo Logo ΟΕ προς την καταγγελλόμενη.

⁵⁰ Βλ. και υπ' αριθ. πρωτ. 5258/21.7.2016 απαντητική επιστολή των καταγγελλόντων.

⁵¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 με την οποία η Roma Pizza προσκόμισε λίστα δικαιοδόχων στην οποία αναφέρεται μεταξύ άλλων η ημερομηνία τυχόν διακοπής συνεργασίας καθώς και η αιτιολογία αυτής. Εν προκειμένω για τον Κ. Λ. αναφέρεται ως ημερομηνία διακοπής συνεργασίας η [...] με την αιτιολογία «*ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ*». Σύμφωνα δε με τα στοιχεία δημοσιότητας του ΓΕΜΗ για την εν λόγω καταγγελλοσα επιχείρηση συντελέστηκε διακοπή εργασιών στην αρμόδια ΔΟΥ.

⁵² Αντίγραφα των σχετικών συμβάσεων προσκομίστηκαν ως σχετικά 21 και 22 της καταγγελίας. Εν προκειμένω τη σύμβαση υπογράφουν ο Ν. Κ. και αφετέρου ο Ελ. Ζαγκανάς ως Πρόεδρος ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος της Roma Pizza.

⁵³ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza με την οποία προσκομίστηκε η εν λόγω λίστα. Σύμφωνα δε με τα στοιχεία δημοσιότητας του ΓΕΜΗ για την εν λόγω καταγγελλοσα επιχείρηση συντελέστηκε διακοπή εργασιών στην αρμόδια ΔΟΥ.

την αιτιολογία «ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ». Ωστόσο, όπως διευκρινίζεται στη συνέχεια, η σχέση των δύο μερών έληξε [...] μέσω υπογραφής σύμβασης λύσεως^{54, 55}.

31. Και στην περίπτωση αυτή είχε προηγηθεί η από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία της Roma Pizza προς το Ν. Κ.⁵⁶, με την οποία η καταγγελλόμενη κατηγορεί το Ν. Κ. ιδίως για: α) τη μη προμήθεια των πρώτων υλών κατά τις υποδείξεις της ίδιας, β) την έκδοση και διανομή διαφημιστικού φυλλαδίου – τιμοκαταλόγου χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση ή/και έγκριση της Roma Pizza και γ) την ύπαρξη ανεξόφλητων οφειλών από μέρους του Ν. Κ. προς τη Roma Pizza. Σύμφωνα μάλιστα με τα έγγραφα που προσκομίστηκαν από τους καταγγέλλοντες, είχε προηγηθεί έτερη εξώδικη «διαμαρτυρία, πρόσκληση & δήλωση» της Roma Pizza κατά του Ν. Κ. ημερομηνίας 18.2.2011, με την οποία η Roma Pizza κατηγορεί τον καταγγέλλοντα ότι έχει προβεί στην εγκατάσταση ζυμωτηρίου παραγωγής ζύμης από τον ίδιο αντί της προμήθειάς της από τη Roma Pizza καθώς και ότι έχει προβεί σε ανάπτυξη προσφορών και έκδοση σχετικών διαφημιστικών φυλλαδίων χωρίς να έχει λάβει η ίδια σχετική ενημέρωση και κατ' επέκταση να έχει δώσει τη σχετική έγκριση⁵⁷.
32. Ωστόσο, ο Ν. Κ. σε νεότερο έγγραφο ημερομηνίας 27.07.2011 δήλωσε ότι καταγγέλλει την από [...] Σύμβαση Λύσεως Συμβάσεως Franchising - Εξωδικαστικής Λύσεως Διαφοράς - Καταγραφής Δηλώσεων Βουλήσεως και Εκατέρωθεν Παραιτήσεων, αποσυρόμενος από το διακανονισμό των ανεξόφλητων οφειλών. Ειδικότερα, με τη μεταγενέστερη, από 27.7.2011, εξώδικη διαμαρτυρία – πρόσκληση – δήλωση – καταγγελία – ανάκληση τραπεζικών επιταγών του Ν. Κ. προς τη Roma Pizza με κοινοποίηση στην «Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», ο ίδιος ανακάλεσε τις επιταγές εκδόσεώς του προς εξυπηρέτηση του εν λόγω διακανονισμού, επικαλούμενος μεταξύ άλλων την χωρίς προηγούμενη ενημέρωσή του ίδρυση καταστήματος σήματος Roma Pizza στην περιοχή δραστηριοποίησής του ήτοι στο Πόρτο Ράφτη Αττικής⁵⁸. Επί της εν λόγω εξώδικης διαμαρτυρίας του Κ., η Roma Pizza προέβη στην από 1.8.2011 εξώδικη απάντησι-

⁵⁴ Με την εν λόγω «Σύμβασης λύσεως συμβάσεως Franchising – εξωδικαστικής λύσεως διαφοράς – καταγραφής δηλώσεων βουλήσεων και εκατέρωθεν παραιτήσεων» τα μέρη συμφωνούν ως προς «τα ακόλουθα: 1. Τη συναινετική πρόωρη λύση της προρρηθείσης από [...] Συμβάσεως Παροχής Υπηρεσιών (Franchise), ως τροποποιηθείσα δια της από [...] Παρατάσεως Χρόνου Συμβάσεως Παροχής Υπηρεσιών (Franchise), ισχύει έως σήμερα. 2. Την μη εφαρμογή στη μεταξύ των διαφορά της διατάξεως του όρου Α1 εδάφιο β της προρρηθείσης από [...] Συμβάσεως Παροχής Υπηρεσιών (Franchise), ως τροποποιηθείσα δια της από [...] Παρατάσεως Χρόνου Συμβάσεως Παροχής Υπηρεσιών (Franchise), ισχύει έως σήμερα» (βλ. υπ' αριθ. 48 συνημμένο της καταγγελίας έγγραφο). Αναλυτικότερα, με την ως άνω σύμβαση τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν ως προς το διακανονισμό της ανεξόφλητης οφειλής του Ν. Κ. προς τη Roma Pizza καθώς και τη συναίνεση της τελευταίας ώστε ο καταγγέλλων να συνεχίσει τη δραστηριότητά του στο ίδιο σημείο με αυτό που δραστηριοποιούνταν ως μέλος του δικτύου Roma Pizza.

⁵⁵ Βλ. και την υπ' αριθ. πρωτ. 5258/21.7.2016 απαντητική επιστολή των καταγγελλόντων στην οποία αναφέρεται ότι «[ο]ι πραγματικοί και νομικοί λόγοι, για τους οποίους διεκόπη η συνεργασία ενός εκάστου εξ ημών με την καταγγελλομένη Ανώνυμο Εταιρεία είναι οι αναφερόμενοι στην ενόπιον Υμών ημετέρα καταγγελία, ως επίσης προκύπτουν από ένα έκαστο των προσκομισθέντων στην ως άνω καταγγελία σχετικών εγγράφων».

⁵⁶ Πρόκειται για το σχετικό 43 που προσκομίστηκε ως συνοδευτικό έγγραφο της καταγγελίας.

⁵⁷ Βλ. σχετικό 34 της υποβληθείσας καταγγελίας.

⁵⁸ Το εν λόγω έγγραφο προσκομίστηκε ως σχετικό 49 της καταγγελίας.

διαμαρτυρία-πρόσκληση και δήλωση καλώντας τον Κ. να τηρήσει το μεταξύ τους συμφωνηθέντα διακανονισμό εξόφλησης των οφειλών του προς αυτήν^{59,60}.

Π.2.7 Μ. Κ.

33. Ο Μ. Κ. είναι εκπρόσωπος της ομόρρυθμης εταιρίας «Κονταξάκης Μιχαήλ και Σία Ε.Ε.» (εφεξής «Κονταξάκης Ε.Ε.»), όπως διαμορφώθηκε κατόπιν της από 8.6.2004 τροποποίησης του καταστατικού της «[...]»⁶¹. Η έδρα της «Κονταξάκης Ε.Ε.» βρίσκεται στο Χαϊδारी Αττικής, ενώ από το περιεχόμενο της υποβληθείσας καταγγελίας προκύπτει ότι η συνεργασία της με την καταγγελλόμενη ξεκίνησε το [...] (αρχικά με την τότε λειτουργούσα εταιρία «[...]») μέσω [...] ισχύος Σύμβασης Δικαιόχρησης η οποία τροποποιήθηκε μέσω υπογραφής σχετικής τροποποιητικής Σύμβασης στις [...]»⁶².
34. Ωστόσο κατά την καταγγελία, ο Μ. Κ., δεν δραστηριοποιείται πλέον ως ιδιοκτήτης καταστήματος του δικτύου Roma Pizza, ενώ σύμφωνα με την από 14.4.2011 εξώδικη⁶³ δήλωση – καταγγελία της Roma Pizza κατά της «Κονταξάκης Ε.Ε.» (που επιδόθηκε σε αυτή στις 18.4.2011), η πρώτη προέβη σε καταγγελία της από [...] Σύμβασης Δικαιόχρησης επικαλούμενη υπαίτια παράβαση των συμβατικών όρων από τη δεύτερη. Στην εν λόγω εξώδικη διαμαρτυρία, η Roma Pizza διαμαρτύρεται κατά του Μ. Κ. για: α) μη προμήθεια των πρώτων υλών της κατά τις υποδείξεις της καταγγελλόμενης, β) έκδοση και διανομή διαφημιστικού φυλλαδίου – τιμοκαταλόγου χωρίς προηγούμενη ενημέρωση της Roma Pizza και γ) ύπαρξη ανεξόφλητων υποχρεώσεων προς τη Roma Pizza⁶⁴.
35. Στη λίστα δικαιοδόχων που προσκόμισε η Roma Pizza αναφέρεται ότι η σχέση των δύο μερών διεκόπη τον [...]»⁶⁵.

⁵⁹ Βλ. Σχετικό 50 της καταγγελίας.

⁶⁰ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 5124/18.7.2016 επιστολή της πληρεξούσιας δικηγόρου με σκοπό την υποβολή αιτήματος παράταξη για την προσκόμιση στοιχείων που ζητήθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας της ΓΔΑ, η τελευταία ανέφερε ότι ο Ν. Κ. απεβίωσε.

⁶¹ Σχετικά 25 και 26 αντίστοιχα της υποβληθείσας καταγγελίας.

⁶² Σχετικά 27 και 28 της καταγγελίας. Η αρχική Σύμβαση είχε συναφθεί μεταξύ του Ελ. Ζαγκανά ως εκπροσώπου της καταγγελλόμενης και του [...] ως εκπροσώπου της «[...]» ενώ η τροποποίησή της συνήφθη μεταξύ του Ελ. Ζαγκανά και του καταγγέλλοντος Μ. Κ., ως εκπροσώπου της «Κονταξάκης Μιχαήλ & Σία Ε.Ε.»

⁶³ Σχετικό 44 της υπ' αριθ. πρωτ. 4712/28.5.2012 καταγγελίας.

⁶⁴ Σημειώνεται ότι προ της αποστολής εξώδικης δήλωσης – καταγγελίας από τη Roma Pizza προς τον καταγγέλλοντα, ο τελευταίος καθώς και επτά ακόμη δικαιοδόχοι, μεταξύ των οποίων και οι καταγγέλλοντες Κ. Μ. και Π. Δ., προέβησαν στην από 16.2.2011 αποστολή εξώδικης διαμαρτυρίας – πρόσκλησης – δήλωσης προς τη Roma Pizza (σχετικό 29 της καταγγελίας) διαμαρτυρούμενοι για τη μη εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων της από μέρους της καταγγελλόμενης, το μη συμβατικά καθορισμένο προσδιορισμό της γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησής τους, τη μη λήψη έγκρισης από τη δικαιοπάροχο ώστε να παράγουν ζύμη εντός του καταστήματός τους και να μην την προμηθεύονται από αυτή καθώς και για την, κατά τη δικαιοπάροχο, ύπαρξη ανεξόφλητων οφειλών προς αυτήν τις οποίες οι ίδιοι δεν αναγνωρίζουν ότι υφίστανται.

⁶⁵ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza στην οποία προσκομίστηκε η εν λόγω λίστα ως συνημμένο έγγραφο. Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με τη λίστα αυτή η ημερομηνία διακοπής της σχέσης μεταξύ της καταγγελλόμενης και της Κονταξάκης Ε.Ε. είναι η [...].

III Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

III.1 ΣΥΝΟΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

36. Προκειμένου να προβεί σε περαιτέρω διερεύνηση της υποβληθείσας καταγγελίας, η ΓΔΑ απέστειλε επιστολές παροχής στοιχείων προς τους καταγγέλλοντες⁶⁶ και προς την καταγγελλόμενη⁶⁷.
37. Επιπλέον, κλιμάκια της ΓΔΑ διενήργησαν στις 16.7.2014 επιτόπιο έλεγχο, κατ' άρ. 39 ν. 3959/2011 στα γραφεία της καταγγελλόμενης στη Χαλκιδική και στον Άλιμο Αττικής. Στο πλαίσιο των ως άνω επιτόπιων ελέγχων ελήφθησαν αντίγραφα εγγράφων, έγχαρτων και ηλεκτρονικών, περιλαμβανομένης εμπορικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, καθώς και κατάθεση του [...].
38. Τέλος, για την πληρέστερη εξέταση του περιεχομένου της καταγγελίας, η Γ.Δ.Α. προέβη στη λήψη ανωμοτί καταθέσεων από λοιπούς δικαιοδόχους της Roma Pizza. Ειδικότερα, στις 5.2.2015 λήφθηκαν δειγματοληπτικές καταθέσεις από τους [...], δικαιοδόχους της Roma Pizza που διατηρούν με την καταγγελλόμενη μακροχρόνια σχέση συνεργασίας⁶⁸. Επιπρόσθετα, εστάλησαν επιστολές παροχής στοιχείων⁶⁹ στους ως άνω δικαιοδόχους ενώ στις 3.4.2015 λήφθηκαν συμπληρωματικές καταθέσεις αυτών⁷⁰.

IV ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

IV.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

39. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος/υπηρεσίας⁷¹: *«Η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται*

⁶⁶ Πρόκειται για τις υπ' αριθ. πρωτ. 4546/5.06.2013, 4547/2013, 4548/5.06.2013, 4549/5.06.2013, 4550/5.06.2013, 4551/5.06.2013 και 4552/5.06.2013 επιστολές παροχής στοιχείων προς τους Χ. Λ., Π. Δ., Κ. Μ., Η. Σ., Ι. Μ., Μ. Κ. και Ν. Κ. αντίστοιχα. Επίσης εστάλησαν οι υπ' αριθ. πρωτ. 4255/15.6.2016, 4526/15.6.2016, 4257/15.6.2016, 4258/15.6.2016, 4259/15.6.2016, 4260/15.6.2016 και 4261/15.6.2016 επιστολές παροχής στοιχείων προς τους Κ. Μ., Π. Δ., Η. Σ., Ν. Κ., Ι. Μ., Μ. Κ. και Κ. Λ. αντίστοιχα.

⁶⁷ Εστάλη η υπ' αριθ. πρωτ. 4254/15.6.2016 επιστολή παροχής στοιχείων στην εταιρία.

⁶⁸ Οι εν λόγω δικαιοδόχοι επιλέχθηκαν από τη ΓΔΑ να κληθούν ως μάρτυρες καθώς από τα συλλεχθέντα στοιχεία προέκυψε αφενός ότι δραστηριοποιούνται [...] και αφετέρου ότι διατηρούν μακροχρόνια σχέση με τη Roma Pizza, ήτοι είναι σε θέση να αποτυπώσουν και να αναλύσουν τη διαχρονική λειτουργία του συστήματος δικαιόχρησης της εταιρίας. Επίσης στην εταιρία που εκπροσωπούν [...]. Ειδικότερα, κατά τις σχετικές δηλώσεις των δικαιοδόχων, ο [...] υπέγραψε πρώτη φορά σύμβαση με τη Roma Pizza το [...], η [...] το [...] και ο [...] το [...], αντίστοιχα. Αναφορικά με τα καταστήματα του δικτύου που λειτουργούν οι ανωτέρω, ο [...] λειτουργεί [...], η [...] λειτουργεί [...] ενώ ο [...] λειτουργεί [...].

⁶⁹ Πρόκειται για τις υπ' αριθ. πρωτ. 2054/26.3.2015, 2055/26.3.2015 και 2056/26.3.2015 επιστολές παροχής στοιχείων προς τους [...] αντίστοιχα. Επί των εν λόγω ερωτηματολογίων στάλθηκαν οι επιστολές υπ' αριθ. πρωτ. 2197/3.4.2015, 2198/3.4.2015 και 2199/3.4.2015 των [...] αντίστοιχα.

⁷⁰ Οι δικαιοδόχοι [...] και [...] διευκρίνισαν στις από 3.4.2015 συμπληρωματικές καταθέσεις τους ότι όσα δηλώνουν με τις αρχικές και συμπληρωματικές καταθέσεις τους ισχύουν για όλο το διάστημα συνεργασίας τους με τη Roma Pizza».

⁷¹ 97/C 372/03.

αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».

40. Στη σχετική αγορά υπηρεσίας περιλαμβάνονται αφενός η υπηρεσία που αφορά στην υπό εξέταση υπόθεση καθώς και όλες οι υπηρεσίες που είναι υποκατάστατά τους, είτε από πλευράς ζήτησης, είτε και από πλευράς προσφοράς και των οποίων η διαθεσιμότητα (ή δυνητική διαθεσιμότητα) εμποδίζει τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις να αυξήσουν επικερδώς την τιμή τους κατά ένα μικρό αλλά σημαντικό ποσοστό για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα.

IV.1.1 Η Κρίση της Επιτροπής

41. Με βάση σχετικές αποφάσεις της ΕΑ⁷², στην αγορά της ταχείας εστίασης, με βασικά χαρακτηριστικά την ευκολία, τις χαμηλές τιμές και την ταχύτητα εξυπηρέτησης⁷³, δραστηριοποιείται πλήθος επιχειρήσεων στο οποίο κυρίως περιλαμβάνονται «*τυροπιτάδικα, αναψυκτήρια, σνακ-μπαρ, πρατήρια άρτου, fast-food, σουβλατζίδικα, πιτσαρίες, καφέ-μπαρ, καντίνες, κυλικεία, κρουασαντερί, καφεζαχαροπλαστεία κ.ά.*». Η αγορά της ταχείας εστίασης μπορεί να διακριθεί περαιτέρω⁷⁴ σε διάφορες κατηγορίες με σημαντική υποκατάσταση μεταξύ τους ανάλογα του τύπου των καταστημάτων των επιχειρήσεων και των βασικών κατηγοριών προϊόντων που προσφέρουν, όπως:

α) Επιχειρήσεις ταχείας εστίασης που το βασικό τους μενού περιλαμβάνει προϊόντα με βάση το μπιφτέκι, διαθέτουν εστιατόρια/τραπεζαρίες, προσφέρουν και γεύμα σε «πακέτο», ενώ προβαίνουν και σε εκτεταμένη χρήση διαφήμισης.

β) Επιχειρήσεις πώλησης πίτσας, που είτε διαθέτουν εστιατόρια/τραπεζαρίες και προσφέρουν ταυτόχρονα και υπηρεσίες μεταφοράς γευμάτων κατ' οίκον ή σε άλλους χώρους, είτε προσφέρουν μόνο γεύμα σε «πακέτο».

γ) Επιχειρήσεις που προσφέρουν γεύματα με παραδοσιακές γεύσεις, όπως σουβλάκι, γύρο κ.λπ. και είναι οργανωμένες όπως τα εστιατόρια ταχείας εστίασης. Η συντριπτική πλειοψηφία τους είναι μικρά συνοικιακά καταστήματα.

δ) Επιχειρήσεις παροχής γευμάτων «σνακ», οι οποίες διακρίνονται για τη μεγάλη ποικιλία των προσφερόμενων προϊόντων, σχετικά χαμηλής αξίας πώλησης. Καλύπτουν την ανάγκη πρόχειρου φαγητού, χωρίς κατά κανόνα να διαθέτουν τραπεζαρίες. Το σημείο εγκατάστασης των καταστημάτων τους είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφού το καταναλωτικό κοινό είναι συνήθως είτε διερχόμενο, είτε εργάζεται σε μικρή απόσταση. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει πολλούς τύπους μικρών και συνήθως «μη επώνυμων» καταστημάτων που προσφέρουν παρεμφερή προϊόντα, όπως τυροπιτάδικα, αναψυκτήρια, πρατήρια αρτοποιίας κ.λπ.

ε) Επιχειρήσεις πώλησης προϊόντων με βάση το κοτόπουλο.

⁷² Βλ. τις υπ' αριθ. 216/Π/2002 και 357/Υ/2007 αποφάσεις της ΕΑ.

⁷³ Βλ. απόφαση COMP/M.940 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά στη συγκέντρωση των εταιριών TPG ADVISORS III / GOLDMAN SACHS / BAIN CAPITAL INVESTORS / BURGER KING, όπου η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα εστιατόρια ταχείας εστίασης θεωρούνται από τους καταναλωτές ότι ανήκουν στην ίδια αγορά, ανεξάρτητα από το προσφερόμενο μενού τους, καθώς τα διακριτά χαρακτηριστικά τους αφορούν στην τιμή και την ταχύτητα εξυπηρέτησης.

⁷⁴ Βλ. υπ' αριθ. 357/Υ/2007 απόφαση ΕΑ.

42. Ωστόσο, σύμφωνα με τις Αποφάσεις ΕΑ 216/ΠΙ/2002 και 357/Υ/2007, αλλά και σύμφωνα με νομολογιακά προηγούμενα άλλων Αρχών, η διάκριση επιμέρους υπο-αγορών με βάση το είδος των προσφερόμενων γευμάτων εκ μέρους των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων δεν κρίνεται σκόπιμη, καθώς «[λ]όγω της μεγάλης ποικιλίας των παρεχόμενων από τις ανωτέρω επιχειρήσεις προϊόντων και υπηρεσιών, πολλά των οποίων συμπίπτουν (π.χ. σάντουιτς, σαλάτες, εδέσματα με μπιφτέκι ή σε πίττα, ροφήματα, αναψυκτικά, γλυκά, κλπ ή παροχή γευμάτων σε "πακέτο"), η υποκατάσταση μεταξύ διαφόρων των ανωτέρω κατηγοριών επιχειρήσεων γρήγορης εστίασης, ακόμα και αν ήθελε κριθεί ότι δεν είναι πλήρης, είναι σε κάθε περίπτωση σημαντική»⁷⁵ και ένας υποθετικός μονοπωλητής ενός υποτύπου εστιατορίου δεν θα μπορούσε να επιβάλει μία σημαντική αύξηση τιμής χωρίς παράλληλα οι καταναλωτές του να μετακινηθούν σε άλλους τύπους εστιατορίων⁷⁶. Πράγματι, τα τελευταία έτη παρατηρείται διεύρυνση των μενού εκ μέρους των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων στην υπό κρίση αγορά με αποτέλεσμα την ύπαρξη αλληλοεπικαλύψεων στα προσφερόμενα προϊόντα. Η συγκεκριμένη τάση εντοπίζεται και στην περίπτωση της ίδιας της καταγγελλόμενης αλυσίδας, ενώ, όπως θα αναλυθεί και σε επόμενη ενότητα, στο πλαίσιο πρωτοβουλίας εμπλουτισμού του μενού των καταστημάτων, μεταξύ των νέων προϊόντων που η Roma Pizza προσθέτει (πέραν των διάφορων υφιστάμενων όπως σαλάτες, ζυμαρικά, μπέργκερ, κλαμπ σάντουιτς και γλυκά⁷⁷), είναι «[...]»⁷⁸ και «[...]»⁷⁹.
43. Οι επιχειρήσεις ταχείας εστίασης δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά είτε στο πλαίσιο οργανωμένων αλυσίδων επιχειρήσεων που λειτουργούν σε πανελλαδικό ή μη επίπεδο είτε ως μικρές μεμονωμένες επιχειρήσεις σε επίπεδο συνοικίας. Τα καταστήματα που ανήκουν σε δίκτυο αλυσίδων είναι συνδεδεμένα με την εγγύηση του σήματος φήμης τους ως προς την ποιότητα και την ομοιομορφία των προσφερόμενων προϊόντων, ενώ οι μεμονωμένες επιχειρήσεις δομούν μία σχέση πίστης βασισμένη στην ανάπτυξη προσωπικών σχέσεων και ευελιξίας ως προς το μενού έναντι των πελατών τους. Σε κάθε περίπτωση, όμως, το εν λόγω καθεστώς λειτουργίας δεν αποτελεί σύμφωνα και με τις ως άνω αποφάσεις της ΕΑ κριτήριο περαιτέρω διάκρισης της αγοράς ταχείας εστίασης παρά την ύπαρξη σημείων διαφοροποίησης μεταξύ τους κατά τα ανωτέρω. Τούτο διότι, όπως έχει διαπιστωθεί και σε σχετική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁸⁰, παρά το γεγονός ότι το ύψος των τιμών στις αλυσίδες καταστημάτων μπορεί να είναι κατά τι υψηλότερο προς εξαργύρωση της εγγύησης ποιότητας του σήματος τους, μία ενδεχόμενη σημαντική

⁷⁵ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. 216/ΠΙ/2002 της ΕΑ.

⁷⁶ Οι σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις μεταξύ εστιατορίων με διαφορετικό μενού έχει επισημανθεί και σε αποφάσεις άλλων Αρχών. Ενδεικτικά, στην απόφαση του OFT επί της συγκέντρωσης μεταξύ των εταιριών City Centre Restaurants plc / Ask Central plc, η Αρχή σημειώνει ότι αν και κάποια εστιατόρια ανταγωνίζονται μεταξύ τους εντονότερα σε σχέση με άλλα, υπάρχει σημαντικός βαθμός υποκαταστασιμότητας όταν πρόκειται για μεταβολές στην τιμή.

⁷⁷ Βλ. ιστοσελίδα της καταγγελλόμενης, http://romapizza.gr/pdf/Roma_Pizza_Menu_12_2014.pdf.

⁷⁸ Βλ. έγγραφο που συλλέχθηκε στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου που έλαβε χώρα στα γραφεία της Roma Pizza και φέρει την κωδικοποίηση XM4 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων.

⁷⁹ Βλ. έγγραφο που συλλέχθηκε στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου που έλαβε χώρα στα γραφεία της Roma Pizza και φέρει την κωδικοποίηση XM6 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων.

⁸⁰ Βλ. COMP/M.2940 – TPG Advisors III/Goldman Sachs/Bain Capital Investors/Burger King.

αύξηση της τιμής των προσφερόμενων προϊόντων εκ μέρους τους αναμένεται να στρέψει τους καταναλωτές στην κάλυψη των σχετικών αναγκών από μεμονωμένες επιχειρήσεις⁸¹.

44. Ως εκ τούτου, για τις ανάγκες εξέτασης της υπό κρίση καταγγελίας ως σχετική αγορά θεωρείται η ευρύτερη αγορά της ταχείας εστίασης. Παρότι, για τους σκοπούς της παρούσας, έχουν ληφθεί υπόψη μόνο οι οργανωμένες αλυσίδες εστιατορίων ταχείας εστίασης, όπως προαναφέρθηκε, εκτιμάται ότι ο ανταγωνισμός που ασκείται σε τοπικό επίπεδο από τα μεμονωμένα εστιατόρια ταχείας εστίασης, μη μέλη οργανωμένης αλυσίδας, είναι ιδιαίτερα έντονος. Αυτό εξάλλου επισημαίνεται στην κλαδική μελέτη της ICAP⁸² αλλά αναγνωρίζεται και από την καταγγελλόμενη⁸³. Συνεπώς, οι πραγματικές ανταγωνιστικές πιέσεις στην υπό κρίση αγορά εκτιμάται ότι είναι ακόμη πιο έντονες στην πραγματικότητα.

Επισημαίνεται πάντως ότι, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν γινόταν δεκτό ότι η εν λόγω αγορά διακρινόταν σε υπο-αγορές με βάση τη συγκεκριμένη κατηγορία ταχυεστιατορίων και το είδος των προσφερόμενων γευμάτων εκ μέρους των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων, ορισμός ωστόσο που δεν προκρίνεται εν προκειμένω για όλους τους λόγους που προαναφέρθηκαν, τα συμπεράσματα της αξιολόγησης ως προς τα αποτελέσματά τους με το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν θα διαφοροποιούνταν σε σχέση με αυτά που προκύπτουν υπό την ευρύτερη θεώρηση της αγοράς (βλ. και

45. IV.3.2. Ως προς την Κατηγορία Εστιατορίων Πώλησης Πίτσας).
46. Τέλος, αναφορικά με την άποψη των καταγγελλόντων περί περαιτέρω διάκρισης της (ενδεχόμενης) υπο-αγοράς πώλησης πίτσας στις επιμέρους υπο-αγορές υψηλού και χαμηλού κόστους αντίστοιχα, μία ενδεικτική συγκριτική ανάλυση των τιμών διάθεσης πίτσας από αλυσίδες καταστημάτων υπό ευρέως γνωστά σήματα, π.χ. Roma Pizza, Pizza Fan, Pizza Hut, Domino's Pizza, δεν εντοπίζει τιμολογιακές διαφοροποιήσεις οι οποίες θα δικαιολογούσαν την υιοθέτηση μίας τέτοιας οριοθέτησης, ιδίως, εάν συνυπολογιστούν οι κατά διαστήματα προσφορές που εφαρμόζονται από τις εν λόγω αλυσίδες⁸⁴. Ακόμη, δε, και

⁸¹ Στην Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COMP/M.2940 – TPG Advisors III / Goldman Sachs / Bain Capital Investors / Burger King αναφέρεται σχετικά ότι αν και υφίστανται διακριτά χαρακτηριστικά μεταξύ μεμονωμένων εστιατορίων ταχείας εστίασης και οργανωμένων αλυσίδων (που σχετίζονται με την αυξημένη τιμή των προϊόντων των αλυσίδων, την αναγνωρισιμότητα του σήματος και τη διασφάλιση στην ποιότητα του προσφερόμενου προϊόντος), η αύξηση των τιμών των προϊόντων των οργανωμένων αλυσίδων θα έστρεφε τους καταναλωτές στα μεμονωμένα εστιατόρια. Βλ. επίσης υπ' αριθ. 394/V/2008 απόφαση της ΕΑ.

⁸² Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην εν λόγω κλαδική μελέτη: «Ο κλάδος των οργανωμένων αλυσίδων εστίασης γρήγορης εξυπηρέτησης χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων, λόγω και της πληθώρας “μεμονωμένων” επιχειρήσεων που λειτουργούν σε όλη τη χώρα»

⁸³ Η Roma Pizza στους υπολογισμούς του μεριδίου αγοράς της που παραθέτει στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της, συνυπολογίζει και την εκτίμησή της για το τζιρο των εστιατορίων ταχείας εστίασης που δεν είναι μέλη κάποιας αλυσίδας. Συγκεκριμένα αναφέρει: «[...]».

⁸⁴ Από την ανάλυση των τιμοκαταλόγων των αλυσίδων εστιατορίων: Roma Pizza, Pizza Fun, Domino's και Pizza Hut όπως παρατίθεται στο διαδικτυακό τόπο www.deliveras.gr, το Μάιο 2016, προέκυψε ότι με βάση τις προσφορές που εφαρμόζονται από αυτές [...], η τελική τιμή προϊόντων pizza της καταγγελλόμενης είναι υψηλότερη από αυτή [...] και οριακά χαμηλότερη ή και (υπό περιπτώσεις) υψηλότερη αυτής που προσφέρει η αλυσίδα καταστημάτων [...]. Αλλά και σε επίπεδο αρχικών τιμών, η διαφορά της τιμής δεν είναι σημαντική (για παράδειγμα με τα στοιχεία από την ίδια ως άνω

εάν ήθελε υποτεθεί ότι κατά το χρόνο υποβολής της καταγγελίας υφίσταντο διαφορές στις τιμές διάθεσης πίτσας από τις δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις, η τρέχουσα εικόνα της σύγκλισης των τιμών προφανώς επήλθε ως αποτέλεσμα ανταγωνιστικών πιέσεων οι οποίες από μόνες τους κατατείνουν ως προς τη μη ύπαρξη διακριτών αγορών με βάση την τιμή πώλησης.

IV.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

47. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις, υπό αρκετά ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και που μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές.
48. Στην υπό κρίση υπόθεση ως σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Η συγκεκριμένη διαπίστωση ερείδεται στην ύπαρξη γενικότερης ομοιομορφίας τόσο σε επίπεδο καταναλωτικών προτιμήσεων όσο και προσφερόμενων προϊόντων και ύψους των τιμών σε εθνικό επίπεδο. Εξάλλου τα καταστήματα της καταγγελλόμενης αλυσίδας εκτείνονται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ενώ παράλληλα το περιεχόμενο των Συμβάσεων Δικαιόχρησης είναι επί της ουσίας πανομοιότυπο ανεξάρτητα της περιοχής δραστηριοποίησης του αντισυμβαλλόμενου δικαιοδόχου^{85,86}.

IV.3 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ

IV.3.1 Ως προς την Ευρύτερη Αγορά Ταχείας Εστίασης

49. Ο υπολογισμός του συνολικού μεγέθους της αγοράς ταχείας εστίασης δεν είναι ευχερής, λόγω της περιορισμένης δυνατότητας άντλησης στοιχείων από επίσημες πηγές⁸⁷. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, με βάση τη μελέτη της ICAP, το μερίδιο αγοράς της Roma Pizza στο σύνολο της αγοράς των αλυσίδων εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης τα οποία περιλαμβάνουν τέσσερις επιμέρους κατηγορίες μονάδων εστίασης, ήτοι burger, πίτσα, σνακ/σάντουιτς και σουβλάκι, ανέρχεται σύμφωνα με τις «εκτιμήσεις αγοράς» στο [0-5]% περίπου τόσο κατά το έτος 2010 όσο και το 2013⁸⁸, καταλαμβάνοντας την [...] και [...]

ιστοσελίδα, η διαφορά της τιμής πίτσας μαργαρίτας ίδιου μεγέθους μεταξύ της Roma Pizza και της [...] ανέρχεται σε μόλις 0,10€).

⁸⁵ Για τους ίδιους λόγους (πανελλαδικό δίκτυο και εφαρμογή ενιαίων συμβατικών όρων) οι καταγγέλλοντες θεωρούν ότι στην υπό εξέταση υπόθεση η σχετική γεωγραφική αγορά εκτείνεται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

⁸⁶ Και η καταγγελλόμενη παραθέτει τους υπολογισμούς της για το μερίδιο αγοράς της στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και όχι σε συγκεκριμένες, επιμέρους γεωγραφικές περιοχές (βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza).

⁸⁷ Βλ. υπ' αριθ. 216/III/2002 απόφαση της ΕΑ.

⁸⁸ Σύμφωνα με τη μελέτη της ICAP (Μάιος 2014), η αλυσίδα Goody's κατέχει την πρώτη θέση με μερίδιο αγοράς ύψους [25-35]%, περίπου, ενώ ακολουθούν οι αλυσίδες Everest με [15-25]% περίπου, Γρηγόρης Μικρογεύματα με [15-25]%, Roma Pizza με [0-5]% περίπου, PizzaFan με [0-5]% περίπου, McDonalds με [0-5]% περίπου, L'Artigiano με [0-5]% περίπου, Domino's Pizza με [0-5]% περίπου, SimplyBurgers με [0-5]% περίπου και Pizza Hut με [0-5]% περίπου. Αντίστοιχη περίπου ήταν η εικόνα και κατά το 2010, καθώς σύμφωνα με μελέτη της ICAP (Δεκέμβριος 2011), η αλυσίδα Goody's κατέχει την πρώτη θέση με μερίδιο αγοράς ύψους [25-35]%, περίπου, ενώ ακολουθούν οι αλυσίδες Everest με [15-25]% περίπου, Γρηγόρης Μικρογεύματα με [10-15]%, McDonalds με [5-10]% περίπου, Roma Pizza με [0-5]% περίπου, PizzaHut με [0-5]% περίπου, L'Artigiano με [0-5]% περίπου, Olympic Catering (Everest) με [0-5]% περίπου, SimplyBurgers με [0-5]% περίπου, Domino's Pizza με [0-5]%

της αποτελείται από 54 καταστήματα, εκ των οποίων 22 βρίσκονται στην Αττική, 16 στη Θεσσαλονίκη και 16 καταστήματα λειτουργούν στην υπόλοιπη Ελλάδα.

51. Ακολουθώς παρατίθεται ενδεικτικά η ποσοστιαία κατανομή της εγχώριας αγοράς αλυσίδων εστίασης γρήγορης εξυπηρέτησης ανά κύρια κατηγορία κατά την περίοδο των τελευταίων ετών.

Πίνακας 1: Ποσοστιαία κατανομή της εγχώριας αγοράς αλυσίδων εστίασης γρήγορης εξυπηρέτησης ανά κύρια κατηγορία⁹³

Κατηγορία	2002	2005	2008	2010	2013
Burger	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pizza	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Snack - Sandwich	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Σουβλάκι – Ethnic	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Λοιπά	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%

**Αφορούν μόνο αλυσίδες καταστημάτων ταχείας εστίασης με βάση το σουβλάκι.*

IV.3.2. Ως προς την Κατηγορία Εστιατορίων Πώλησης Πίτσας

52. Αναφορικά με την ειδικότερη δομή και λειτουργία της κατηγορίας των αλυσίδων εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης με μενού με βάση την πίτσα, αυτή χαρακτηρίζεται από την παρουσία μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους, αρκετές από τις οποίες αρχικά ήταν συνοικιακού χαρακτήρα και στη συνέχεια επέκτειναν τα δίκτυά τους, κυρίως μέσω της μεθόδου δικαιόχρησης. Επιπλέον, τα εστιατόρια της συγκεκριμένης κατηγορίας επικεντρώνονται κυρίως στην κατ' οίκον διανομή/παράδοση, παρά στην επιτόπια κατανάλωση.
53. Από τα στοιχεία που απεικονίζονται στη σχετική κλαδική μελέτη της ICAP στην εν λόγω κατηγορία εστιατορίων προκύπτει ότι δραστηριοποιούνται οκτώ αλυσίδες οι οποίες τον Απρίλιο του 2014 λειτουργούσαν [...] καταστήματα επί του συνόλου της ελληνικής επικράτειας, ενώ το [65-75]% αυτών ήταν συγκεντρωμένο στην Αττική. Εκ των ως άνω αλυσίδων κυρίαρχα σήματα με βάση τον αριθμό των καταστημάτων είναι αυτά της καταγγελλόμενης καθώς και της [...] ⁹⁴. Όπως επισημαίνεται στη σχετική μελέτη: «[σ]υγκριτικά με τα στοιχεία του 2011, όλες οι αλυσίδες παρουσιάζουν μείωση των σημείων πώλησης, ενώ μόνο η αλυσίδα [...] φαίνεται ότι αύξησε τα καταστήματά της».

⁹³ Τα παρατιθέμενα στοιχεία προέρχονται από την Κλαδική Μελέτη της ICAP στις «Αλυσίδες Εστιατορίων Γρήγορης Εξυπηρέτησης», Μάιος 2014.

⁹⁴ Σύμφωνα με τα στοιχεία της σχετικής μελέτης, έκαστη εκ των αλυσίδων καταστημάτων Roma Pizza και [...] λειτουργούσαν κατά τον Απρίλιο του 2014 [...] καταστήματα ανά την ελληνική επικράτεια.

54. Η καταγγελλόμενη φαίνεται να έχει ισχυρότερη παρουσία στη Θεσσαλονίκη παρά στην Αττική. Ενδεικτικά, στην Αττική λειτουργούν σήμερα [...] καταστήματα σήματος της καταγγελλόμενης έναντι [...] καταστημάτων σήματος [...] και [...] καταστημάτων σήματος [...]. Αντιθέτως η καταγγελλόμενη αριθμεί [...] σημεία στη Θεσσαλονίκη έναντι [...] σημείων της [...] και ενός της [...]⁹⁵.
55. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ICAP, το μερίδιο της Roma Pizza επί των αλυσίδων εστιατορίων ταχείας εστίασης με βάση την pizza κατά το έτος 2013 εκτιμάται στο [15-25]% περίπου, ακολουθεί η αλυσίδα [...] με μερίδιο [15-25]% περίπου, και έπονται τρεις ανταγωνιστές, οι [...], [...] και [...] με μερίδια [15-25]%, [10-15]% και [5-10]% περίπου, αντίστοιχα. Συγκρίνοντας τα εν λόγω στοιχεία με αυτά που παρατίθενται σε προηγούμενη σχετική κλαδική μελέτη της ICAP⁹⁶, διαπιστώνεται ότι η καταγγελλόμενη διατήρησε τα τελευταία έτη σταθερή τη θέση της, δεδομένου ότι κατά το 2010 το μερίδιό της στην ίδια αγορά ανήλθε σε [15-25]% περίπου. Ωστόσο, ιδιαίτερα ενισχυμένη είναι η θέση της επόμενης ανταγωνίστριας, [...], που ενώ κατά το 2010 βρισκόταν στην πέμπτη θέση με μερίδιο [10-15]%, το 2013 καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση, με πολύ μικρή διαφορά, με μερίδιο [15-25]%. Οι λοιπές σημαντικές ανταγωνίστριες [...] και [...] κατείχαν κατά το 2010 μερίδια [10-15]%, [10-15]% και [15-25]% περίπου, αντίστοιχα⁹⁷. Σημειώνεται ότι αντίστοιχα με τα ισχύοντα για την ευρύτερη αγορά, εάν στα ως άνω μερίδια ληφθεί υπόψη και το σύνολο των μεμονωμένων εστιατορίων που το μενού τους βασίζεται στην πίτσα, τα ανωτέρω εκτεθέντα ποσοστά αναμένεται ότι κυμαίνονται σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα.
56. Βάσει των υπολογισμών της καταγγελλόμενης⁹⁸, το μερίδιό της στην αγορά ταχείας εστίασης με βάση την πίτσα διαμορφώνεται κατά το έτος 2013 στο [0-5]%. Στο πλαίσιο των υπολογισμών της, η Roma Pizza έχει συμπεριλάβει και την εκτίμησή της για τις συνολικές πωλήσεις εταιριών ταχείας εστίασης με μενού πίτσας, οι οποίες δεν ανήκουν σε οργανωμένη αλυσίδα/δίκτυο. Με βάση τα παρατιθέμενα από την καταγγελλόμενη στοιχεία και με σύγκριση αυτών με τις πωλήσεις των οργανωμένων αλυσίδων ταχείας εστίασης με βάση την πίτσα που παραθέτει η ICAP στην ως άνω κλαδική μελέτη της, το μερίδιο αγοράς της Roma Pizza για το 2013 ανέρχεται στο [5-10]%. Οι δε υπολογισμοί της Roma Pizza βάσει του κύκλου εργασιών του δικτύου της και των οικονομικών μεγεθών που παρατίθενται στην εν λόγω κλαδική μελέτη της ICAP όσον αφορά στο μερίδιο αγοράς της στην υπο-αγορά οργανωμένων αλυσίδων ταχείας εστίασης με βάση την πίτσα επαληθεύονται⁹⁹.
57. Σε κάθε περίπτωση, η καταγγελλόμενη συγκεντρώνει χαμηλό μερίδιο αγοράς, μη ικανό, τόσο αφ'εαυτού, όσο και σε συνάρτηση και με τη θέση των ανταγωνιστών της στην

⁹⁵ Τα εν λόγω στοιχεία προέρχονται από τις ιστοσελίδες των εταιριών: <http://www.romapizza.gr/en/>, <https://www.pizzafan.gr/el> και <http://www.dominos.gr/>. Τελευταία επίσκεψη, Σεπτέμβριος 2016.

⁹⁶ Βλ. σχετικά κλαδική μελέτη της ICAP στις Αλυσίδες Εστιατορίων Γρήγορης Εξυπηρέτησης του Δεκεμβρίου 2011.

⁹⁷ Αντίστοιχη ήταν και η εικόνα κατά το 2007, καθώς σύμφωνα με τη μελέτη της ICAP του Φεβρουαρίου 2008 η Roma Pizza κατείχε την πρώτη θέση με μερίδιο [15-25]% περίπου, ενώ ακολουθούσαν οι αλυσίδες Pizza Hut με [15-25] περίπου, Domino's Pizza με [15-25]% περίπου, L'Artigiano με [10-15]% περίπου και Pizza Fan με [5-10]% περίπου.

⁹⁸ Όπως παρατίθενται στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της.

⁹⁹ Για τους αναλυτικούς σχετικούς υπολογισμούς βλ. και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 της παρούσας.

αγορά.Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στην εν λόγω αγορά (βλ. και ενότητα ΙΧΛΟΠΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ κατωτέρω)¹⁰⁰, απορριπτέων ως αβάσιμων των σχετικών αιτιάσεων των καταγγελλόντων.

V ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ ROMA PIZZA

V.1 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ

58. Η δικαιοπάροχος συνάπτει με το σύνολο των καταστημάτων του δικτύου Συμβάσεις Δικαιοχρήσης οι οποίες κατά κανόνα έχουν διάρκεια ισχύος [...] έτη, ενώ σε μικρό αριθμό περιπτώσεων περιορίζονται στα [...] έτη^{101,102}.
59. Πολλοί από τους δικαιοδόχους ήταν πριν τη σύναψη της σύμβασης δικαιόχρησης εργαζόμενοι σε καταστήματα του δικτύου, αλλά αυτό δεν αποτελεί προϋπόθεση σύναψης σύμβασης δικαιόχρησης ούτε λόγο αποκλεισμού άλλων υποψήφιων δικαιοδόχων. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων εκ της ΓΔΑ δικαιοδόχων επιβεβαιώνουν ότι πριν την ένταξή τους στο δίκτυο με την ιδιότητα του δικαιοδόχου υπήρξε άμεση ή έμμεση σχέση συνεργασίας με την αλυσίδα¹⁰³.
60. Αναφορικά με τις υπογραφείσες Συμβάσεις Δικαιοχρήσης, ο [...] στο πλαίσιο της από 16.7.2014 ανωμοτί κατάθεσής του προσκόμισε αντίστοιχα πρότυπες συμβάσεις που είχαν συναφθεί με τους δικαιοδόχους του δικτύου, τα οποία αφορούν τόσο στις εν ισχύ συμβάσεις (εφεξής «Συμβάσεις Νέου Τύπου») όσο και στις προηγούμενες αυτών (εφεξής «Συμβάσεις Παλαιού Τύπου»)^{104,105}. Όπως προέκυψε από την εξέταση του συνόλου των συμβάσεων στο πλαίσιο της έρευνας της Υπηρεσίας και επιβεβαιώνεται από τη Roma

¹⁰⁰ Και τούτο, ακόμα και εάν ήθελε οριοθετηθεί στενότερη σχετική αγορά με βάση τις αλυσίδες εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης με μενού με βάση την πίτσα, εξαιρουμένων δηλαδή των μεμονωμένων καταστημάτων πώλησης πίτσας – ορισμός, ωστόσο, που δεν προκρίνεται εν προκειμένω για όλους τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

¹⁰¹ Ο [...] αναφέρει: «[v]πάρχουν ιδιωτικά συμφωνητικά για όλα τα καταστήματα franchise. Τα περισσότερα έχουν διάρκεια [...] έτη και σε πολύ λίγες περιπτώσεις [...] έτη. Μόνο σε ένα κατάστημα που λειτουργούσε [...] η σύμβαση είχε διάρκεια [...] έτους και ανανεωνόταν [...]. Η διαδικασία ανανέωσης ορίζεται στις συμβάσεις, δηλαδή [...]».

¹⁰² Επικουρικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με [...] «[τ]α κριτήρια [ενν. ένταξης στο δίκτυο ενός υποψήφιου δικαιοδόχου] είναι βασικά [...]. Εάν προκύπτει ότι οι καταναλωτές δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από τα υπάρχοντα καταστήματα βάσει των συμβάσεων η PizzaRoma ΑΕΒΕ [...]».

¹⁰³ Βλ. και Εγχειρίδιο Λειτουργίας (το οποίο συντάσσεται από τη Roma Pizza και αποστέλλεται στο σύνολο των δικαιοδόχων με από μέρος τους υποχρέωση εφαρμογής και τήρησής του) που ήταν σε ισχύ το 1996, (εντοπίστηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της Roma Pizza και φέρει την κωδικοποίηση ΧΜ1 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων).

¹⁰⁴ Ο [...] δήλωσε ότι: «[ό]λες οι συμβάσεις που υπογράφονται ακολουθούν το πρότυπο των συμβάσεων που επισυνάπτονται ως Συνημμένα 2 και 3 και αυτών που έχουν ληφθεί ως ηλεκτρονικά αρχεία. Τυχόν διαφοροποιήσεις είναι εποσιώδεις».

¹⁰⁵ Όπως προαναφέρθηκε το δίκτυο δικαιόχρησης της Roma Pizza συστάθηκε το 1994. Από τα ηλεκτρονικά αρχεία που λήφθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της εταιρίας στη Χαλκιδική προκύπτει ότι οι πρώτες Συμβάσεις Δικαιοχρήσης Παλαιού Τύπου υπεγράφησαν [...] (συγκεκριμένα στις [...]) με τους δικαιοδόχους: [...]. Διευκρινίζεται ότι στα εν λόγω ηλεκτρονικά αρχεία της εταιρίας δεν εντοπίστηκαν οι από [...]. Συμβάσεις Δικαιοχρήσης αλλά γίνεται αναφορά σε αυτές στις τροποποιητικές συμβάσεις που υπεγράφησαν σε επόμενο χρόνο μεταξύ της Roma Pizza και των ως άνω δικαιοδόχων.

Pizza, μέχρι τον Οκτώβριο 2011 οι συμβάσεις που συνάπτονταν ήταν με βάση το προγενέστερο πρότυπο σύμβασης. Από τον Οκτώβριο 2011 και μετά όλες οι συμβάσεις συντάσσονται με το νέο πρότυπο, το οποίο δεν έχει έκτοτε τροποποιηθεί^{106,107,108}.

61. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, όλοι οι δικαιοδόχοι που λειτουργούσαν κατάστημα Roma Pizza κατά την περίοδο εφαρμογής της Σύμβασης Νέου Τύπου προέβησαν στην υπογραφή της εν λόγω Σύμβασης¹⁰⁹.
62. Η καταγγελία, το σύνολο των προσκομισθεισών από τους καταγγέλλοντες Συμβάσεων και οι καταγγελλόμενοι συμβατικοί όροι αναφέρονται στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου. Εξάλλου, όπως εκτέθηκε σε προηγούμενη ενότητα, η σχέση τους με την καταγγελλόμενη¹¹⁰ διακόπηκε προ της εφαρμογής της προτύπου Σύμβασης Νέου Τύπου.

V.1.1 Σύμβαση Παλαιού Τύπου¹¹¹

63. Η Σύμβαση Παλαιού Τύπου με την οποία η Roma Pizza παραχωρεί στον αντισυμβαλλόμενο δικαιοδόχο «[...]»¹¹² διακρίνεται σε δύο τμήματα: το Α' τμήμα περιλαμβάνει τους όρους που καθορίζουν τη διάρκεια της Σύμβασης, τα βασικά σημεία που διέπουν τη σχέση της δικαιοπαρόχου με τη δικαιοδόχο καθώς και τις υποχρεώσεις της πρώτης προς τη δεύτερη. Στο Β' τμήμα περιλαμβάνονται οι όροι που καθορίζουν τις υποχρεώσεις της δικαιοδόχου προς τη δικαιοπάροχο, εξειδικεύοντας τα οριζόμενα στο Α' τμήμα.

V.1.1.1. Όροι Α' τμήματος

64. Στο Α' τμήμα της Σύμβασης ορίζεται η διάρκεια ισχύος αυτής, η δυνατότητα ανανέωσης της Σύμβασης Παλαιού Τύπου και περιλαμβάνονται όροι προκειμένου να εξασφαλισθεί η ομοιομορφία των καταστημάτων του δικτύου. Οι όροι αυτοί σχετίζονται τόσο με την εμφάνιση και διακόσμηση των καταστημάτων όσο και με τη λειτουργία του καταστήματος, για παράδειγμα μέσω υποχρεωτικής τήρησης συγκεκριμένου **Εγχειριδίου Λειτουργίας** που

¹⁰⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza.

¹⁰⁷ Στο πλαίσιο της ανωμοτί κατάθεσής του, ο [...] προσκόμισε το εν ισχύι καθώς και το προηγούμενο πρότυπο της Σύμβασης Δικαιόχρησης που έχει συνάψει η Roma Pizza με τους δικαιοδόχους – μέλη του δικτύου της. Επίσης, από τα έγγραφα και τα ηλεκτρονικά στοιχεία που λήφθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της εταιρίας προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των δικαιοδόχων του δικτύου υπέγραψε τη Σύμβαση Νέου Τύπου την [...].

¹⁰⁸ Η Roma Pizza αναφέρει ότι «[τ]α πρότυπα συμβάσεων σε κάθε περίπτωση ήταν κοινά για όλους τους δικαιοδόχους» (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της Roma Pizza)

¹⁰⁹ Με μοναδική εξαίρεση την εταιρία [...] η οποία ξεκίνησε τη συνεργασία της με τη Roma Pizza μέσω της [...] Σύμβασης Δικαιόχρησης. Μετά τη λήξη της, η [...] σύναψε με την καταγγελλόμενη [...] Συμβάσεις Δικαιόχρησης. Όπως προκύπτει από τη λίστα δικαιοδόχων που προσκόμισε η Roma Pizza με την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της, [...] έπαψε να είναι μέλος του δικτύου Roma Pizza από τις [...] με την αιτιολογία «[...]».

¹¹⁰ Των πέντε καταγγελλόντων πλην των Π. Δ. και Κ. Μ. που η σχέση τους διακόπηκε το [...] και τον [...] αντίστοιχα.

¹¹¹ Για την παράθεση των συμβατικών όρων του προτύπου σύμβασης Παλαιού Τύπου, έχει χρησιμοποιηθεί η από [...] Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών (Franchise) μεταξύ της Roma Pizza και του καταγγελλόντος Ι. Μ., που προσκομίστηκε ως συνοδευτικό έγγραφο της καταγγελίας. Σημειώνεται ότι η εν λόγω σύμβαση είναι πανομοιότυπη με το προσκομισθέν πρότυπο από [...] κατά τα ανωτέρω αναφερθέντα.

¹¹² Βλ. εισαγωγικό τμήμα της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

συντάσσει η δικαιοπάροχος ή μέσω της υποχρεωτικής προηγούμενης εκπαίδευσης του δικαιοδόχου και του προσωπικού του.

65. Πέρα από την ενιαία εμφάνιση και λειτουργία των καταστημάτων, η δικαιοπάροχος στοχεύει και στην ομοιομορφία σε όρους ποιότητας και ποικιλίας των προσφερόμενων προϊόντων από το δίκτυο. Στο πλαίσιο αυτό, στη Σύμβαση Δικαιόχρησης Παλαιού Τύπου ορίζεται ότι «[η] δικαιοπάροχος προκειμένου να εξασφαλίζεται η ίδια ποιότητα και οι ιδιότητες των παραγόμενων προϊόντων θα χορηγεί τις απαιτούμενες ποσότητες “συνταγών” για την παρασκευή της ζύμης και της σάλτσας πίτσας και καλτσόνε και των λοιπών ειδών εστίασης. Η δικαιοδόχος είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιεί μόνο αυτές τις συνταγές και τηρώντας αυστηρά τις δοσολογίες και τις οδηγίες να παρασκευάζει τα πωλούμενα προϊόντα»¹¹³. Επιπλέον η δικαιοπάροχος φέρει την ευθύνη του σωστού εφοδιασμού του αντισυμβαλλόμενου δικαιοδόχου υποδεικνύοντας τους προμηθευτές και τις ποιότητες για όλες τις πρώτες ύλες και τα προϊόντα και εμπορεύματα που διατίθενται από το κατάστημά του¹¹⁴.
66. Παράλληλα, στο πεδίο ευθύνης της δικαιοπαρόχου περιλαμβάνεται και ο από μέρος της καθορισμός των όρων της διαφημιστικής πολιτικής του δικτύου Roma Pizza¹¹⁵. Περαιτέρω, για «την αύξηση των πωλήσεων κατ’ οίκον, για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πελατών, για την ευκολότερη επικοινωνία» συμφωνείται η παραχώρηση «ευκολομνημόνευτου» κοινού αριθμού κλήσης για παραγγελιοληψία¹¹⁶. Πέραν των ανωτέρω, και στο πλαίσιο του ελέγχου της ορθής λειτουργίας των καταστήματος του δικαιοδόχου, προβλέπεται η δυνατότητα διενέργειας επιθεωρήσεων (τακτικών ή έκτακτων), βάσει σχετικού, εκδοθέντος από την καταγγελλόμενη, Εγχειριδίου Επιθεώρησης.
67. Τέλος, βάσει των όρων της Σύμβασης η αμοιβή της δικαιοπαρόχου για την παροχή των ως άνω υπηρεσιών (royalties) ορίζεται ως ποσοστό [...] % επί των μηνιαίων εισπράξεων του δικαιοδόχου. Επιπλέον, συμφωνείται η καταβολή αμοιβής ύψους [...] % επί των εισπράξεων ως συμμετοχή της δικαιοδόχου στη διαφημιστική δαπάνη του δικτύου¹¹⁷.

V.1.1.2. Όροι Β' τμήματος

68. Στο Β' τμήμα της Σύμβασης Παλαιού Τύπου περιλαμβάνονται οι όροι που καθορίζουν τις υποχρεώσεις του δικαιοδόχου απέναντι στη δικαιοπάροχο. Οι υποχρεώσεις αυτές σχετίζονται μεταξύ άλλων με την τήρηση του Εγχειριδίου Λειτουργίας όχι μόνο ως προς τις ακολουθούμενες συνταγές αλλά και ως προς τη γενικότερη λειτουργία του καταστήματος και τη συμπεριφορά του προσωπικού, την προμήθεια πρώτων υλών μόνο από τους προμηθευτές που ορίζει η Roma Pizza, τις ρήτρες μη ανταγωνισμού κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης καθώς και τη σύναψη ασφαλιστηρίων συμβολαίων για την προστασία του καταστήματος και του εξοπλισμού του από κινδύνους¹¹⁸.

¹¹³ Βλ. σχετικά όρο Α.17 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

¹¹⁴ Όρος Α.10 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

¹¹⁵ Όρος Α.16 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

¹¹⁶ Όρος Α.19 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

¹¹⁷ Βλ. άρ. Α.20.

¹¹⁸ Βλ. άρ. Β.1.

69. Υπάρχουν προβλέψεις για τις ενέργειες διαφημιστικής προβολής και την τήρηση της ομοιομορφίας του καταστήματος με τα λοιπά καταστήματα του δικτύου,¹¹⁹ για το μηχανισμό παρακολούθησης των πωλήσεων του δικαιοδόχου, για την απαγόρευση συμμετοχής των δικαιοδόχων ή στενών συγγενών τους σε νέες παρόμοιες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης Δικαιόχρησης χωρίς την έγγραφη συναίνεση της δικαιοπαρόχου, για την περίπτωση υπαίτιας παράβασης εκ μέρους του δικαιοδόχου των συμβατικών του υποχρεώσεων η οποία συνιστά λόγο λύσης της Σύμβασης εκ μέρους της δικαιοπαρόχου, κ.ά.

V.1.2 Σύμβαση Νέου Τύπου

70. Κατόπιν της τροποποίησης του προτύπου Σύμβασης Δικαιόχρησης τον Οκτώβριο 2011, η νέα Σύμβαση Δικαιόχρησης περιέχει το Προοίμιο, που καθορίζει το σκοπό της Σύμβασης και προσδιορίζει τη σχέση των μερών, το Πρώτο Κεφάλαιο, που περιέχει τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών, και το Δεύτερο Κεφάλαιο, που περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις σχετικές με τη λειτουργία του καταστήματος του δικαιοδόχου καθώς και τη λύση της Σύμβασης. Η εν λόγω τροποποίηση αφορά όχι μόνο στους νέους δικαιοδόχους αλλά και στο σύνολο των υφιστάμενων^{120,121}.

V.1.2.1. Όροι Προοιμίου

71. Το προοίμιο αποτελείται από τέσσερις όρους. Στον πρώτο καθορίζεται ο **σκοπός** της συνεργασίας που είναι η παραχώρηση από τον Δικαιοπάροχο στον Δικαιοδόχο της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης του “πακέτου” Franchiseto οποίο περιλαμβάνει δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και τεχνογνωσία, με τελικό σκοπό την παροχή υπηρεσιών και εμπορία από τον Δικαιοδόχο των υπηρεσιών και προϊόντων που Δικαιοπαρόχου μέσα από το Κατάστημα του πρώτου¹²².
72. Ο δικαιοδόχος συνιστά ανεξάρτητη επιχείρηση η οποία συναλλάσσεται στο δικό της όνομα και για δικό της λογαριασμό¹²³. Στη συνέχεια προσδιορίζεται συμβατικά το περιεχόμενο του «πακέτου “Franchise”», το οποίο περιλαμβάνει τις εξειδικευμένες γνώσεις της δικαιοπαρόχου, το εμπορικό σήμα και τη φήμη που αυτό έχει αποκτήσει, την καθιέρωση συγκεκριμένου, ιδιαίτερου και εύκολα αναγνωρίσιμου τύπου καταστήματος, την οργανωτική υποδομή για τη λειτουργία του συστήματος δικαιόχρησης, καθώς και το

¹¹⁹ Βλ. όρο Β.4 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

¹²⁰ Το σύνολο των παλαιών δικαιοδόχων που λειτουργούσαν κατάστημα του δικτύου κατά την περίοδο εφαρμογής και υιοθέτησης της Σύμβασης Νέου Τύπου προέβησαν σε υπογραφή αυτής, με μοναδική εξαίρεση την εταιρία [...] με την οποία, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, δεν προκύπτει ότι υπογράφηκε η Σύμβαση Νέου Τύπου. Η εν λόγω εταιρία ξεκίνησε τη συνεργασία της με τη Roma Pizza μέσω της από [...] Σύμβασης Δικαιόχρησης. Μετά τη λήξη της, η [...] σύναπτε με την καταγγελλόμενη [...] Συμβάσεις Δικαιόχρησης. Όπως προκύπτει από τη σχετική λίστα δικαιοδόχων που προσκόμισε η Roma Pizza με την υπ’ αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της, η [...] έπαψε να είναι μέλος του δικτύου Roma Pizza από τις [...] με την αιτιολογία «[...]».

¹²¹ Βλ. την υπ’ αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της Roma Pizza, η οποία δήλωσε ότι «[τ]ο πρότυπο σύμβασης που ισχύει από τον Οκτώβριο του 2011 δεν έχει τροποποιηθεί και έχει υπογραφεί από όλους τους εν ενεργεία δικαιοδόχους». Ως προς την έναρξη ισχύος της Σύμβασης Νέου Τύπου από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι οι δικαιοδόχοι [...] και [...] υπέγραψαν τη Σύμβαση Νέου Τύπου [...] και [...] αντιστοίχως, ενώ ο δικαιοδόχος [...] υπέγραψε την εν λόγω σύμβαση στις [...].

¹²² Βλ. σχετικά όρο Α.1 της Σύμβασης Νέου Τύπου

¹²³ Βλ. σχετικά άρ. Α.2 και εισαγωγή τμήματος Γ της Σύμβασης Νέου Τύπου.

σύνολο της αποκτηθείσας απόρρητης, ουσιώδους και προσδιορίσιμης τεχνογνωσίας «αναφορικά με την παρασκευή πίτσας ιδιαίτερης ποιότητας και γεύσης και την οργάνωση και λειτουργία καταστημάτων παρασκευής και πώλησης πίτσας, τις μεθόδους διοίκησης, λειτουργίας, διαχείρισης, λογιστικής, εκπαίδευσης, επικοινωνίας, οργάνωσης, μηχανογράφησης, τοποθέτησης και προώθησης προϊόντων, πωλήσεων και εξυπηρέτησης πελατών που χρησιμοποιεί». Σύμφωνα με το Προοίμιο της Σύμβασης Νέου Τύπου: «[ο] Δότης ως αποκλειστικός δικαιούχος διαθέτοντας εξειδικευμένες γνώσεις για την παρασκευή πίτσας ιδιαίτερης ποιότητας και γεύσης και έχοντας εμπειρία στην οργάνωση και λειτουργία καταστημάτων παρασκευής και πώλησης πίτσας, δημιούργησε ένα σύστημα οργάνωσης και λειτουργίας των καταστημάτων ROMA PIZZA για να επιτυγχάνεται η ενιαία εμφάνιση σε όλα τα καταστήματα που φέρουν τον διακριτικό τίτλο «ROMA PIZZA» καθώς και η ομοιότητα των προσφερόμενων από αυτά προϊόντων. [...]»¹²⁴.

73. Σύμφωνα με τον τελευταίο όρο του Προοιμίου, στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας το οποίο η δικαιούχος χορηγεί στο δικαιούχο ως μέρος της συμβατικής της υποχρέωσης και «αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα» της Σύμβασης Δικαιόχρησης, καταγράφονται λεπτομερώς η τεχνογνωσία της δικαιούχου, οι μέθοδοι συνεργασίας της με τη δικαιούχο και γενικότερα το Σύστημα Franchising που η δικαιούχος έχει δημιουργήσει και αναπτύξει¹²⁵.

V.1.2.2. Όροι Πρώτου Κεφαλαίου

74. Το πρώτο κεφάλαιο της Σύμβασης Νέου Τύπου περιλαμβάνει τους όρους που καθορίζουν τις υποχρεώσεις των μερών. Ειδικότερα, καταρχήν εξειδικεύονται οι όροι της παραχώρησης στο δικαιούχο της άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης του «“πακέτου” Franchise»¹²⁶ και ακολούθως αναπτύσσονται οι ενέργειες στις οποίες προβαίνει η Roma Pizza κατά την ένταξη ενός νέου δικαιούχου στο δίκτυό της¹²⁷ (κοινοποίηση στο δικαιούχο της τεχνογνωσίας για την κατασκευή, και διαμόρφωση του καταστήματος, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της δικαιούχου, εκπαίδευση του δικαιούχου και του προσωπικού του σε θέματα εξυπηρέτησης πελατών, διαχείρισης και λειτουργίας καταστήματος, πώλησης και παρασκευής προϊόντων και μάρκετινγκ, παράδοση του Εγχειριδίου Λειτουργίας η εφαρμογή του οποίου ορίζεται ως υποχρεωτική, υποστήριξη κατά το αρχικό στάδιο λειτουργίας του καταστήματος θέτοντας στη διάθεση του δικαιούχου ειδικευμένο προσωπικό, μέριμνα για το σωστό εφοδιασμό του δικαιούχου και υπόδειξη των προμηθευτών αυτού, παραχώρηση του σχεδίου λογιστικού συστήματος που έχει εκπονήσει η δικαιούχος, διοργάνωση εκ μέρους της δικαιούχου εκπαιδευτικών σεμιναρίων, διενέργεια επιθεωρήσεων στο κατάστημα του δικαιούχου στο πλαίσιο της εποπτείας της σωστής λειτουργίας του βάσει του ειδικού Εγχειριδίου Επιθεωρήσεων που η Δικαιούχος έχει συντάξει και παραδώσει στο δικαιούχο, καθορισμός της διαφημιστικής πολιτικής και ένταξη του δικαιούχου στο τηλεφωνικό κέντρο εφόσον αυτός δραστηριοποιείται εντός της Αττικής ή της Θεσσαλονίκης).

¹²⁴ Βλ. σχετικά τον όρο Α.3 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹²⁵ Όπως αναφέρεται στο σχετικό όρο (Α.4), [...]».

¹²⁶ Βλ. σχετικά όρο Β.1 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹²⁷ Πρόκειται για τον όρο Β.2 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

75. Επίσης, μεταξύ των υποχρεώσεων της δικαιοπαρόχου συμπεριλαμβάνεται και όρος σχετικά με τον «προσδιορισμό της γεωγραφικής περιοχής δραστηριότητας του Λήπτη», σύμφωνα με τον οποίο ο δικαιοδόχος δύναται να χρησιμοποιεί το «πακέτο» Franchise μόνο σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή η οποία, σύμφωνα με τον εν λόγω όρο, θεωρείται «προστατευμένη για τον Λήπτη με την έννοια ότι ο Δότης αναλαμβάνει με την παρούσα την υποχρέωση αφενός μεν να μην εγκαθιστά άλλον Λήπτη σε αυτήν αφετέρου δε να μην λειτουργεί ο ίδιος κατάστημα λιανική πώλησης και παροχής υπηρεσιών των συμβατικών προϊόντων και υπηρεσιών στην ίδια περιοχή»¹²⁸. Αντίστοιχος όρος δεν συναντάται στη Σύμβαση Παλαιού Τύπου¹²⁹.
76. Αναφορικά με τις υποχρεώσεις του δικαιοδόχου, αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων¹³⁰:
- α)** Την καταβολή δικαιωμάτων στον Δότη» (royalties), οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό [...] % επί των συνολικών μηνιαίων εισπράξεων ενώ, επιπλέον, ο δικαιοδόχος υποχρεούται να καταβάλει ποσοστό [...] % επί των συνολικών μηνιαίων εισπράξεων στο πλαίσιο της συνεισφοράς τους στη διαφημιστική δαπάνη του δικτύου την οποία επιμελείται η δικαιοπάροχος¹³¹.
- β)** Την ενεργό προώθηση των πωλήσεων των προϊόντων και της παροχής υπηρεσιών του «Συστήματος Franchising»¹³² της καταγγελλόμενης.
- γ)** Την αυστηρή τήρηση των οδηγιών του Δότη για τη διαμόρφωση του καταστήματος του¹³³, και των οδηγιών που περιέχονται στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας, και την παρασκευή και διάθεση προϊόντων σύμφωνα με τις οδηγίες της δικαιοπαρόχου και την προμήθεια πρώτων υλών, προϊόντων και εξοπλισμού από προμηθευτές που θα ορίζει η ίδια¹³⁴.
- δ)** Την εκμετάλλευση του «Πακέτου Franchise» μόνο μέσα από το κατάστημα του¹³⁵ και τη μη αλλαγή της τοποθεσίας του καταστήματος χωρίς την έγκριση του Δότη¹³⁶.
- ε)** Την ασφάλιση του καταστήματος του και των εμπορευμάτων του¹³⁷.
- στ)** Τη μη διενέργεια ενεργητικών πωλήσεων σε άλλες παραχωρηθείσες περιοχές ή/και σε άλλες παραχωρηθείσες ομάδες πελατών¹³⁸.
- ζ)** Τη μη ανάμιξη του Λήπτη σε όμοιες ή/και παρόμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες¹³⁹ κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης και για διάστημα δύο ετών μετά τη λήξη αυτής, τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές

¹²⁸ Βλ. σχετικά όρο Β.4 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹²⁹ Με την εξαίρεση της από [...] Σύμβασης Δικαιόχρησης της Roma Pizza με τον [...].

¹³⁰ Για την πλήρη καταγραφή των συμβατικών υποχρεώσεων του δικαιοδόχου βλ. τμήμα «Γ. Υποχρεώσεις του Λήπτη» της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³¹ Βλ. σχετικά όρο Γ.1 της Σύμβασης Νέου Τύπου περί της «καταβολής δικαιωμάτων στο Δότη».

¹³² Βλ. σχετικά όρο Γ.2 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³³ Βλ. σχετικά όρο Γ.4 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁴ Για την εξασφάλιση και την προστασία της κοινής ταυτότητας και ποιότητας προϊόντων, υπηρεσιών και φήμης του Δικτύου Franchise - Βλ σχετικά όρο Γ.14 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁵ Βλ. σχετικά όρο Γ.7 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁶ Βλ. σχετικά όρο Γ.8 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁷ Βλ. σχετικά όρο Γ.10 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁸ Βλ. σχετικά όρο Γ.11 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹³⁹ Βλ. σχετικά όρο Γ.12 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

επιχειρήσεις¹⁴⁰ κατά τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης και για διάστημα ενός έτους μετά τη λήξη αυτής, καθώς και τη μη παραγωγή, αγορά, πώληση, μεταπώληση ή χρησιμοποίηση ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών προς αυτά της Σύμβασης Franchising¹⁴¹ κατά την περίοδο ισχύος της Σύμβασης.

η) Τη «διατήρηση της κοινής ταυτότητας και φήμης του Δικτύου Franchising»¹⁴².

θ) Την πραγματοποίηση τοπικής διαφήμισης υπό την προϋπόθεση της έγγραφης προέγκρισης του Δότη¹⁴³.

ι) Τη μη παρεμπόδιση της διενέργειας απρόσκοπτων και ενδεχομένως απροειδοποίητων ελέγχων από τη δικαιούχο του καταστήματός του των μεταφορικών του μέσων, των πωλούμενων προϊόντων, των λογιστικών του βιβλίων και των βάσεων δεδομένων του καταστήματός του¹⁴⁴.

ια) Την κοινοποίηση οικονομικών καταστάσεων προς τον Δότη και την εμπρόθεσμη πληρωμή των συμφωνηθέντων ποσών¹⁴⁵,

ιβ) Τη μεταβίβαση της σύμβασης ή εκχώρηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτήν μόνο με την έγκριση του Δότη.¹⁴⁶

ιγ) Τη διάθεση προς πώληση πλήρους σειράς προϊόντων¹⁴⁷.

V.1.2.3. Όροι Δευτέρου Κεφαλαίου

77. Στο Δεύτερο Κεφάλαιο παρατίθενται «Λοιπές Διατάξεις» μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η διάρκεια ισχύος της Σύμβασης¹⁴⁸ ([...] ¹⁴⁹). Προβλέπεται επίσης το δικαίωμα των δύο μερών για ανανέωση της σύμβασης.
78. Μεταξύ των «λοιπών διατάξεων» περιέχεται ρητή πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία η δικαιούχος δύναται απλώς να συνιστά στον αντισυμβαλλόμενο δικαιούχο τιμές μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων και σε καμία περίπτωση να επιβάλει άμεσα ή έμμεσα το πάγιο ή κατώτατο ύψος των εν λόγω τιμών¹⁵⁰.
79. Περαιτέρω, στο εν λόγω τμήμα της Σύμβασης περιλαμβάνονται και όροι που σχετίζονται με τη λύση ή καταγγελία αυτής (η λύση της Σύμβασης μπορεί να είναι είτε αυτόματη λόγω ιδίως παρόδου του συμφωνηθέντος χρόνου ή πτώχευσης ενός εκ των συμβαλλόμενων μερών, είτε να οφείλεται σε έκτακτη ή τακτική καταγγελία, είτε να είναι αποτέλεσμα λύσης

¹⁴⁰ Βλ. σχετικά όρο Γ.13 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴¹ Βλ. σχετικά όρο Γ.15 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴² Βλ. σχετικά όρο Γ.16.ζ) της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴³ Βλ. σχετικά όρο Γ.17 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁴ Βλ. σχετικά όρο Γ.20 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁵ Βλ. σχετικά όρο Γ.21 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁶ Βλ. σχετικά όρο Γ.22 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁷ Βλ. σχετικά όρο Γ.23 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁸ Βλ. σχετικά όρο ΣΤ. της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁴⁹ Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την εξέταση των συλλεχθέντων στοιχείων, [...].

¹⁵⁰ Όρος Δ. της Σύμβασης Νέου Τύπου υπό τον τίτλο «Συνιστώμενες τιμές – Μέγιστη τιμή μεταπώλησης».

με κοινή συμφωνία)¹⁵¹. Η έκτακτη καταγγελία της Σύμβασης προϋποθέτει καταρχήν την ύπαρξη «σπουδαίου λόγου» και την προηγούμενη έγγραφη ειδοποίηση εκ μέρους του καταγγέλλοντος μέρους. Ως «σπουδαίος λόγος» νοείται, μεταξύ άλλων, η υπαίτια παραβίαση των όρων της Σύμβασης, ενδεικτικά η εκ μέρους του δικαιοδόχου σοβαρή παραμέληση των υποχρεώσεών του για την προώθηση των πωλήσεων, η μη τήρηση των προδιαγραφών και των οδηγιών της δικαιοπαρόχου για τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης, την εξυπηρέτηση των πελατών και την προμήθεια των συμβατικών προϊόντων καθώς και η παράβαση της ρήτρας μη ανταγωνισμού και γενικά η παράβαση οποιουδήποτε όρου της σύμβασης¹⁵².

80. Πέραν των ανωτέρω, όπως και στη Σύμβαση Παλαιού Τύπου, ορίζονται χρηματικές ποινές για τον αντισυμβαλλόμενο δικαιοδόχο στην περίπτωση είτε της παράβασης των ρητρών μη ανταγωνισμού (ήτοι την υποχρέωση μη ανάμιξης του δικαιοδόχου σε όμοιες ή παρεμφερείς επιχειρηματικές δραστηριότητες και μη απόκτησης οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις)¹⁵³ είτε της παράλειψης υποχρέωσης μη χρήσης και εκμετάλλευσης του εμπορικού σήματος, διακριτικού τίτλου, εμπορικής επωνυμίας, λοιπών διακριτικών γνωρισμάτων και τεχνογνωσίας της δικαιοπαρόχου μετά τη με οποιονδήποτε τρόπο λήξη της Σύμβασης¹⁵⁴.

V.2 ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

V.2.1 Εγχειρίδιο Λειτουργίας

81. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις τόσο στις Παλαιού όσο και στις Νέου Τύπου Συμβάσεις Δικαιόχρησης, το Εγχειρίδιο Λειτουργίας διανέμεται από τη Roma Pizza στα καταστήματα του δικτύου και η τήρησή του από τους δικαιοδόχους είναι υποχρεωτική.
82. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της καταγγελλόμενης, λήφθηκε αντίγραφο Εγχειριδίου Λειτουργίας το οποίο συντάχθηκε το 1996¹⁵⁵. Η καταγγελλόμενη προσκόμισε¹⁵⁶ επίσης αντίγραφο του ισχύοντος Εγχειριδίου Λειτουργίας. Στην παρούσα γίνεται αναφορά στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας του Οκτωβρίου 2001, που είναι το πληρέστερο¹⁵⁷.
83. Στα Εγχειρίδια Λειτουργίας 1996 και 2001 περιλαμβάνονται οδηγίες προς τη διεύθυνση των καταστημάτων του δικτύου σχετικά με φορολογικά θέματα, διαδικαστικά ζητήματα προσλήψεων, ζητήματα συμπεριφοράς και εξυπηρέτησης του πελάτη, τη διαδικασία συντήρησης μηχανημάτων και προϊόντων/πρώτων υλών καθώς επίσης και την περιγραφή

¹⁵¹ Όρος Z της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁵² Βλ. όρο Z.2 της Σύμβασης.

¹⁵³ Βλ. σχετ. όρους Γ.12 και Γ.13 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁵⁴ Βλ. σχετ. όρο Η.2 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

¹⁵⁵ Το εν λόγω Εγχειρίδιο προσκομίστηκε και από τη Roma Pizza ως συνημμένο έγγραφο στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της.

¹⁵⁶ Ως συνοδευτικό έγγραφο σχετικής απαντητικής επιστολής της - Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολή της καταγγελλόμενης.

¹⁵⁷ Το εν λόγω Εγχειρίδιο Λειτουργίας προσκομίστηκε και από τους ερωτηθέντες δικαιοδόχους ως αυτό που χρησιμοποιούν στο πλαίσιο λειτουργίας του καταστήματός τους.

των καθηκόντων του προσωπικού του καταστήματος. Στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας 2001 περιλαμβάνονται οδηγίες εντυποδιανομής καθώς και παρασκευής γευμάτων.

VI ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ – ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Νομικό πλαίσιο

VI.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ν.703/1977 ΚΑΙ Ν. 3959/2011

84. Με την έναρξη ισχύος του ν. 3959/2011 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού¹⁵⁸ την 20.4.2011 καταργήθηκε ο ν. 703/1977 περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού^{159, 160}.
85. Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου, καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά τον χρόνο επελεύσεως των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις¹⁶¹. Έτσι, κάθε συμπεριφορά η οποία έλαβε χώρα μέχρι την 20.4.2011 (ημερομηνία κατάργησης του ν. 703/1977 και θέσης σε ισχύ του ν. 3959/2011) και η οποία πιθανολογείται ότι πληροί την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της προβλεπόμενης στα άρθρα 1 και 2 του ν. 703/1977 παράβασης, αξιολογείται βάσει των προαναφερόμενων άρθρων. Συνεπώς, στα πραγματικά περιστατικά τα οποία εκτιμάται ότι εμπίπτουν στο *ratione materiae* και *ratione temporis* πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977, εφαρμόζονται οι ουσιαστικού δικαίου κανόνες των εν λόγω άρθρων. Ωστόσο, τυχόν διαρκείς παραβάσεις, οι οποίες αν και ξεκίνησαν να λαμβάνουν χώρα νωρίτερα, συνεχίστηκαν να τελούνται και μετά το χρονικό σημείο έναρξης ισχύος του ν. 3959/2011, αξιολογούνται υπό τις νέες διατάξεις του νόμου. Σε κάθε περίπτωση, τα άρθρα 1 και 2 του ν. 703/1977 είναι αντίστοιχα (και σχεδόν πανομοιότυπα) με τα άρθρα 1 και 2 του ν. 3959/2011.
86. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 ως ισχύει: «*Άρθρο 1 Απαγορευμένες συμπράξεις*
- «1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην Ελληνική Επικράτεια, και ιδίως εκείνες οι*

¹⁵⁸ ΦΕΚ Α' 93.

¹⁵⁹ ΦΕΚ Α' 278.

¹⁶⁰ Βλ. άρθρο 51 ν. 3959/2011.

¹⁶¹ Βλ. ΔΕΕ C-201/09 και C-216/09, *ArcelorMittalLuxembourg SA κατά Επιτροπής*, Συλλ.2011, σελ. I-2239, σκ. 67-71.

οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής. β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων. γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού. δ) στην εφαρμογή στο εμπόριο άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, κατά τρόπο που δυσχεραίνει τη λειτουργία του ανταγωνισμού. ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

87. Προϋποθέσεις, επομένως, εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης είναι: α) η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων και β) αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.
88. Η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ προβλέπει την εξαίρεση τέτοιου είδους συμφωνιών από τη γενική απαγόρευση της παραγράφου 1 των αντίστοιχων άρθρων, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) συμβάλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) εξασφαλίζουν συγχρόνως στους καταναλωτές εύλογο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, γ) δεν επιβάλλουν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και δ) δεν παρέχουν τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού ή κατάργησης αυτού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς.
89. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 ν. 3959/2011, «Οι Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί εφαρμογής της παραγράφου 3 του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών, αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών (Κανονισμοί ομαδικής απαλλαγής) εφαρμόζονται αναλόγως για την υπαγωγή στην παράγραφο 3 συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών που δεν είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών - μελών κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 101 ΣΛΕΕ».
90. Στο πλαίσιο αυτό, ο Κανονισμός (ΕΕ) 330/2010 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 20^{ης} Απριλίου 2010 για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών,¹⁶² εισάγει ένα τεκμήριο νομιμότητας (ευεργέτημα απαλλαγής) από την απαγορευτική διάταξη του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ και 1 ν. 3959/2011, υπό την προϋπόθεση αφενός ότι οι σχετικές συμφωνίες δεν περιέχουν μορφές ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών (εξ αντικειμένου περιορισμών του ανταγωνισμού που προσδιορίζονται ρητώς στο άρθρο 4 του Κανονισμού), και αφετέρου ότι το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και του αγοραστή δεν υπερβαίνει το 30% στην οικεία σχετική αγορά¹⁶³. Ειδικότερα, στο άρθρο 4 του ίδιου Κανονισμού προβλέπονται περιοριστικά συγκεκριμένοι κάθετοι περιορισμοί, που αξιολογούνται ως «ιδιαίτερος σοβαροί» εξ αντικειμένου περιορισμοί του ανταγωνισμού και οι οποίοι δεν απαλλάσσονται,

¹⁶² EEL 102, 23/04/2010, σελ. 1

¹⁶³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, 2010, ΕΕ C 130, σελ. 1. Βλ. απόφαση ΕΑ 612/2015.

ακόμη κι όταν τα μερίδια αγοράς προμηθευτή ή/ και διανομέα υπολείπονται του ανωτέρω ορίου, ενώ συγχρόνως συμπαρασύρουν εκτός πεδίου εφαρμογής της ομαδικής απαλλαγής τη συμφωνία στο σύνολό της. Σύμφωνα με το άρθρο 4 περίπτ. β' του Κανονισμού, ως «ιδιαιτέρως σοβαροί» θεωρούνται και οι περιορισμοί ως προς την γεωγραφική περιοχή στην οποία και ως προς τους πελάτες στους οποίους ο συμβαλλόμενος διανομέας, ή οι πελάτες αυτού, δύνανται να πωλούν τα συμβατικά αγαθά. Οι εν λόγω περιορισμοί δεν καλύπτονται ούτε από τον «ασφαλή λιμένα» που δημιουργείται για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας με βάση τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁶⁴.

91. Κάθετοι περιορισμοί που δεν χαρακτηρίζονται ως «ιδιαιτέρως σοβαροί», αλλά παράλληλα δεν εντάσσονται σε συμφωνία που πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις περί το ύψος του μεριδίου στον ομαδικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες, δεν τεκμαίρεται άνευ ετέρου ότι συνιστούν παράβαση των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ ή ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ¹⁶⁵, αλλά απαιτείται ατομική αξιολόγησή τους, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο παράγουν επιζήμια και περιοριστικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων.

VI.2 ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 101 ΠΑΡ. 1 ΣΛΕΕ (ΠΡΩΗΝ 81 ΠΑΡ. 1 ΣΥΝΘΕΚ)

92. Η διάταξη του άρθρου 1 ν. 703/1977 είναι σχεδόν πανομοιότυπη με τη διάταξη του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ. Αντίστοιχες με τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 είναι οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται για την εφαρμογή ή μη του άρθρου 101 παρ. 1 της Σύμβασης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής και «ΣΛΕΕ»)¹⁶⁶ (πρώην 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ). Ουσιαστικά, μοναδική επιπλέον προϋπόθεση εφαρμογής της κοινοτικής διάταξης, σε σχέση με τη διάταξη του εθνικού δικαίου, αποτελεί αυτή της «δυνατότητας σοβαρής επίδρασης στο ενδοκοινοτικό εμπόριο»¹⁶⁷.
93. Σημειώνεται ότι βάσει του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003¹⁶⁸, οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν να εφαρμόζουν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ (πρώην 81 ΣυνθΕΚ) σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια της παρ. 1 αυτού, οι οποίες δύνανται να

¹⁶⁴ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (ανακοίνωση deminimis), ΕΕ 2014/С 291/01, σημ. 13, καθώς και την προηγούμενη σχετική Ανακοίνωση της Επιτροπής, ΕΕ 2001/С 368/07, σημ. 11.

¹⁶⁵ Βλ. Προοίμιο Κανονισμού (ΕΚ) 330/2010, Ε.Ε. 2010, L 336, σελ. 21-25, παρ. 9, Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, Ε.Ε. 2010, C 130/01, σημ. 96.

¹⁶⁶ Κατόπιν της από 1.12.2009 θέσης σε ισχύ της Σύμβασης της Λισσαβόνας. Τα άρθρα 85 της ΣυνθΕΟΚ, 81 της ΣυνθΕΚ και 101 της ΣΛΕΕ είναι πανομοιότυπα ως προς τα ουσιαστικά ζητήματα που εξετάζονται από την παρούσα εισήγηση. Ως εκ τούτου, από εδώ και στο εξής η αναφορά στο άρθρο 101 της ΣΛΕΕ ισχύει και ως προς τα άρθρα 85 της ΣυνθΕΟΚ και 81 της ΣυνθΕΚ αντίστοιχα για την περίοδο ισχύος του κάθε άρθρου.

¹⁶⁷ Βλ. ΣτΕ 1731/2001, Επισκ.Εμπ.Δικ., 2003, σελ. 1053.

¹⁶⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σελ. 1.

επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές¹⁶⁹. Κατά συνέπεια, για την παράλληλη εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ θα πρέπει να εξεταστεί εάν στην κρινόμενη υπόθεση συντρέχει το κριτήριο του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου.

94. Το εν λόγω κριτήριο είναι αυτόνομο και πρέπει να εκτιμάται χωριστά σε κάθε περίπτωση¹⁷⁰. Για να διαπιστωθεί αν εφαρμόζεται το ενωσιακό δίκαιο σε συγκεκριμένη υπόθεση δεν είναι αναγκαίο η συμφωνία ή η πρακτική να έχει ή να είχε επηρεάσει πραγματικά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Αρκεί να «δύνανται» να έχει αυτό το αποτέλεσμα¹⁷¹.
95. Περαιτέρω, για την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου οι συμφωνίες και πρακτικές πρέπει να δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης και ως εκ τούτου να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών¹⁷². Θα πρέπει, δηλαδή, να προκύπτει από ένα σύνολο αντικειμενικών νομικών ή πραγματικών στοιχείων σημαντική πιθανότητα καταστρατήγησης των στόχων της ενιαίας αγοράς μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως στεγανοποιώντας τις εθνικές αγορές ή μεταβάλλοντας τη διαρθρωτική δομή του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Η διαπίστωση τέτοιων επιπτώσεων προϋποθέτει εν γένει τη συνδρομή πολλών παραγόντων, οι οποίοι εκτιμώμενοι μεμονωμένα δεν θα ήταν κατ' ανάγκη καθοριστικοί. Το ότι μια σύμπραξη στοχεύει απλώς στη διάθεση προϊόντων στο εμπόριο ενός μόνο κράτους μέλους δεν αρκεί για να αποκλειστεί η ύπαρξη επιπτώσεων στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, υπό την έννοια ότι η σύμπραξη, η οποία εκτείνεται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους συνεπάγεται, ως εκ της φύσεώς της, την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας με τον τρόπο αυτό την αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη¹⁷³.
96. Σχετικά με την έννοια του «αισθητού» χαρακτήρα του επηρεασμού του εμπορίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμφωνίες δεν δύνανται, καταρχάς, να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις¹⁷⁴:
- α) το συνολικό μερίδιο αγοράς σε οποιαδήποτε σχετική αγορά της Κοινότητας που επηρεάζεται από τη συμφωνία δεν υπερβαίνει το 5% και

¹⁶⁹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ L 101 της 27.4.2004, σελ. 81 (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης»), παρ. 9.

¹⁷⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 12.

¹⁷¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 23 επ. και νομολογία στην οποία παραπέμπει.

¹⁷² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 12-13 και νομολογία στην οποία παραπέμπουν, 44 επ. και 50.

¹⁷³ Βλ. ΣτΕ 1324/2013 σκ. 6 και την ενωσιακή νομολογία στην οποία παραπέμπει.

¹⁷⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 52.

β) στην περίπτωση των κάθετων συμφωνιών, ο συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών που πραγματοποιεί ο προμηθευτής στην Κοινότητα με τα προϊόντα που καλύπτει η συμφωνία δεν υπερβαίνει τα 40 εκατ. ευρώ¹⁷⁵.

97. Πρόκειται για την καθιέρωση ενός μαχητού αρνητικού τεκμηρίου απουσίας αισθητού επηρεασμού εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, εφαρμοστέου σε όλες τις συμφωνίες, ανεξάρτητα από τη φύση των περιορισμών που περιέχονται σε αυτές, περιλαμβανομένων των περιορισμών που έχουν χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα σοβαροί στους Κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες¹⁷⁶. Συνεπώς, δεν συντρέχει αισθητός επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου εφόσον πληρούνται οι σωρευτικές προϋποθέσεις του ως άνω αρνητικού τεκμηρίου, ακόμη και στην περίπτωση συμφωνιών και πρακτικών που χαρακτηρίζονται ως από τη φύση τους ικανές να επηρεάζουν το διακοινοτικό εμπόριο - όπως είναι οι συμφωνίες που απαγορεύουν τις εξαγωγές¹⁷⁷, οι συμφωνίες που αφορούν εισαγωγές ή εξαγωγές¹⁷⁸, οι συμφωνίες που καλύπτουν περισσότερα του ενός κράτη μέλη¹⁷⁹, οι συμφωνίες που επιβάλλουν περιορισμούς στις ενεργητικές και παθητικές πωλήσεις¹⁸⁰, οι συμφωνίες μεταξύ προμηθευτών και διανομέων οι οποίες επιβάλλουν ορισμένη τιμή μεταπώλησης και καλύπτουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη¹⁸¹.
98. Εν προκειμένω, οι υπό εξέταση συμβατικοί όροι και πρακτικές της Roma Pizza αφορούν στο σύνολο του δικτύου δικαιόχρησης της καταγγελλόμενης με τους δικαιοδόχους της, οπότε και καταλαμβάνουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας (εθνική αγορά), ενώ επίσης η δικαιοπάροχος δραστηριοποιείται [...] έως σήμερα. Επιπλέον, ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης και οι συμβατικοί όροι απαγόρευσης ενεργητικών πωλήσεων προς τους καταναλωτές και αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων είναι πρακτικές από τη φύση τους ικανές να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο.
99. Από τα διαθέσιμα στοιχεία¹⁸² προκύπτει ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών του δικτύου της Roma Pizza άγγιξε το μέγιστο μέγεθός του ([...] εκατ. Ευρώ) το έτος 2006, ενώ παρουσίασε το μικρότερο μέγεθος ([...] εκατ. Ευρώ) το έτος 2015, υπολειπόμενος σε κάθε περίπτωση κατά πολύ του ορίου των 40 εκατ. Ευρώ.
100. Αναφορικά με το μερίδιο αγοράς του δικτύου της καταγγελλόμενης στη σχετική αγορά της ταχείας εστίασης, αυτό σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίζει η Roma Pizza, κυμαίνεται μεταξύ του [0-5]% (έτος 2015) και [0-5]% (έτος 2006)¹⁸³. Επιπλέον, με βάση τις διαθέσιμες μελέτες της ICAP επί των αλυσίδων εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης ετών 2014 και

¹⁷⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 52 επ. και 56.

¹⁷⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 50 και 52 καθώς και Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, *Vertical Agreements in EU Competition Law*, 2nd Edition, Oxford University Press, 2011, σελ. 47, παρ. 2.58 και την εκεί αναφερόμενη ενωσιακή νομολογία.

¹⁷⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 16.

¹⁷⁸ Ό.π., παρ. 48.

¹⁷⁹ Ό.π., παρ. 48 και 53.

¹⁸⁰ Ό.π., παρ. 63.

¹⁸¹ Ό.π., παρ. 72.

¹⁸² Βλ. σκ. 15.

¹⁸³ Βλ. σκ. 49.

2011, προκύπτει ότι το σχετικό μερίδιο της Roma Pizza εξακολουθεί να μην υπερβαίνει το 5%. Μόνη η ύπαρξη της αντίστοιχης μελέτης της ICAP έτους 2008, κατά την οποία εκτιμάται το μερίδιο της Roma Pizza κατά προσέγγιση στο επίπεδο του [5-10]% για ένα έτος, δεν μπορεί να ανατρέψει την πλήρωση της προϋπόθεσης της μη υπέρβασης του 5% προς εφαρμογή του αρνητικού τεκμηρίου επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου. Τούτο διότι, πέραν του ότι η υπέρβαση του ορίου αφορά σε ένα μεμονωμένο έτος και δεν επαναλήφθηκε, η σχετική μελέτη, όπως άλλωστε και οι προαναφερόμενες μελέτες της ICAP, αφορούν στις αλυσίδες εστιατορίων ταχείας εστίασης και δεν λαμβάνουν υπόψη την πληθώρα των μεμονωμένων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια στον εν λόγω κλάδο, ο συνυπολογισμός των οποίων οδηγεί σε μερίδια αγοράς πολύ χαμηλότερα των ως άνω¹⁸⁴. Δεδομένης μάλιστα της ελάχιστης υπέρβασης του ορίου του 5% κατά μόλις [...]%, εύλογα συνάγεται ότι το πραγματικό επίπεδο του μεριδίου της Roma Pizza στη σχετική αγορά της ταχείας εστίασης υπολείπεται αισθητά του εν λόγω ορίου¹⁸⁵.

101. Τα ανωτέρω στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι και οι δύο προϋποθέσεις του αρνητικού τεκμηρίου απουσίας αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών πληρούνται στην προκειμένη περίπτωση. Πιο συγκεκριμένα, αν και οι καταγγελλόμενες πρακτικές ενδέχεται να είναι από τη φύση τους ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, εφόσον στοιχειοθετηθούν, εντούτοις οι υπό εξέταση συμβάσεις δεν δύναται να ασκήσουν επίδραση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο σε αισθητό βαθμό, διότι ο κύκλος εργασιών των μερών υπολείπεται του ορίου των 40 εκατ. Ευρώ και το συνολικό μερίδιό τους δεν υπερβαίνει το 5%.
102. Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπόθεση δεν συντρέχει αισθητός επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια των ενωσιακών διατάξεων και, κατά συνέπεια, το άρθρο 101 ΣΛΕΕ δεν τυγχάνει εφαρμογής.

VI.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ»

103. Για τους σκοπούς του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 ως «επιχείρηση» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και

¹⁸⁴ Βλ. σκ. 44 και 49.

¹⁸⁵ Σημειώνεται ότι οι υπολογισμοί της ICAP στηρίζονται σε «εκτιμήσεις της αγοράς» και όχι στα οικονομικά στοιχεία κάθε αλυσίδας. Αντιθέτως, με βάση τους υπολογισμούς της ίδιας της Roma Pizza, η οποία επικαλείται οικονομικά μεγέθη και δεδομένα, το μερίδιό της για το χρονικό διάστημα 2002-2013 στη σχετική αγορά των αλυσίδων ταχείας εστίασης δεν υπερβαίνει για κανένα έτος το [0-5]% ή αντιστοίχως το [0-5]% εφόσον συνυπολογιστούν στη σχετική αγορά και οι μεμονωμένες επιχειρήσεις του κλάδου (βλ. σκ.49 και Παράρτημα 1).

από τον τρόπο χρηματοδότησής του¹⁸⁶. Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά¹⁸⁷.

104. Εν προκειμένω, τα μέρη του υπό εξέταση δικτύου δικαιόχρησης, δηλαδή η καταγγελλόμενη εταιρία και οι δικαιοδόχοι με τους οποίους αυτή έχει συμβληθεί, διεξάγουν οικονομική δραστηριότητα και ως εκ τούτου λογίζονται ως επιχειρήσεις κατά την έννοια των διατάξεων περί ανταγωνισμού.

VI.4 ΥΠΑΡΞΗ «ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ» ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

VI.4.1 Η Ύπαρξη «Συμφωνίας»

105. Για την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 και του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 απαιτείται η ύπαρξη συμφωνίας που περιορίζει τον ανταγωνισμό. Η συμφωνία μπορεί να συνάπτεται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο οικονομικό επίπεδο (οριζόντια) ή μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό οικονομικό επίπεδο (κάθετη)¹⁸⁸. Εφόσον οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις απολαμβάνουν οικονομικής αυτονομίας¹⁸⁹, νόθευση ή περιορισμός του ανταγωνισμού δύναται να προκύψει και από συμφωνία μη ανταγωνιστών, δηλαδή επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό επίπεδο της αγοράς (downstream-upstream).
106. Η ύπαρξη της «συμφωνίας», επομένως, στηρίζεται στην ύπαρξη συμπτώσεως των βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, της οποίας η μορφή εκδηλώσεως δεν είναι σημαντική, εφόσον συνιστά πιστή έκφραση των βουλήσεων αυτών¹⁹⁰.
107. Εξάλλου, κατά πάγια ενωσιακή νομολογία, η ένταξη ενός διανομέα σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής συνεπάγεται καταρχήν την από μέρους του ρητή ή σιωπηρή αποδοχή της πολιτικής του προμηθευτή¹⁹¹. Ειδικότερα, η βούληση των μερών στο πλαίσιο ενός δικτύου

¹⁸⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-244/94, *Federation Francaise des Societes d'Assurance κ.ά. κατά Ministère de l'Agriculture et de la Pêche*, Συλλ. 1995, σελ. I-4013, σκ. 14, ΔΕΚ C-55/96, *Job Centre coop.arl*, Συλλ. 1997, σελ. I-7119, σκ. 21, ΔΕΚ C-180-184/98, *Pavel Pavlov κ.ά. κατά Stichting Pensioenfond Medische Specialisten*, Συλλ. 2000, σελ. I-6451, σκ. 74.

¹⁸⁷ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-118/85, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλ. 1987, σελ. 2599, σκ. 7, ΔΕΚ C-35/96, *Επιτροπή κατά Ιταλίας (CNSD)*, Συλλ. 1998, σελ. 3851, σκ. 36, καθώς και ΕΑ 430/V/2009, σελ. 6, υπό III Β και ΕΑ 317/V/2006, σελ. 16, 17, υπό VII Βα, η οποία επικυρώθηκε από την ΔΕφΑθ. 4291/2007.

¹⁸⁸ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-56 & 58/64, *Consten & Grundig κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1966, σελ. 429, σελ. απόφασης 370-371.

¹⁸⁹ Αντίθετα, συμβάσεις διανομής (distribution agreements) που συνάπτονται μεταξύ μητρικής και θυγατρικής επιχείρησης δεν δύναται να υπαχθούν στις απαγορεύσεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, καθώς αυτές οι συμφωνίες θεωρούνται ότι αποτελούν κατανομή λειτουργίας προσπαθειών ή ρόλο εντός της ίδιας οικονομικής οντότητας (single economic entity doctrine), βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-73/95P, *Viho Europe κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1996, σελ. I-5457, σκ. 15-17.

¹⁹⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-209/78 έως 215/78 και 218/78, ό.π., σκ. 85-86 και ΠΕΚ T- 41/96, *Bayer κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2000, σελ. II-3383, σκ. 67-69, ΠΕΚ T-208/01, *Volkswagen κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2003, σελ. II-5141, σκ. 30-32, ΠΕΚ T-18/03, *CD-ContactData κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2009, σελ. II-1021, σκ. 48. Βλ. επίσης ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 17, ΔΕφΑθ 906/2010, σκ. 7 και ΔΕφΑθ 2891/2009 σκ. 18.

¹⁹¹ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-107/82, *ΑΕΓ κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1983, σελ. 3151, σκ. 38, ΔΕΚ C-25/84, *Ford κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1985, σελ. 2725, σκ. 21 και ΔΕΚ C-74/04 P, *Επιτροπή κατά Volkswagen*, Συλλ. 2006, σελ. I-6585, σκ. 29.

επιλεκτικής διανομής μπορεί να συνάγεται τόσο ευθέως από ρήτρες της οικείας συμβάσεως όσο και από τη συμπεριφορά των μερών, και ιδίως από ενδεχόμενη ρητή ή σιωπηρή συναίνεση των διανομέων στις συστάσεις που απευθύνει ο προμηθευτής ή στα μέτρα που αυτός λαμβάνει¹⁹².

108. Αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης αποτελεί ο τρόπος λειτουργίας του δικτύου δικαιόχρησης (εφεξής και «δίκτυο franchising» ή «δίκτυο franchise») της Roma Pizza, τόσο μέσω των συμβάσεών της με τους δικαιοδόχους όσο και μέσω τυχόν παγιωμένων πρακτικών μεταξύ των συμβαλλομένων, ανεξαρτήτως της ύπαρξης ρητής συμβατικής πρόβλεψης, κατά τα στα οικεία σημεία αναφερόμενα.

VI.4.2 Ανεξάρτητη Οικονομική Δραστηριότητα του Αντιπροσώπου - Διάκριση μεταξύ Γνήσιων και Μη Γνήσιων Εμπορικών Αντιπροσώπων

109. Η εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 προϋποθέτει ότι μια συμφωνία συνάπτεται μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά μεταξύ τους επιχειρήσεων. Κατά δε πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής και «ΔΕΕ», πρώην «ΔΕΚ») όταν οι αντιπρόσωποι δεν φέρουν κανέναν κίνδυνο απορρέοντα από τις συμβάσεις τις οποίες διαπραγματεύονται, αυτοί παύουν να έχουν την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία¹⁹³. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για «γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας» και οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον αντιπρόσωπο όσον αφορά στις συμβάσεις που διαπραγματεύεται ή και συνάπτει για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ν. 703/1977¹⁹⁴.
110. Το άρθρο 1 ν. 703/1977 τυγχάνει, ωστόσο, εφαρμογής στις μη γνήσιες συμβάσεις εμπορικής αντιπροσωπείας, όπου ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητά του ως ανεξάρτητη οικονομικά επιχείρηση. Όσον αφορά στη διάκριση μεταξύ γνήσιας και μη γνήσιας σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, γίνεται, καταρχάς, δεκτό ότι ο αντιπρόσωπος διατηρεί την ιδιότητα του ανεξάρτητου επιχειρηματία, εφόσον αυτός αποκτά την κυριότητα επί των συμβατικών προϊόντων που αγοράζονται ή πωλούνται. Αντίθετα, στην περίπτωση της μη μεταβίβασης της κυριότητας κάποιου εκ των συμβατικών προϊόντων, εξετάζεται *in concreto* και συνεκτιμάται η κρισιμότητα και σπουδαιότητα των κινδύνων που έχουν αναληφθεί από τον αντιπρόσωπο, ο βαθμός ενσωμάτωσης αυτού στο δίκτυο του αντιπροσωπευόμενου και η παροχή από αυτόν υπηρεσιών σχετικών με τη σύμβαση στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσώπου. Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι το άρθρο 1 ν. 703/1977 έχει εφαρμογή εφόσον ο αντιπρόσωπος αναλαμβάνει έστω έναν από τους κατωτέρω κινδύνους ή δαπάνες: δαπάνες μεταφοράς των προϊόντων, συμμετοχή στις διαφημιστικές δαπάνες για την προώθηση των προϊόντων του αντιπροσωπευόμενου, κόστος χρηματοδότησης και διατήρησης των αποθεμάτων, ειδικές επενδύσεις σε

¹⁹² Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-338/00 P, *Volkswagen κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2003, σελ. I-9189, σκ. 61-68 και ΔΕΚ C-74/04 P, *ό.π.*, σκ. 39 και 46.

¹⁹³ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-266/93, *Bundeskartellamt κατά Volkswagen AG και VAG Leasing GmbH*, Συλλ. 1995, σελ. I-3477, σκ. 19 με περαιτέρω παραπομπές.

¹⁹⁴ Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, *ό.π.*, παρ. 13-15.

εξοπλισμό, εγκαταστάσεις ή εκπαίδευση προσωπικού, ευθύνη έναντι τρίτων για ζημιές που προκαλούνται από πωλούμενο προϊόν (ενδεικτική απαρίθμηση)¹⁹⁵.

111. Από την επιμέρους θεώρηση των συμβάσεων δικαιόχρησης και βάσει των ανωτέρω εκτεθέντων, διαπιστώνεται εν προκειμένω ότι τόσο στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου όσο και στις Συμβάσεις Νέου Τύπου περιλαμβάνονται όροι που αποτυπώνουν την από μέρους των δικαιοδόχων ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου της λειτουργίας της επιχείρησης. Ως εκ τούτου συνάγεται ότι η σχέση της Roma Pizza με τους δικαιοδόχους της διαχρονικά δεν είναι σχέση γνήσιας εμπορικής αντιπροσωπείας, αλλά σύμβαση που έχει συναφθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, στην οποία μάλιστα οι δικαιοδόχοι αποκτούν την κυριότητα των προϊόντων της σύμβασης και αναλαμβάνουν τους με αυτή συνυφασμένους οικονομικούς κινδύνους. Επομένως, τόσο υπό το πρίσμα των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου όσο και υπό το πρίσμα των Συμβάσεων Νέου Τύπου συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 1 ν. 703/1977.

VI.4.3 Συμβάσεις Δικαιόχρησης

112. Στην παρούσα υπόθεση εξετάζονται κάθετες συμφωνίες που έχουν τη μορφή - τόσο κατά ρητή διατύπωσή τους όσο και κατά περιεχόμενο - συμβάσεων δικαιόχρησης (εφεξής και «συμβάσεις franchising» ή «συμβάσεις franchise») και η εφαρμογή τους στην πράξη.
113. Το σύστημα δικαιόχρησης προσδιορίζεται ως ένα σύστημα προώθησης προϊόντων ή/και υπηρεσιών, που βασίζεται στη στενή και διαρκή συνεργασία μεταξύ νομικά και οικονομικά ανεξαρτήτων επιχειρήσεων, ήτοι του δικαιοπαρόχου και των δικαιοδόχων και στο πλαίσιο του οποίου οι επιμέρους δικαιοδόχοι έχουν το δικαίωμα και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διεξάγουν τη συμβατική δραστηριότητα, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές μεθόδους και στρατηγικές του δικαιοπαρόχου¹⁹⁶. Στις συμφωνίες δικαιόχρησης ο δικαιοπάροχος πωλεί στον δικαιοδόχο αγαθά προς μεταπώληση και επιπλέον του χορηγεί άδεια για να χρησιμοποιεί το εμπορικό του σήμα και την τεχνογνωσία του για την εμπορία των εν λόγω αγαθών¹⁹⁷. Η δικαιόχρηση μπορεί να επιτρέπει στο δικαιοπάροχο να δημιουργήσει με περιορισμένες επενδύσεις ένα ομοιόμορφο δίκτυο για τη διανομή των προϊόντων του. Πέρα από την παραχώρηση της επιχειρηματικής μεθόδου, οι συμφωνίες δικαιόχρησης περιέχουν συνήθως συνδυασμό διαφόρων κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, πιο συγκεκριμένα συνδυασμό επιλεκτικής διανομής ή/και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού ή/και αποκλειστικής διανομής ή ηπιότερων μορφών τους¹⁹⁸.
114. Ειδικότερα, αντικείμενο των συμβάσεων δικαιόχρησης αποτελεί το λεγόμενο πακέτο δικαιόχρησης (εφεξής και «πακέτο franchising» ή «πακέτο franchise»), το οποίο περιλαμβάνει τις άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που αφορούν πιο συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους, διπλώματα

¹⁹⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 16-17 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 16 -17 και 21.

¹⁹⁶ Βλ. FrankWijckmans – FilipTuytschaever, ό.π., σελ. 211, παρ. 6.71.

¹⁹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 35 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 36.

¹⁹⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189.

ευρεσιτεχνίας και τεχνογνωσία για τη χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών. Πέρα από τις άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ο δικαιούχος παρέχει συνήθως στο δικαιούχο, κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, εμπορική ή τεχνική συνδρομή και οργανωτική υποστήριξη, όπως υπηρεσίες εφοδιασμού, κατάρτιση, εκπαίδευση προσωπικού, συμβουλές σχετικά με τα ακίνητα, εξοπλισμό καταστήματος, χρηματοοικονομικό προγραμματισμό. Η άδεια και η συνδρομή είναι συστατικά στοιχεία της επιχειρηματικής μεθόδου που μεταβιβάζεται στο δικαιούχο¹⁹⁹. Αντίστοιχα, ο δικαιούχος έχει επιμέρους υποχρεώσεις που αφορούν στην αυστηρή τήρηση των οδηγιών για τη διαμόρφωση του καταστήματος, τη διαφήμιση, τον τρόπο διεξαγωγής των πωλήσεων, ώστε να διασφαλίζονται η ταυτότητα και η φήμη του δικτύου. Στο πλαίσιο αυτό υπάγεται και η υποχρέωση του εκάστοτε δικαιούχου να εκμεταλλεύεται το πακέτο δικαιώρησης και τα επιμέρους στοιχεία του (τεχνογνωσία, σήματα κ.λπ.)²⁰⁰. Επίσης, ο δικαιούχος καταβάλλει εν γένει αμοιβή στο δικαιούχο για τη χρήση από τον τελευταίο της συγκεκριμένης επιχειρηματικής μεθόδου²⁰¹. Η σχετική υποχρέωση του δικαιούχου μπορεί να συνίσταται τόσο στην καταβολή εφάπαξ ποσού για την ένταξη στο σύστημα δικαιώρησης (entry fee) όσο και στην περιοδική καταβολή ορισμένου ποσοστού επί των εισπράξεων των πωλήσεων μετά την αφαίρεση των φόρων (royalties)²⁰².

115. Οι ακόλουθες υποχρεώσεις σχετικά με τα ΔΔΙ²⁰³ θεωρούνται γενικώς αναγκαίες για την προστασία των ΔΔΙ του δικαιούχου και, αν εμπίπτουν στο άρθρο 101 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, και στο άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011, καλύπτονται επίσης από τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες²⁰⁴:

α) υποχρέωση του δικαιούχου να μην ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε ομοειδή δραστηριότητα·

β) υποχρέωση του δικαιούχου να μην αποκτήσει συμμετοχή στο κεφάλαιο ανταγωνίστριας επιχείρησης που θα του παρείχε τη δυνατότητα να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά της εν λόγω επιχείρησης·

γ) υποχρέωση του δικαιούχου να μην αποκαλύπτει σε τρίτους τη χορηγηθείσα από τον δικαιούχο τεχνογνωσία για όσο διάστημα η εν λόγω τεχνογνωσία δεν έχει περιέλθει σε δημόσια χρήση·

δ) υποχρέωση του δικαιούχου να γνωστοποιεί στο δικαιούχο κάθε εμπειρία αποκτηθείσα κατά την εκμετάλλευση της δικαιώρησης και να χορηγεί στο δικαιούχο,

¹⁹⁹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 42, 199 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 43, 189. Βλ. επίσης Μ. Βαρελά σε Γ.Τριανταφυλλάκης (επιμ.), *Εφαρμογές Εμπορικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2007, σελ. 216, παρ. 1-2.

²⁰⁰ Βλ. Η. Σουφλερό, *Οι συμβάσεις franchising στο ελληνικό δίκαιο και στο κοινοτικό δίκαιο ανταγωνισμού*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1989, σελ. 62.

²⁰¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 και Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189.

²⁰² Βλ. Η.Σουφλερό, ό.π., σελ.62.

²⁰³ Δικαιώματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

²⁰⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 44 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 45.

καθώς και σε άλλους δικαιοδόχους, άδεια μη αποκλειστικής εκμετάλλευσης της τεχνογνωσίας που προκύπτει από αυτή την εμπειρία·

ε) υποχρέωση του δικαιοδόχου να ενημερώνει το δικαιοπάροχο για τις προσβολές των ΔΔΙ που αποτελούν αντικείμενο της άδειας εκμετάλλευσης, να ασκεί αγωγές κατά των προσβολέων ή να συμπαρίσταται στο δικαιοπάροχο σε κάθε αγωγή κατά των προσβολέων·

στ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην χρησιμοποιεί τεχνογνωσία παραχωρηθείσα από το δικαιοπάροχο βάσει άδειας εκμετάλλευσης, για σκοπούς άλλους από την εκμετάλλευση της δικαιόχρησης·

ζ) υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην παραχωρεί τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που προβλέπει η συμφωνία δικαιόχρησης χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιοπαρόχου.

116. Στις υπό εξέταση συμβάσεις, η Roma Pizza παραχωρεί στους δικαιοδόχους της, έναντι οικονομικού ανταλλάγματος²⁰⁵, την άδεια χρήσης και εκμετάλλευσης του πακέτου δικαιόχρησης, που περιλαμβάνει το δικαίωμα χρήσης της εμπορικής επωνυμίας, του σήματος, του διακριτικού τίτλου, των λοιπών διακριτικών της γνωρισμάτων, καθώς και της τεχνογνωσίας της για τη διανομή – εμπορία - πώληση των συμβατικών προϊόντων²⁰⁶. Περαιτέρω, η δικαιοπάροχος παρέχει εμπορική και τεχνική συνδρομή στους δικαιοδόχους κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, με την εκπαίδευση των ιδίων και του προσωπικού τους, τη διαμόρφωση και τον εξοπλισμό των καταστημάτων τους, την παροχή συμβουλών σε οργανωτικά, τεχνικά και οικονομικά θέματα²⁰⁷, ενώ οι δικαιοδόχοι υπέχουν αντίστοιχες υποχρεώσεις για την εκμετάλλευση των επιμέρους στοιχείων του πακέτου δικαιόχρησης προς την κατεύθυνση της διατήρησης της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου, όπως είναι η ενεργός προώθηση των πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων και της παροχής των συμβατικών υπηρεσιών, η τήρηση των οδηγιών της Roma Pizza στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών και διεξαγωγής των πωλήσεων, η διαμόρφωση των καταστημάτων βάσει των προδιαγραφών που θέτει η δικαιοπάροχος και η εν γένει συμμόρφωση στις οργανωτικές αρχές του δικτύου²⁰⁸.
117. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το υπό εξέταση δίκτυο διανομής της Roma Pizza φέρει τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά ενός δικτύου δικαιόχρησης.
118. Επισημαίνεται, σχετικώς, ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999²⁰⁹, ο εν λόγω Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες εφαρμόζεται στις κάθετες συμφωνίες που περιέχουν διατάξεις περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον, μεταξύ άλλων, έχουν παρακολουθηματικό (της κύριας συμφωνίας για την αγορά ή διανομή αγαθών) χαρακτήρα²¹⁰.

²⁰⁵ Βλ. ιδίως άρθρο Α.20 Σύμβασης Παλαιού Τύπου και αντίστοιχα άρθρο Γ.1 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁰⁶ Βλ. ιδίως προοίμιο και άρθρο Α.4 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρα Α.3 και Β.1 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁰⁷ Βλ. ιδίως άρθρα Α.5- Α.8 και Α.17- Α.18 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρο Β.2 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁰⁸ Βλ. ενδεικτικά άρθρα Β.1, Β.4 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρα Γ.2- Γ.6 και Γ.16 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁰⁹ Αντίστοιχο είναι και το άρθρο 2 παρ. 3 Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010.

²¹⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 30 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 31.

VI.4.3.1 Συμβάσεις δικαιόχρησης και συμφωνίες επιλεκτικής διανομής

119. Όπως προαναφέρθηκε, εκτός από τις προβλέψεις για τα στοιχεία της επιχειρηματικής μεθόδου που μεταβιβάζονται στο δικαιούχο, οι συμβάσεις δικαιόχρησης περιέχουν συνήθως και συνδυασμό διαφόρων κάθετων περιορισμών αναφορικά με τα προϊόντα που διανέμονται, πιο συγκεκριμένα, συνδυασμό επιλεκτικής διανομής ή/και υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού ή/και αποκλειστικής διανομής (ή ηπιότερων μορφών της)²¹¹. Ως εκ τούτου η δικαιόχρηση δεν τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, αλλά οι κάθετοι περιορισμοί που εμπεριέχονται στις σχετικές συμβάσεις αντιμετωπίζονται με βάση τα γενικά κριτήρια που τίθενται από τον ως άνω Κανονισμό και τις αντίστοιχες Κατευθυντήριες Γραμμές²¹². Στη συνέχεια ερευνώνται τα στοιχεία κάθετων περιορισμών που φέρει το υπό εξέταση δίκτυο δικαιόχρησης της Roma Pizza.
120. Σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχ. δ' του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999 (και αντιστοίχως, το άρθρο 1 στοιχ. ε' του Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010), ως σύστημα επιλεκτικής διανομής νοείται το «*σύστημα διανομής, στο οποίο ο προμηθευτής αναλαμβάνει να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση, άμεσα ή έμμεσα, μόνο σε επιλεγμένους διανομείς με βάση καθορισμένα κριτήρια και εφόσον οι διανομείς αυτοί αναλάβουν την υποχρέωση να μην πωλούν τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς*». Συνεπώς, ο ορισμός του συστήματος επιλεκτικής διανομής για τους σκοπούς εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες περιλαμβάνει δύο επιμέρους στοιχεία: α) τη διάθεση από τον προμηθευτή των διακινούμενων προϊόντων σε επιλεγμένους διανομείς με βάση ορισμένα κριτήρια και β) τη μη διάθεση εκ μέρους των επιλεγμένων διανομέων των προϊόντων αυτών σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς, δηλ. σε μεταπωλητές εκτός συστήματος. Εν προκειμένω, και τα δύο αυτά κριτήρια συντρέχουν στην κρινόμενη υπόθεση.
121. Για την αξιολόγηση των πιθανών αντιανταγωνιστικών επιπτώσεων της επιλεκτικής διανομής βάσει του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 πρέπει, καταρχήν, να γίνει διάκριση μεταξύ της καθαρά ποιοτικής επιλεκτικής διανομής και της ποσοτικής επιλεκτικής διανομής²¹³. Στο πλαίσιο της καθαρά ποιοτικής επιλεκτικής διανομής επιλέγονται διανομείς μόνο με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια που απαιτούνται λόγω της φύσεως του προϊόντος, όπως είναι η εκπαίδευση του προσωπικού πωλήσεων, η παρεχόμενη υπηρεσία στο σημείο πώλησης, η ύπαρξη ενός ορισμένου φάσματος πωλούμενων προϊόντων κ.λπ. Η εφαρμογή τέτοιων κριτηρίων δεν θέτει άμεσους περιορισμούς στον αριθμό των διανομέων. Η καθαρά ποιοτική επιλεκτική διανομή θεωρείται κατ' αρχήν ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011) ή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, διότι δεν συνεπάγεται επιζήμια για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, εφόσον όμως πληρούνται τρεις προϋποθέσεις: Πρώτον, η φύση του προϊόντος πρέπει να απαιτεί σύστημα

²¹¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 199 επ. και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 189 επ.

²¹² Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού στους κάθετους περιορισμούς, COM (1998) 544 της 30.9.1998, σελ. 32.

²¹³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 185 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175.

επιλεκτικής διανομής, δηλαδή το σύστημα αυτό πρέπει να αποτελεί θεμιτή απαίτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση του προϊόντος, τη διατήρηση της ποιότητάς του και την εξασφάλιση της ορθής χρήσης του. Δεύτερον, οι μεταπωλητές πρέπει να επιλέγονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικής φύσεως που ορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις. Τρίτον, τα κριτήρια που ορίζονται πρέπει να περιορίζονται σε ό, τι είναι απαραίτητο²¹⁴. Αντίθετα, η ποσοτική επιλεκτική διανομή προσθέτει περαιτέρω κριτήρια για την επιλογή, τα οποία περιορίζουν πιο άμεσα τον πιθανό αριθμό των διανομέων π.χ. με την απαίτηση πραγματοποίησης ελάχιστων ή μέγιστων πωλήσεων, με τον καθορισμό του αριθμού των διανομέων και εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977²¹⁵.

122. Η επιλεκτική διανομή, είτε ποιοτική είτε ποσοτική, απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες εφόσον το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30%, ακόμη και αν συνδυάζεται με άλλους κάθετους περιορισμούς που δεν είναι ιδιαίτερα σοβαροί, όπως η υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού ή η αποκλειστική διανομή, με την προϋπόθεση ότι δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις των εξουσιοδοτημένων διανομέων μεταξύ τους και προς τους τελικούς χρήστες. Ωστόσο, όταν η επιλεκτική διανομή ή τα εφαρμοζόμενα κριτήρια δεν απαιτούνται λόγω των χαρακτηριστικών του προϊόντος, επί παραδείγματι όταν υποχρεώνονται οι διανομείς να διαθέτουν ένα ή περισσότερα καταστήματα συμβατικού τύπου ή να παρέχουν ειδικές υπηρεσίες, αυτό το σύστημα διανομής δεν οδηγεί εν γένει σε επαρκείς βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν μια αισθητή μείωση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού. Εάν διαπιστωθούν αισθητά αντανταγωνιστικά αποτελέσματα, είναι πιθανή η άρση του ευεργετήματος του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες²¹⁶.
123. Σημειώνεται ότι τα κριτήρια επιλογής των συστημάτων επιλεκτικής διανομής συνδέονται «κατά πρώτο λόγο» με τη φύση του προϊόντος (καθώς τα συστήματα αυτά συχνά φέρουν χαρακτηριστικά αμιγούς ποιοτικής επιλεκτικής διανομής)²¹⁷. Ωστόσο, δεν είναι σε καμία περίπτωση αναγκαίο η επιλογή των διανομέων ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής να βασίζεται σε κριτήρια άμεσα συνδεδεμένα με τη φύση των διακινούμενων προϊόντων, ούτε και τίθεται καμία τέτοια προϋπόθεση στην κοινοτική νομοθεσία. Τουναντίον, οι σχετικές κοινοτικές διατάξεις διευκρινίζουν ρητώς ότι ο Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες εφαρμόζεται στην επιλεκτική διανομή, ανεξάρτητα από τη φύση του σχετικού προϊόντος, καθώς και ανεξάρτητα από τη φύση των κριτηρίων επιλογής, με αποτέλεσμα ο εν λόγω Κανονισμός να καταλαμβάνει τόσο την καθαρά ποιοτική όσο και την ποσοτική επιλεκτική

²¹⁴ *Ibid.*

²¹⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 185 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 175. Βλ. και ΔΕΚ C-243/83, *SA Binon κατά AMP*, Συλλ. 1985, σελ. 2015, σκ. 33-35.

²¹⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 186 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 176.

²¹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 184 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 174.

διανομή²¹⁸. Επιπλέον, γίνεται δεκτό ότι τα εν λόγω κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονται οι διανομείς δεν απαιτείται να είναι αντικειμενικά και καθορισμένα με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους δυνητικούς μεταπωλητές χωρίς διακρίσεις²¹⁹. Συνεπώς, οι σχετικοί κανόνες δεν προκαταλαμβάνουν τις επιχειρηματικές επιλογές του προμηθευτή ή/και των διανομέων ως προς τον τρόπο οργάνωσης των εν λόγω συστημάτων (και για το λόγο αυτό, εξάλλου, αναγνωρίζουν το ευεργέτημα της απαλλαγής ακόμη και στην περίπτωση ποσοτικής επιλεκτικής διανομής). Θέτουν, όμως, ασφαλιστικές δικλείδες για την προστασία του ανταγωνισμού, στην περίπτωση που ο προμηθευτής επιλέξει παρόμοια συστήματα διανομής, τα οποία συνεπάγονται άμεσα περιορισμούς στις (ενεργητικές και παθητικές) πωλήσεις σε μεταπωλητές εκτός συστήματος²²⁰.

124. Περαιτέρω, στο πλαίσιο μιας συμφωνίας αποκλειστικής διανομής ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα για μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Συγχρόνως, επιβάλλονται συνήθως περιορισμοί στο διανομέα όσον αφορά τις ενεργητικές πωλήσεις του σε άλλες περιοχές (που έχουν παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα). Οι πιθανοί κίνδυνοι σε επίπεδο ανταγωνισμού συνίστανται κυρίως στην άμβλυση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού και στον καταμερισμό της αγοράς, που μπορεί ιδίως να διευκολύνουν τις διακρίσεις ως προς τις τιμές. Όταν οι περισσότεροι ή όλοι οι προμηθευτές εφαρμόζουν αποκλειστική διανομή, αυτό μπορεί να αμβλύνει τον ανταγωνισμό και να διευκολύνει τις αθέμιτες συμπράξεις, σε επίπεδο τόσο προμηθευτών όσο και διανομέων. Τέλος, η αποκλειστική διανομή μπορεί να οδηγήσει σε αποκλεισμό και άλλων διανομέων και, ως εκ τούτου, να περιορίσει τον ανταγωνισμό στο επίπεδο αυτό. Η αποκλειστική διανομή απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες όταν το μερίδιο αγοράς τόσο του προμηθευτή όσο και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30%, ακόμη και όταν συνδυάζεται με άλλους κάθετους περιορισμούς που δεν είναι ιδιαίτερα σοβαροί, όπως με υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού που περιορίζεται σε πέντε έτη, επιβολή όρων ως προς τις ποσότητες ή υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας. Ο συνδυασμός αποκλειστικής διανομής με επιλεκτική διανομή απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες μόνον εφόσον δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις σε άλλες γεωγραφικές περιοχές²²¹.
125. Εν προκειμένω, το υπό εξέταση δίκτυο δικαιοχρήσης φέρει πράγματι τα χαρακτηριστικά συστήματος επιλεκτικής διανομής (όπως, άλλωστε, και τα περισσότερα δίκτυα franchising, λόγω της φύσης τους). Ειδικότερα, υφίστανται ορισμένα κριτήρια επιλογής για τη συμμετοχή στο υπό εξέταση σύστημα δικαιοχρήσης, τα οποία, μάλιστα, έχουν κατά κύριο

²¹⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 186 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 176. Βλ. επίσης Wijckmans–Tuytschaever, ό.π., σελ. 206-207 και Van Bael & Bellis, *Competition Law of the European Community*, 5th edition, Kluwer Law International, 2009, σελ. 252, παρ. 3.31.

²¹⁹ Βλ. Wijckmans–Tuytschaever, ό.π., σελ. 207-208 όπου και αναλυτική παράθεση της σχετικής άποψης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG COMP) στο πλαίσιο της συζήτησης κατά την προετοιμασία του Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010. Βλ. επίσης κατ' αναλογία ΔΕΕ C-158/11, *Auto 24 SARL κατά Jaguar Land Rover France SAS*, Συλλ. Ψηφιακή (Γενική Συλλογή), σκ. 39.

²²⁰ Βλ. ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 70.

²²¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 161 επ. και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Κάθετους Περιορισμούς, ό.π., σκ. 151 επ.

λόγο ποσοτικό χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, στην από 16.7.2014 ανωμοτί κατάθεσή του, ο [...], σε ερώτηση σχετικά με τη φύση των κριτηρίων που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι δικαιοδόχοι προκειμένου να γίνουν μέλη του δικτύου της Roma Pizza, αναφέρει: «*Τα κριτήρια είναι βασικά ο αριθμός καταστημάτων ανά περιοχή και η δυνατότητα εξυπηρέτησης των καταναλωτών από τα υπάρχοντα καταστήματα. Εάν προκύπτει ότι οι καταναλωτές δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν από τα υπάρχοντα καταστήματα βάσει των συμβάσεων η Pizza Roma AEBE [...]*». Τούτο άλλωστε αποτυπώνεται στο άρθρο Β.4 του Νέου Τύπου Σύμβασης, που κατοχυρώνει την εδαφική προστασία των δικαιοδόχων, αλλά και επιβεβαιώνεται από τις από 5.2.2015 ανωμοτί καταθέσεις²²².

126. Παράλληλα, από τα στοιχεία του φακέλου συνάγεται ότι πέραν των ποσοτικών κριτηρίων επιλογής δικαιοδόχων, λαμβάνονται υπόψη, εν προκειμένω, και κριτήρια ποιοτικής φύσης, συνδεδεμένα, μεταξύ άλλων, με την ομοιομορφία του συστήματος και τη διασφάλιση της μεταβιβασθείσας επιχειρηματικής μεθόδου. Ειδικότερα, εκ των ως άνω καταθέσεων προκύπτει ότι για την ένταξη στο εν λόγω σύστημα δικαιοχρησίας λαμβάνεται υπόψη, ως ένα βαθμό, η σχετική προϋπηρεσία σε κατάσταση του δικτύου, χωρίς, ωστόσο, να αποτελεί αποφασιστικό κριτήριο²²³. Επίσης, στις σχετικές συμβάσεις περιλαμβάνονται ρήτρες, σύμφωνα με τις οποίες οι δικαιοδόχοι υποχρεούνται: α) να τηρούν το εγχειρίδιο λειτουργίας που συντάσσει η δικαιοπάροχος και το οποίο ενσωματώνει την τεχνογνωσία της δικαιοπαρόχου αναφορικά με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του δικτύου²²⁴, β) να προμηθεύονται τις απαιτούμενες πρώτες ύλες και τα λοιπά προσφερόμενα προϊόντα από προμηθευτές καθοριζόμενους από τη δικαιοπάροχο²²⁵ (ο εν λόγω περιορισμός εξετάζεται αναλυτικώς εν συνεχεία), γ) να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες συνταγές και να τηρούν αυστηρά τις δοσολογίες και τις οδηγίες παρασκευής των πωλούμενων προϊόντων²²⁶, δ) να ακολουθούν τη διαφημιστική πολιτική της δικαιοπαρόχου²²⁷, ε) να διαθέτουν και να παρακολουθούν τόσο οι ίδιοι όσο και προσωπικό κάθε καταστήματος δικαιοχρησίας ειδική εκπαίδευση²²⁸, στ) να φροντίζουν ώστε τα καταστήματά τους να έχουν διαρρυθμιστεί και

²²² Ειδικότερα ο [...] αναφέρει στην κατάθεσή του «*[...] Για να ανοίξεις καινούργιο μαγαζί λαμβάνεται υπόψη και ο αριθμός καταστημάτων στην περιοχή. [...]*». Αντίστοιχα η [...] καταθέτει μεταξύ άλλων «*[...] Η περιοχή δραστηριοποίησής μας επιλέχθηκε από κοινού με τη Roma Pizza με βάση το να μην υπάρχει στην ίδια περιοχή άλλο κατάστημα [...]*». Το ίδιο προκύπτει και από την κατάθεση του έτερου ερωτηθέντος δικαιοδόχου [...], ο οποίος αναφέρει ότι προκειμένου να λειτουργήσει το κατάστημά του [...], αποφασίστηκε από τη δικαιοπάροχο [...].

²²³ Βλ. ενδεικτικά την από 5.2.2015 κατάθεση του [...], όπου στη σχετική ερώτηση αναφέρει: «*Οι δικαιοδόχοι είναι συνήθως άτομα που εργάζονται ήδη στην εταιρία [...]*», καθώς και την από 16.7.2014 κατάθεσή του [...], σύμφωνα με τον οποίο «*[...] Πολλοί από τους δικαιοδόχους ήταν πριν τη σύναψη της σύμβασης δικαιοχρησίας εργαζόμενοι σε καταστήματα τους δικτύου, αλλά αυτό δεν αποτελεί προϋπόθεση σύναψης σύμβασης δικαιοχρησίας ούτε λόγος αποκλεισμού άλλων υποψήφιων δικαιοδόχων*».

²²⁴ Βλ. άρθρα Α.8 και Β.1 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρα Α.3, Α.4, Β.2.δ), Γ.2 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²²⁵ Βλ. άρθρα Α.10 και Β.1 Σύμβασης Παλαιού Τύπου και άρθρα Β.2.στ), Γ.4 και Γ.14 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²²⁶ Βλ. άρθρο Α.17 Σύμβασης Παλαιού Τύπου και άρθρο Α.3 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²²⁷ Βλ. άρθρα Α.16, Α.21 και Β.4 Σύμβασης Παλαιού Τύπου και Β.2.ιβ), Γ.2, Γ.16.ζ) και Γ.17 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²²⁸ Βλ. άρθρα Α.7 και Α.9 και Α.13 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρα Β.2.γ), Β.2.ε) και Γ.19 Σύμβασης Νέου Τύπου.

διαμορφωθεί με συγκεκριμένο τρόπο²²⁹, ζ) να παρέχουν την προσωπική επαγγελματική τους ενασχόληση αποκλειστικά και μόνο στο συγκεκριμένο κατάστημα, δεδομένου ότι στις συμβάσεις franchising το προσωπικό στοιχείο διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο²³⁰.

127. Με βάση όσα προεκτέθηκαν, το υπό εξέταση δίκτυο δικαιόχρησης ενέχει στοιχεία τόσο επιλεκτικής (φύση franchising, κριτήρια εισαγωγής στο δίκτυο κ.λπ.), όσο και αποκλειστικής διανομής, δεδομένου ότι οι δικαιοδόχοι πληρούν κάποια συγκεκριμένα ποιοτικά κριτήρια, αλλά συγχρόνως απολαμβάνουν ορισμένης εδαφικής προστασίας, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση προσδίδει στο εν λόγω δίκτυο και χαρακτήρα αποκλειστικής διανομής, υπό την έννοια της συμβατικής δέσμευσης του προμηθευτή να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα προς μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (εδαφική προστασία), και της επιβολής στο διανομέα περιορισμών όσον αφορά στις ενεργητικές πωλήσεις του σε άλλες περιοχές (που έχουν παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα)²³¹, με αποτέλεσμα να καθίσταται πιο ορθός ο χαρακτηρισμός του υπό εξέταση δικτύου ως συνδυασμού επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής²³².

VI.5 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

128. Προκειμένου να εμπίπτει μια συμφωνία στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 πρέπει να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της οικείας αγοράς. Κατά πάγια ενωσιακή νομολογία ο διαζευκτικός χαρακτήρας αυτής της προϋπόθεσης επιβάλλει, καταρχάς, να εξεταστεί το ίδιο το αντικείμενο της συμφωνίας, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσεται. Υπό την έννοια αυτή, αν αποδειχθεί το επίσημο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο μιας συμφωνίας, τότε παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων αυτής επί του ανταγωνισμού. Εντούτοις, αν από την ανάλυση του περιεχομένου της συμφωνίας δεν προκύψει ότι αυτή είναι αρκούντως επίσημη για τον ανταγωνισμό, πρέπει να εξεταστούν τα αποτελέσματά της και, προκειμένου να απαγορευθεί η εφαρμογή της, πρέπει να ελέγχεται αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για να διαπιστωθεί ότι πράγματι ο ανταγωνισμός είτε παρεμποδίστηκε είτε περιορίστηκε είτε νοθεύτηκε αισθητά²³³.
129. Για την εκτίμηση του αν μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων είναι αρκούντως επίσημη, ώστε να λογίζεται ως περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω του αντικειμένου υπό την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 – νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011, λαμβάνεται

²²⁹ Βλ. ενδεικτικά άρθρα Α.4, Α.5 και Α.6 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρο Β.2.α) και Γ.5 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²³⁰ Βλ. άρθρο Γ.16.θ) Σύμβασης Νέου Τύπου.

²³¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 161 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 151.

²³² Βλ. Wijckmans - Tuytschaever, ό.π., σελ. 174 και σελ. 215 παρ. 6.89, καθώς και Van Bael & Bellis, *Competition Law of the European Community*, 5th edition, Kluwer Law International, 2004, σελ. 266-267.

²³³ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕC-32/11, *Allianz Hungária Biztosító κ.λπ.*, Συλλ. ψηφιακή (Γενική Συλλογή), σκ. 33-34 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και ΔΕΕC-67/13 P, *CB κατά Επιτροπής*, απόφαση της 11 Σεπτεμβρίου 2014, αδημ., σκ. 48-49 και 52.

υπόψη το περιεχόμενο των διατάξεών της, οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει, καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται. Στο πλαίσιο των εκτιμήσεων των ανωτέρω παραμέτρων πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων προϊόντων καθώς και οι πραγματικές συνθήκες της λειτουργίας και της διαρθρώσεως της οικείας αγοράς²³⁴. Επιπλέον, μολονότι η πρόθεση των μερών δεν συνιστά στοιχείο αναγκαίο για τον προσδιορισμό του περιοριστικού χαρακτήρα μιας συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων, ουδόλως απαγορεύεται στις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές να τη λαμβάνουν υπόψη²³⁵. Εξάλλου, προκειμένου να έχει η συμφωνία στρεφόμενο κατά του ανταγωνισμού αντικείμενο, αρκεί να είναι ικανή να επαχθεί αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, ήτοι να είναι εν τοις πράγμασι ικανή να παρεμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της σχετικής αγοράς. Το ερώτημα αν και κατά πόσο παρόμοιο αποτέλεσμα παράγεται όντως μπορεί να έχει σημασία μόνο για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων²³⁶.

130. Ειδικότερα, δε, ως προς τις κάθετες συμφωνίες, γίνεται δεκτό ότι παρά το γεγονός ότι συχνά είναι, ως εκ της φύσεώς τους, λιγότερο επιζήμιες για τον ανταγωνισμό σε σχέση με τις οριζόντιες συμφωνίες, μπορούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, να εμπεριέχουν εν δυνάμει μία αυξημένη πιθανότητα περιορισμού του ανταγωνισμού. Υπό την έννοια αυτή έχει κριθεί τόσο σε επίπεδο ενωσιακής όσο και σε επίπεδο εγχώριας νομολογίας ότι μια κάθετη συμφωνία μπορεί να έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού²³⁷.
131. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι περιορισμοί που χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερης σοβαρότητας σε οποιοσδήποτε από τους ισχύοντες ή μελλοντικούς κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορίες θεωρούνται ότι συνιστούν γενικά περιορισμούς λόγω αντικειμένου, οι οποίοι εκφεύγουν του ασφαλούς λιμένα που δημιουργείται από τα όρια μεριδίων αγοράς που προβλέπονται στην Ανακοίνωση de minimis ενώ συγχρόνως είναι μάλλον απίθανο να πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης ατομικής απαλλαγής κατ' άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/1977²³⁸. Συνεπώς, οι εξ αντικειμένου περιορισμοί του ανταγωνισμού δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης, ακόμα και στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς της επιχείρησης δεν υπερβαίνει τα όρια του 15%, σύμφωνα με την Ανακοίνωση de minimis της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,²³⁹ ή του 10% κατά τα αντιστοίχως

²³⁴ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-67/13 P, ό.π., σκ. 53 καθώς και ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 36 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

²³⁵ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-67/13 P, ό.π., σκ. 54, ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 37 καθώς και ΔΕΚ C-519/06 P, *Aseprofar κατά GlaxoSmithKline*, απόφαση της 6 Οκτωβρίου 2009, αδημ., σκ. 58.

²³⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 38 και ΔΕΚ C-8/08, *T-Mobile Netherlands κ.λπ.*, Συλλ. 2009, σελ. I-4529, σκ. 31.

²³⁷ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 43, και την εκεί παρατιθέμενη ενωσιακή νομολογία. Βλ. επίσης ΕΑ 580/VII/2013, 495/VI/2010, 373/V/2007.

²³⁸ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ή σσονοσημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 291 της 30.8.2014, παρ. 13, όπου και ρητή αναφορά στους περιορισμούς λόγω αντικειμένου, καθώς και Commission staff working document, Guidance on restrictions of competition "by object" for the purpose of defining which agreements may benefit from the De Minimis Notice, 25.6.2014, σελ. 3 -4, υπό στοιχείο 1. Βλ. επίσης και Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης, ό.π., παρ. 23.

²³⁹ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ή σσονοσημασίας, οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρ. 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, ΕΕ C 368 της 22.12.2001, παρ. 7β) και 11 (2). Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς,

οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας²⁴⁰.

132. Στη συνέχεια εξετάζεται ο τρόπος λειτουργίας του δικτύου δικαιόχρησης της Roma Pizza, τόσο σε επίπεδο τιμολογιακής πολιτικής όσο και σε επίπεδο κατανομής των περιοχών δραστηριοποίησης των δικαιοδόχων και τρόπου διεξαγωγής των πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων, καθώς και η εφαρμογή στην πράξη των υπό εξέταση πρακτικών.

VI.5.1 Καθορισμός Τιμών Μεταπώλησης

VI.5.1.1 Γενικό πλαίσιο

133. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. α' του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999, ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, δηλαδή συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενό τους τον καθορισμό πάγιου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης, θεωρείται ως ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού²⁴¹. Ειδικότερα, συμβατικοί όροι ή πρακτικές σε κάθετες συμφωνίες, με τους οποίους ορίζονται στο διανομέα οι τιμές μεταπώλησης των προϊόντων θεωρούνται ότι έχουν ως αντικείμενό τους τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Στις περιπτώσεις αυτές παρέλκει η διαπίστωση του αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος από την εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου/συμφωνίας.
134. Σε περίπτωση συμβατικών διατάξεων ή εναρμονισμένων πρακτικών που ενέχουν απευθείας καθορισμό τιμών μεταπώλησης, ο περιορισμός του ανταγωνισμού είναι εμφανής. Ωστόσο, ο καθορισμός των τιμών μεταπώλησης μπορεί, επίσης, να επιτευχθεί και με έμμεσο τρόπο. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων, οι συμφωνίες για καθορισμό του περιθωρίου κέρδους του διανομέα²⁴², του ανωτάτου επιπέδου έκπτωσης που ο διανομέας μπορεί να χορηγήσει από ένα καθορισμένο επίπεδο τιμών²⁴³, η εξάρτηση της χορήγησης εκπτώσεων ή της επιστροφής των δαπανών προώθησης εκ μέρους του προμηθευτή από την τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών²⁴⁴, η σύνδεση της καθορισμένης τιμής μεταπώλησης με τις τιμές μεταπώλησης των ανταγωνιστών²⁴⁵, οι προειδοποιήσεις, η επιβολή κυρώσεων, η καθυστέρηση ή αναστολή παραδόσεων καθώς και η καταγγελία συμβάσεων σε συνάρτηση με την τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών²⁴⁶. Περαιτέρω,

ό.π., παρ. 9-11 και Ανακοίνωση της ΕΑ με ημερομηνία 2.3.2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρ. 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (de minimis), παρ. 7β) και 11 (2).

²⁴⁰ Βλ. Ανακοίνωση της ΕΑ με ημερομηνία 2.3.2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας, οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρ. 1 παρ. 1 ν. 703/1977 (de minimis), παρ. 7β) και 11 (2).

²⁴¹ Σημειωτέον ότι σύμφωνα με την ως άνω διάταξη του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999 δεν θίγεται η δυνατότητα του προμηθευτή να επιβάλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συνιστά τιμή πώλησης, υπό τον όρο ότι αυτές δεν ισοδυναμούν με πάγια ή ελάχιστη τιμή πώλησης, συνεπεία πιέσεων οποιουδήποτε μέρους στη σύμβαση ή κινήτρων που προσφέρονται από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος.

²⁴² Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-260/07, *Pedro IV Servicios*, Συλλ. 2009, σελ. I-2437, σκ. 78.

²⁴³ Βλ. ενδεικτικά απόφαση της Επιτροπής της 16.7.2003, *PO/YAMAHA*, Υπόθεση COMP/37975, σκ. 67-71, 124-127.

²⁴⁴ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-107/82, ό.π., σκ. 124-128.

²⁴⁵ Βλ. Frank Wijckmans/Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 144, όπου γίνεται εκτενής αναφορά σε υπόθεση *Tobacco*, Office of Fair Trading, 15 Απριλίου 2010.

²⁴⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-107/82, ό.π., σκ. 129-130 και απόφαση της Επιτροπής 2001/711/ΕΚ (Υπόθεση COMP/F-2/36.693), ό.π., σκ. 66.

τόσο οι άμεσοι όσο και οι έμμεσοι τρόποι για την επίτευξη του καθορισμού τιμών μπορούν να γίνουν πιο αποτελεσματικοί όταν συνδυαστούν με λήψη μέτρων για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν μειωμένες τιμές, όπως η εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης τιμών ή μέτρων που μπορεί να αποθαρρύνουν τον αγοραστή να μειώσει τις τιμές μεταπώλησης²⁴⁷. Οι ίδιοι έμμεσοι τρόποι και τα ίδια συνοδευτικά μέτρα μπορεί να χρησιμοποιούνται ώστε οι ανώτατες ή συνιστώμενες τιμές να λειτουργούν ως καθορισμένες τιμές μεταπώλησης. Ωστόσο, η χρήση ενός συγκεκριμένου συνοδευτικού μέτρου ή η παροχή στον αγοραστή από τον προμηθευτή καταλόγου συνιστώμενων ή ανώτατων τιμών δεν θεωρείται αφ' εαυτής ότι οδηγεί σε καθορισμό των τιμών μεταπώλησης²⁴⁸.

135. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να επιβληθεί δέσμευση ως προς τις τιμές μεταπώλησης. Οι συνιστώμενες/προτεινόμενες ή οι μέγιστες τιμές είναι κατ' αρχήν συμβατές με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3959/2011, στο μέτρο πάντως που ο παραγωγός ή προμηθευτής περιορίζεται στην ανακοίνωση των τιμών αυτών στους διανομείς/μεταπωλητές και δεν προκύπτει άμεση ή έμμεση δέσμευση των τελευταίων για την τήρησή τους. Πρέπει, δε, να αποτρέπεται η διαρθρωτική ακαμψία των τιμών, ώστε να μην εμποδίζεται ο ανταγωνισμός ως προς τις τιμές. Συναφώς, δεν επιτρέπονται αυστηρές καθοδηγήσεις ως προς τον καθορισμό των τιμών λιανικής²⁴⁹. Με άλλα λόγια, πρέπει να εξετάζεται και να διακριβώνεται, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των συμβατικών ρητρών εντός του οικονομικού και νομικού τους πλαισίου, καθώς και τη συμπεριφορά των μερών, αν ο μεταπωλητής έχει στην πράξη πραγματική δυνατότητα να μειώσει την προτεινόμενη ή μέγιστη τιμή πώλησης ή αν, αντιθέτως, αυτή η τιμή πώλησης των συμβατικών προϊόντων επιβάλλεται στο μεταπωλητή εν είδει πάγιας ή ελάχιστης τιμής, με έμμεσο τρόπο ή με συγκεκριμένα μέσα, όπως π.χ. με τον καθορισμό του σχετικού περιθωρίου κέρδους του ή του ανώτατου ορίου των μειώσεων που μπορεί να χορηγήσει με βάση την προτεινόμενη τιμή, με απειλές, με εκφοβισμό, με προειδοποιήσεις, με κυρώσεις ή μέτρα παρακίνησης²⁵⁰.
136. Ωστόσο, έχει κριθεί ότι η από μέρους ενός διανομέα σύσταση τιμών λιανικής στους διανομείς του σε συνδυασμό με τον καθορισμό των τιμών χονδρικής που χρεώνονται σε αυτούς ως ποσοστό επί των προτεινόμενων τιμών δεν συνιστά καθορισμό τιμών μεταπώλησης²⁵¹. Στο πλαίσιο ενός συστήματος προτεινόμενων τιμών η εκ μέρους ενός διανομέα άσκηση επιρροής στα μέλη του δικτύου του προς την κατεύθυνση του προσανατολισμού και του συντονισμού της τιμολογιακής συμπεριφοράς τους δεν αρκεί από μόνη της για τη στοιχειοθέτηση συστηματικού καθορισμού τιμών μεταπώλησης ελλείψει αποδείξεως της συνδρομής τουλάχιστον αυστηρής καθοδήγησης ως προς την τήρηση των

²⁴⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 47 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 48.

²⁴⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 47 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 48.

²⁴⁹ Βλ. ΕΑ 580/VI/2013, σκ. 106 και την εκεί αναφερόμενη νομολογία.

²⁵⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-279/06, *CEPSA*, Συλλ. 2008, σελ. I-6681, σκ. 71 καθώς και ΔΕΚ C-260/07, ό.π., σκ. 79-80.

²⁵¹ Βλ. ΠΕΚ T-67/01, *JCB Service κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2004, σελ. II- 49, σκ. 126 επ. η οποία ανέτρεψε στο σημείο αυτό τη σχετική απόφαση της Επιτροπής (2002/190/ΕΚ, *JCB*, Υπόθεση COMP F.1./35.918) και η οποία επικυρώθηκε από το ΔΕΚ (C-167/04P, *Commission v JCB Service*, Συλλ. 2006, σελ. I-8935).

τιμών²⁵². Συναφώς, η έντονη παρότρυνση ως προς την τήρηση των συνιστώμενων τιμών μεταπώλησης, εφόσον δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και δεν συνοδεύεται από κυρώσεις δεν ισοδυναμεί με πρακτική αυστηρού καθορισμού τιμών²⁵³.

137. Περαιτέρω, οι ρήτρες σε συμβάσεις δικαιόχρησης που δίνουν στο δικαιοπάροχο τη δυνατότητα να ελέγχει τη διαφημιστική πολιτική και τις προωθητικές ενέργειες/προσφορές των δικαιοδόχων έχει κριθεί ότι δεν αντίκεινται στις διατάξεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού, δεδομένου ότι συνιστούν όρους που αποβλέπουν στον αναγκαίο έλεγχο για την προάσπιση της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου franchise, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση, ωστόσο, ότι ο εν λόγω έλεγχος αφορά στη φύση και στο χαρακτήρα των διαφημίσεων και δεν σχετίζεται με τις τιμές πώλησης²⁵⁴. Στόχος, δηλαδή, του σχετικού ελέγχου από μέρους του δικαιοπαρόχου θα πρέπει να είναι η εξασφάλιση ότι η διαφημιστική στρατηγική συνάδει με το κύρος του σήματος του δικτύου franchise και όχι ο καθορισμός του ανωτάτου επιπέδου έκπτωσης που ο διανομέας μπορεί να χορηγήσει στο πλαίσιο των προωθητικών ενεργειών και προσφορών, η οποία θα συνιστά καθορισμό τιμών και θα αντιβαίνει στο άρθρο 1 ν. 3959/2011. Μόνο κατ' εξαίρεση ο καθορισμός των τιμών μεταπώλησης, και όχι απλώς ο καθορισμός μέγιστων τιμών μεταπώλησης, θεωρείται αναγκαίος σε ένα σύστημα δικαιόχρησης, υπό το πρίσμα της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (άρθρο 101 παρ. 3), και δη κατά τη διοργάνωση μιας συντονισμένης εκστρατείας χαμηλών τιμών σύντομης διάρκειας (τις περισσότερες φορές 2 έως 6 εβδομάδων), που θα είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών²⁵⁵.

VI.5.1.1.1 Οι διερευνηθείσες πρακτικές στην υπό εξέταση υπόθεση

α) Εξέταση καθορισμού τιμών μεταπώλησης κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου

138. Στην εξεταζόμενη υπόθεση, στις Συμβάσεις Δικαιόχρησης Παλαιού Τύπου μεταξύ της Roma Pizza και των δικαιοδόχων της δεν περιλαμβάνονται συμβατικοί όροι περί καθορισμού τιμών μεταπώλησης, ούτε αναφορά περί συνιστώμενων ή ανώτατων τιμών μεταπώλησης.

²⁵² Βλ. ΠΕΚ Τ-67/01, σκ. 128-129.

²⁵³ Βλ. ΠΕΚ Τ-67/01, σκ. 130.

²⁵⁴ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις της Επιτροπής 87/17/ΕΚ (Υπόθεση IV/30937), ό.π., σκ. 25 (ii) και 88/604/ΕΟΚ, *ServiceMaster*, Υπόθεση IV/32358, σκ. 18. Βλ. επίσης ΕΑ 416/V/2008, παρ. Β3α.

²⁵⁵ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 225. Βλ. Επίσης Katarzyna Bojarojc, "The Polish Competition Authority reminds franchisors that resale price maintenance is a hardcore violation of competition law (SfinksPolska)", 23 June 2013, e-Competitions Bulletin Franchising, Art. N° 55965 καθώς και Paulina Jozefczuk, Dr. Aleksandra Kunkiel-Krynska, "Franchising the Polish way", *American Investor*, summer 2015, σελ. 28-29, όπου και αναφορά στην απόφαση της Πολωνικής Αρχής Ανταγωνισμού της 25 Ιουνίου 2013 ("SfinksPolska") η οποία αφορά στη μεγαλύτερη αλυσίδα franchise εστιατορίων ταχείας εστίασης που δραστηριοποιείται στην Πολωνία. Η Πολωνική Αρχή ανταγωνισμού, εν προκειμένω, δεν αμφισβήτησε το δικαίωμα του δικαιοπαρόχου να ελέγχει τις προωθητικές εκστρατείες των δικαιοδόχων, αλλά έκρινε ότι η επίβλεψη αυτή πρέπει να περιορίζεται στην τεχνικές και οπτικές παραμέτρους των ενεργειών αυτών που είναι απαραίτητες για την προστασία της φήμης του σήματος, ενώ συγχρόνως επισήμανε ότι, σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τις νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης γίνεται δεκτός στο πλαίσιο μιας συντονισμένης εκστρατείας χαμηλών τιμών της αλυσίδας franchise που είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών, υπό την προϋπόθεση όμως να έχει περιορισμένη διάρκεια (δύο έως έξι εβδομάδων).

139. Εξετάσθηκε, περαιτέρω, το ενδεχόμενο καθορισμού τιμών μεταπώλησης μέσω της πρακτικής έκδοσης των τιμοκαταλόγων από τη δικαιοπάροχο και της εποπτείας της επ' αυτών, σύμφωνα με αναφορές που εμπεριέχονται σε συνημμένα στην καταγγελία εξώδικα και δικόγραφα της Roma Pizza προς ορισμένους εκ των δικαιοδόχων της, με επίκληση της παραβίασης συμβατικών όρων περί καθορισμού και υλοποίησης της διαφημιστικής πολιτικής της εταιρίας. Πιο συγκεκριμένα, εξετάσθηκαν στοιχεία του φακέλου αναφορικά με την τιμολογιακή πολιτική των δικαιοδόχων του συστήματος δικαιοχρήσης Roma Pizza, μεταξύ των οποίων οι ανωμοτί καταθέσεις δικαιοδόχων και του εκπροσώπου της δικαιοπαρόχου, προκειμένου να διερευνηθεί αν η δικαιοπάροχος εφαρμόζε πρακτικές έμμεσο καθορισμού της τιμολογιακής πολιτικής των δικαιοδόχων της. Διερευνήθηκε, ειδικότερα, εάν η συμβατικά προβλεπόμενη εποπτεία του δικαιοπαρόχου επί των διαφημιστικών υλικών και προωθητικών ενεργειών των δικαιοδόχων²⁵⁶ περιορίζεται στη φύση και το χαρακτήρα των ενεργειών αυτών (προκειμένου να διασφαλιστούν ποιοτικές προδιαγραφές ή/και η εύλογη επιδίωξη ομοιομορφίας του δικτύου) εκτείνεται, στην πράξη, και σε θέματα τιμολόγησης των σχετικών προϊόντων, κατά τρόπο που ενδεχομένως συνιστά έμμεσο καθορισμό τιμών.
140. Σύμφωνα με τη δικαιοπάροχο, οι τιμές λιανικής πώλησης που περιλαμβάνονται στους τιμοκαταλόγους είναι προτεινόμενες και υπάρχει δυνατότητα έκδοσης χωριστού τιμοκαταλόγου/διανεμόμενου φυλλαδίου από το δικαιοδόχο²⁵⁷. Η προϋπόθεση έγκρισης ή ενημέρωσης της δικαιοπαρόχου για την έκδοση και διανομή διαφορετικού τιμοκαταλόγου (διανεμόμενου διαφημιστικού φυλλαδίου) μπορεί όμως να εγείρει ανησυχίες δεδομένου ότι ενδέχεται να οδηγεί σε έμμεσο καθορισμό πάγιου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης ή πάγιου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής που ο αγοραστής οφείλει να τηρεί²⁵⁸. Σημειώνεται, πάντως, ότι το δικαίωμα του δικαιοπαρόχου να ελέγχει τις προωθητικές ενέργειες των δικαιοδόχων δεν συνιστά αφ' εαυτού παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού, στην έκταση που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της προάσπισης της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου, αρκεί να περιορίζεται στη φύση και το χαρακτήρα των ενεργειών αυτών και να μην εκτείνεται στην τιμολόγηση των προϊόντων²⁵⁹. Δεν αποδεικνύεται, επίσης, εν προκειμένω, από τα διαθέσιμα στοιχεία του φακέλου, αν η έγκριση της δικαιοπαρόχου αποσκοπούσε στην παρακολούθηση της τήρησης μέγιστων τιμών μεταπώλησης ή μιας

²⁵⁶ Βλ. άρθρα Α.8 και Β.1 Σύμβασης Παλαιού Τύπου καθώς και άρθρα Α.3, Α.4, Β.2.δ), Γ.2 Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁵⁷ Ειδικότερα, ο [...] της δικαιοπαρόχου αναφέρει ότι οι τιμές λιανικής πώλησης που περιλαμβάνονται στους τιμοκαταλόγους είναι προτεινόμενες και ότι υπάρχει δυνατότητα έκδοσης χωριστού τιμοκαταλόγου/διανεμόμενου φυλλαδίου από το δικαιοδόχο, κατόπιν έγκρισης της δικαιοπαρόχου, η οποία δίδεται με βάση έναν αριθμό κριτηρίων. Επισημαίνει περαιτέρω ότι οι δικαιοδόχοι μπορούν να διανεμούν τους δικούς τους τιμοκαταλόγους στην περιοχή που δραστηριοποιούνται βάσει της σύμβασης, και ότι αυτό δεν μπορεί να ελεγχθεί από τη Roma Pizza, παρά μόνο αν υπάρξει σχετικό παράπονο. Επίσης ανέφερε την ύπαρξη περιπτώσεως όπου κάποιος franchisee προέβη ο ίδιος σε έκδοση τιμοκαταλόγου για το κατάστημά του γιατί επιθυμούσε να τιμολογεί διαφορετικά τα προϊόντα από την πλειοψηφία των franchisee ή παρείχε κάποιες άλλες προσφορές και ότι οι τιμές λιανικής πώλησης που περιλαμβάνονται στους τιμοκαταλόγους είναι προτεινόμενες και υπάρχουν καταστήματα που διαφοροποιούνται ανάλογα με την εποχή (ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες) ή τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής. Βλ. τις αντίστοιχες απαντήσεις στις υπ' αριθ. 30, 31 και 32 ερωτήσεις της από 16.7.2014 ανωμοτί κατάθεσης του [...].

²⁵⁸ Βλ. Νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 223.

²⁵⁹ Υπό την έννοια της επιβολής πάγιων ή κατώτατων τιμών ή μέγιστων εκπτώσεων κ.λπ.

συντονισμένης εκστρατείας χαμηλών τιμών της αλυσίδας franchise, περιορισμένης διάρκειας, που θα ήταν προς το συμφέρον των καταναλωτών²⁶⁰.

141. Από δε τις ανωμοτί καταθέσεις των δικαιοδόχων της Roma Pizza, προκύπτει ότι οι τιμοκατάλογοι με τη μορφή διανεμόμενων φυλλαδίων καταρτίζονται σε κεντρικό επίπεδο από τη Roma Pizza, χωρίς ωστόσο να προκύπτει εμπόδιο έμπρακτης τιμολογιακής παρέκκλισης από αυτούς²⁶¹. Οι δικαιοδόχοι δύνανται να διαφοροποιηθούν ως προς τις κεντρικώς ορισθείσες τιμές τιμοκαταλόγου χρεώνοντας εντέλει λιγότερο είτε με επέμβαση στην τιμολόγηση μέσω του λογισμικού συστήματος παραγγελιοληψίας είτε κατά την εκτέλεση της παραγγελίας στο ταμείο.
142. Σύμφωνα δε με το Εγχειρίδιο Λειτουργίας 1996 των καταστημάτων Roma Pizza, η Roma Pizza είναι υπεύθυνη για την τιμολογιακή πολιτική των καταστημάτων της αλυσίδας, υπό την έννοια ωστόσο ότι μεριμνά για «ικανοποιητικές» (συνάγεται για τον καταναλωτή, άρα χαμηλές) τιμές πώλησης, γεγονός που συγκλίνει με προσδιορισμό μέγιστων τιμών μεταπώλησης.
143. Από την άλλη μεριά, το Φεβρουάριο του 2011, σε εξώδικα που απέστειλε η Roma Pizza σε κάποιους δικαιοδόχους της στο πλαίσιο ισχύος των Παλαιού Τύπου Συμβάσεων²⁶², η δικαιοπάροχος επικαλέσθηκε την παραβίαση των όρων περί διαφημιστικής πολιτικής των συμβάσεών της με αυτούς²⁶³, προσάπτοντας ότι διανέμουν ενημερωτικό – διαφημιστικό φυλλάδιο προσφοράς, το οποίο φέρει τα σήματα της Roma Pizza, αλλά δεν έχει την άδεια, έγκριση ή έστω την προηγούμενη ενημέρωσή της²⁶⁴, γεγονός δημιούργησε ανησυχίες ως προς το ενδεχόμενουπαρξής ενιαίας πολιτικής τιμών και προσφορών, και ενδεχόμενης λήψης μέτρων αποτροπής απόκλισης από αυτές εκ μέρους της δικαιοπαρόχου. Ωστόσο, από την έρευνα της υπηρεσίας δεν προέκυψε πέραν αμφιβολίας ότι η αναφορά αυτή συνδέεται αμιγώς με τις τιμές και όχι, αντιθέτως, με τις τιμές που μπορεί να διαφημίσει ένας δικαιοδόχος που δεν πληροί τις προϋποθέσεις ως προς την παρασκευή και την ποιότητα των προϊόντων²⁶⁵. Δεν μπορεί, επίσης, να αποκλεισθεί ότι η αναφορά γίνεται σε συνιστώμενες ή μέγιστες τιμές.

²⁶⁰ Σημειώνεται εν γένει ότι οι τιμοκατάλογοι, όπως ενσωματώνονται στα φυλλάδια doortodoor ισχύουν για διάστημα πολλών μηνών και οι διαφημιζόμενες προσφορές, παρότι συνήθως αναφέρεται ότι ισχύουν μέχρι το τέλος του τρέχοντος μηνός, επαναλαμβάνονται κατά κανόνα και στα φυλλάδια προηγούμενων και επόμενων μηνών.

²⁶¹ Οι ανωμοτί καταθέσεις των εξετασθέντων δικαιοδόχων και του [...] της δικαιοπαρόχου αξιολογούνται αναλυτικά στην κάτωθι υποενότητα, τη σχετική με τις Συμβάσεις Νέου Τύπου, αναφέρονται, ωστόσο, εν γένει και διαχρονικά στον τρόπο λειτουργίας του δικτύου δικαιόχρησης της Roma Pizza ως εκ τούτου καλύπτουν και τα έτη εφαρμογής των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου.

²⁶² Βλ. από 7.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κατά του Ι. Μ. (σχετ. 32 καταγγελίας), από 18.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κατά του Ν. Κ. (σχετ. 34 καταγγελίας) και από 18.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κατά του [...] (σχετ. 35 καταγγελίας).

²⁶³ Βλ. άρθρα Α.16 και Β.4 των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου.

²⁶⁴ Βλ. ενδεικτικά την από 7.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κατά του Ι. Μ. (σχετ. 32 καταγγελίας), σελ. 4.

²⁶⁵ Ειδικότερα, στον εν λόγω εξώδικο ισχυρισμό, όπως ενδεικτικά αποτυπώνεται στην από 7.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση κατά του Ι. Μ. (σχετ. 32 καταγγελίας), σελ. 3, αναφέρεται ότι: «[...] Επειδή η συμπεριφορά σας, να ενεργείτε κατά το δοκούν, κάνοντας ότι θέλετε όσον αφορά την παρασκευή των προϊόντων, την τιμολογιακή πολιτική, τις προσφορές κ.λ., χωρίς ούτε καν προηγούμενη ενημέρωση της δικαιοπαρόχου εταιρίας μας, αλλά πουλώντας με το σήμα της ROMA

144. Από τη συνολική θεώρηση των ως άνω εξωδίκων φαίνεται ότι η ουσιαστική αιτία αποστολής τους ήταν το γεγονός ότι οι συγκεκριμένοι δικαιοδόχοι λειτουργούσαν εντός των καταστημάτων τους δικό τους ζυμωτήριο, όπου χρησιμοποιώντας δικές τους μη εγκεκριμένες από τη δικαιοπάροχο πρώτες ύλες (ζύμες και σάλτσες), προέβαιναν στην παρασκευή των συμβατικών προϊόντων, χωρίς να τηρούνται οι ενδεδειγμένοι όροι ποιότητας και προδιαγραφές ασφαλείας. Η συμπεριφορά αυτή των εν λόγω δικαιοδόχων είχε ως αποτέλεσμα να έχουν τη δυνατότητα, κάνοντας χρήση μη εγκεκριμένων (ενδεχομένως φθηνότερων και κατώτερης ποιότητας) πρώτων υλών, να παράγουν διαφορετικά και / ή κατώτερης ποιοτικής στάθμης προϊόντα, τα οποία, συνάγεται ότι μπορούσαν να τα πωλούν σε χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τους λοιπούς δικαιοδόχους του δικτύου (αυτό που στα εξώδικα αναφέρεται ως συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού) και προς βλάβη της φήμης της δικαιοπαρόχου εταιρίας. Συνεπώς, οι ως άνω αιτιάσεις της Roma Pizza σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική και τις προσφορές των καθ' ων τα εξώδικα συνδέονται με την αυτονόμηση της παραγωγικής διαδικασίας από μέρους των συγκεκριμένων δικαιοδόχων, κατά παράβαση των σχετικών όρων και των βασικών αρχών του franchise περί ομοιομορφίας του δικτύου και διασφάλισης της ποιότητας των συμβατικών προϊόντων²⁶⁶.
145. Περαιτέρω, από τη σύγκριση αφενός της κεντρικής προωθητικής ενέργειας της Roma Pizza υπό τον τίτλο “Genius”, σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκαν διαφημιστικά φυλλάδια στα οποία αναφέρονται οι ως άνω εξώδικες δηλώσεις και αφετέρου του προσκομισθέντος από τον δικαιοδόχο I. M. επίμαχου φυλλαδίου του καταστήματός του, προκύπτει ότι πρόκειται για διαφημιστικά φυλλάδια, που με εξαίρεση την αναφορά του σήματος της δικαιοπαρόχου, δεν διαθέτουν ομοιομορφία ως προς την εξωτερική τους εμφάνιση, δεδομένου ότι χαρακτηρίζονται από διαφορετική δομή, μέγεθος, γραμματοσειρά και εν γένει εικαστική προσέγγιση, γεγονός που ενδέχεται πράγματι να υπονομεύει την ταυτότητα και τη φήμη του δικτύου franchise.
146. Ως προς την τιμολόγηση των προϊόντων και προσφορών που αποτυπώνονται στα αντίστοιχα διαφημιστικά φυλλάδια, σημειώνεται ότι η τυχόν συμφερότερη για τον καταναλωτή προσφορά κατέστη δυνατή μέσω της παράκαμψης του ποιοτικού ελέγχου της Roma Pizza δια της λειτουργίας αυτόνομου παρασκευαστηρίου και της συνακόλουθης μείωσης του κόστους παραγωγής του, γεγονός που προκάλεσε την αντίδραση της δικαιοπαρόχου.
147. Τις ως άνω εξώδικες διαμαρτυρίες, προσκλήσεις και δηλώσεις ακολούθησε και δεύτερη σειρά έτερων εξωδίκων δηλώσεων – καταγγελιών που εστάλησαν από τη Roma Pizza κατά

PIZZA με την αναγνωρισιμότητα αυτού και την εγγύηση ποιότητας που σημαίνει η ROMA PIZZA για τον καταναλωτή, ούτως ώστε για οποιοδήποτε πρόβλημα προκύψει, η ευθύνη να αποδοθεί στην ROMA PIZZA, και να δυσφημιστεί αυτή, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές, όχι μόνο από εμάς αλλά και από το ίδιο το δικαϊκό μας σύστημα [...]».

²⁶⁶ Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει βάσει της υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 επιστολής της Roma Pizza προς την Υπηρεσία, εντέλει λύθηκαν οι συμβάσεις των εν λόγω δικαιοδόχων – καθ' ων τα εξώδικα (I. M., [...] και N. K.) με τη Roma Pizza. Ειδικότερα, στην περίπτωση του I. M. η σύμβαση δικαιόχρησης λύθηκε την [...] συνεπεία [...], στην περίπτωση του [...] η σύμβαση δικαιόχρησης λύθηκε επίσης την [...] λόγω [...], ενώ στην περίπτωση του N. K. η σύμβαση δικαιόχρησης λύθηκε την [...] μέσω της υπογραφής συμβάσεως λύσεως(βλ. και σχετ. 48 καταγγελίας).

τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του έτους 2011 προς πληθώρα δικαιοδόχων²⁶⁷. Τα εν λόγω εξώδικα εντάσσονται, κατ' αρχήν, στο πλαίσιο της από μέρους της δικαιοπαρόχου προάσπισης της φήμης και της ομοιομορφίας του δικτύου και της διασφάλισης του κύρους του σήματός της από τυχόν βλάβη προερχόμενη από συμβατικά προϊόντα αμφιβόλου ποιότητας²⁶⁸.

148. Περαιτέρω, στη μη τήρηση των προδιαγραφών ποιότητας μέσω της λειτουργίας χωριστού ζυμωτηρίου αναφέρονται και οι συνημμένες στην καταγγελία αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων κατά δικαιοδόχων²⁶⁹, που ασκήθηκαν τον Απρίλιο του έτους 2011. Σε αυτές, η δικαιοπάροχος αιτιάζεται εκ νέου την παραβίαση συμβατικών όρων από τους δικαιοδόχους²⁷⁰.

Συστήματα πληροφορικής – λογισμικό υποστήριξης και τηλεφωνικό κέντρο

149. Κατά το έτος [...] υπεγράφη μεταξύ της Roma Pizza και της εταιρίας συστημάτων πληροφορικής «[...]», σύμβαση για την προμήθεια του λογισμικού συστήματος διαχείρισης

²⁶⁷ Βλ. από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά της εταιρίας με την επωνυμία «[...]» (σχετ. 36 καταγγελίας), από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά της εταιρίας με την επωνυμία «[...]» (σχετ. 37 καταγγελίας), από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά της εταιρίας με την επωνυμία «[...]» (σχετ. 38 καταγγελίας), από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά του Η. Σ. (σχετ. 39 καταγγελίας), από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά της εταιρίας με την επωνυμία «KRISTO LOGO & ΣΙΑ Ο.Ε.» (σχετ. 42 καταγγελίας), από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά του Ν. Κ. (σχετ. 43 καταγγελίας), από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση - καταγγελία κατά της εταιρίας με την επωνυμία «KONTAΞΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» (σχετ. 44 καταγγελίας). Στα συγκεκριμένα εξώδικα, ως λόγος καταγγελίας προβάλλεται επίσης, μεταξύ άλλων, η προμήθεια πρώτων υλών από άλλους προμηθευτές και η αυθαίρετη τοποθέτηση εντός του καταστήματος ζυμωτηρίου, σε συνδυασμό με την άνευ προηγουμένης έγκρισης/ενημέρωσης της δικαιοπαρόχου έκδοση και κυκλοφορία ξεχωριστού ενημερωτικού – διαφημιστικού φυλλαδίου με τα στοιχεία του καταστήματος, χωρίς να γίνεται ρητή αναφορά σε εναρμόνιση τιμολογιακής πολιτικής

²⁶⁸ Πρβλ. παρ. 225 νέων Κατευθυντήριων Γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς, όπου αναφέρεται ότι ακόμη και ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης μπορεί να συμβάλλει στην αποτροπή παρασιτικής συμπεριφοράς σε επίπεδο διανομής και ότι τα μέρη, στο πλαίσιο της απόδειξης ότι πληρούνται όλοι οι όροι του άρθρου 101 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, θα πρέπει αποδείξουν με πειστικό τρόπο ότι η συμφωνία καθορισμού τιμών μεταπώλησης μπορεί ευλόγως να προσφέρει όχι μόνο τα μέσα αλλά και τα κίνητρα για την αντιμετώπιση πιθανών φαινομένων παρασιτικής συμπεριφοράς μεταξύ λιανοπωλητών για αυτές τις υπηρεσίες που αυξάνουν τη ζήτηση για το προϊόν του προμηθευτή και ότι οι υπηρεσίες που προηγούνται των πωλήσεων είναι συνολικά προς όφελος των καταναλωτών.

²⁶⁹ Βλ. από 27.4.2011 αίτηση ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων κατά του Η. Σ. (σχ. 58 καταγγελίας) και αντίστοιχη από 28.4.2011 αίτηση κατά της ομόρρυθμης εταιρίας «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.» και κατά του Ι. Μ. προσωπικά (σχ. 59 καταγγελίας).

²⁷⁰ Ειδικότερα, στους συμβατικούς όρους που η δικαιοπάροχος αναφέρει ότι παραβιάστηκαν συμπεριλαμβάνεται εν προκειμένω το άρθρο Β.1 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου, που αφορά στην τήρηση του εγχειριδίου λειτουργίας ως προς τις προδιαγραφές των συμβατικών προϊόντων και την εμφάνιση και συμπεριφορά του προσωπικού του καταστήματος καθώς και στην αποκλειστική προμήθεια των πρώτων υλών και των λοιπών προσφερόμενων προϊόντων από τους προμηθευτές που ορίζει η δικαιοπάροχος. Στο δε ιστορικό των εν λόγω δικογράφων, η Roma Pizza εντοπίζει την έναρξη των προβλημάτων στις συναλλακτικές της σχέσεις με τους καθ' ων δικαιοδόχους με τη λειτουργία χωριστού ζυμωτηρίου, όπου παρασκευαζόταν ζύμη, χωρίς να τηρούνται οι οδηγίες και η συνταγή της δικαιοπαρόχου εταιρίας, με αποτέλεσμα την παρασκευή προϊόντων με τελείως διαφορετική σύσταση και γεύση σε σχέση με την χαρακτηριστική γεύση των συμβατικών προϊόντων (βλ. σελ. 6 των εν λόγω αιτήσεων). Ως εκ τούτου, το κείμενο των δικογράφων διέπεται από την ανάγκη διαφύλαξης της ποιότητας των συμβατικών προϊόντων και της ενιαίας ταυτότητας του δικτύου. Περαιτέρω, και στο πλαίσιο αυτό, η Roma Pizza επικαλείται την παραβίαση των ίδιων ανωτέρω συμβατικών όρων περί διαφημιστικής πολιτικής και διαφημιστικού υλικού.

παραγγελιών «[...]», το οποίο παρείχε στη δικαιούχο τη δυνατότητα να έχει ηλεκτρονική πρόσβαση στην τιμολόγηση των παραγγελιών των δικαιούχων (δεν μπορεί να συναχθεί με ακρίβεια από τα διαθέσιμα στοιχεία πότε ξεκίνησε η εφαρμογή του ως άνω λογισμικού εντός του δικτύου της Roma Pizza και αν εφαρμόστηκε ταυτόχρονα σε όλα τα καταστήματα). Το εν λόγω λογισμικό σύστημα προβλέπεται στις Συμβάσεις Νέου Τύπου²⁷¹.

150. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις Συμβάσεις Δικαιόχρησης, και όπως επιβεβαιώνεται από τους δικαιούχους, στο πλαίσιο λειτουργίας της αλυσίδας Roma Pizza παρέχεται η υπηρεσία του τηλεφωνικού κέντρου το οποίο δέχεται τις τηλεφωνικές παραγγελίες που πραγματοποιούν οι καταναλωτές μέσω της κλήσης σε κεντρικά διαφημιζόμενο αριθμό και τις διαβιβάζει προς εκτέλεση στο κοντινότερο κατάστημα της περιοχής από όπου πραγματοποιείται η παραγγελία. Το τηλεφωνικό κέντρο έχει οργανωθεί «προκειμένου να εξασφαλίζεται καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών κατά την παραγγελιοληψία αλλά και για μεγαλύτερη και σωστότερη προώθηση και προβολή των προϊόντων και λειτουργεί στις περιοχές Αθηνών και Θεσ/νίκης. Είναι κατάλληλα εξοπλισμένο με Η/Υ, πρόγραμμα παραγγελιών (λογισμικό), τηλεφωνικό κέντρο και κατάλληλο προσωπικό και λειτουργεί ως εξής [...]»^{272, 273}.
151. Σύμφωνα με τον [...] της δικαιούχο, υπάρχει τηλεφωνικό κέντρο για τις περιοχές της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, το οποίο είναι στη διακριτική ευχέρεια των δικαιούχων αν θα το αξιοποιήσουν ή όχι. Στόχος της Roma Pizza είναι να ενθαρρύνει τους franchisees να χρησιμοποιήσουν όσο το δυνατόν λιγότερο το τηλεφωνικό κέντρο λόγω του κόστους που αυτό συνεπάγεται για την εταιρία και ενθαρρύνει τους franchisees να δέχονται παραγγελίες σε δικό τους τηλεφωνικό αριθμό. Στα έντυπα που διανέμουν οι franchisees αναφέρεται πρώτο το δικό τους τηλέφωνο και μετά του τηλεφωνικού κέντρου.
152. Η παραγγελιοληψία μέσω τηλεφωνικού κέντρου υποστηρίζεται από ενιαίο λογισμικό σύστημα το οποίο είναι εγκατεστημένο στα καταστήματα του δικτύου και φέρει την ονομασία «[...]». Όπως προκύπτει από την προσκομισθείσα από τη Roma Pizza σύμβαση με την εταιρία – πάροχο του εν λόγω λογισμικού, το [...]»²⁷⁴. Σύμφωνα με το δικαιούχο [...], το εν λόγω σύστημα χρησιμοποιείται ευρέως από τα καταστήματα του δικτύου για τη λήψη παραγγελιών μέσω του τηλεφωνικού κέντρου, αλλά και μέσω απευθείας κλήσης στο κατάστημα ή μέσω του διαδικτύου.

²⁷¹ Βλ. άρθρα Β.2.ιγ) και Γ.16.ξ) Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁷² Βλ. συμβατικό όρο Β.2.ιγ) Σύμβασης Νέου Τύπου. Το κόστος χρήσης του τηλεφωνικού κέντρου για τους franchisees διαμορφώνεται σε [...]€ ανά παραγγελία.

²⁷³ Στην Παλαιού Τύπου Σύμβαση, η αναφορά στη χρήση τηλεφωνικού κέντρου είναι περιορισμένη. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σχετικό όρο, προβλέπεται ότι «[γ]ια την αύξηση των πωλήσεων κατ' οίκον, για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πελατών, για την ευκολότερη επικοινωνία κλπ, η δικαιούχος παραδίδει στην δικαιούχο για την περιοχή της, την χρήση του ευκολομνημόνευτου τετραψήφιου αριθμού κλήσης 1732 που της έχει χορηγηθεί από τον ΟΤΕ ΑΕ. Η κυριότητα της τηλεφωνικής αυτής σύνδεσης ανήκει στην δικαιούχο ενώ τα πάγια τέλη λειτουργίας της βαρύνουν την δικαιούχο που την χρησιμοποιεί». (βλ. σχετ. όρο Α.19). Ο ως άνω όρος δεν εντοπίζεται σε όλες τις Παλαιού Τύπου Συμβάσεις και συγκεκριμένα ο σχετικός όρος δεν περιλαμβάνεται στις Συμβάσεις με τους καταγγέλλοντες δικαιούχους [...].

²⁷⁴ Βλ. σχετικά αρ. 1.1 του από [...] Ιδιωτικού Συμφωνητικού μεταξύ της Roma Pizza και της εταιρίας [...]. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο: «[...]». Το εν λόγω Συμφωνητικό προσκομίστηκε ως σχετικό 24 της υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητικής επιστολής της Roma Pizza.

153. Σύμφωνα με την κατάθεση τουδικαιοδόχου [...], στο πλαίσιο της χρήσης του συγκεκριμένου λογισμικού συστήματος, η τιμολόγηση της παραγγελίας γίνεται κεντρικά: «[...]».Ο καταθέτων επισημαίνει όμως:«*Τιμή χαμηλότερη μπορώ να χτυπήσω στην ταμειακή μηχανή. Θεωρητικά έχω τη δυνατότητα να κάνω προσφορά επί των προσφορών και να χρεώσω φτηνότερα, αλλά δεν το κάνω γιατί δεν με συμφέρει*». Ωστόσο, άλλοι ερωτηθέντες δικαιοδόχοι ανέφεραν ότι δύνανται να επέμβουν στην τιμολόγηση των προϊόντων μέσω του συγκεκριμένου λογισμικού συστήματος και να χρεώσουν διαφορετική τιμή.
154. Πέραν των ανωτέρω, σύμφωνα με τις συμβάσεις, οι δικαιοδόχοι παρέχουν αναλυτικά στοιχείαπώλησεων, τα οποία αποτελούν τη βάση υπολογισμού των δικαιωμάτων (royalties) και της υποχρεωτικής συμμετοχής του δικαιοδόχου στη διαφημιστική δαπάνη της δικαιοπαρόχου.
155. Από τις ανωμοτί καταθέσεις των δικαιοδόχων συνάγεται ότι το δίκτυο δικαιόχρησης της Roma Pizza διέθετε πάντοτε τηλεφωνικό κέντρο²⁷⁵, μέσω του οποίου διανέμονταν οι παραγγελίες. Στην αρχή της εφαρμογής του συστήματος, η διανομή των παραγγελιών γινόταν με κλήση στο εκάστοτε κατάστημα από τις τηλεφωνήτριες του κέντρου, ενώ σε επόμενο χρόνο, μη επακριβώς προσδιορισμένο βάσει τουαποδεικτικού υλικού, η διανομή των παραγγελιώνγινότανηλεκτρονικά μέσω του συστήματος «[...]», πρακτική που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα²⁷⁶.
156. Ωστόσο, αν και διερευνήθηκανεπιμέρους καταγγελίεςπερί της εν τοις πράγμασι δυνατότητας ευθυγράμμισης των τιμών και ελέγχου από τη δικαιοπάροχο,από τα στοιχεία που συνελέγησαν δεν τεκμηριώνεται επαρκώς, κατά νόμο, ότι η λειτουργία τηλεφωνικού κέντρου, χρησιμοποιείται από τη δικαιοπάροχο για την εποπτεία της τιμολόγησης από μέρους του εκάστοτε δικαιοδόχου, ιδίως πριν τη θέση σε εφαρμογή του online συστήματος. Και τούτο, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι παράλληλα με το τηλεφωνικό κέντρο υπήρχε πάντοτε και η δυνατότητα παραγγελίας με απευθείας κλήση στο κατάστημα, το οποίο μάλιστα ήτανκαι το συνήθως συμβαίνον. Σημειώνεται, περαιτέρω, ότι η τιμολογιακή πολιτική και οι προσφορές της Roma Pizza πιθανότατα επικεντρώνονταν στην οριοθέτηση μέγιστων τιμών²⁷⁷.

β) Εξέταση καθορισμού τιμών μεταπώλησης κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Νέου Τύπου

²⁷⁵ Βλ. άρθρα Α.19 Σύμβασης Παλαιού Τύπου, όπου προβλέπεται ο τετραψήφιος αριθμός 1732 και Β.2.ιγ) Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁷⁶ Βλ. από 5.2.2015 ανωμοτί κατάθεση του δικαιοδόχου [...] σε σχέση με το σύστημα παραγγελιών μέσω του τηλεφωνικού κέντρου: «*Στα φυλλάδια αναγράφονται και τα δύο τηλέφωνα, δηλαδή και του καταστήματος και του τηλεφωνικού κέντρου. Αν κάποιος καλέσει στο τηλεφωνικό κέντρο, δίνει τη διεύθυνσή του και τα στοιχεία του και το τηλεφωνικό κέντρο δίνει την παραγγελία μέσω τηλεφώνου ή internet στο κατάστημα της περιοχής του καταναλωτή [...]*».

²⁷⁷ Πρβλ. ΕΑ 580/VI/2013, σκ. 73 όπου σημειώνεται ότι αιτιάσεις σε σχέση με το επικαλούμενο ενδιαφέρον των καταγγελλόντων για την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί να εμφανίζονται ως αντιφατικές όταν οι καταγγέλλοντες διαμαρτύρονται πρωτίστως για το χαμηλό ύψος του επιβαλλόμενου περιθωρίου κέρδους με το οποίο πωλούσαν τα προϊόντα τους, και όχι για την αντιανταγωνιστική πρακτική επιβολής περιθωρίου κέρδους αυτή καθεαυτή.

157. Αντίστοιχα ισχύουν στις Συμβάσεις Νέου Τύπου μεταξύ της Roma Pizza και των δικαιοδόχων της, στις οποίες, πάντως, οι όροι σχετικά με τις τιμές μεταπώλησης, τον καθορισμό και την υλοποίηση της διαφημιστικής πολιτικής και την πραγματοποίηση τοπικής διαφήμισης διαφοροποιούνται σε σχέση με τις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου. Και πάλι, ωστόσο, δεν προέκυψαν στοιχεία που να κατατείνουν σε καθορισμό από τη Roma Pizza (ως δικαιοπαρόχου) συγκεκριμένης ή ελάχιστης τιμής μεταπώλησης σχετικών προϊόντων από τους δικαιοδόχους της.
158. Ειδικότερα, αναφορικά με την τιμολόγηση των συμβατικών προϊόντων, προβλέπεται πλέον η δυνατότητα της Roma Pizza να προβαίνει σε απλή σύσταση τιμών μεταπώλησης, με τη ρητή επισήμανση ότι δεν μπορεί να επιβάλλει στο δικαιοδόχο είτε άμεσα είτε έμμεσα πάγιες ή ελάχιστες τιμές μεταπώλησης, παρά μόνο μέγιστες τιμές μεταπώλησης, καθώς και κατά καιρούς συγκεκριμένες προσφορές ή συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης²⁷⁸.
159. Όπως προαναφέρθηκε, οι συνιστώμενες/προτεινόμενες και οι ανώτατες τιμές είναι καταρχήν συμβατές με τις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 703/1977, νυν άρθρο 1 ν. 3959/2011, στο μέτρο που ο παραγωγός ή προμηθευτής περιορίζεται στην ανακοίνωση των τιμών αυτών στους διανομείς/μεταπωλητές και δεν προκύπτει άμεση ή έμμεση δέσμευση των τελευταίων για την τήρησή τους. Σύμφωνα με τις νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (παρ. 226), η πρακτική να συνιστάται στο μεταπωλητή μια τιμή μεταπώλησης ή να ζητείται από το μεταπωλητή να τηρεί μια μέγιστη τιμή μεταπώλησης καλύπτεται από τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες όταν το μερίδιο αγοράς καθενός από τα μέρη της συμφωνίας δεν υπερβαίνει το όριο του 30%, με την προϋπόθεση ότι δεν ισοδυναμεί με ελάχιστη ή καθορισμένη τιμή πώλησης λόγω πίεσης που ασκείται ή κινήτρων που προσφέρονται από κάποιο εκ των μερών²⁷⁹.
160. Έτσι, μόνο η παρότρυνση ως προς την τήρηση των συνιστώμενων ή ανώτατων τιμών μεταπώλησης, εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, δεν ισοδυναμεί με πρακτική καθορισμού τιμών. Επιπλέον, κατ' εξαίρεση ο καθορισμός των τιμών μεταπώλησης θεωρείται αναγκαίος σε ένα σύστημα δικαιόχρησης, υπό το πρίσμα της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (άρθρο 101 παρ. 3) και δη κατά τη διοργάνωση μιας συντονισμένης εκστρατείας χαμηλών τιμών σύντομης διάρκειας (τις περισσότερες φορές 2 έως 6 εβδομάδων), που θα είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών²⁸⁰.
161. Η ανωτέρω συμβατική πρόβλεψη (άρθρο Δ. της Σύμβασης Νέου Τύπου) που δίνει την ευχέρεια στη Roma Pizza να επιβάλλει στους δικαιοδόχους της «κατά καιρούς συγκεκριμένες προσφορές», θεωρείται κατ' αρχήν επιτρεπτός, ιδίως στο βαθμό που η δικαιοπάροχος δεν επιβάλλει στους δικαιοδόχους της να μην προβαίνουν σε προσφορές

²⁷⁸ Βλ. άρθρο Δ. Σύμβασης Νέου Τύπου, σύμφωνα με το οποίο: «[...]».

²⁷⁹ Πρβλ. και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 105, σύμφωνα με την οποία σε ένα σύστημα αποκλειστικής διανομής ο διανομέας μπορεί να μπει στον πειρασμό να αυξήσει την τιμή των προϊόντων εκμεταλλευόμενος τη μείωση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού. Η επιβολή όρων ως προς τις ποσότητες ή ο καθορισμός μέγιστης επιτρεπόμενης τιμής μεταπώλησης είναι πιθανό να περιορίσει τέτοιου είδους αυξήσεις των τιμών.

²⁸⁰ Βλ. ανωτέρω.

χαμηλότερες των κεντρικά οριζόμενων κάθε φορά, και στο βαθμό που η διάρκεια των εν λόγω προσφορών είναι σύντομη.

162. Ωστόσο, υπό το φως και των ανωτέρω ευρημάτων που εκτέθηκαν στην προηγούμενη ενότητα για τις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου, διερευνήθηκε εάν οι δικαιοδόχοι δεσμεύονται καθ' οιονδήποτε τρόπο ως προς την τήρηση των προτεινόμενων/ανώτατων τιμών.
163. Ειδικότερα, από τις ανωμοτί καταθέσεις των δικαιοδόχων της Roma Pizza, προκύπτει, κατά τα προεκτεθέντα, ότι οι τιμοκατάλογοι με τη μορφή διανεμόμενων φυλλαδίων²⁸¹, καταρτίζονται σε κεντρικό επίπεδο από τη Roma Pizza, τόσο ως προς τα προϊόντα όσο και ως προς τις τιμές και προσφορές τους και διανέμονται εν συνεχεία στους δικαιοδόχους, ανάλογα με τη ζήτηση του καθενός από αυτούς. Οι εν λόγω τιμοκατάλογοι είναι ενιαίοι για όλους τους δικαιοδόχους - γεγονός που προκύπτει τόσο από τις ως άνω καταθέσεις όσο και από την αντιπαραβολή των ενδεικτικά προσκομισθέντων αντίστοιχων φυλλαδίων διανομής ορισμένων καταστημάτων του δικτύου²⁸². Στην πράξη, πάντως, δεν προκύπτει τυχόν άλλοεμπόδιο έμπρακτης τιμολογιακής παρέκκλισης από αυτούς. Εξάλλου, από τις σχετικές καταθέσεις προκύπτει ότι οι δικαιοδόχοι έχουν τη δυνατότητα να διαφοροποιηθούν ως προς την κεντρική τιμολόγηση των συμβατικών προϊόντων και να προβούν σε δικές τους προσφορές, χρεώνοντας χαμηλότερες τιμές, απλώς επισημαίνουν ότι αυτή η πρακτική θα ήταν οικονομικά ασύμφορη για τους ίδιους. Σύμφωνα δε με τις καταθέσεις των ίδιων των δικαιοδόχων του δικτύου, η Roma Pizza εκδίδει τα διαφημιστικά έντυπα – φυλλάδια που λειτουργούν ως τιμοκατάλογοι για την κατ' οίκον διανομή και παραλαβή από το κατάστημα και καθορίζει το περιεχόμενό τους βλ. κατάθεση [...]. Σύμφωνα με άλλη κατάθεση (της δικαιοδόχου [...]) δεν δεσμεύεται από τη Roma Pizza να μην υπάρξει διαφοροποίηση στην τιμή ή προωθητικές ενέργειες, ενώ κατά την άποψή της ο καθορισμός της τιμολογιακής πολιτικής από τη Roma Pizza είναι αναγκαίος, καθώς η ίδια δεν είναι σε θέση να τιμολογήσει σωστά τα προσφερόμενα προϊόντα. Σημειωτέον ότι οι καταγγέλλοντες συχνά συγγέουν την αιτίαση περί του καθορισμού τιμής μεταπώλησης με τον καθορισμό μέγιστης ή συνιστώμενης τιμής, δεδομένου ότι στόχος τους ήταν να αυξήσουν τα περιθώρια κέρδους τους δια της αύξησης των τιμών και της μη συμμετοχής σε προγράμματα προσφορών (γεγονός, ωστόσο, που δεν ευθυγραμμίζεται με τα συμφέροντα των καταναλωτών).
164. Με βάση την έρευνα της υπηρεσίας, προκύπτει η δυνατότητα πραγματοποίησης προσφορών μέσω της χρέωσης χαμηλότερων τιμών είτε δια της τιμολογιακής επέμβασης στο λογισμικό σύστημα παραγγελιοληψίας είτε κατά την εκτέλεση των παραγγελιών στο ταμείο, χωρίς την έγκριση ή έστω ενημέρωση της δικαιοπαρόχου, ενώ δεν έχουν βρεθεί άλλα στοιχεία επίπληξης της Roma Pizza σε περιπτώσεις χαμηλότερης χρέωσης συμβατικού προϊόντος. Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός και μόνον ότι η τυχόν έκδοση διαφορετικού φυλλαδίου τιμών ή/και προωθητικών ενεργειών υπόκειται καταρχήν στην

²⁸¹ Σημειωτέον ότι οι εν λόγω δικαιοδόχοι της Roma Pizza δραστηριοποιούνται [...].

²⁸² Οι δικαιοδόχοι [...] και [...] δήλωσαν ότι δεν δύνανται να τιμολογήσουν σε τιμές υψηλότερες από αυτές που ορίζει η Roma Pizza οι οποίες αναγράφονται στο φυλλάδιο που διανέμεται: βλ. αντίστοιχες απαντήσεις των [...] και [...] στην υπ' αριθ. 3 ερώτηση των από 3.4.2015 ανωμοτί καταθέσεών τους.

έγκρισή της δικαιοπαρόχου, δεν επαρκεί κατά νόμον για τη στοιχειοθέτηση καθορισμού τιμών μεταπώλησης.

165. Εξάλλου, όλα τα συνημμένα στην υπό εξέταση καταγγελία εξώδικα, από μόνα τους δεν εξικνούνται σε επαρκές αποδεικτικό μέτρο, καθώς αναφέρονται πρωτίστως σε διακινδύνευση της φήμης και της ενιαίας ταυτότητας και ομοιομορφίας του δικτύου, λόγω της αυθαίρετης παρασκευής των συμβατικών προϊόντων, χωρίς την τήρηση των απαιτούμενων προδιαγραφών ποιότητας και της συνακόλουθης έκδοσης τιμοκαταλόγων που απέχουν αισθητικά από αυτά που καταρτίζει κεντρικά η Roma Pizza.

Συστήματα πληροφορικής και τηλεφωνικό κέντρο κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Νέου Τύπου

166. Ως προς τη χρήση του συστήματος «[...]» κατά την παραγγελιοληψία, είτε μέσω του τηλεφωνικού κέντρου, είτε με απευθείας κλήση στο κατάστημα, ισχύουν τα ανωτέρω εκτεθέντα. Η χρήση του συστήματος δεν πρέπει να δυσχεραίνει τη δυνατότητα τιμολογιακής διαφοροποίησης των δικαιοδόχων, λόγω του ότι οι τιμές των προϊόντων είναι περασμένες στο σύστημα, και οι παραγγελίες να εκτυπώνονται στα καταστήματα ήδη τιμολογημένες. Ωστόσο υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, δεν στοιχειοθετείται ότι το σύστημα ηλεκτρονικής παραγγελιοληψίας αποσκοπεί ή χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης από το δικαιοπάροχο. Και αυτό δεδομένου και ότι, όπως προέκυψε, οι δικαιοδόχοι δύνανται να διαφοροποιηθούν ως προς τις ορισθείσες τιμές χρεώνοντας εντέλει λιγότερο είτε με επέμβαση στην τιμολόγηση μέσω του λογισμικού συστήματος παραγγελιοληψίας είτε κατά την εκτέλεση της παραγγελίας στο ταμείο (παρότι, αυτοτελώς, οι ίδιοι οι δικαιοδόχοι δεν το επιλέγουν συχνά για λόγους οικονομικούς). Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι τα προϊόντα παραγγέλλονται μέσω του τηλεφωνικού κέντρου²⁸³, όπου ο πελάτης ενημερώνεται από την τηλεφωνήτρια για το οφειλόμενο ποσό της παραγγελίας του χωρίς επικοινωνία με τον εκάστοτε δικαιοδόχο, δεν πρέπει να αποκλείει την ευχέρεια διαφορετικής / χαμηλότερης χρέωσης και εν γένει τη δυνατότητα διενέργειας προσφορών εκ μέρους των δικαιοδόχων της.
167. Περαιτέρω, στη Σύμβαση Νέου Τύπου, σε αντίθεση με τη Σύμβαση Παλαιού Τύπου, κατοχυρώνεται συμβατικά η δυνατότητα της δικαιοπαρόχου να έχει πλήρη ηλεκτρονική πρόσβαση στο εν λόγω λογισμικό/μηχανογραφικό σύστημα των δικαιοδόχων μέσω modem, αλλά και η αντίστοιχη υποχρέωση των δικαιοδόχων να παρέχουν τα πληροφοριακά δεδομένα στη δικαιοπάροχο όποτε και με οποιοδήποτε τρόπο αυτά τους ζητηθούν²⁸⁴. Κατ' αυτόν τον τρόπο και δεδομένου ότι το σύστημα «[...]»²⁸⁵ λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο, είτε

²⁸³ Σημειωτέον ότι σύμφωνα με το άρθρο Β.2.ιγ) του Νέου Τύπου Σύμβασης, η λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου αφορά στις περιοχές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

²⁸⁴ Βλ. άρθρα Β.2.ιγ) και Γ.16.ξ) Σύμβασης Νέου Τύπου.

²⁸⁵ Όπως προαναφέρθηκε, η χρονική στιγμή της θέσης σε εφαρμογή του λογισμικού συστήματος διαχείρισης παραγγελιών «[...]» δεν μπορεί να συναχθεί με ακρίβεια από τα διαθέσιμα στοιχεία. Ωστόσο, από τη συμβατική πρόβλεψη αντίστοιχου λογισμικού στις Συμβάσεις Νέου Τύπου (με ισχύ από [...]), σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η σύμβαση προμήθειας του εν λόγω λογισμικού

η παραγγελία γίνεται μέσω τηλεφωνικού κέντρου, είτε απευθείας στο κατάστημα, η Roma Pizza έχει σαφήεικόνα όλων των παραγγελιών του δικτύου της και της τιμολόγησής τους, γεγονός που θα μπορούσε ενδεχομένως να διευκολύνει στην πράξη την παρακολούθηση των τιμών και της εφαρμογής στο πλαίσιο ενδεχόμενου καθορισμού τιμών μεταπώλησης εντός του δικτύου της (παρά τα εμφανή πλεονεκτήματα που παρουσιάζει εξ επόψεως αποτελεσματικότητας και ταχύτητας σε σχέση με την παραγγελιοληψία). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι εν προκειμένω τα στοιχεία του φακέλου δεν καταδεικνύουν ότι η εν λόγω δυνατότητα ενημέρωσης λειτούργησε κατ' αυτόν τον τρόπο, ενώ το ως άνω λογισμικό φαίνεται κατ' αρχήν να έχει νόμιμα δικαιολογητικά ερείσματα και η λειτουργία του σχετικού συστήματος δεν επαρκεί αφ' εαυτής για τη στοιχειοθέτηση κάθετου καθορισμού τιμών μεταπώλησης κατά τα προεκτεθέντα^{286,287}.

γ) Συμπέρασμα

168. Από την έρευνα της υπηρεσίας δεν προέκυψαν στοιχεία που να κατατείνουν σε καθορισμό από τη Roma Pizza (ως δικαιοπαρόχου) συγκεκριμένης ή ελάχιστης τιμής μεταπώλησης σχετικών προϊόντων από τους δικαιοδόχους της κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου (ήτοι από το 1994 έως σήμερα). Συναφώς, δεν προέκυψαν στοιχεία ότι η χρήση του λογισμικού συστήματος συνιστά αυτή καθαυτή έμμεσο καθορισμό τιμών, ούτε και ότι επιτείνει τεχνητά τη διαρθρωτική ακαμψία των τιμών στο εξεταζόμενο δικτυοδικαιόχρησης.
169. Ωστόσο, προέκυψαν επιμέρους ενδείξεις ότι η έκδοση ενιαίου τιμοκαταλόγου και φυλλαδίων προωθητικών ενεργειών, τα οποία τελούν υπό την έγκριση της δικαιοπαρόχου, ενδέχεται να επηρεάζουν, έμμεσα και στην πράξη, την ένταση του ανταγωνισμού (από και μεταξύ δικαιοδόχων) σε επίπεδο τιμών – χωρίς ωστόσο τούτο να διαλαμβάνει οριστική κρίση της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση ή μη παραβάσεων στην κρινόμενη υπόθεση.

VI.5.2 Εξέταση Ρήτηρας Εδαφικής Προστασίας - Περιορισμού Ενεργητικών και Παθητικών Πωλήσεων

VI.5.2.1 Γενικό πλαίσιο

170. Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής δύναται να ενέχει και στοιχεία αποκλειστικής διανομής, κάτι που

συστήματος μεταξύ της Roma Pizza και της εταιρίας συστημάτων πληροφορικής «[...]», υπογράφηκε κατά το έτος [...] ([...]), δεν καταλείπεται αμφιβολία ως προς την εφαρμογή του λογισμικού «[...]» τουλάχιστον στο πλαίσιο των Συμβάσεων Νέου Τύπου.

²⁸⁶ Βλ. Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 145, παρ. 4.51.

²⁸⁷ Με βάση τη σχετική εθνική νομολογία (ΕΑ 395/Ν/2008, ΕΑ 496/VI/2010 και ΕΑ 580/VII/2013, επικυρωθείσες άμεσα από το ΔΕΦΑΘ) έχει κριθεί ότι όταν χρησιμοποιείται λογισμικό σύστημα εμπορικής διαχείρισης, η διαχείριση τιμών από το δικαιοδόχο θα πρέπει να είναι τεχνητά δυνατή, όχι υπέρμετρα δυσχερής ή χρονοβόρα. Συνιστάται για το λόγο αυτό στα εγχειρίδια χρήσης να υπάρχει πρόβλεψη για τη δυνατότητα αλλαγής των τιμών και να είναι ευχερής η παροχή εκπτώσεων σε ποσοστό επί των συνολικών αγορών, ιδίως σε εμπορικές επιχειρήσεις που γίνονται μαζικές αγορές προϊόντων. Στην παρούσα υπόθεση από το αποδεικτικό υλικό και δη από τις ανωμοτί καταθέσεις των δικαιοδόχων (που αποτελούν και τα μόνα στοιχεία, όπου γίνεται αναφορά στη λειτουργία του λογισμικού συστήματος «[...]») φαίνεται ότι υπάρχει τεχνικά η δυνατότητα τροποποίησης της τιμής μέσω του συστήματος και ότι σε κάθε περίπτωση οι δικαιοδόχοι μπορούν να χρεώνουν διαφορετική τιμή στο ταμείο, κατά την εκτέλεση της παραγγελίας.

άλλωστε προβλέπεται στο εν λόγω νομοθέτημα υπό τη μορφή της ποσοτικής επιλεκτικής διανομής²⁸⁸. Ειδοποιός διαφορά μεταξύ των επιμέρους συστημάτων αποκλειστικής και επιλεκτικής διανομής υπό τον Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες είναι ότι στην περίπτωση ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής πρέπει να επιτρέπονται τόσο οι ενεργητικές όσο και οι παθητικές πωλήσεις στους τελικούς καταναλωτές²⁸⁹, ενώ στην καθαρά αποκλειστική διανομή²⁹⁰ δύναται να περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις στην περιοχή που έχει παραχωρηθεί αποκλειστικά σε άλλο διανομέα, επιτρεπομένων ωστόσο σε κάθε περίπτωση των παθητικών πωλήσεων²⁹¹.

171. Ως εκ τούτου, εντός της περιοχής όπου ο προμηθευτής εφαρμόζει επιλεκτική διανομή, το σύστημα αυτό μπορεί να συνδυάζεται με αποκλειστική διανομή, υπό την έννοια της εδαφικής προστασίας και αποκλειστικότητας έναντι του προμηθευτή, μόνο με την προϋπόθεση ότι δεν περιορίζονται οι ενεργητικές πωλήσεις του εκάστοτε διανομέα σε άλλες γεωγραφικές περιοχές²⁹². Ειδικότερα, με δεδομένο ότι ο Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες επιτρέπει την ποσοτική επιλεκτική διανομή, ο εκάστοτε προμηθευτής ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής δύναται να δεσμευθεί να εγκαθιστά αποκλειστικά ένα διανομέα ή ένα περιορισμένο αριθμό διανομέων σε μια συγκεκριμένη περιοχή του δικτύου του²⁹³. Επιπλέον, στο πλαίσιο του ίδιου ανωτέρω Κανονισμού τίποτα δεν εμποδίζει τον ως άνω προμηθευτή από την ανάληψη της υποχρέωσης να μην ανταγωνίζεται ο ίδιος ευθέως τους διανομείς του δικτύου του μέσω απευθείας πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων στις περιοχές δραστηριοποίησης ενός εκάστου εξ αυτών²⁹⁴.
172. Εντούτοις, ενώ η εδαφική προστασία κατά του προμηθευτή ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής είναι επιτρεπτή, δεν ισχύει το ίδιο για την εδαφική προστασία κατά των λοιπών διανομέων - μελών του συστήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο γ' των Κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορίες, ο περιορισμός των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από τα μέλη επιλεκτικού συστήματος διανομής που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο λιανικής πώλησης θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτό σημαίνει ότι στους διανομείς (δικαιοδόχους) που συμμετέχουν σε δίκτυο επιλεκτικής διανομής δεν μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί όσον αφορά στους τελικούς καταναλωτές (πελάτες) στους οποίους δύναται να πωλούν τα προϊόντα τους. Τουναντίον, ο δικαιοδόχος πρέπει να είναι ελεύθερος να πωλεί, τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά, σε

²⁸⁸ Βλ. Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 174, παρ. 4.181.

²⁸⁹ Βλ. άρθρο 4 γ) Κανονισμών (ΕΚ) 2790/99 και (ΕΕ) 330/2010.

²⁹⁰ Στο πλαίσιο μιας συμφωνίας αποκλειστικής διανομής ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε έναν διανομέα για μεταπώληση σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Συγχρόνως, επιβάλλονται συνήθως περιορισμοί στον διανομέα όσον αφορά τις ενεργητικές πωλήσεις του σε άλλες περιοχές (που έχουν παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα).

²⁹¹ Βλ. άρθρο 4β)ι) Κανονισμών (ΕΚ) 2790/99 και (ΕΕ) 330/2010 καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 50 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 51.

²⁹² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 162 και 186 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 152 και 176. Βλ. επίσης Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 174, παρ. 4.180-4.182.

²⁹³ Βλ. Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 208, παρ. 6.53 και σελ. 215 παρ. 6.89, καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 53 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 57.

²⁹⁴ Βλ. Frank Wijckmans – Filip Tuytschaever, ό.π., σελ. 208, παρ. 6.53 και σελ. 215 παρ. 6.88.

όλους τους καταναλωτές, όπου κι αν αυτοί βρίσκονται, και με τη βοήθεια του διαδικτύου²⁹⁵.

173. Εξαιρέση στον ανωτέρω κανόνα είναι ότι ο προμηθευτής δύναται να επιβάλει περιορισμούς στη δυνατότητα του διανομέα να καθορίζει τον τόπο των επιχειρηματικών του εγκαταστάσεων²⁹⁶. Στους επιλεγμένους διανομείς, δηλαδή, ενδέχεται να επιβληθεί απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους από διαφορετικές εγκαταστάσεις ή απαγόρευση ίδρυσης νέου καταστήματος σε άλλη τοποθεσία²⁹⁷. Και τούτο, μεταξύ άλλων, για λόγους ορθολογικής ανάπτυξης και αποτελεσματικότερης διαχείρισης του εκάστοτε δικτύου. Σε αυτό το πλαίσιο, η χρήση από μέρους του διανομέα του δικού του διαδικτυακού τόπου δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το άνοιγμα νέου καταστήματος σε άλλη τοποθεσία²⁹⁸. Ένας ιστότοπος δεν αποτελεί τόπο εμπορίας, αλλά εναλλακτικό μέσο πώλησης που χρησιμοποιείται, όπως η απευθείας πώληση στο κατάστημα, ή η πώληση δια αλληλογραφίας ή μέσω τηλεφώνου, από τους διανομείς ενός δικτύου που διαθέτει υλικώς υπαρκτά σημεία πωλήσεως²⁹⁹. Η κατοχή διαδικτυακού τόπου νοείται ως μορφή παθητικής πώλησης, δεδομένου ότι αποτελεί εύλογο τρόπο για να μπορούν οι πελάτες να προσεγγίζουν το διανομέα. Εάν δηλαδή ένας πελάτης επισκεφθεί το διαδικτυακό τόπο ενός διανομέα και έλθει σε επαφή μαζί του, και εφόσον η εν λόγω επαφή καταλήξει σε πώληση, περιλαμβανομένης της παράδοσης, θεωρείται ως παθητική πώληση³⁰⁰. Οι δε διαδικτυακές διαφημίσεις που απευθύνονται ειδικά σε ορισμένους πελάτες ή που εμφανίζονται σε χρήστες ορισμένης περιοχής αποτελεί μορφή ενεργητικών πωλήσεων προς τους πελάτες αυτούς ή στην περιοχή αυτή³⁰¹.
174. Βάσει του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, ο προμηθευτής μπορεί να απαιτήσει ποιοτικές προδιαγραφές όσον αφορά στη χρήση δικτυακού τόπου με σκοπό τη μεταπώληση των προϊόντων του, όπως ακριβώς μπορεί να απαιτήσει ποιοτικές προδιαγραφές για ένα κατάστημα ή για πώληση μέσω καταλόγου ή για τη διαφήμιση και την προώθηση γενικότερα. Ο προμηθευτής μπορεί για παράδειγμα να απαιτεί από τους διανομείς του να χρησιμοποιούν αποκλειστικά πλατφόρμες τρίτων για τη διανομή των συμβατικών προϊόντων μόνο με βάση τα πρότυπα και τους όρους που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ του προμηθευτή και των διανομέων όσον αφορά στη χρήση του διαδικτύου από τους εν λόγω διανομείς³⁰². Ωστόσο, τυχόν υποχρέωση που επιβάλλεται στους εξουσιοδοτημένους διανομείς με σκοπό να τους αποτρέψει να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να προσεγγίσουν

²⁹⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 53 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 56.

²⁹⁶ Βλ. άρθρο 4γ) Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010.

²⁹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 54 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 57.

²⁹⁸ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 57. Βλ. επίσης ΔΕΕ C-439/09, *PierreFabreDermo-Cosmétique*, Συλλ. 2011, σελ. I-9419, σκ. 58.

²⁹⁹ Βλ. ΔΕΕ C-439/09, ό.π., σκ. 21.

³⁰⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 51 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 52.

³⁰¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 51 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 53.

³⁰² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 51 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 54.

περισσότερους και διαφορετικούς πελάτες θα συνιστούσε περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον τα κριτήρια που επιβάλλονται για τις ηλεκτρονικές πωλήσεις δεν είναι συνολικά ισοδύναμα με τα κριτήρια που επιβάλλονται για τις πωλήσεις από τα παραδοσιακά καταστήματα³⁰³.

VI.5.2.2 Επί του καταγγελλόμενου περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων στην υπό κρίση υπόθεση

175. Κατά τα ανωτέρω, το υπό εξέταση σύστημα δικαιόχρησης αποτελεί σύστημα επιλεκτικής διανομής ποσοτικού χαρακτήρα, με στοιχεία αποκλειστικής διανομής³⁰⁴. Ως εκ τούτου, η εδαφική προστασία που παρέχεται στους δικαιοδόχους έναντι της Roma Pizza, υπό την έννοια της αποκλειστικής γεωγραφικής δραστηριοποίησης, όπως προβλέπεται στις Συμβάσεις Νέου Τύπου^{305,306}, ως εγγενές στοιχείο του υπό εξέταση συστήματος από την αρχή της λειτουργίας του, είναι επιτρεπτή.
176. Εν προκειμένω, διερευνήθηκε, περαιτέρω, εάν στο σύστημα δικαιόχρησης της Roma Pizza η παρεχόμενη εδαφική προστασία δεν περιορίζεται μόνο έναντι της δικαιοπαρόχου, αλλά εκτείνεται και έναντι των λοιπών δικαιοδόχων – μελών του δικτύου, μέσω της απαγόρευσης των ενεργητικών ή/και των παθητικών πωλήσεων³⁰⁷ προς τους καταναλωτές άλλων αποκλειστικώς παραχωρηθεισών περιοχών. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται τα ακόλουθα.

³⁰³ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 56.

³⁰⁴ Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες ένας λόγος για τον οποίο οι Συμβάσεις Δικαιόχρησης «περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό» αφορά «στην ύπαρξη και λειτουργία ανεξάρτητου παράλληλου δικτύου εκ μέρους της καταγγελλόμενης εντός της περιοχής δραστηριότητας των δικαιοδόχων, γεγονός που αποκλείει εκ των προτέρων τον χαρακτηρισμό του συστήματος διανομής της καταγγελλόμενης ως δικτύου δικαιόχρησης. Πρόκειται, τουναντίον, για ετεροβαρές νόθο δίκτυο αποκλειστικής προμήθειας υπό την έννοια ότι οι διανομείς φέρουν όλα τα βάρη της αποκλειστικής προμήθειας χωρίς την προστασία της αποκλειστικής διανομής». Κατά τους καταγγέλλοντες, η Roma Pizza παραβιάζει τα συμφωνηθέντα όρια γεωγραφικής δραστηριοποίησης τα οποία είναι ορισμένα ανά κατάσταση, καθώς «επέκτεινε παρανόμως και αντισυμβατικώς την γεωγραφική περιοχή των όμορων στην περιοχή μας Δικαιοδόχων». Είναι σαφές ότι η εν λόγω αιτίαση εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού και της αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και ανάγεται σε ιδιωτικού δικαίου ζητήματα λειτουργίας του συστήματος δικαιόχρησης. Σημειώνεται επίσης ότι, κατά την καταγγελία, σε συνάντηση η οποία έλαβε χώρα την 24η Ιανουαρίου 2011 μεταξύ των καταγγελλόντων, έτερων δικαιοδόχων και της δικαιοπαρόχου, μεταξύ των ζητημάτων τα οποία έθεσαν οι πρώτοι στους εκπροσώπους της Roma Pizza ήταν η «[ρ]ητή διατύπωση γεωγραφικών ορίων περιοχών και τήρηση των εν λόγω ορίων από την καταγγελλόμενη». Ωστόσο κατά τους καταγγέλλοντες η δικαιοπάροχος «ουδέν έπραξε» σχετικά.

³⁰⁵ Ειδικότερα στο άρθρο Β.4 των Συμβάσεων Νέου Τύπου προβλέπεται ότι η δικαιοπάροχος παρέχει στον δικαιοδόχο την άδεια αποκλειστικής χρήσης και εκμετάλλευσης του «πακέτου» franchise, όπως αυτό περιγράφεται στη σύμβαση δικαιόχρησης, σε συγκεκριμένη αυστηρά καθορισμένη από τη σύμβαση γεωγραφική περιοχή, η οποία θεωρείται προστατευμένη για τον δικαιοδόχο, με την έννοια ότι η Roma Pizza αναλαμβάνει την υποχρέωση αφενός μεν να μην εγκαθιστά άλλο δικαιοδόχο σε αυτήν αφετέρου δε να μην λειτουργεί η ίδια κατάσταση λιανικής πώλησης και παροχής υπηρεσιών των συμβατικών προϊόντων και υπηρεσιών στην ίδια περιοχή.

³⁰⁶ Αντίστοιχος όρος δεν ανευρίσκεται στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου, με μοναδική εξαίρεση την από [...].

³⁰⁷ Στο πλαίσιο ιδίως της κατ' οίκον διανομής μέσω τηλεφωνικής παραγγελίας.

177. Όπως προκύπτει από την εξέταση των συλλεχθέντων στοιχείων η δραστηριοποίηση των καταστημάτων του δικτύου Roma Pizza ασκείται εντός συγκεκριμένων γεωγραφικών ορίων. Η Παλαιού Τύπου Σύμβαση δεν περιέχει σχετική αναφορά³⁰⁸, ενώ στη Νέου Τύπου προβλέπεται «*γεωγραφική περιοχή αποκλειστικής χρήσης και εκμετάλλευσης του πακέτου franchise*». Ειδικότερα, στις Νέου Τύπου Συμβάσεις ορίζεται σαφώς ο γεωγραφικός περιορισμός της δραστηριοποίησης των καταστημάτων, καθώς όπως αναφέρεται συμβατικά, [...]»³⁰⁹. Επίσης, περιλαμβάνεται πρόβλεψη προηγούμενης γνωστοποίησης του δικαιούχου της πρόθεσης λειτουργίας έτερου καταστήματος στην καθορισθείσα περιοχή προκειμένου ο τελευταίος να έχει την ευχέρεια να «[...]»³¹⁰.
178. Παράλληλα, στις Νέου Τύπου Συμβάσεις προβλέπεται η «[...]» και ότι [...]»³¹¹.

VI.5.2.2.1 Διαφημιστική προβολή μέσω της διανομής εντύπων

179. Οι κατευθύνσεις ως προς την εντυποδανομή από μέρους των δικαιούχων του δικτύου, για λόγους αποτελεσματικότητας (κατά βάση, το κάθε κατάστημα έχει τη δυνατότητα να εξυπηρετεί συγκεκριμένη περιοχή σε ορισμένη ακτίνα / απόσταση από το κατάστημα) ορίζουν ως γεωγραφικά όρια αυτής πρωτίστως την περιοχή δραστηριοποίησης εκάστου καταστήματος, συνδεδεμένης με την έδρα αυτού, γεγονός που συνάδει και με την τήρηση συγκεκριμένων ποιοτικών χαρακτηριστικών του τελικού προϊόντος, όπως η προσφορά του σε σωστή θερμοκρασία. Σε κάθε περίπτωση, όπως συνάγεται και από τις απόψεις των ερωτηθέντων δικαιούχων, η τήρηση των γεωγραφικών ορίων τόσο στο πλαίσιο της εντυποδανομής, όσο και στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης της πελατείας, αποτελεί απόφαση των ίδιων των δικαιούχων χωρίς συστηματική και αυστηρή παρακολούθηση από τη Roma Pizza.

VI.5.2.2.2 Λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου ως προς το ζήτημα της εδαφικής προστασίας

180. Σύμφωνα με τη δικαιοπάροχο, η κατανομή των παραγγελιών από το τηλεφωνικό κέντρο στα καταστήματα γίνεται «*βάσει της γεωγραφικής περιοχής όπως έχει οριστεί στη σύμβαση που έχει υπογραφεί με τον franchisee*». Αντιστοίχως, κατά τους ερωτηθέντες δικαιούχους, η λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου βασίζεται στην προώθηση των παραγγελιών στο κατάστημα που εξυπηρετεί τη διεύθυνση του πελάτη βάσει των καθορισμένων ορίων γεωγραφικής δραστηριοποίησης των καταστημάτων του δικτύου. Εξαιρέσεις στο συγκεκριμένο κανόνα αφορούν σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καταναλωτής δεν επιθυμεί να εξυπηρετηθεί από το κατάστημα της περιοχής του, καθώς, όπως αναφέρει ο [...], η δικαιοπάροχος δεν προωθεί τις αποκλίσεις από την ως άνω γεωγραφική κατανομή τουλάχιστον για τις παραγγελίες που έχουν ληφθεί μέσω του τηλεφωνικού κέντρου.

³⁰⁸ Εξαίρεση αποτελεί η [...] Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών (Franchise) που υπέγραψε [...] με τη Roma Pizza στην οποία η τελευταία δεσμεύεται να μην χορηγήσει άδεια λειτουργίας έτερου καταστήματος της αλυσίδας εντός της περιοχής δραστηριοποίησης του αντισυμβαλλόμενου δικαιούχου. Συγκεκριμένα στη Σύμβαση (άρ. Β.20) προβλέπεται: [...].

³⁰⁹ Βλ. σχετ. όρο Β.4.

³¹⁰ Βλ. συνέχεια του ανωτέρω όρου (Β.4) στον οποίο προβλέπεται σχετικά: «[...]».

³¹¹ Βλ. σχετ. όρο Γ.11.

α) Εξέταση περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου

181. Στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου δεν περιλαμβάνεται όρος περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων. Επίσης, από τις καταθέσεις των δικαιοδόχων³¹², δεν προκύπτει περιορισμός των δικαιοδόχων να διεξάγουν ενεργητικές πωλήσεις, ιδίως δια της από μέρους τους διανομής φυλλαδίων σε άλλες περιοχές, εκτός των γεωγραφικών ορίων της δικής τους δραστηριοποίησης.
182. Κατά την έρευνα της υπηρεσίας, προβληματισμό προκάλεσε το από 18.2.2011 εξώδικο της Roma Pizza προς τον δικαιοδόχο της στην περιοχή του Πόρτο Ράφτη, Ν. Κ., το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, εντάσσεται σε σειρά εξωδικών που αφορούν σε αυτές τις συμβάσεις. Στο εν λόγω εξώδικο η δικαιοπάροχος αναφέρει ότι η εν λόγω ενέργεια του δικαιοδόχου προκαλεί σύγχυση στον καταναλωτή, και συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού έναντι των λοιπών δικαιοδόχων της Roma Pizza, αφού το μοιράζει σε περιοχή που υπεύθυνο είναι άλλο κατάστημα της αλυσίδας. Ο περιορισμός της διανομής φυλλαδίου σε όμορη περιοχή, στο πλαίσιο της Σύμβασης Παλαιού Τύπου παρίσταται κατ' αρχήν προβληματικός.
183. Ωστόσο, με βάση τις αιτιάσεις της ίδιας της υπό εξέταση καταγγελίας προκύπτουν επίσης στοιχεία που κατατείνουν στο αντίστροφο συμπέρασμα, περί μη απαγόρευσης ενεργητικών πωλήσεων, δεδομένου ότι ζητούμενο των καταγγελλόντων ήταν η ρητή αποτύπωση γεωγραφικών ορίων (προφανώς αναφερόμενοι στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου) και η τήρηση των ορίων αυτών από μέρους της Roma Pizza³¹³. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι οι ίδιοι οι καταγγέλλοντες ψέγουν τη δικαιοπάροχο για τη μη διαφύλαξη της αποκλειστικής περιοχής δραστηριοποίησής τους και περί του ότι «ουδέν έπραξε» η δικαιοπάροχος για την αιτούμενη «[ρ]ητή διατύπωση γεωγραφικών ορίων περιοχών και τήρηση των εν λόγω ορίων από την καταγγελλόμενη», υποδηλώνοντας ότι η Roma Pizza δεν επέβαλε περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων στο δίκτυό της, αλλά προωθούσε τις παραγγελίες σε όμορους διανομείς.
184. Βάσει των ανωτέρω, προκύπτει ότι για τις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου, αν και υφίστανται επιμέρους ενδείξεις περί ενδεχόμενου (έμμεσου) περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων από τη Roma Pizza, αυτές δεν εξικνούνται σε επαρκές κατά νόμο αποδεικτικό μέτρο, ώστε να πιθανολογηθεί παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977.

β) Εξέταση περιορισμού ενεργητικών πωλήσεων κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Νέου Τύπου

³¹² Που αναφέρονται στην ισχύ τόσο των Παλαιού όσο και των Νέου Τύπου Συμβάσεων δικαιόχρησης. Σημειώνεται ότι ο [...] εντάχθηκε στο εξεταζόμενο δίκτυο δικαιόχρησης ήδη από το έτος [...], οι δε [...] και [...] ξεκίνησαν τη συνεργασία τους με τη δικαιοπάροχο κατά τα έτη [...] και [...] αντίστοιχα.

³¹³ Βλ. σελ. 9 της καταγγελίας.

185. Σε αντίθεση με τις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου, στις Συμβάσεις Νέου Τύπου ανευρίσκεται συμβατική ρήτρα που κατατείνει στον περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων (όρος Γ.11 Συμβάσεων Νέου Τύπου).
186. Η ρήτρα αυτή εγείρει ανησυχίες ως προς τη συμβατότητά της με το δίκαιο ανταγωνισμού, παρόλο που δεν προέκυψε εν προκειμένω, σύμφωνα με τις καταθέσεις των ερωτηθέντων δικαιοδόχων, ότι ο σχετικός περιορισμός εφαρμόστηκε στην πράξη.

VI.5.2.3 Επί του καταγγελλόμενου περιορισμού των παθητικών πωλήσεων στην υπό κρίση υπόθεση

187. Σχετικά με το ζήτημα τυχόν περιορισμού παθητικών πωλήσεων σε πελάτες εκτός της παραχωρηθείσας ειδικά καθορισμένης γεωγραφικής περιοχής, διαμέσου του συστήματος της κατ' οίκον διανομής κατόπιν τηλεφωνικής παραγγελίας, επισημαίνονται τα ακόλουθα. Το εν λόγω σύστημα παραγγελιοληψίας της Roma Pizza λειτουργεί τόσο μέσω τηλεφωνικού κέντρου όσο και μέσω απευθείας κλήσης στο κατάστημα, με αναγραφή επί των διανεμόμενων εντύπων και των δύο ως άνω τηλεφώνων στη διάθεση του πελάτη.
188. Σύμφωνα με τη δομή της λειτουργίας του συστήματος παραγγελιών της Roma Pizza μέσω του τηλεφωνικού της κέντρου, η εκάστοτε τηλεφωνική παραγγελία καταχωρείται με βάση τη διεύθυνση του πελάτη και εν συνεχεία διανέμεται στο κατάστημα εντός της γεωγραφικής δραστηριοποίησης του οποίου βρίσκεται η σχετική διεύθυνση. Η εν λόγω κατανομή των τηλεφωνικών παραγγελιών ανά γεωγραφική περιοχή προς τα κατ' ιδίαν καταστήματα γινόταν στην αρχή τηλεφωνικά προς κάθε κατάστημα από τις τηλεφωνήτριες του κέντρου, ενώ στη συνέχεια άρχισε να γίνεται αυτοματοποιημένα και ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος παραγγελιοληψίας «[...]», λειτουργία που εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα³¹⁴. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της λειτουργίας του τηλεφωνικού κέντρου, όπως είναι εύλογο, ακολουθείται κατανομή των παραγγελιών βάσει γεωγραφικών κριτηρίων. Ωστόσο, παράλληλα υπάρχει η δυνατότητα απευθείας κλήσης στο κατάστημα της επιλογής του πελάτη, για παραγγελία.
189. Σχετικά με την πρακτική εξυπηρέτησης συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής - που ακολουθείται, κατά κανόνα, από τους δικαιοδόχους και στην περίπτωση παραγγελιών με απευθείας κλήση στο κατάστημα - σημειώνονται τα κάτωθι. Όπως προκύπτει από τις ως άνω ανωμοτί καταθέσεις, οι δικαιοδόχοι δεν προβαίνουν σε πωλήσεις των προϊόντων τους εκτός της γεωγραφικής περιοχής δραστηριοποίησής τους, παρά μόνο σε όμορη περιοχή, για συγκεκριμένους λόγους (λ.χ. εφόσον ο πελάτης που το ζητήσει διατυπώσει κάποιο παράπονο για το κατάστημα της περιοχής του). Ειδάλλως, στην περίπτωση απευθείας τηλεφωνικής παραγγελίας στο κατάστημα από πελάτη που κατοικεί σε διαφορετική περιοχή, ο δικαιοδόχος, αν πρόκειται για κοντινή περιοχή, παραπέμπει την παραγγελία στο αντίστοιχο κατάστημα, ενώ αν η περιοχή είναι μακρινή, αναπέμπει το τηλεφώνημα στο τηλεφωνικό κέντρο, προκειμένου να διοχετευθεί από εκεί στο σχετικό κατάστημα που αντιστοιχεί στη διεύθυνση κατοικίας του πελάτη. Εντούτοις, η πρακτική αυτή δεν

³¹⁴ Στις Συμβάσεις Νέου Τύπου η σχετική πρόβλεψη για το τηλεφωνικό κέντρο γίνεται στο άρθρο Β.2.γ), ενώ στις Παλαιού Τύπου Συμβάσεις προβλέπεται η λειτουργία του στο άρθρο Α.19, ωστόσο η αποτύπωση της αναλυτικής δομής του εκτίθεται και επεξηγείται αναλυτικά από τους εξετασθέντες ενώπιον της ΓΔΑ δικαιοδόχους.

καθορίζεται συμβατικά από τη Roma Pizza, ούτε και από το λοιπό αποδεικτικό υλικό συνάγεται η επιβολή της εκ μέρους της δικαιοπαρόχου. Εξάλλου, δεν υφίσταται εν προκειμένω κανένα στοιχείο που να συνηγορεί υπέρ της ύπαρξης επιπτώσεων ή της επιβολής τυχόν κυρώσεων από τη Roma Pizza σε βάρος δικαιοδόχων που επιλέγουν να εξυπηρετήσουν πελάτες ευρισκόμενους σε άλλες περιοχές. Αντιστρόφως, οι καταγγέλλοντες παραπονούνται περί του ότι η δικαιοπάροχος δεν διασφαλίζει την αποκλειστική εξυπηρέτηση της περιοχής. Πρόκειται για επιλογή που εναπόκειται στους ίδιους τους δικαιοδόχους, χωρίς να προκύπτει οποιαδήποτε ανάμιξη ή εποπτεία από πλευράς της δικαιοπαρόχου³¹⁵.

190. Επισημαίνεται δε ότι η φύση των κυρίως συμβατικών προϊόντων, που συνίστανται σε τρόφιμα που καταναλώνονται ζεστά, προϋποθέτει κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ότι η διανομή τους θα πρέπει να γίνεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, προκειμένου να καταναλωθούν σε σωστή θερμοκρασία και να είναι σε ικανοποιητικές συνθήκες για τον καταναλωτή. Επιπλέον, είναι, αντιστοίχως, σαφές ότι όσο πιο πολύ απομακρύνεται από το κατάστημα η διεύθυνση του πελάτη στον οποίο διανέμεται το προϊόν, τόσο πιο ασύμφορη καθίσταται η εξυπηρέτησή του τόσο από χρονικής όσο και από κοστολογικής άποψης (κόστος καυσίμου, ωρομίσθιο υπαλλήλου). Οι ανωτέρω παράμετροι, όπως είναι λογικό, περιορίζουν κατά πολύ τη θεωρητική δυνατότητα εξυπηρέτησης άλλων γεωγραφικών περιοχών και αιτιολογούν ευλόγως την επιλογή των δικαιοδόχων να απέχουν, κατά κανόνα, από αυτή³¹⁶. Επομένως, μια τέτοια πρακτική κατανομής των παραγγελιών βάσει γεωγραφικών κριτηρίων από μέρους της δικαιοπαρόχου δεν θα ήταν αυτή καθεαυτή προβληματική από απόψεως δικαίου ανταγωνισμού, στο βαθμό που δικαιολογείται ευλόγως από την ανάγκη ορθολογικής ανάπτυξης και αποτελεσματικής διαχείρισης του δικτύου ή/και συνέχεται με τη φύση του προϊόντος (π.χ. ανταπόκριση σε χρόνους ικανούς, ώστε να παραδίδεται στον καταναλωτή ένα προϊόν σε άριστες ή προσήκουσες ποιοτικές συνθήκες). Πρόκειται για μία ιδιαιτερότητα των αγορών εστίασης (ιδίως σε επίπεδο διανομής των σχετικών τροφίμων / προϊόντων) που από τη φύση της συνδέεται με τις ποιοτικές προδιαγραφές των προϊόντων και δυσχεραίνει την αποτελεσματική εξυπηρέτησή άλλων γεωγραφικών περιοχών εν γένει.
191. Περαιτέρω, η χρήση του τηλεφωνικού κέντρου με τη συνακόλουθη γεωγραφική κατανομή των πωλήσεων δεν αποτελεί, εν προκειμένω, τη μόνη εναλλακτική δυνατότητα, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, παρέχεται η δυνατότητα στους πελάτες να τηλεφωνήσουν απευθείας σε οποιοδήποτε κατάστημα προς εξυπηρέτηση, πρακτική που κατά τους δικαιοδόχους [...] και [...] είναι μάλιστα και η πλέον συνηθισμένη για τους καταναλωτές που κάνουν χρήση του διανεμόμενου φυλλαδίου³¹⁷. Οι δε δικαιοδόχοι έχουν κατ' αρχήν την ευχέρεια να

³¹⁵ Βλ. και απάντηση [...] στην ερώτηση 18 της από 5.2.2015 ανωμοτί κατάθεσής του σύμφωνα με την οποία: «[...] Η Roma Pizza δεν μπορεί να ελέγξει αν εξυπηρετώ πελάτες εκτός περιοχής, στην περίπτωση που ο πελάτης τηλεφωνεί απευθείας στο κατάστημά μου. Επίσης θέλω να διευκρινίσω ότι όταν η κλήση γίνεται απευθείας στο κατάστημά μου, απαντώ εγώ ο ίδιος και δεν γίνεται εκτροπή στο τηλεφωνικό κέντρο [...]».

³¹⁶ Βλ. και από 5.2.2015 ανωμοτί κατάθεση της δικαιοδόχου [...] που αναφέρεται στον κίνδυνο να κρυώσει το προϊόν, σχετικά με την εξυπηρέτηση άλλων περιοχών.

³¹⁷ Μάλιστα, σύμφωνα με τα λεγόμενα του [...] της, η δικαιοπάροχος ενθαρρύνει τους δικαιοδόχους για λόγους κόστους να χρησιμοποιούν κατά το δυνατό λιγότερο το τηλεφωνικό κέντρο και να δέχονται

εξυπηρετήσουν και άλλες περιοχές, ανεξαρτήτως εάν υπό το φως της ελεύθερης επιχειρηματικής τους επιλογής προκρίνουν να μην το πράξουν.

192. Συμπερασματικά, ο ανωτέρω περιγραφόμενος γεωγραφικά δομημένος τρόπος ανταπόκρισης στη ζήτηση συμβατικών προϊόντων από εν δυνάμει πελάτες κατόπιν παραγγελίας μέσω τηλεφωνικού κέντρου δεν αρκεί εν προκειμένω για να στοιχειοθετήσει περιορισμό των παθητικών πωλήσεων αναφορικά με τους πελάτες που κατοικούν σε άλλες παραχωρηθείσες περιοχές του δικτύου δικαιόχρησης Roma Pizza, δεδομένου ιδίως ότι η δικαιούχος ουδόλως περιορίζει τη δυνατότητα του εκάστοτε πελάτη να τηλεφωνήσει απευθείας στο κατάστημα της αρεσκείας του προς εξυπηρέτηση.

VI.5.2.4 Επί του ενδεχόμενου περιορισμού των ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων μέσω διαδικτύου στην υπό κρίση υπόθεση³¹⁸

193. Σύμφωνα με τις Νέου Τύπου Συμβάσεις, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων των δικαιούχων αναφορικά με τη «*διατήρηση της κοινής ταυτότητας και φήμης*» της αλυσίδας Roma Pizza, τα καταστήματα του δικτύου δύνανται να προωθούν και να διαφημίζουν την επιχείρησή τους στο διαδίκτυο μόνο κατόπιν σχετικής έγκρισης της δικαιούχου. Συγκεκριμένα, στις εν λόγω συμβάσεις προβλέπεται σχετικά: «*[ο] Λήπτης οφείλει να καταβάλει καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας σύμβασης κάθε δυνατή προσπάθεια τόσο για την ανάπτυξη της Επιχείρησης του όσο και για την προστασία της κοινής ταυτότητας και φήμης του Δικτύου. Η προστασία αυτή περιλαμβάνει ενδεικτικά τις ακόλουθες υποχρεώσεις: [...] τ) την υποχρέωση να μην δημιουργεί [ενν. ο δικαιούχος] και εγκαθιστά δικό του χώρο στο Internet (Website), ούτε να διαφημίζει και προωθεί με οποιοδήποτε τρόπο τα προϊόντα και την επιχείρηση του σε αυτό εκτός εάν έχει λάβει την προηγούμενη ρητή έγγραφη έγκριση του Δότη*»³¹⁹.
194. Οι ερωτηθέντες δικαιούχοι, ωστόσο, αναφέρουν περιπτώσεις μελών του δικτύου που έχουν δημιουργήσει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο. Δύο εξ αυτών σημειώνουν ότι δεν υπάρχει σχετικός περιορισμός και ότι δεν ασκείται έλεγχος σχετικά από τη Roma Pizza ως προς τη δημιουργία ιστοσελίδας στο διαδίκτυο (βλ. καταθέσεις [...] και [...])³²⁰. Ο τρίτος εκ των ερωτηθέντων δικαιούχων, [...], δηλώνει: «*Αν θέλω μπορώ να κάνω δική μου ιστοσελίδα ή να πουλάω τα προϊόντα μου σε ιστοσελίδα που δεν είναι συμβεβλημένη με τη Roma Pizza, κατόπιν ενημέρωσης της Roma Pizza. Εξάλλου εγώ επιβαρύνομαι με το κόστος*», ενώ προσθέτει «*[έ]χω τη δυνατότητα εάν θέλω να διαφημίζω τα προϊόντα μου και να κάνω προωθητικές ενέργειες στην περιοχή μου, χωρίς να χρειάζομαι την άδεια της Roma Pizza*». Επίσης, οι ερωτηθέντες δικαιούχοι επιβεβαιώνουν τη δυνατότητα διενέργειας πωλήσεων μέσω ηλεκτρονικών πλατφόρμων εύρεσης επιχειρήσεων εστίασης και ηλεκτρονικής προώθησης παραγγελιών.

παραγγελίες στα κατ' ιδίαν τηλέφωνα τους. Γι' αυτό άλλωστε και στα διανεμόμενα έντυπα το τηλέφωνο του καταστήματος προηγείται αυτού του τηλεφωνικού κέντρου.

³¹⁸ Πρόκειται για πρακτική που δεν καταγγέλλεται, ωστόσο εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως τυχόν εφαρμογή της, δεδομένης της ύπαρξης σχετικής συμβατικής ρήτρας στις Νέου Τύπου Συμβάσεις.

³¹⁹ Βλ. άρθρο Γ.16.τ).

³²⁰ Συγκεκριμένα [...] αναφέρει σχετικά: «*Μπορώ να αποκτήσω [ενν. ιστοσελίδα στο διαδίκτυο] και δεν ασκείται κάποιος έλεγχος από τη Roma Pizza. Δεν γνωρίζω όμως εάν γίνονται και παραγγελίες μέσω της ιστοσελίδας των άλλων καταστημάτων*».

195. Ωστόσο, και παρά την απουσία ενδείξεων ως προς την προβληματική εφαρμογή του στην πράξη, ο συγκεκριμένος συμβατικός χρήζει αποσαφήνισης, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν περιορίζει ή/και δεν μπορεί να εκληφθεί ότι περιορίζει τις παθητικές και ενεργητικές πωλήσεις μέσω διαδικτύου. Και τούτο, παρότι δεν εμπεριέχει γενική και απόλυτη απαγόρευση όλων των ηλεκτρονικών πωλήσεων, που ισοδυναμεί άνευ ετέρου με ιδιαίτερα σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού κατ' άρθρο 4 στοιχείο γ' του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες, αλλά τουναντίον επιτρέπει στα μέλη του δικτύου δικαιόχρησης να πωλούν και να διαφημίζουν τα προϊόντα τους στο διαδίκτυο, κατόπιν, όμως, εγκρίσεως της δικαιοπαρόχου³²¹. Όπως προεκτέθηκε, στο πλαίσιο ενός δικτύου επιλεκτικής διανομής ο δικαιοπάροχος μπορεί να απαιτήσει ποιοτικές προδιαγραφές σχετικά με τη χρήση δικτυακού τύπου με σκοπό τη μεταπώληση των συμβατικών προϊόντων εκ μέρους των δικαιοδόχων, όπως ακριβώς μπορεί να απαιτήσει ποιοτικές προδιαγραφές για ένα κατάστημα ή για την πώληση μέσω καταλόγου ή για την διαφήμιση και προώθηση γενικότερα. Παράλληλα, ο δικαιοπάροχος μπορεί να επιβάλλει στις ηλεκτρονικές πωλήσεις κριτήρια ισοδύναμα και αντίστοιχα με τα κριτήρια που επιβάλλονται για τις πωλήσεις από τα παραδοσιακά καταστήματα. Ως εκ τούτου, η εξάρτηση των πωλήσεων μέσω διαδικτύου από την έγκριση της Roma Pizza θα μπορούσε να θεωρηθεί θεμιτή και συμβατή με τον Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες στο βαθμό που αφορά τις ποιοτικές προδιαγραφές λειτουργίας του εκάστοτε ιστοτόπου και εφόσον γίνεται στο πλαίσιο της προάσπισης της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης κατά τρόπο ανάλογο με τα παραδοσιακά καταστήματα³²². Από τις ανωμοτί καταθέσεις των δικαιοδόχων δεν ανέκυψε, δε, κάποιος περιορισμός εις βάρος τους από μέρους της δικαιοπαρόχου επί της χρήσης του διαδικτύου για τη διεξαγωγή πωλήσεων. Όλοι κατέθεσαν ότι δύνανται, εφόσον το επιθυμούν, τόσο να εγκαθιστούν και να λειτουργούν δικές τους ιστοσελίδες, όσο και να διενεργούν ηλεκτρονικές πωλήσεις των προϊόντων τους μέσω διαδικτυακών πλατφορμών τρίτων, όπως η «deliveras» και η «e-food».

VI.5.2.5 Συμπέρασμα

196. Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στο ότι η Roma Pizza (ως δικαιοπάροχος) περιορίζει τις ενεργητικές πωλήσεις των μελών του δικτύου της σε καταναλωτές κατά την περίοδο από την υιοθέτηση του νέου τύπου σύμβασης και εντεύθεν (δηλ. από το έτος 2011 έως σήμερα) - χωρίς ωστόσο τούτο να διαλαμβάνει οριστική κρίση της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση ή μη παραβάσεων στην κρινόμενη υπόθεση.
197. Δεν προέκυψαν, ωστόσο, άλλα στοιχεία που να κατατείνουν σε ενδεχόμενο περιορισμό των ενεργητικών ή/και παθητικών πωλήσεων είτε για την περίοδο πριν το 2011, είτε και αργότερα (υπό το νέο τύπο σύμβασης, δηλ. από το 2011 και εντεύθεν) ειδικώς μέσω της

³²¹ Βλ. a contrario ΔΕΕ C-439/09, ό.π., σκ. 14 και 16, όπου οι απαιτήσεις της Pierre Fabre απαγόρευαν de facto το διαδίκτυο ως μέσο εμπορίας των συμβατικών προϊόντων (περιορισμός εξ αντικειμένου).

³²² Βλ. και Frank Wijckmans/Filip Tuytschaever, ό.π., σελ 236, παρ. 6.176, όπου εκφράζεται η άποψη ότι η δικαιοπάροχος θα πρέπει να μπορεί διατηρεί για τον εαυτό της το δικαίωμα να αποφασίζει εάν θα επιτρέπει στον εκάστοτε δικαιοδόχο της να χρησιμοποιεί ως μέρος του διαδικτυακού “domainname” του, την επωνυμία της και το εμπορικό της σήμα.

χρήσης του τηλεφωνικού κέντρου για παραγγελιοληψία ή μέσω του διαδικτύου/χρήσης λογισμικού συστήματος ή μέσω εργαλείων/όρων αναφορικά με τη διαφημιστική προβολή του δικτύου.

VI.5.3 Καθορισμός Προμηθευτών

VI.5.3.1 Προώθηση συγκεκριμένου σήματος / κεντρικές ή αποκλειστικές συμβάσεις

VI.5.3.1.1 Γενικό πλαίσιο

198. Η κατηγορία «προώθηση συγκεκριμένου σήματος» καλύπτει τις συμφωνίες που έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό ότι ο αγοραστής υποχρεώνεται ή παρακινείται να συγκεντρώνει τις παραγγελίες του για συγκεκριμένο είδος προϊόντος σε έναν προμηθευτή³²³. Η προώθηση συγκεκριμένου σήματος απαλλάσσεται βάσει του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες όταν τα μερίδια αγοράς του προμηθευτή και του αγοραστή δεν υπερβαίνουν έκαστο το 30% και η ισχύς της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού δεν υπερβαίνει σε διάρκεια τα πέντε έτη. Στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς στη σχετική αγορά υπερβαίνει το 30% ή υπάρχει υπέρβαση του χρονικού ορίου των 5 ετών, δεν εφαρμόζεται η ως άνω προβλεπόμενη ομαδική απαλλαγή και αξιολογείται κατά περίπτωση ο περιορισμός του ανταγωνισμού κατ' άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 (νυν 3959/2011)³²⁴. Για τη διαπίστωση της ύπαρξης περιορισμού του ανταγωνισμού θα πρέπει να εκτιμηθεί ο βαθμός αποκλεισμού της αγοράς και περιορισμού του ενδοσηματικού ανταγωνισμού³²⁵.
199. Κατά την ατομική αξιολόγηση των αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/1977, λαμβάνονται ιδίως υπόψη η θέση προμηθευτή στη σχετική αγορά, η θέση των ανταγωνιστών στην αγορά, η έκταση και διάρκεια ισχύος της υποχρέωσης αποκλειστικότητας, οι φραγμοί εισόδου και το επίπεδο εμπορίου που θίγεται από την υποχρέωση αποκλειστικότητας³²⁶. Όσο ισχυρότερη θέση έχει ο προμηθευτής έναντι των ανταγωνιστών του, όσο μεγαλύτερο το δεσμευμένο από τις υποχρεώσεις ανταγωνισμού μερίδιο αγοράς και όσο μεγαλύτερη η διάρκεια της υποχρέωσης, τόσο υψηλότερος είναι και ο κίνδυνος αποκλεισμού της αγοράς³²⁷.
200. Ειδικά η θέση του προμηθευτή στην αγορά αποτελεί παράγοντα ιδιαίτερα σημαντικό για την αξιολόγηση των ενδεχόμενων αντιανταγωνιστικών επιπτώσεων που έχουν οι υποχρεώσεις προώθησης συγκεκριμένου σήματος³²⁸. Συναφώς, οι υποχρεώσεις προώθησης συγκεκριμένου σήματος είναι πιθανότερο να οδηγήσουν σε αποκλεισμό των ανταγωνιστών από την αγορά όταν συνάπτονται από επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση³²⁹, τούτο δε ακόμα και στην περίπτωση που το αντίστοιχο δεσμευμένο μερίδιο αγοράς είναι

³²³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 106, 138 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 129

³²⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 139 και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 131.

³²⁵ Βλ. ΕΑ 520/2011, σκ. 204.

³²⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 140επ. και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 132 επ.

³²⁷ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 131επ.

³²⁸ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 132.

³²⁹ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 133.

μικρό³³⁰. Επομένως, η δεσπίζουσα θέση μιας επιχείρησης αποτελεί τον ασφαλέστερο δείκτη για την εκτίμηση του κινδύνου πρόκλησης αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό (ιδίως με τη μορφή αποκλεισμού των ανταγωνιστών)³³¹.

201. Εξάλλου, οι συμφωνίες αποκλειστικότητας είναι εν γένει πιο αντιανταγωνιστικές από ό,τι οι συμφωνίες που δεν προβλέπουν το στοιχείο της αποκλειστικότητας. Οι συμφωνίες αποκλειστικής διανομής, είτε με ρητή διάταξη της σχετικής σύμβασης είτε μέσω των αποτελεσμάτων της στην πράξη, εξαναγκάζουν το ένα συμβαλλόμενο μέρος να συμβάλλεται αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Παραδείγματος χάρη, η υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού αναγκάζει τον αγοραστή να αγοράζει μόνο ένα συγκεκριμένο σήμα. Από την άλλη πλευρά, η επιβολή όρων ως προς τις ποσότητες αφήνει στον αγοραστή κάποια περιθώρια να αγοράζει προϊόντα άλλων ανταγωνιστών. Ο βαθμός στεγανοποίησης μπορεί συνεπώς να είναι μικρότερος στην περίπτωση της επιβολής όρων ως προς τις ποσότητες³³².
202. Η μεταβίβαση ουσιάδους τεχνογνωσίας (παράγραφος 107, στοιχείο ε) νέων Κατευθυντήριων Γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς) συνήθως δικαιολογεί την επιβολή υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού για όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας προμήθειας, όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο δικαιόχρησης. Η υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού όσον αφορά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αγοράζονται από το δικαιούχο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 παράγραφος 1, όταν η υποχρέωση είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη της κοινής ταυτότητας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η διάρκεια της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο κατά το άρθρο 101 παράγραφος 1, εφόσον δεν υπερβαίνει τη διάρκεια της ίδιας της συμφωνίας δικαιόχρησης³³³.

VI.5.3.1.2 Επί της καταγγελλόμενης προώθησης συγκεκριμένου σήματος

203. Στις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί διαχρονικά μεταξύ της Roma Pizza και των δικαιούχων της εντοπίζονται όροι προμήθειας των συμβατικών προϊόντων από προμηθευτές της επιλογής της δικαιοπαρόχου, οι οποίοι εξετάζονται στη συνέχεια.
204. Συγκεκριμένα, στις συμβατικές διατάξεις και των δύο τύπων συμβάσεων περιλαμβάνεται ο όρος ότι: «[...]»³³⁴. Ενώ σε επόμενο σημείο της Σύμβασης ορίζεται ότι: «[...]»³³⁵. Περαιτέρω, στη Σύμβαση Παλαιού Τύπου απαντάται ειδικότερα ο όρος [...]»³³⁶.

³³⁰ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 140.

³³¹ Βλ. ΕΑ 520/2011, σκ. 208.

³³² Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 103. Οι κάθετοι περιορισμοί που συμφωνούνται για αγαθά και υπηρεσίες που δεν φέρουν συγκεκριμένο σήμα είναι εν γένει λιγότερο επιβλαβείς από τους περιορισμούς που αφορούν τη διανομή αγαθών και υπηρεσιών συγκεκριμένου σήματος. Η διάθεση ενός προϊόντος υπό την κάλυψη σήματος τείνει να αυξάνει τη διαφοροποίηση των προϊόντων και να μειώνει τη δυνατότητα υποκατάστασής τους, γεγονός που οδηγεί σε μικρότερη ελαστικότητα της ζήτησης και σε μεγαλύτερη ευχέρεια αύξησης της τιμής. Η διάκριση μεταξύ αγαθών και υπηρεσιών συγκεκριμένου και μη συγκεκριμένου σήματος συμπίπτει συχνά με τη διάκριση μεταξύ ενδιάμεσων αγαθών και υπηρεσιών και τελικών αγαθών και υπηρεσιών. (Ο.π. σκ. 104)

³³³ Βλ. νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, σκ. 103, 148 κ 190.

³³⁴ Βλ. άρθρο Α.10 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου και αντίστοιχα πανομοιότυπο άρθρο Β.2.στ) της Σύμβασης Νέου Τύπου.

205. Στο Νέο Τύπο Συμβάσεων ανευρίσκονται αντίστοιχοι επιπλέον όροι (βλ. όρο Γ.14). Συναφώς, στο άρθρο Γ.16.κ), αναφέρεται εκ νέου η υποχρέωση του εκάστοτε δικαιοδόχου να χρησιμοποιεί μόνο τα υλικά συσκευασίας που θα του προμηθεύει ή θα υποδεικνύει ο δότης³³⁷.
206. Σε σχέση με την ανάλυση των ανωτέρω όρων, σημειώνεται ότι, η επιβολή της σχετικής υποχρέωσης προμήθειας των συμβατικών προϊόντων από το δικαιοπάροχο ή από προμηθευτές που επιλέγει ο δικαιοπάροχος κρίνεται ως απαραίτητη για την ομοιογένεια και την προστασία της καλής φήμης του δικτύου ιδίως όταν: α) είναι πρακτικά δύσκολο να καθοριστούν αντικειμενικοί κανόνες ποιότητας λόγω της φύσης των προϊόντων και β) η επίβλεψη της τήρησης αυτών των κανόνων συνεπάγεται, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των δικαιοδόχων ενός δικτύου δικαιοχρησίας, υψηλό κόστος^{338, 339}.
207. Εν προκειμένω, όπως ορθώς διατείνεται και η καταγγελλόμενη, βασικό αντικείμενο της σύμβασης αποτελούν είδη φαγητού, η τελική ποιότητα και γεύση των οποίων εξαρτάται άμεσα από τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή τους, με αποτέλεσμα ο καθορισμός προμηθευτών πρώτων υλών από μέρος της Roma Pizza να λειτουργεί εν είδει ελέγχου ποιότητας για τα προσφερόμενα προϊόντα. Δεδομένης μάλιστα της ευπάθειας των τροφίμων, ως βασικών συμβατικών προϊόντων και των άμεσων επιπτώσεων τυχόν αλλοίωσης της σύστασής τους στους καταναλωτές, η διασφάλιση της ποιότητας στην περίπτωση αυτή, υπό τη μορφή ορισμού επιλεγμένων προμηθευτών, παρίσταται εύλογη (και είναι συνήθης σε αντίστοιχα δίκτυα δικαιοχρησίας ιδίως στο χώρο της εστίασης για τον ίδιο ακριβώς λόγο). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο καθορισμός των προμηθευτών πρώτων υλών στο υπό εξέταση δίκτυο δικαιοχρησίας έχει την έννοια της προμήθειας προϊόντων συγκεκριμένης ετικέτας ή συγκεκριμένων ποιοτικών προδιαγραφών και δεν δεσμεύει τους δικαιοδόχους ως προς το χονδρέμπορο για την προμήθειά τους.

³³⁵ Βλ. άρθρο Β.1 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου και αντίστοιχα πανομοιότυπο άρθρο Γ.4 της Σύμβασης Νέου Τύπου.

³³⁶ Βλ. σχετικά όρο Α.17 της Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

³³⁷ Σημειωτέον ότι αντίστοιχη υποχρέωση αποτυπώνεται και στο ως άνω αναφερόμενο άρθρο Β.2.στ) της Σύμβασης Νέου Τύπου ως ευθύνη του δότη.

³³⁸ Βλ. ΔΕΚ C-161/84, ό.π., σκ. 21, καθώς και Van Bael & Bellis, ό.π.,σελ. 274. Βλ. Επίσης Jolling de Pree, Stephanie The, “Franchising: An overview of EU and national case law”, 18 August 2016, e-Competitions Bulletin Franchising, Art. N° 80770, σελ. 6, με περαιτέρω παραπομπές σε άρθρα σχετικά με α) την απόφαση της Γαλλικής Αρχής Ανταγωνισμού της 15 Απριλίου 2010 (“Hypromat France”), η οποία στην περίπτωση δικτύου δικαιοχρησίας πλυντηρίων αυτοκινήτων έκανε αποδεκτή εξ απόψεως δικαίου ανταγωνισμού την υποχρέωση αποκλειστικής χρήσης του σαπουνιού που παρείχε ή ενέκρινε ο δικαιοπάροχος, με την αιτιολογία ότι η ρήτρα αυτή ήταν αναγκαία για την προστασία της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου και τη διασφάλιση της παροχής ομοιογενούς υπηρεσίας σε όλο το δίκτυο και β) την απόφαση Ολλανδικού Δικαστηρίου της 14 Φεβρουαρίου 2006 (“BBQ Franchise”), η οποία με αντίστοιχα επιχειρήματα σχετικά με την αναγκαιότητα ύπαρξης ομοιογένειας εντός ενός δικτύου δικαιοχρησίας εστιατορίων “barbeque” έκρινε νόμιμη την υποχρέωση των δικαιοδόχων να προμηθεύονται αποκλειστικά το κρέας των καταστημάτων τους από το δικαιοπάροχο.

³³⁹ Στο πλαίσιο της ανάλυσης των δευτερευόντων περιορισμών, γίνεται δεκτό ότι εφόσον το κύριο αντικείμενο μιας συμφωνίας δικαιοχρησίας δεν περιορίζει τον ανταγωνισμό, τότε οι περιορισμοί που είναι αναγκαίοι για την ορθή εφαρμογή της συμφωνίας, όπως υποχρεώσεις που αποσκοπούν στην προστασία της ομοιογένειας και της φήμης του συγκεκριμένου συστήματος franchise, επίσης δεν εμπίπτουν στο άρθρο 101 παρ. 1 (Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της συνθήκης, ό.π., παρ. 28 επ. και ιδίως παρ. 31).

208. Πράγματι, στην υπό κρίση υπόθεση, η φύση των προσφερόμενων προϊόντων είναι τέτοια που καθιστά δύσκολο τον καθορισμό αντικειμενικών κριτηρίων ποιότητας για τις χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες. Τούτο διότι η υποκειμενικότητα του γευστικού αποτελέσματος ενός έκαστου συμβατικού προϊόντος (όπως για παράδειγμα η πίτσα) είναι κάτι που δεν δύναται να μετρηθεί αντικειμενικά και να αποτυπωθεί σε συγκεκριμένα κριτήρια. Βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας, ακόμα και επί προϊόντων εφάμιλλων προδιαγραφών, η διαφοροποίηση ως προς τον προμηθευτή συνεπάγεται συχνά και διαφοροποίηση ως προς τη γεύση και την ποιότητα. Ακόμη, δε, και πρώτες ύλες προερχόμενες από εταιρίες αντίστοιχου κύρους και ποιότητας δεν οδηγούν πάντοτε στο ίδιο γευστικό αποτέλεσμα, παρά τη χρησιμοποίησή τους κατά την εκτέλεση της ίδιας συνταγής και υπό τις ίδιες οδηγίες παρασκευής, πράγμα που έχει αντίκτυπο στη διατήρηση της κοινής ταυτότητας και ομοιογένειας του δικτύου. Ο δε καταναλωτής είναι επίσης λογικό να αναμένει την ίδια ποιότητα (και τυποποίηση, ιδίως ως προς την ασφάλεια των τροφίμων) καθώς και την ίδια γεύση του προϊόντος από όποιο κατάστημα του δικτύου κι αν επιλέξει να το προμηθευτεί.
209. Με βάση τα ανωτέρω συνάγεται ότι η αποκλειστική προμήθεια ορισμένων πρώτων υλών (όπως, για παράδειγμα, η ζύμη και οι διαφόρων ειδών σάλτσες) από την ίδια τη δικαιούχο ή τη θυγατρική της Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων Α.Ε., βρίσκει εν προκειμένω ασφαλές δικαιολογητικό έρεισμα, λαμβάνοντας, μάλιστα, υπόψη ότι οι εν λόγω πρώτες ύλες παρασκευάζονται με βάση τη μυστική συνταγή της Roma Pizza που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο και που προσδίδει στα προϊόντα ιδιαίτερη γεύση³⁴⁰.
210. Παράλληλα, για τους ίδιους λόγους θα μπορούσε, καταρχήν, να θεωρηθεί ότι δικαιολογείται η σύναψη κεντρικών συμβάσεων με προμηθευτές, και δη ως προς ορισμένα προϊόντα που ενσωματώνονται στο τελικό προϊόν (όπως επί παραδείγματι τα αλλαντικά και τα ζυμαρικά), βάσει κεντρικών συμβάσεων με την εκάστοτε εταιρία παραγωγής τους. Σημειώνεται, σχετικώς, ότι οι δικαιούχοι παραμένουν ελεύθεροι να απευθύνονται στον προμηθευτή (χονδρέμπορο) της επιλογής τους³⁴¹, ενώ συνήθως η εν λόγω πρακτική της σύναψης κεντρικής σύμβασης με μία εταιρία εξασφαλίζει ανταγωνιστικότερες τιμές για τους ίδιους τους δικαιούχους.

³⁴⁰ Βλ. Και OECD, Competition Committee, Annual Report on Competition Policy Developments in the Netherlands–2006, DAF / COMP (2007) 24/15, σελ. 7, διαθέσιμο σε:

[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP\(2007\)24/15&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP(2007)24/15&docLanguage=En), όπου και αναφορά σε απόφαση δικαστηρίου της Ολλανδίας (Provisional District Court of Maastricht, 14 February 2006, plaintiffs v BBQ Franchise B.V., 10692/KGZA 05-470, LJNAV4718). Στην εν λόγω υπόθεση, που αφορούσε δίκτυο εστιατορίων “barbeque” που λειτουργούσαν υπό καθεστώς δικαιόχρησης, κρίθηκε από το Ολλανδικό Δικαστήριο ότι η γεύση του βασικού συμβατικού προϊόντος, που ήταν το κρέας, αποτελεί στοιχείο της ομοιομορφίας και του κύρους του δικτύου ικανό να αιτιολογήσει την υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειάς του προϊόντος αυτού από συμβατικά καθοριζόμενο προμηθευτή στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, ως δικαιολογητική βάση για την εξαίρεση αυτή κρίθηκε το γεγονός ότι το κρέας ήταν προετοιμασμένο κατά συγκεκριμένο τρόπο, που του προσέδιδε συγκεκριμένη γεύση, με αποτέλεσμα η προμήθειά του από άλλους προμηθευτές που δεν κατείχαν τη συνταγή του ειδικού τρόπου προετοιμασίας, να οδηγεί σε διαφορετικό γευστικό αποτέλεσμα.

³⁴¹ Πράγματι από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προέκυψε εξαναγκασμός των δικαιούχων να προμηθεύονται τις πρώτες ύλες των προϊόντων τους από συγκεκριμένη πηγή, ει μη μόνο ο καθορισμός συγκεκριμένων σημάτων, υπό την έννοια επιλεγμένων εταιριών – συνεργατών της δικαιούχου.

211. Περαιτέρω, η έκταση του υπό εξέταση δικτύου δικαιόχρησης³⁴² καθιστά, σε κάθε περίπτωση, δυσχερή από πλευράς κόστους τον έλεγχο της τήρησης τυχόν επιβληθεισών ποιοτικών προδιαγραφών στο σύνολο των πρώτων υλών, με αποτέλεσμα να αιτιολογείται και εκ του πρόσθετου αυτού λόγου η επιλογή εκ μέρους της δικαιοπαρόχου συγκεκριμένων συνεργαζομένων εταιριών – προμηθευτών, προς διασφάλιση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων εντός του δικτύου της και της κοινής ταυτότητας αυτού.
212. Από την άλλη μεριά, η υποχρέωση προμήθειας συγκεκριμένου σήματος αναφορικά με επιμέρους, συνοδευτικά κυρίως, προϊόντα δεν είναι πάντοτε και άνευ ετέρου το πιο αναλογικό μέτρο, καθώς θα μπορούσε εναλλακτικά να παρέχεται στους δικαιούχους η δυνατότητα να επιλέγουν και άλλα σήματα εφάμιλλης ποιοτικής στάθμης, με βάση συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές³⁴³, στο βαθμό που είναι εφικτό να καθορίζονται με ακρίβεια οι εν λόγω προδιαγραφές ποιότητας των προϊόντων αυτών, ώστε να μπορεί ευχερώς να διακριβωθεί ότι πρόκειται για προϊόντα καθόλα ισότιμα από πλευράς τυποποίησης, ποιοτικού ελέγχου, κανόνων υγιεινής και ασφάλειας, αλλά και γευστικού αποτελέσματος με τα συμβατικώς καθορισθέντα, και άρα να διασφαλίζεται το κύρος και η ομοιομορφία του δικτύου. Τούτων λεχθέντων, ακόμη και οι προαναφερόμενοι όροι προμήθειας των πρώτων υλών από προμηθευτές της επιλογής της δικαιοπαρόχου μπορεί, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί ότι εντάσσονται στο πλαίσιο της προάσπισης της ομοιομορφίας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης, λαμβανομένης υπόψη της φύσης και της ποιότητας των συμβατικών προϊόντων³⁴⁴, στο βαθμό που δεν υπάρχει υπέρβαση των κατωφλίων μεριδίων αγοράς. Αντίστοιχοι περιορισμοί μπορούν να απαλλάσσονται βάσει του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες στην έκταση που τα μερίδια αγοράς του προμηθευτή και του αγοραστή δεν υπερβαίνουν το 30%.
213. Σε σχέση, ειδικότερα, με τα (τυποποιημένα) συνοδευτικά προϊόντα (όπως είναι για παράδειγμα τα αναψυκτικά, τα ποτά και τα νερά), κρίσιμο είναι ότι πρόκειται για αυτοτελή τυποποιημένα προϊόντα τα οποία δεν ενσωματώνονται στο τελικό προϊόν και των οποίων η ποιότητα και η γεύση μπορεί ευχερώς να ελεγχθεί. Συνεπώς, παρίσταται εκ πρώτης όψεως προβληματική η απόμειξη της δικαιοπαρόχου περιοριστική επιλογή της προμηθεύτριας εταιρίας ως προς τα διαθέσιμα στα καταστήματά της σήματα, ιδίως στο βαθμό που η αντισυμβαλλόμενη προμηθεύτρια εταιρία έχει πολύ υψηλά μερίδια αγοράς στην εκάστοτε σχετική αγορά. Για τις αντίστοιχες αυτές κατηγορίες συνοδευτικών προϊόντων, ο εκάστοτε

³⁴² Για τον αριθμό των καταστημάτων του δικτύου διαχρονικά βάσει των διαθέσιμων στοιχείων βλ. σκ. 50.

³⁴³ Πρακτική που ήδη ακολουθείται στην περίπτωση των τυροκομικών προϊόντων και κρίνεται θεμιτή.

³⁴⁴ Βλ και αποφάσεις της Επιτροπής 87/407/ΕΟΚ, *Computerland*, Υπόθεση IV/32.034, σκ. 23 vi), 87/17/ΕΚ (Υπόθεση IV/30937), ό.π., σκ. 25 (ii) και 88/604/ΕΟΚ, (Υπόθεση IV/32358), ό.π., σκ. 17. Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 116, περ. 8) καθώς και νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 107 περ θ), όπου η «ομοιομορφία και τυποποίηση της ποιότητας» συγκαταλέγεται στους λόγους δικαιολόγησης της εφαρμογής ορισμένων κάθετων περιορισμών στο πλαίσιο των συμφωνιών επιλεκτικής διανομής και δικαιόχρησης. Όπως αναλυτικότερα εκτίθεται, σε σχέση με την τελευταία περίπτωση, ένας κάθετος περιορισμός μπορεί να συμβάλλει στην απόκτηση γοήτρου από ένα σήμα, επιβάλλοντας κάποιου βαθμού ομοιομορφία και ορισμένες προδιαγραφές ποιότητας στους διανομείς, και με τον τρόπο αυτό να αυξάνει την ελκυστικότητα του προϊόντος για τον τελικό καταναλωτή καθώς και τις πωλήσεις του. Αυτό παρατηρείται, για παράδειγμα, στην επιλεκτική διανομή και τη δικαιόχρηση (βλ. παράγραφο 107 των Νέων Κατευθυντήριων Γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς).

δικαιodόχος θα πρέπει κατ' αρχήν³⁴⁵ να έχει τη δυνατότητα να προμηθεύεται, εφόσον το επιθυμεί και σε αντιστοιχία με τη ζήτηση του καταστήματός του σήματα άλλων ανταγωνιστριών εταιριών³⁴⁶. Επιπλέον, σε αντίθεση με τις πρώτες ύλες που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα και τη γεύση των βασικών συμβατικών προϊόντων, τα συνοδευτικά προϊόντα δεν αποτελούν κατά κανόνα το κύριο αντικείμενο του δικτύου δικαιόχρησης, ώστε να δικαιολογείται τυχόν επιβολή υποχρέωσης αποκλειστικής προμήθειας συγκεκριμένου σήματος, υπό την έννοια της μη εμπορίας ανταγωνιστικών προϊόντων, για λόγους ομοιογένειας και προστασίας της κοινής ταυτότητας και της φήμης του δικτύου³⁴⁷.

214. Αντίστοιχα με τα παραπάνω εκτιθέμενα ισχύουν και σε σχέση με την προμήθειων υλικών συσκευασίας, του εξοπλισμού, των σκευών και εξαρτημάτων, για τα οποία περιλαμβάνονται οι προεκτεθέντες συμβατικοί όροι. Σημειώνεται, επιπλέον, ότι και τα προϊόντα αυτά δεν επιδρούν ουσιαστικά στη διατήρηση της φήμης και της ομοιομορφίας αυτού. Ως εκ τούτου, θα πρέπει, κατά τα ανωτέρω, ο δικαιodόχος να μπορεί καταρχήν να τα αγοράζει από τους προμηθευτές της επιλογής του, με την επιφύλαξη διασφαλίσεων σε σχέση με την ποιότητα των προϊόντων και για λόγους προστασίας του κύρους του εμπορικού σήματος της δικαιoπαρόχου και της κοινής ταυτότητας του δικτύου εν γένει³⁴⁸.
215. Εν προκειμένω, από στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η Roma Pizza έχει συνάψει κεντρικές συμφωνίες που ισχύουν για όλα τα καταστήματα της δικαιoπαρόχου με διάφορους προμηθευτές, κάποιοι εκ των οποίων μάλιστα κατέχουν ηγετική θέση στην αγορά, για μια σειρά προϊόντων. Συνοπτικά, στην πράξη εφαρμόζονται τα ακόλουθα:
1. Όσον αφορά στις πρώτες ύλες οι δικαιodόχοι υποχρεούνται να προμηθεύονται αποκλειστικά από τη Roma Pizza ή/και τη θυγατρική αυτής Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων ΑΕ τα προϊόντα των οποίων η συνταγή είναι «συγκεκριμένη» και δεν υπάρχει στο εμπόριο³⁴⁹, ήτοι ζύμη και σάλτσες.
 2. Αποκλειστικά από τη δικαιoπάροχο προμηθεύονται τα αναψυκτικά, τις μπίρες και τα νερά – με συμφωνίες αποκλειστικής (παρότι αναφέρονται ως «κεντρικής») διάθεσης με συγκεκριμένες εταιρίες από τις οποίες δεν μπορούν να παρεκκλίνουν διότι αυτά αναφέρει ο

³⁴⁵ Εκτός αν πρόκειται για περίπτωση απαλλασσόμενη βάσει του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 3959/2011 και στην έκταση που η προμηθεύτρια δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση.

³⁴⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 106 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 129.

³⁴⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 157, 200 σημείο 2) και 201 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 148, 190 σημείο β) και 191.

³⁴⁸ Βλ. απόφαση της Επιτροπής 87/17/ΕΚ (Υπόθεση IV/30937)ό.π., σκ. 25 (ii).Οι σχετικοί αυτοί όροι δεν συνιστούν εν προκειμένω, δεδομένης της μη υπέρβασης των κατωφλίων του 30%, ιδιαίτερης σοβαρότητας εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, που θα ισοδυναμούσε, καταρχήν, με παράβαση των κείμενων διατάξεων άνευ ετέρου και συνεπώς θα πρέπει να εξετάζονται οι τυχόν οι αντανταγωνιστικές επιπτώσεις των εν λόγω συμβατικών όρων. Από το διαθέσιμο αποδεικτικό υλικό δεν προέκυψαν, επίσης, συγκεκριμένα στοιχεία που να κατατείνουν στην εφαρμογή των σχετικών ρητρών στην πράξη και στην ύπαρξη αντανταγωνιστικών αποτελεσμάτων στη σχετική αγορά σε σχέση με την προμήθειων υλικών συσκευασίας, του εξοπλισμού, των σκευών και εξαρτημάτων.

³⁴⁹ Βλ. την από 16.7.2014 κατάθεση του [...].

κατάλογος. Το ίδιο ισχύει και για τα γλυκά και παγωτά που βάσει συμφωνιών της Roma Pizza περιλαμβάνουν τα καταστήματα του δικτύου στο προσφερόμενο μενού τους.

3. Υπάρχει κεντρική προμήθεια συγκεκριμένων ετικετών αλλαντικών και ζυμαρικών, χωρίς να περιορίζονται ως προς τη χονδρεμπορική εταιρία προμήθειάς τους, με υποχρέωση τήρησης προδιαγραφών είδους, και δυνατότητα επιλογής άλλου προμηθευτή, παρότι ορίζεται υποδεικνυόμενος / προτεινόμενος προμηθευτής.

4. Όσον αφορά στα τυροκομικά προϊόντα, υφίστανται απλώς συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές οι οποίες καθορίζονται από τη Roma Pizza, αλλά πλην αυτών οι δικαιολόχοι δεν υπόκεινται σε κανέναν άλλον περιορισμό.

5. Για τα λαχανικά δεν υπάρχει κανένας περιορισμός.

216. Όπως αναφέρεται στις Συμβάσεις^{350,351,352}, και σύμφωνα με τις σχετικές δηλώσεις της δικαιοπαρόχου³⁵³ και των δικαιολόχων, η υποχρέωση προμήθειας επιλεγμένων πρώτων υλών είναι σημαντική για σκοπούς διασφάλισης ομοιομορφίας και ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων μεταξύ των καταστημάτων. Πράγματι, λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές αρχές που προαναφέρθηκαν, και σε σχέση με τις περισσότερες ως άνω κατηγορίες προϊόντων, αποτυπώνεται μία διαδικασία διασφάλισης ποιότητας των διατιθέμενων γευμάτων είτε σε πιο αυστηρό πλαίσιο, π.χ. στην περίπτωση της ζύμης και των σαλτσών, είτε με προϋποθέσεις ποιοτικών προδιαγραφών, όπως π.χ. στην περίπτωση των τυροκομικών – διαδικασία που παρίσταται εύλογη και δικαιολογημένη.
217. Στο πλαίσιο αυτό, και σε σχέση με την τήρηση ποιοτικών προδιαγραφών, ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην από [...] αναφορά επιθεώρησης που διενεργήθηκε στο πλαίσιο των ως άνω ελέγχων στο κατάστημα του καταγγέλλοντος, [...], υπάλληλοι της δικαιοπαρόχου διαπίστωσαν την παρέκκλιση των συμβατικώς οριζόμενων ως προς την προμήθεια ζύμης και σαλτσών, καθώς ο εν λόγω δικαιολόχος παρασκεύαζε τα εν λόγω προϊόντα εντός του καταστήματος με αποτέλεσμα, όπως αναφέρουν, «το προϊόν που γευτήκαμε δεν ήταν σε καμία περίπτωση με προδιαγραφές ROMA PIZZA»³⁵⁴. Στην περίπτωση του συγκεκριμένου δικαιολόχου, όπως και σε λοιπές παρόμοιες περιπτώσεις, η Roma Pizza προέβη στην αποστολή εξώδικης επιστολής με την οποία ζητούσε την παύση της συγκεκριμένης πρακτικής. Σε κάποιες μάλιστα περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης αυτής του ως άνω δικαιολόχου, η δικαιοπάροχος κατήγγειλε παράλληλα τη Σύμβαση Δικαιόχρησης με το κατάστημα. Μεταξύ των αποδεκτών των εν λόγω εξώδικων επιστολών, οι οποίες στο σύνολό τους εντοπίζονται χρονικά στο πρώτο εξάμηνο του 2011, είναι και οι

³⁵⁰ Βλ. σχετ. όρο Α.10 στις Παλαιού Τύπου Συμβάσεις και όρο Β.2.στ) στις Νέου Τύπου Συμβάσεις, αντίστοιχα.

³⁵¹ Επίσης, ο δικαιολόχος υποχρεούται «[...]», καθώς και να «[...]». Βλ. σχετ. όρο Β.1 στις Παλαιού Τύπου Συμβάσεις και όρο Γ.4 στις Νέου Τύπου Συμβάσεις, αντίστοιχα. Στις Νέου Τύπου Συμβάσεις (όρος Γ.14) αναφέρεται επίσης ότι: «[...]».

³⁵² Βλ. και όρο Γ.16.κ) υπό τον τίτλο «Τη διατήρηση της κοινής ταυτότητας και φήμης του Δικτύου Franchising».

³⁵³ Αναλυτικότερα, το στέλεχος της εταιρίας επισημαίνει: «[...]».

³⁵⁴ Αναλυτικότερα, στην αναφορά επισημαίνεται: «[...]». Το εν λόγω έγγραφο συλλέχθηκε στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου στα γραφεία της δικαιοπαρόχου και φέρει την κωδικοποίηση ΧΜ8 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων.

καταγγέλλοντες I. Μ., Μ. Κ., Κ. Λ.³⁵⁵ και Η. Σ.^{356,357}. Στο σύνολο των ως άνω εξώδικων επιστολών καταγράφεται η διαπίστωση της ιδιοπαρασκευής ζύμης και σαλτσών, αντίθετα με τα συμβατικώς οριζόμενα, γεγονός που εκθέτει σε κίνδυνο τη φήμη της δικαιοπαρόχου εταιρίας καθώς δεν δύναται να διασφαλιστεί η εγγύηση ποιότητάς της. Παρόμοια αναφορά γίνεται μεταξύ άλλων και στις από 27.4.2011 και 28.4.2011 αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων που κατέθεσε η Roma Pizza κατά των α) Η. Σ. και β) της εταιρίας «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.» και του διαχειριστή και ομόρρυθμου εταίρου αυτής I. Μ., αντιστοίχως³⁵⁸.

218. Από την άλλη πλευρά, από την έρευνα της Υπηρεσίας προκύπτουν στοιχεία αναφορικά με την ύπαρξη αποκλειστικότητας για τον εφοδιασμό του δικτύου της δικαιοπαρόχου με επιμέρους κατηγορίες συνοδευτικών προϊόντων, και ειδικότερα με αναψυκτικά, ποτά και νερά. Ειδικότερα, κατά την προκαταρκτική εκτίμηση της Επιτροπής, η δικαιοπάροχος υποχρεώνει τους δικαιοδόχους να προμηθεύονται (από τον χονδρέμπορο της επιλογής τους) συγκεκριμένες ετικέτες συνοδευτικών προϊόντων βάσει κεντρικών συμβάσεων με τις αντίστοιχες προμηθεύτριες εταιρίες³⁵⁹ χωρίς να παρέχεται δυνατότητα στους δικαιοδόχους να διαθέτουν προς κατανάλωση και άλλες ανταγωνιστικές ετικέτες που πληρούν τις ποιοτικές προδιαγραφές της δικαιοπαρόχου. Εκ πρώτης όψεως, η υποχρέωση αυτή για τις συγκεκριμένες αυτές κατηγορίες συνοδευτικών προϊόντων δεν παρίσταται εύλογη, ούτε δικαιολογημένη κατά τα προαναφερθέντα.

VI.5.3.1.3 Συμπέρασμα

219. Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στη διαπίστωση ότι η Roma Pizza υιοθέτησε την περιοριστική πρακτική της προώθησης συγκεκριμένου σήματος αναφορικά μόνον με επιμέρους κατηγορίες συνοδευτικών

³⁵⁵ Το συγκεκριμένο έγγραφο συλλέχθηκε στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου στα γραφεία της δικαιοπαρόχου και φέρει την κωδικοποίηση ΧΜ9 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων.

³⁵⁶ Πρόκειται για έγγραφο που συλλέχθηκε στο πλαίσιο του επιτόπιου ελέγχου που έλαβε χώρα στα γραφεία της Roma Pizza και φέρει την κωδικοποίηση ΧΜ11 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων.

³⁵⁷ Το σύνολο των ως άνω εξώδικων επιστολών επισυνάπτεται στην καταγγελία. Πρόκειται για τα ακόλουθα έγγραφα της δικαιοπαρόχου: α) την από 7.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση προς την εταιρία «ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΡΑΚΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.» και τον διαχειριστή και ομόρρυθμο εταίρο αυτής και καταγγέλλοντα I. Μ. (βλ. σχετικό 32), β) την από 18.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση προς τον καταγγέλλοντα Ν. Κ. (βλ. σχετικό 34), γ) την από 18.2.2011 εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση προς τον [...] (βλ. σχετικό 35), δ) την από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς τον καταγγέλλοντα Η. Σ. (βλ. σχετικό 39), ε) την από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς την εταιρία του καταγγέλλοντος «KRISTO LOGO & ΣΙΑ Ο.Ε.» (βλ. σχετικό 42), στ) την από 16.3.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς τον καταγγέλλοντα Ν. Κ. (βλ. σχετικό 43), ζ) την από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς την εταιρία «[...]» (βλ. σχετικό 36), η) την από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς την εταιρία «[...]» (βλ. σχετικό 37), θ) την από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς την εταιρία «[...]» (βλ. σχετικό 38), ι) την από 14.4.2011 εξώδικη δήλωση – καταγγελία προς την εταιρία του καταγγέλλοντος «KONTAΞΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.» (βλ. σχετικό 44).

³⁵⁸ Βλ. τα σχετικά 58 και 59 της καταγγελίας. Ενδεικτικά παρατίθεται σχετικό απόσπασμα από τη δεύτερη ανωτέρω αίτηση ασφαλιστικών μέτρων: «[...]». Το γεγονός αυτό αιτιολογεί την καταγγελία της Σύμβασης Δικαιόχρησης από τη δικαιοπάροχο.

³⁵⁹ Πρόκειται στην ουσία για κεντρικές συμβάσεις της δικαιοπαρόχου με της εταιρείες [...] και [...].

προϊόντων (αναψυκτικά, ποτά και νερά) που χρησιμοποιούνται ή/και διακινούνται από το δίκτυο της κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου (ήτοι από το 1994 έως σήμερα)³⁶⁰.

220. Ως προς τις λοιπές και κύριες κατηγορίες προϊόντων (ιδίως, πάσης φύσεως πρώτες ύλες, όπως, για παράδειγμα, η ζύμη και οι διαφόρων ειδών σάλτσες), η αποκλειστική προμήθεια από την δικαιοπάροχο ή από εγκεκριμένους από αυτήν προμηθευτές παρίσταται εύλογη και δικαιολογημένη στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης (για λόγους διασφάλισης ποιοτικών προδιαγραφών, καθώς και της φήμης και της κοινής ταυτότητας του δικτύου της Roma Pizza εν γένει).

VI.5.3.2 Περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων

221. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο δ' των Κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορίες, ο περιορισμός αμοιβαίων προμηθειών (ο οποίος περιλαμβάνει τόσο τις ενεργητικές όσο και τις παθητικές πωλήσεις) μεταξύ εξουσιοδοτημένων διανομέων στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτό σημαίνει ότι μια συμφωνία δεν μπορεί να έχει ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενό της την παρεμπόδιση ή τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων των συμβατικών προϊόντων μεταξύ των επιλεγμένων διανομέων (δικαιοδόχων εντός δικτύου). Οι επιλεγμένοι διανομείς πρέπει να παραμένουν ελεύθεροι να προμηθεύονται τα συμβατικά προϊόντα από άλλους εξουσιοδοτημένους διανομείς του δικτύου, οι οποίοι δραστηριοποιούνται είτε στο ίδιο είτε σε διαφορετικό επίπεδο του εμπορίου. Επομένως, η επιλεκτική διανομή δεν μπορεί να συνδυαστεί με κάθετους περιορισμούς που αποσκοπούν στο να εξαναγκάσουν διανομείς να προμηθεύονται τα συμβατικά προϊόντα αποκλειστικά από συγκεκριμένη πηγή, όπως είναι για παράδειγμα η υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας από τον δικαιοπάροχο, στο βαθμό που τούτο ισοδυναμεί με έμμεσο αποκλεισμό της δυνατότητας προμήθειας των συμβατικών προϊόντων από τους λοιπούς δικαιοδόχους του δικτύου³⁶¹.
222. Κατ' επέκταση, τυχόν ρήτρες αποκλειστικής προμήθειας των συμβατικών προϊόντων από την δικαιοπάροχο ή καθ' υπόδειξη αυτής ή τελούσες υπό την έγκρισή της, που ενδεχομένως θα δικαιολογούνταν, στο πλαίσιο της ανωτέρω ανάλυσης, για λόγους προάσπισης της ομοιογένειας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης, θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση και προκειμένου να μην προσκρούουν στις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 (νυν άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3959/2011), να εντάσσονται στο πλαίσιο μιας σύμβασης franchise, όπου επιτρέπονται οι αμοιβαίες προμήθειες μεταξύ των δικαιοδόχων³⁶².

³⁶⁰ Σε περίπτωση συμμετοχής του αντισυμβαλλομένου ενός προμηθευτή με ηγετική θέση σε (κάθετες) συμφωνίες που αντιβαίνουν στις αρχές του ανταγωνισμού, μπορεί να μην είναι καταρχήν ενδεδειγμένο, ωστόσο, να επιβληθούν πρόστιμα στον πρώτο, καθώς η πρωτοβουλία των περιοριστικών για τον ανταγωνισμό συμφωνιών αναλαμβάνεται κατά κανόνα από τον παραγωγό/προμηθευτή, ο οποίος δύναται να εξασφαλίσει την τήρηση εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων / διανομέων του των πρακτικών αυτών με διάφορους τρόπους και διαθέτει μεγαλύτερη ισχύ από αυτούς.

³⁶¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 55 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 58.

³⁶² Βλ. ΔΕΚ C-161/84, *Promuptia*, Συλλ. 1986, σελ. 353, σκ. 21, καθώς και αποφάσεις της Επιτροπής 87/17/ΕΚ (Υπόθεση IV/30937), ό.π., σκ. 25 (ii) και 88/604/ΕΟΚ, (Υπόθεση IV/32358), ό.π., σκ. 17. Βλ. και FrankWijckmans/FilipTuytschaever, ό.π., σελ. 210, παρ. 6.68 και σελ. 216 παρ. 6.98.

223. Αντιστρόφως, είναι επιτρεπτός ο περιορισμός τόσο των ενεργητικών όσο και των παθητικών πωλήσεων ενός εξουσιοδοτημένου διανομέα, που συμμετέχει στο σύστημα επιλεκτικής διανομής, σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς (δηλαδή, προς διανομείς που δεν συμμετέχουν στο σύστημα)³⁶³. Με άλλα λόγια, στο πλαίσιο ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής, ο προμηθευτής μπορεί να απαγορεύει στους διανομείς που συμμετέχουν στο σύστημα (στη συγκεκριμένη περίπτωση τους δικαιοδόχους) να πωλούν σε μεταπωλητές που δεν συμμετέχουν στο δίκτυο επιλεκτικής διανομής. Αντιθέτως, οι επιλεγμένοι διανομείς (δικαιοδόχοι) που συμμετέχουν στο δίκτυο πρέπει να παραμένουν ελεύθεροι να προμηθεύονται από (και να μεταπωλούν σε) άλλους επιλεγμένους διανομείς (δικαιοδόχους) εντός του δικτύου. Και τούτο, προκειμένου να υπάρχουν ασφαλιστικές δικλείδες για την προστασία του ανταγωνισμού εντός του οριοθετημένου συστήματος, καθώς και να αμβλύνεται το ενδεχόμενο διακριτικής μεταχείρισης από τον εκάστοτε προμηθευτή κάποιων επιλεγμένων διανομέων (εις βάρος των υπολοίπων)³⁶⁴.
224. Συμφωνίες διανομής που υποχρεώνουν τους αγοραστές (δικαιοδόχους) να πραγματοποιούν μόνο λιανικές πωλήσεις δύνανται να έχουν αντίστοιχο αποτέλεσμα, διότι ουσιαστικά απαγορεύουν την μεταπώληση προϊόντων σε άλλους εμπόρους / μεταπωλητές εντός του δικτύου επιλεκτικής διανομής³⁶⁵.
225. Στο πλαίσιο συμβάσεων που φέρουν χαρακτηριστικά επιλεκτικής διανομής, συμβατικοί όροι ή πρακτικές που παρεμποδίζουν τις διασταυρούμενες προμήθειες μεταξύ των επίσημων διανομέων-δικαιοδόχων έχει θεωρηθεί ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός του επίσημου δικτύου διανομής. Δεν απαιτείται, δηλαδή, απόδειξη των πραγματικών συνεπειών περιορισμού του ανταγωνισμού, εφόσον προκύπτει ότι σκοπός της εξεταζόμενης συμπεριφοράς είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού και η στεγανοποίηση των αγορών, είτε κατά περιοχές, είτε κατά πελάτες.

VI.5.3.2.1 Επί του καταγγελλόμενου περιορισμού των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων

α) Εξέταση περιορισμού αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου

226. Εν προκειμένω, δεν υφίστανται σχετικές συμβατικές ρητρες στις Συμβάσεις Παλαιού Τύπου, που να δύνανται, έστω ερμηνευτικά και συνδυαστικά να οδηγήσουν στη συναγωγή του συμβατικού περιορισμού των αμοιβαίων προμηθειών στο πλαίσιο του δικτύου δικαιοχρησίας της Roma Pizza (ήτοι ρητρών περί απαγόρευσης αμοιβαίων προμηθειών

³⁶³ Βλ. άρθρο 4 στοιχείο β' περίπτωση iii) Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 52 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 55 – εξαίρεση στον ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό που περιγράφεται στο άρθρο 4 στοιχ. β' του ίδιου Κανονισμού.

³⁶⁴ Βλ. ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 140.

³⁶⁵ Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ 67/01, ό.π., σκ. 101, 105-108, καθώς επίσης απόφαση της Επιτροπής 2002/190/ΕΚ, *JCB*, Υπόθεση COMP.F.1/35.918, σκ. 45-46, 141, 144-145, 151, 154, απόφαση της Επιτροπής 2003/675/ΕΚ, *PO VideoGames*, Υπόθεση COMP/35.587, *PO NintendoDistribution*, Υπόθεση COMP/35.706, και *Omega— Nintendo*, Υπόθεση COMP/36.321, σκ. 263-265, 283-284 και απόφαση της Επιτροπής της 16.7.2003, (Υπόθεση COMP/37975), ό.π., σκ. 89 και 92 -93. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 130 και 580/VII/2013, σκ. 134.

μεταξύ των δικαιοδόχων ή περί δυνατότητας αποκλειστικής διεξαγωγής λιανικών πωλήσεων³⁶⁶ ή αντίστοιχα περί απαγόρευσης διενέργειας χονδρικών πωλήσεων³⁶⁷). Και κατόπιν συνεκτίμησης των ως άνω ανωμοτί καταθέσεων περί ελεύθερης, έστω περιστασιακής, διεξαγωγής διασταυρούμενων πωλήσεων³⁶⁸, δεν προκύπτουν, εν προκειμένω, στοιχεία για ενδεχόμενο περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων του υπό εξέταση δικτύου στο πλαίσιο ισχύος των Συμβάσεων Παλαιού Τύπου.

β) Εξέταση περιορισμού αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων κατά τη διάρκεια ισχύος των Συμβάσεων Νέου Τύπου

227. Στις Συμβάσεις Νέου Τύπου, προβλέπεται ρήτρα αποκλειστικής διενέργειας λιανικών πωλήσεων³⁶⁹, καθώς και οι προαναφερθέντες συμβατικοί όροι καθορισμού προμηθευτών από τη δικαιοπάροχο³⁷⁰. Η διατύπωση της εν λόγω ρήτρας, και η ως άνω συνδυαστική της ανάγνωση, θα μπορούσε καταρχήν να ερμηνευθεί ότι αφορά στην απαγόρευση χονδρικών πωλήσεων εκτός του δικτύου δικαιόχρησης, περιορισμόζεύλογος και επιτρεπτός κατά νόμο. Παρόλ' αυτά, δεν προκύπτει ερμηνευτικά πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η ρήτρα δεν αφορά και σε απαγόρευση πωλήσεων εντός δικτύου και ότι, ως εκ τούτου, δεν καταλαμβάνει τυχόν διασταυρούμενες πωλήσεις εντός του υπό εξέταση δικτύου δικαιόχρησης, για τα έτη 2011 έως σήμερα. Με άλλα λόγια, εγείρεται δηλαδή ανησυχία ότι η συμβατική πρόβλεψη ενδεχομένως περιορίζει εμμέσως την ανάπτυξη σχέσεων αμοιβαίας προμήθειας μεταξύ των καταστημάτων. Λαμβάνεται, βεβαίως, υπόψιν, ότι αντικείμενο των αμοιβαίων προμηθειών εν προκειμένω αποτελούν, ιδίως, ενδιάμεσα αγαθά (πρώτες ύλες), εκ της φύσεώς τους ευπαθή ή/και καλυπτόμενα από ΔΔΙ, που ενσωματώνονται σε τελικό τρόφιμο, τα οποία από τη φύση τους δεν είναι ευχερώς δεκτικά πωλήσεων από δικαιοδόχο σε δικαιοδόχο και ως προς τα οποία δεν αναμένεται κατά την κοινή πείρα ιδιαίτερο εμπόριο. Επίσης, λαμβάνεται υπόψιν, σε κάθε περίπτωση, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, στην πράξη λαμβάνουν χώρα, όποτε είναι απαραίτητο, έστω και περιστασιακά, αμοιβαίες προμήθειες πρώτων υλών μεταξύ των καταστημάτων.

³⁶⁶ Βλ. ΕΑ 495/VI/2010, σκ. 136 και 141 και 148, όπου προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η απαγόρευση αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ των δικαιοδόχων του εν λόγω συστήματος δικαιόχρησης δόθηκε βαρύτητα κατά τη συνεκτίμηση των συμβατικών όρων στη ρήτρα περί αποκλειστικής διενέργειας λιανικών πωλήσεων, καθώς και ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 140 και 146, επικυρωθείσα από ΔΕφΑΘ 527/2016, σκ. 41, όπου και εκεί αντίστοιχα κατά τη συνδυαστική ανάγνωση και ερμηνεία των συμβατικών ρητρών ελήφθη υπόψη, μεταξύ άλλων, η ρητή συμβατική υποχρέωση των δικαιοδόχων να πραγματοποιούν μόνο λιανικές πωλήσεις, η οποία κρίθηκε ότι εξ αντιδιαστολής οδηγεί στην απαγόρευση χονδρικών πωλήσεων. Βλ. επίσης ενδεικτικά απόφαση της Επιτροπής 2003/675/ΕΚ (Υποθέσεις COMP/35.587, COMP/35.706 και COMP/36.321), ό.π., σκ. 265 καθώς και απόφαση της Επιτροπής της 16.7.2003 (Υπόθεση COMP/37975), ό.π., σκ. 89.

³⁶⁷ Βλ. ενδεικτικά απόφαση της Επιτροπής 2002/190/ΕΚ (Υπόθεση COMP.F.1/35.918), ό.π., σκ. 141.

³⁶⁸ Βλ. a contrario ΣτΕ 2121/2013, σκ. 6, όπου, κατά την παράθεση του σχετικού με τη στοιχειοθέτηση του περιορισμού αμοιβαίων προμηθειών χωρίου της επικυρωθείσας απόφασης (ΔΕφΑΘ 2803/2011), γίνεται λόγος για «απόλυτη απαγόρευση διενέργειας μεταξύ των δικαιοδόχων αμοιβαίων προμηθειών ακόμη και περιστασιακών [...]».

³⁶⁹ Βλ. άρθρο Γ.7 της Σύμβασης Νέου Τύπου, όπου προβλέπεται ότι «Ο Λήπτης υποχρεούται να εκμεταλλεύεται το προπεριγραφέν «πακέτο Franchise», παρέχοντας υπηρεσίες και πουλώντας αποκλειστικά και μόνο λιανικά τα προϊόντα της παρούσας σύμβασης, μόνο μέσα από το εμπορικό του κατάστημα, το οποίο βρίσκεται [...]».

³⁷⁰ Βλ. άρθρα Α.10 και Β.1 Σύμβασης Παλαιού Τύπου.

228. Ο [...] της δικαιοπαρόχου Roma Pizza, αναφερόμενος στη δυνατότητα αμοιβαίας προμήθειας μεταξύ των καταστημάτων του δικτύου ρητά διευκρινίζει ότι *«υπάρχει τέτοια δυνατότητα»* στα μέλη της αλυσίδας, και ότι *«[α]υτό ούτε ελέγχεται από τη ROMA PIZZA ούτε απαιτείται σχετική έγκριση ούτε τίθεται σε γνώση της»*. Η δυνατότητα μάλιστα ανάπτυξης σχέσης αλληλοεξυπηρέτησης ισχύει τόσο για την περίπτωση πρώτων υλών όσο και τελικών – συνοδευτικών προϊόντων. Οι ανωτέρω δηλώσεις της δικαιοπαρόχου επιρρωνύονται και από τις σχετικές δηλώσεις των ερωτηθέντων δικαιοδόχων του δικτύου. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τα όσα καταθέτουν οι εν λόγω δικαιοδόχοι, η καταγγελλόμενη δεν θέτει περιορισμούς ως προς την αμοιβαία προμήθεια των καταστημάτων με πρώτες ύλες ή/και τελικά/συνοδευτικά προϊόντα. Ωστόσο, όπως οι ίδιοι οι δηλώνουν, η πρακτική της αμοιβαίας προμήθειας των καταστημάτων δεν είναι συνήθης, ενώ δεν φαίνεται να αποτελεί οικονομικά συμφέρουσα επιλογή για τα καταστήματα. Αντιστοίχως, οι δικαιοδόχοι δεν εκλαμβάνουν το σχετικό συμβατικό όρο ως απαγόρευση της Roma Pizza αναφορικά με τη δυνατότητα αμοιβαίας προμήθειας τελικών – συνοδευτικών προϊόντων μεταξύ των καταστημάτων.
229. Συμπερασματικά, δεν μπορεί να αποκλειστεί εν προκειμένω ότι οίπροαναφερόμενοι συμβατικοί όροι περί αποκλειστικής προμήθειας στο πλαίσιο του υπό κρίση συστήματος επιλεκτικής διανομής και περί διάθεσης των προϊόντων μόνο προς λιανική πώληση ενδέχεται να κατατείνουν – λόγω του περιεχομένου τους – στον περιορισμό των διασταυρούμενων ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων (αμοιβαίων προμηθειών) μεταξύ των μελών του δικτύου δικαιόχρησης της Roma Pizza, στο πλαίσιο των Συμβάσεων Νέου Τύπου και δη για τα έτη 2011 ([...]) μέχρι σήμερα. Και τούτο, παρά το γεγονός ότι οι δικαιοδόχοι δεν ερμηνεύουν το σχετικό συμβατικό όρο ως περιορισμό αμοιβαίων προμηθειών, καθώς και ότι στην πράξη πραγματοποιούνται, έστω και περιστασιακά, αμοιβαίες προμήθειες πρώτων υλών μεταξύ των καταστημάτων.

VI.5.4 Ρήτρες μη ανταγωνισμού

VI.5.4.1 Γενικό πλαίσιο

230. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 2790/1999, δεν παρέχεται η απαλλαγή του άρθρου 2 του ίδιου Κανονισμού στις ακόλουθες υποχρεώσεις που περιέχονται σε κάθετες συμφωνίες: *«[...] β) οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση υποχρέωση δυνάμει της οποίας ο αγοραστής, μετά τη λύση της συμφωνίας, δεν μπορεί να παράγει, να αγοράζει, να πωλεί ή μεταπωλεί αγαθά ή υπηρεσίες, εκτός αν η εν λόγω υποχρέωση:*
- αφορά αγαθά ή υπηρεσίες που ανταγωνίζονται τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση και*
 - περιορίζεται στους χώρους και στα οικόπεδα στα οποία ο αγοραστής είχε δραστηριοποιηθεί κατά την διάρκεια της σύμβασης και*
 - είναι απαραίτητη για την προστασία της τεχνογνωσίας που μεταβιβάζει ο προμηθευτής στον αγοραστή,*
- και υπό τον όρο ότι η διάρκεια της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού περιορίζεται σε ένα έτος μετά τη λύση της συμφωνίας. Η υποχρέωση αυτή ισχύει με την επιφύλαξη της*

δυνατότητας να επιβληθεί περιορισμός αόριστης διάρκειας στη χρήση και την κοινοποίηση της τεχνολογίας που δεν έχει περιέλθει σε δημόσια χρήση»³⁷¹.

231. Το ανωτέρω άρθρο προβλέπει σωρευτικά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επωφελούνται του ευεργετήματος του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες οι μετά τη λήξη της σύμβασης ρήτρες μη ανταγωνισμού. Προκειμένου, ειδικότερα, για συμβάσεις δικαιόχρησης, όπου οι σχετικές ρήτρες μη ανταγωνισμού ως προς τα συμβατικά προϊόντα εμπεριέχουν εκ της φύσεώς τους την προστασία της τεχνολογίας³⁷², δύο είναι στην ουσία οι περιορισμοί που τίθενται, κατά τα ανωτέρω, ώστε αυτές να υπαχθούν στο απαλλακτικό πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού, ένας χρονικός και ένας τοπικός. Όσον αφορά στο χρονικό περιορισμό, αυτός προβλέπεται ξεκάθαρα στις διατάξεις του ως άνω άρθρου, όπου προσδιορίζεται ότι η διάρκεια της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού θα πρέπει να περιορίζεται σε ένα έτος μετά τη λύση της συμφωνίας. Σχετικά δε με τον τοπικό περιορισμό, όπως αυτός αποτυπώνεται στο ως άνω άρθρο, έχει ερμηνευτεί νομολογιακά ότι η φράση «*στους χώρους και στα οικόπεδα στα οποία ο αγοραστής είχε δραστηριοποιηθεί κατά την διάρκεια της σύμβασης*» υπόκειται σε συσταλτική ερμηνεία και περιορίζεται με βάση το κυριολεκτικό νόημα των λέξεων «χώροι» και «οικόπεδα» σε «μέρος κτηρίου» και «τμήμα γης» αντίστοιχα, χωρίς να εκτείνεται σε ολόκληρη τη γεωγραφική περιοχή δραστηριοποίησης που έχει ανατεθεί στον δικαιοδόχο βάσει της σύμβασης δικαιόχρησης³⁷³.
232. Περαιτέρω, για ένα δίκτυο δικαιόχρησης, η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε ομοειδή δραστηριότητα καθώς και η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην αποκτήσει συμμετοχή στο κεφάλαιο ανταγωνίστριας επιχείρησης που θα του παρείχε τη δυνατότητα να επηρεάσει την οικονομική συμπεριφορά της εν λόγω επιχείρησης, θεωρούνται εν γένει αναγκαίες για την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του δικαιοπαρόχου και, αν εμπίπτουν στο άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/1977– νυν άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011, καλύπτονται από τον Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες³⁷⁴.
233. Εξάλλου, γίνεται δεκτό ότι η υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού όσον αφορά στα αγαθά ή στις υπηρεσίες που αγοράζονται από τον δικαιοδόχο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/1977 / ν. 3959/2011 όταν η υποχρέωση είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη της κοινής ταυτότητας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης αλλά και προκειμένου να αποφευχθεί το να επωφελούνται οι ανταγωνιστές από την εκ μέρους της δικαιοπαρόχου μεταβιβασθείσα τεχνολογία. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η διάρκεια της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο κατ' άρθρο 1 παρ. 1 ν. 703/1977/ ν. 3959/2011, εφόσον δεν υπερβαίνει τη διάρκεια της ίδιας της συμφωνίας δικαιόχρησης³⁷⁵. Άλλωστε, η αντίστοιχη επιβολή υποχρέωσης μη άσκησης

³⁷¹ Αντίστοιχες διατάξεις προβλέπονται στο άρθρο 5 παρ. 1β) και παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 330/2010.

³⁷² Βλ. και Frank Wijkman / Filip Tuytschaever, ό.π., σελ 192, παρ. 5.60.

³⁷³ Βλ. ΔΕΕ C-117/12, *La Retoucherie de Manuela*, απόφαση της 7.2.2013, σκ. 29 επ.

³⁷⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 44 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 45.

³⁷⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 200 σημείο 2) και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 190 σημείο β). Βλ. επίσης Wijkman/Tuytschaever, ό.π., σελ 182, παρ. 5.12, όπου και σχετικές παραπομπές.

ανταγωνισμού καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης δικαιόχρησης δικαιολογείται συνήθως και εκ της μεταβίβασης ουσιώδους τεχνογνωσίας που αποτελεί συστατικό στοιχείο των σχετικών συμφωνιών³⁷⁶.

234. Συνοψίζοντας, με βάση τα προεκτεθέντα και εκ της συνδυαστικής τους ανάγνωσης προκύπτει ότι η κατά τα ανωτέρω υποχρέωση μη ανταγωνισμού που επιβάλλεται σε δικαιοδόχο κατά τη διάρκεια της σύμβασης δικαιόχρησης θεωρείται, καταρχήν, ως μη εμπίπτουσα στις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 1 παρ.1 ν. 703/1977 (νυν ν. 3959/2011) ενώ, σε κάθε περίπτωση, εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες. Οι δε ρήτρες μη ανταγωνισμού που επιβάλλονται μετά τη λύση της σύμβασης, προκειμένου να τύχουν του σχετικού ευεργετήματος της ομαδικής απαλλαγής θα πρέπει αφενός να έχουν περιορισμένη ισχύ ενός έτους και αφετέρου να περιορίζονται στο σημείο δραστηριοποίησης του δικαιοδόχου κατά τη διάρκεια της σύμβασης, διαφορετικά γίνεται δεκτό ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 παρ.1 ν. 703/1977 (νυν ν. 3959/2011)³⁷⁷.

VI.5.4.2 Εφαρμογή των ανωτέρω στην υπό κρίση υπόθεση

VI.5.4.2.1 Συμβατικοί όροι

235. Ρήτρες οι οποίες περιορίζουν τη συμμετοχή ή δραστηριοποίηση των αντισυμβαλλόμενων δικαιοδόχων σε επιχειρήσεις παρόμοιου αντικειμένου κατά τη διάρκεια της Σύμβασης, εντοπίζονται τόσο στις Παλαιού Τύπου όσο και στις Νέου Τύπου Συμβάσεις.
236. Η εν λόγω συμβατική απαγόρευση διατηρείται και μετά την τροποποίηση των συμβάσεων δικαιόχρησης στις Νέου Τύπου Συμβάσεις^{378,379}. Σύμφωνα με επισήμανση στις αντίστοιχες προβλέψεις των Νέου Τύπου Συμβάσεων η επιβολή της εν λόγω συμβατικής υποχρέωσης αποβλέπει στην προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και της τεχνογνωσίας της δικαιοπαρόχου³⁸⁰. Πέραν των όρων με τους οποίους ο αντισυμβαλλόμενος δικαιοδόχος δεσμεύεται να απέχει από την άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβατικής του σχέσης, σχετική πρόβλεψη εντοπίζεται και για τα έτη που ακολουθούν τη λήξη αυτής, τόσο στις Παλαιού όσο και στις Νέου Τύπου Συμβάσεις³⁸¹.

³⁷⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 157 και αντίστοιχα νέες Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 148.

³⁷⁷ Βλ. ΕΑ 580/VII/2013, σκ. 152, επικυρωθείσα από ΔΕφαθ 527/2016, σκ. 42.

³⁷⁸ Βλ. σχετ. όρο Γ.12 με τίτλο «*Τη μη ανάμιξη του Λήπτη σε όμοιες ή/και παρόμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες*».

³⁷⁹ Βλ. σχετ. όρο Γ.13 με τίτλο «*Τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις*».

³⁸⁰ Επιπλέον των ανωτέρω όρων και προς το σκοπό της διατήρησης της «*κοινής ταυτότητας και φήμης του Δικτύου Franchising*», στις Νέου Τύπου Συμβάσεις προβλέπεται σχετική υποχρέωση εκ μέρους του αντισυμβαλλόμενου δικαιοδόχου[...]. Βλ. σχετ. όρο Γ.15 με τίτλο «*Τη μη παραγωγή, αγορά, πώληση, μεταπώληση ή χρησιμοποίηση ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών προς αυτά της Σύμβασης Franchising*».

³⁸¹ Βλ. όρο Α.1 στις Παλαιού Τύπου Συμβάσεις.

237. Στις Νέου Τύπου Συμβάσεις, ο αντίστοιχος όρος περιορίζεται ως προς τη χρονική ισχύ του σε δύο έτη, ενώ η σχετική απαγόρευση επεκτείνεται και στα στενά συγγενικά του πρόσωπα. Συγκεκριμένα, στη Σύμβαση ορίζεται [...] ^{382,383}.
238. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι, παρά τις ως άνω συμβατικές προβλέψεις, στις από [...] και [...] συμφωνίες λύσεως συμβάσεως που υπεγράφησαν μεταξύ της δικαιοπαρόχου και των δικαιοδόχων Ν. Κ. και Η. Σ., κατά τα προαναφερθέντα ³⁸⁴, προβλέπεται η «μη εφαρμογή στη μεταξύ των διαφορά της διατάξεως του όρου Α1 εδάφιο β» της αντίστοιχης συναφθείσας Σύμβασης Δικαιόχρησης Παλαιού Τύπου σύμφωνα με την οποία απαγορευόταν η χρήση του καταστήματος ως πιτσαρίας – εστιατορίου – αναψυκτηρίου – καφετέριας για πέντε έτη από τη λύση της Σύμβασης. Επιπλέον, σε δύο ανυπόγραφα έγγραφα με τον τίτλο «*Ιδιωτικό Συμφωνητικό Λύσης Σύμβασης Δικαιόχρησης*» με αντισυμβαλλόμενες τις επιχειρήσεις «[...]» και [...], αναφέρεται ότι [...] ³⁸⁵.
239. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα οι ρήτρες μη ανταγωνισμού που περιορίζονται στο χρονικό διάστημα της διάρκειας ισχύος των υπό εξέταση συμβάσεων δικαιόχρησης ³⁸⁶ είναι συμβατές με το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού.
240. Ωστόσο, η υποχρέωση μη ανταγωνισμού μετά τη λύση της σύμβασης, όπως αποτυπώνεται στις συμβάσεις Παλαιού Τύπου ³⁸⁷, στο βαθμό που υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το σχετικό κανονισμό χρονικό όριο του ενός έτους, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες ³⁸⁸. Σημειώνεται δε ότι στην περίπτωση δύο εκ των καταγγελλόντων εντοπίζονται στα διαθέσιμα στοιχεία συμβάσεις λύσης των μεταξύ τους Παλαιού Τύπου Συμβάσεων franchise με τη Roma Pizza, όπου η δικαιοπάροχος, μεταξύ άλλων, δεσμεύεται να μην τύχει εφαρμογής η προβλεπόμενη στο άρθρο Α.1 ρήτρα μη ανταγωνισμού παρέχοντας τη συναίνεσή της στους δικαιοδόχους να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους ως πιτσαρίες στο ίδιο σημείο/κατάστημα με αυτό που δραστηριοποιούνταν ως μέλη του δικτύου της, χωρίς τη χρήση του σήματος, διακριτικού τίτλου και λοιπών διακριτικών γνωρισμάτων της Roma Pizza ³⁸⁹. Τα ανωτέρω αποτελούν ενδείξεις μη εφαρμογής της εν λόγω ρήτρας στην πράξη.

³⁸² Βλ. σχετ. όρο Γ.12.

³⁸³ Πέραν της εν λόγω απαγόρευσης ανάμιξης του δικαιοδόχου σε παρόμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες, σε ξεχωριστό όρο προβλέπεται και η δέσμευση του ως προς τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις η οποία επεκτείνεται [...]. Βλ. σχετ. όρο Γ.13.

³⁸⁴ Βλ. υπ' αριθ. 40 και 48 συνημμένα της καταγγελίας έγγραφα.

³⁸⁵ Έγγραφα που λήφθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της Roma Pizza και φέρουν την κωδικοποίηση ΧΜ4 και ΧΜ5 στον κατάλογο των ληφθέντων εγγράφων. Εκ της δε αναφοράς σε κατάργηση του όρου Γ.12 της Σύμβασης προκύπτει ότι αφορούν στις Συμβάσεις Νέου Τύπου, όπου προβλέπεται η υποχρέωση μη ανταγωνισμού για δύο έτη μετά τη λύση της Σύμβασης.

³⁸⁶ Βλ. άρθρο Β.10 Παλαιού Τύπου Συμβάσεων και καθώς και άρθρα Γ.12, Γ.13 και Γ.15 Νέου Τύπου Συμβάσεων κατά το μέρος που αναφέρονται στη διάρκεια ισχύος της σύμβασης.

³⁸⁷ Βλ. άρθρο Α.1 Παλαιού Τύπου Συμβάσεων.

³⁸⁸ Βλ. ΕΑ 580/VI/2013, σκ. 155-156 καθώς και απόφαση της Επιτροπής 87/407/ΕΟΚ (Υπόθεση VI/32.034), ό.π., σκ. 12 και 21 α) περ. iii).

³⁸⁹ Βλ. την από [...] σύμβαση λύσεως συμβάσεως franchising μεταξύ της δικαιοπαρόχου και του Η. Σ. (σχετ. 40 καταγγελίας) και από [...] σύμβαση λύσεως συμβάσεως franchising μεταξύ της δικαιοπαρόχου και του Ν. Κ. (σχετ. 48 καταγγελίας).

241. Το ίδιο ισχύει και για την αντίστοιχη ρήτρα που ανευρίσκεται στις Συμβάσεις Νέου Τύπου³⁹⁰, η οποία καθορίζει την υποχρέωση μη ανταγωνισμού μετά τη λύση της σύμβασης σε δύο έτη. Σημειώνεται και εδώ ότι με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία εντοπίζονται υπό το καθεστώς ισχύος των Συμβάσεων Νέου Τύπου δύο περιπτώσεις, όπου σε «*Ιδιωτικό Συμφωνητικό Λύσης Σύμβασης Δικαιόχρησης*» συμφωνείται, μεταξύ άλλων, αφενός η μη εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο Γ12 ρήτρας μη ανταγωνισμού και αφετέρου η εξακολούθηση λειτουργίας των συγκεκριμένων καταστημάτων υπό διαφορετικό διακριτικό τίτλο, εμπορική επωνυμία και διασηματοποίηση³⁹¹. Πρόκειται, συνεπώς, για ενδείξεις μη εφαρμογής της σχετικής ρήτρας στην πράξη, οι οποίες αξιολογούνται.
242. Αναφορικά δε με την έτερη ρήτρα μη ανταγωνισμού που απαντάται στις Συμβάσεις Νέου Τύπου, την προβλεπόμενη για ένα έτος μετά τη λύση της σύμβασης³⁹², τούτη είναι συμβατή με το ως άνω χρονικό πλαίσιο, παραταύτα δεν θέτει περιορισμό ως προς τον τόπο δραστηριοποίησης των δικαιοδόχων μετά τη λύση της σύμβασης δικαιόχρησης. Η υπερβολική ευρύτητα ως προς τη γεωγραφική περιοχή της εν λόγω ρήτρας μη ανταγωνισμού δεν δικαιολογείται από τις κείμενες διατάξεις, ενώ η σχετική ρήτρα δεν μπορεί να επωφεληθεί του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορίες³⁹³. Εν προκειμένω, θα πρέπει να προσδιορίζεται ειδικά στο σχετικό συμβατικό όρο ο τόπος δραστηριοποίησης των δικαιοδόχων ως το συγκεκριμένο κατάστημα Roma Pizza, ούτως ώστε να δύναται να τύχει ομαδικής απαλλαγής με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010³⁹⁴.
243. Συνοψίζοντας, κατά τη διάρκεια λειτουργίας του υπό εξέταση δικτύου δικαιόχρησης, ήτοι κατά τα έτη 1994 έως σήμερα, εγείρονται ανησυχίες σε σχέση με τους συμβατικούς όρους μη ανταγωνισμού που αφορούν το χρονικό διάστημα μετά τη λύση της σύμβασης.

VI.5.5 Ως προς τη γνωστοποίηση των συμβάσεων

244. Σύμφωνα με το άρθρο 21 ν. 703/1977 [*Γνωστοποιήσεις συμπράξεων*]³⁹⁵: «1. Οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους. Τα στοιχεία που οφείλουν να γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις είναι τα εξής: α) την ταυτότητα των επιχειρήσεων, β) το αντικείμενο της σύμπραξης, γ) την

³⁹⁰ Βλ. σχετικό άρθρο Γ.12, υπό τον τίτλο «*Τη μη ανάμιξη του Λήπτη σε όμοιες ή/και παρόμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες*».

³⁹¹ Βλ. ανωτέρω σκ.238.

³⁹² Βλ. σχετικό άρθρο Γ.13 υπό τον τίτλο «*Τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις*», όπου προβλέπεται ότι: «[...]».

³⁹³ Βλ. ΕΑ 580/VI/2013, σκ. 155-156 καθώς και απόφαση της Επιτροπής 87/407/ΕΟΚ (Υπόθεση VI/32.034), ό.π., σκ. 12 και 21 α) περ. iii).

³⁹⁴ Βλ. ΔΕΕ C-117/12, ό.π., σκ. 29 επ., όπου κρίθηκε ότι η ρήτρα μη ανταγωνισμού σε σύμβαση δικαιόχρησης που απαγορεύει στο δικαιόχο μετά τη λήξη της σύμβασης να πωλεί ανταγωνιστικά προϊόντα ή υπηρεσίες μακριά από το κτίριο όπου δραστηριοποιούνταν κατά τη διάρκεια της σύμβασης δεν τυγχάνει ομαδικής απαλλαγής βάσει των σχετικών Κανονισμών.

³⁹⁵ Άρθρο 5 παρ. 2 ν. 2296/1995, όπως συμπληρώθηκε με τα άρθρα 1 παρ. 24ν. 2837/2000, 26 και 34 ν. 3373/2005 και 21, 28 παρ. 7 και 38 παρ. 1ν. 3784/2009.

αγορά που αφορά η σύμπραξη, δ) το χρόνο σύναψης και ε) τη διάρκειά της³⁹⁶. 2. Παράλειψη της γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος της καθεμιάς των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση: α) οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3³⁹⁷. β) επιβολή προστίμου ύψους τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή προηγούμενης της παράβασης χρήσης». Η περίπτωση α' του ως άνω άρθρου 21 παρ. 2 καταργήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 7ν. 3784/2009.

245. Από τα διαθέσιμα στοιχεία διαπιστώνεται ότι οι συμβάσεις του δικτύου δικαιόχρησης της Roma Pizza δεν γνωστοποιήθηκαν στην ΕΑ από την καταγγελλόμενη. Η παράλειψη γνωστοποίησης των σχετικών συμβάσεων, με βάση τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 21 ν. 703/1977 θα είχε σαν αποτέλεσμα είτε την οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977 είτε, προκειμένου για συμβάσεις συναφθείσες μετά την 2.8.2005, και την επιπλέον δυνατότητα επιβολής προστίμου.
246. Εντούτοις, η σχετική διάταξη που προέβλεπε την αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977 καταργήθηκε την 7.9.2009³⁹⁸, βάσει του ν. 3784/2009, με τον οποίο

³⁹⁶ Η παρ. 1 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 ν. 3784/2009. Η προηγούμενη διάταξη είχε ως εξής: «1. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 1 παρ. 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους».

Το διάστημα 2000-2005 η υποχρέωση γνωστοποίησης της παραγράφου 1 δεν ίσχυε για συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές, όταν: (α) αυτές συνάπτονταν μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, η καθεμία από τις οποίες δραστηριοποιείτο για τους σκοπούς της συμφωνίας σε διαφορετικό στάδιο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής και αφορούσαν τους όρους, με τους οποίους τα μέρη προμηθεύονταν ή πωλούσαν ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες, και (β) συμμετείχαν μόνο δύο επιχειρήσεις και οι συμφωνίες αυτές απλώς επέβαλλαν στον αποκτώντα ή στον χρήστη δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή στον εκ συμβάσεως εκδοχέα ή δικαιούχο άδειας εκμετάλλευσης μεθόδων κατασκευής ή γνώσεων σχετικών με τη χρησιμοποίηση και εφαρμογή βιομηχανικής τεχνικής, περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών. Στις περιπτώσεις αυτές η δυνατότητα χορήγησης απαλλαγής κατά το άρθρο 1 παρ. 3 προϋπέθετε γνωστοποίησή τους στην ΕΑ. Ο δε χρόνος έναρξης της κατ' άρθρο 1 παρ. 3 απόφασης μπορούσε να είναι προγενέστερος του χρόνου γνωστοποίησης των συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών αυτών (άρθρο 1 παρ. 24 ν. 2837/2000). Η διάταξη καταργήθηκε με το άρθρο 34 ν. 3373/2005, με έναρξη ισχύος την 2.8.2005 (οπότε και δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο ν. 3373/2005, ΦΕΚ Α 188/2.8.2005).

Κατά συνέπεια, για τις συναφθείσες πριν την 2.8.2005 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησής τους συνεπάγεται οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977. Για τις συναφθείσες μετά την 2.8.2005 συμβάσεις, η παράλειψη γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος καθεμιάς εκ των επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση, αφενός μεν οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 ν. 703/1977, αφετέρου δε και επιβολή προστίμου λόγω μη γνωστοποίησης. Στην από 3.1.2006 ανακοίνωσή της ΕΑ αναφέρεται ότι «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σχετικά με την εφαρμογή των παρ. 11 και 12 του άρθρου 33 του ν. 3373/2005, ανακοινώνει ότι θα θεωρήσει ως προσήκουσες και σύννομες τις γνωστοποιήσεις που θα γίνουν προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού καθέτων συμφωνιών ή εναρμονισμένων πρακτικών, οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 24 του νόμου 2837/2000, είχαν καταρτιστεί ή συναφθεί προ της 2.8.2005 (ημερομηνία ισχύος του ν. 3373/2005) και εξακολουθούν να βρίσκονται σε ισχύ». Βλ. ΕΑ 395/Ν/2008, σελ. 34 επ.

³⁹⁷ Η περίπτωση α' καταργήθηκε με το άρθρο 28 παρ. 7ν. 3784/2009 χωρίς να αναριθμηθεί η επόμενη περίπτωση.

³⁹⁸ Το εν λόγω εδάφιο α της παραγράφου 2 του άρθρου 21 ν. 703/1977 καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 28 παρ. 7 ν. 3784/2009 «Αναθεώρηση Διατάξεων του ν. 703/1977 περί Ανταγωνισμού κ.ά. διατάξεις», ΦΕΚ Α' 137/7.8.2009, ο οποίος ετέθη σε ισχύ την 7.9.2009. Σύμφωνα με τα άρθρα 38 και 39 αυτού:

Άρθρο 38 - Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

προβλέφθηκε ότι κάθε άλλη υπόθεση που εκκρεμεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και για την οποία δεν έχει εκδοθεί απόφαση διέπεται από τις διατάξεις του. Εξάλλου, με το άρθρο 51 του ν. 3959/2011, από την έναρξη ισχύος του καταργήθηκε ο ν. 703/1977 και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου και στις διατάξεις του ν. 3959/2011 δεν περιλαμβάνεται καμία ρύθμιση για την αντιμετώπιση των ανωτέρω αναφερομένων περιπτώσεων γνωστοποιήσεων.

247. Ειδικά δε όσον αφορά στην παράλειψη γνωστοποίησης των συμβάσεων που έχουν συναφθεί μετά την 2.8.2005 εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, επισημαίνεται ότι οι σχετικές ρυθμίσεις απαλείφθηκαν στο σύνολο της ελληνικής νομοθεσίας και δεν περιλαμβάνονται σήμερα σε νομοθετικό κείμενο. Δεδομένης επιπλέον της νομολογίας περί της αναδρομικής εφαρμογής μεταγενέστερης ευνοϊκότερης διάταξης, με βάση την οποία καταλογίζεται λιγότερο επιβαρυντική ποινή από αυτήν που καθοριζόταν από διάταξη που ίσχυε κατά το χρόνο της τέλεσης της παράβασης³⁹⁹, μετά την κατάργηση του άρθρου 21 του ν. 703/1977, δεν υφίσταται το νομικό έρεισμα για τον καταλογισμό παράβασης εκπρόθεσμης γνωστοποίησης.

VI.5.6 Συμπέρασμα

248. Ενόψει των ανωτέρω, κατά την προκαταρκτική εκτίμηση της Επιτροπής, επιμέρους πρακτικές της Roma Pizza που διερευνήθηκαν ανωτέρω εγείρουν επιμέρους ανησυχίες ως προς τη συμβατότητά τους με τις διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 703/1977 – ν. 3959/2011. Ειδικότερα, και ανεξαρτήτως προσήκοντος αποδεικτικού μέτρου προς στοιχειοθέτηση τυχόν παράβασης:

α) Από την έρευνα της υπηρεσίας δεν προέκυψαν στοιχεία που να κατατείνουν σε καθορισμό από τη Roma Pizza (ως δικαιοπαρόχου) συγκεκριμένης ή ελάχιστης τιμής μεταπώλησης σχετικών προϊόντων από τους δικαιούχους της κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου (ήτοι από το 1994 έως σήμερα). Συναφώς, δεν προέκυψαν στοιχεία ότι η χρήση του λογισμικού συστήματος συνιστά αυτή καθαυτή έμμεσο καθορισμό τιμών, ούτε και επιτείνει τεχνητά τη διαρθρωτική ακαμψία των τιμών εντός του εξεταζόμενου δικτύου δικαιόχρησης. Ωστόσο, προέκυψαν επιμέρους ενδείξεις ότι η έκδοση ενιαίου

«1. Γνωστοποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει σύμφωνα με τα άρθρα 4α και 21 του ν. 703/1977, πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου.

2. Γνωστοποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/1977, πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του.

4. Με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου, μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος, κάθε άλλη υπόθεση που εκκρεμεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και για την οποία δεν έχει εκδοθεί απόφαση από αυτή διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. [...]».

Άρθρο 39

«1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται σε ισχύ μετά πάροδο τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 31 έως και 38, οι οποίες τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Διατάξεις που έρχονται σε αντίθεση με τον παρόντα νόμο παύουν να ισχύουν από τη θέση σε ισχύ αυτού».

³⁹⁹ Βλ. και ΕΔΔΑ Απόφαση της 17.9.2009, *Scoppola v. Italy*, ΕφαρμΔημΔικ 2010, τ. 1, σελ. 179, σκ. 109.

τιμοκαταλόγου και φυλλαδίων προωθητικών ενεργειών, τα οποία τελούν υπό την έγκριση της δικαιοπαράχου, ενδέχεται να επηρεάζουν, έμμεσα και στην πράξη, την ένταση του ανταγωνισμού (από και μεταξύ δικαιοδόχων) σε επίπεδο τιμών.

β) Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στη διαπίστωση ότι η Roma Pizza (ως δικαιοπάροχος) περιόριζε τις ενεργητικές πωλήσεις των μελών του δικτύου της σε καταναλωτές κατά την περίοδο από την υιοθέτηση του νέου τύπου σύμβασης και εντεύθεν (δηλ. από το έτος 2011 έως σήμερα). Δεν προέκυψαν, ωστόσο, άλλα στοιχεία που να κατατείνουν σε ενδεχόμενο περιορισμό των ενεργητικών ή/και παθητικών πωλήσεων είτε για την περίοδο πριν το 2011, είτε αργότερα (υπό το νέο τύπο σύμβασης, δηλ. από το 2011 και εντεύθεν) μέσω της χρήσης του τηλεφωνικού κέντρου για παραγγελιοληψία ή μέσω του διαδικτύου ή μέσω εργαλείων/όρων αναφορικά με τη διαφημιστική προβολή.

γ) Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στη διαπίστωση ότι η Roma Pizza υιοθέτησε την περιοριστική πρακτική της προώθησης συγκεκριμένου σήματος αναφορικά μόνον με επιμέρους κατηγορίες συνοδευτικών προϊόντων (αναψυκτικά, ποτά και νερά) που χρησιμοποιούνται ή/και διακινούνται από το δίκτυό της κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου (ήτοι από το 1994 έως σήμερα). Ως προς τις λοιπές και κύριες κατηγορίες προϊόντων (ιδίως, πάσης φύσεως πρώτες ύλες, όπως, για παράδειγμα, η ζύμη και οι διάφορων ειδών σάλτσες), η αποκλειστική προμήθεια από την δικαιοπάροχο ή από εγκεκριμένους από αυτήν προμηθευτές παρίσταται εύλογη και δικαιολογημένη (για λόγους διασφάλισης ποιοτικών προδιαγραφών, καθώς και της φήμης και της κοινής ταυτότητας του δικτύου της Roma Pizza εν γένει).

δ) Από την έρευνα της υπηρεσίας δεν μπορεί να αποκλειστεί εν προκειμένω ότι οι συμβατικοί όροι περί αποκλειστικής προμήθειας στο πλαίσιο του υπό κρίση συστήματος επιλεκτικής διανομής και περί διάθεσης των προϊόντων μόνον προς λιανική πώληση ενδέχεται να κατατείνουν – λόγω του περιεχομένου τους – στον περιορισμό των διασταυρούμενων ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων (αμοιβαίων προμηθειών) μεταξύ των μελών του δικτύου δικαιόχρησης της Roma Pizza, στο πλαίσιο των Συμβάσεων Νέου Τύπου και δη για τα έτη 2011 ([...]) και εντεύθεν. Και τούτο, παρά το γεγονός ότι (α) αντικείμενο των αμοιβαίων προμηθειών αποτελούν, εν προκειμένω, πρωτίστως ενδιάμεσα αγαθά (πρώτες ύλες), τα οποία από τη φύση τους δεν είναι ευχερώς δεκτικά πωλήσεων, (β) οι δικαιοδόχοι δεν ερμηνεύουν το σχετικό συμβατικό όρο ως περιορισμό αμοιβαίων προμηθειών, καθώς και (γ) στην πράξη πραγματοποιούνται, έστω και περιστασιακά, αμοιβαίες προμήθειες πρώτων υλών μεταξύ των καταστημάτων.

ε) από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στη διαπίστωση ότι η Roma Pizza επέβαλε σε μέλη του δικτύου της υποχρέωση μη ανταγωνισμού μετά τη λήξη ή λύση της σύμβασης, η οποία δεν είναι συμβατή με τις προϋποθέσεις εφαρμογής του Κανονισμού Απαλλαγής κατά κατηγορίες κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου της (ήτοι από το 1994 έως σήμερα).

249. Οι ως άνω εκτιμήσεις βασίζονται στα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας και δεν διαλαμβάνουν οριστική κρίση της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση ή μη παραβάσεων στην κρινόμενη υπόθεση.
250. Προς άρση των ανησυχιών αυτών της υπηρεσίας περί ενδεχόμενων παραβάσεων, η καταγγελλόμενη εταιρία πρότεινε δεσμεύσεις με το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011 και την υπ' αριθ. 588/2014 απόφαση της ΕΑ (βλ. κατωτέρω).

VII ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

251. Στις 20.1.2017, η Roma Pizza κατέθεσε στη Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού το υπ' αριθ. πρωτ. 110/20.1.2017 Υπόμνημα – Δήλωση Ανάλυσης Δεσμεύσεων (εφεξής και «Υπόμνημα»), σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 του Κανονισμού Λειτουργίας ΕΑ. Ως συνοδευτικό έγγραφο του ανωτέρω Υπομνήματος, η Roma Pizza υπέβαλε και προτάσεις ανάλυσης δεσμεύσεων (εφεξής και «Δήλωση Ανάλυσης Δεσμεύσεων») σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011 και την υπ' αριθ. 588/2014 απόφαση της ΕΑ με θέμα «*Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία αποδοχής δεσμεύσεων εκ μέρους των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων και θέματα σχετικά με την αναστολή των προθεσμιών των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 15 του Ν. 3959/2011*» (εφεξής και «ΕΑ 588/2014»). Εξ επόμεως παραδεκτού, δεδομένου ότι με απόφαση του Προέδρου ΕΑ, σε συνέχεια της υπ' αριθ. πρωτ. 793/28.12.2016 αίτησης της Roma Pizza, χορηγήθηκε παράταση για την υποβολή υπομνήματος αρχικά έως τις 16.1.2017 και εν συνεχεία έως τις 20.1.2017 (αρχική προθεσμία υποβολής, βάσει ημερομηνίας επίδοσης της Εισήγησης, η 10.1.2017), οι προτάσεις ανάλυσης δεσμεύσεων υπεβλήθησαν εμπροθέσμως και παραδεκτώς.
252. Οι προτεινόμενες από τη Roma Pizza δεσμεύσεις αφορούν πρωτίστως σε αναδιατύπωση ή/και κατάργηση συμβατικών όρων με άμεση εφαρμογή στους νέους δικαιοδόχους και καθολική εφαρμογή εντός τριμήνου στους υφιστάμενους⁴⁰⁰, καθώς και σε μέτρα που αφορούν σε δέσμευση της εταιρίας «*μέχρι την 30-04-2017 να έχει οργανώσει ενημερωτικές συναντήσεις με άπαντες τους δικαιοδόχους της, αναφορικά με τα παραπάνω [ενν. την τροποποίηση ή/και κατάργηση συμβατικών όρων] και γενικά να λάβει παν μέτρο κρίνει η Επιτροπή, ως αναγκαίο και πρόσφορο*»⁴⁰¹, διευκρινίζοντας επιπροσθέτως ότι οι σχετικές δεσμεύσεις της «*θα παραμείνουν σε ισχύ για 10 έτη*»⁴⁰².

⁴⁰⁰ Όπως αναφέρει σχετικά η εταιρία, «*δεσμεύεται ότι από 01-02-2017 και εφ' εξής θα καταργήσει, άλλως θα τροποποιήσει στην σύμβαση πρότυπο δικαιόχρησης που θα υπογραφεί με τους νέους υποψήφιους δικαιοδόχους της, τους αναφερόμενους όρους στην άνω Εισηγητική Έκθεση [ενν. την υπ' αριθ. πρωτ. 7278/18.10.2016 Εισηγηση] που ερμηνευτικά μπορεί να θεωρηθεί ότι παραβιάζουν διατάξεις του Ελεύθερου Ανταγωνισμού*». Όσον αφορά δε στους υφιστάμενους δικαιοδόχους, η Roma Pizza στη δήλωσή της δεσμεύεται ότι «*μέχρι την 30-04-2017 όλες οι υφιστάμενες συμβάσεις δικαιόχρησης μεταξύ αυτής και των δικαιοδόχων της θα έχουν εναρμονιστεί και τροποποιηθεί βάσει της υπό στοιχείο Α' δέσμευσης [ενν. βάσει της τροποποίησης ή/και κατάργησης όρων της Σύμβασης Δικαιόχρησης Νέου Τύπου που προτείνει εταιρία]*».

⁴⁰¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 112/20.1.2017 Δήλωση Ανάλυσης Δεσμεύσεων της εταιρίας.

⁴⁰² Ο.π.

253. Η εταιρία, στη Δήλωση Ανάλυσης Δεσμεύσεων, αρνήθηκε και δεν συνομολόγησε τις αποδιδόμενες σε αυτήν δια της υπ' αριθ. πρωτ. 7278/18.10.2016 Εισηγήσης παραβάσεις, ενώ δηλώνει ότι «σε κάθε δε περίπτωση δεν υπήρχε εκ μέρους μας πρόθεση για παράβαση των άνω διατάξεων»⁴⁰³. Συναφώς, η εταιρία υποστηρίζει ότι «στην πράξη, οι όποιες “προβληματικές” διατάξεις [ήτοι συμβατικοί όροι] ουδέποτε εφαρμόστηκαν, ούτε οι μετασυμβατικές ρήτρες μη ανταγωνισμού, ούτε η απαγόρευση των ενεργητικών πωλήσεων εκτός περιοχής, ούτε ο “φερόμενος” περιορισμός των ενδιάμεσων [ενν. αμοιβαίων] πωλήσεων. Πολλώ δε μάλλον ουδέποτε υπήρξε καθορισμός τιμών μεταπώλησης, οι όποιοι δε περιορισμοί στην επιλογή των προμηθευτών πρώτων υλών και αναλωσίμων ήταν και είναι απολύτως δικαιολογημένοι. Μολονότι λοιπόν θεωρούμε και αποδεικνύουμε ότι δεν παραβιάσαμε τις διατάξεις του Ελεύθερου Ανταγωνισμού τουλάχιστον στην πράξη, δεν επιθυμούμε να απομείνει στην Επιτροπή σας, ουδεμία “ανησυχία”, ουδεμία “ένδειξη” παραβατικής συμπεριφοράς τουλάχιστον για το μέλλον».
254. Σύμφωνα με την απόφαση ΕΑ 588/2014 (παρ. 14), η αρμόδια Εισηγήτρια συνέταξε αναλυτική εισήγηση επί του παραδεκτού και της καταλληλότητας των προτεινόμενων δεσμεύσεων, που επιδόθηκε στα μέρη εμπροθέσμως στις 26.01.2017 [υπ' αριθ. πρωτ. 460/26.01.2017 έκθεση της αρμόδιας Εισηγήτριας]. Κατά την εν λόγω εισήγηση, οι αρχικώς προτεινόμενες δεσμεύσεις δεν θεωρήθηκαν κατ' αρχήν πρόσφορες και ικανές να παύσουν τις πιθανολογούμενες παραβάσεις και να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά.
255. Εν συνεχεία, οι προτάσεις αυτές αποτέλεσαν τη βάση συζήτησης στη συνεδρίαση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, στην οποία εκφράστηκε από την Επιτροπή ανησυχία ιδίως για τη συμβατότητα ορισμένων επιμέρους όρων των επίμαχων συμβάσεων με το δίκαιο του ανταγωνισμού. Κατά τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η Roma Pizza εξεδήλωσε την πρόθεσή της να προβεί εκ νέου σε τροποποίηση των δεσμεύσεων που υπέβαλε με το ως άνω υπομνημά της, προκειμένου να ανταποκριθεί στα σχόλια και τις παρατηρήσεις των μελών της Επιτροπής⁴⁰⁴ και σε συνέχεια της σχετικής συζήτησης, το Τμήμα της Επιτροπής κάλεσε τη Roma Pizza να υποβάλει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας μίας εβδομάδας, την οριστική της πρόταση αναθεωρημένων δεσμεύσεων, προς διερεύνηση της ενδεχόμενης αποδοχής τους, εντέλει, από την Επιτροπή⁴⁰⁵. Πράγματι, σε συνέχεια των παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν στη συνεδρίαση της Επιτροπής για την εξέταση της υπόθεσης της 30.1.2017, η Roma Pizza πρότεινε την ανάληψη δεσμεύσεων με το ακόλουθο περιεχόμενο⁴⁰⁶:

«Α. [...] δεσμεύεται ότι από την 06-02-2017 και εφ' εξής θα καταργήσει, άλλως θα τροποποιήσει, στην σύμβαση πρότυπο δικαιόχρησης, στις υφιστάμενες συμβάσεις και σε όλες τις νέες συμβάσεις που θα υπογράψει με τους νέους υποψήφιους δικαιοδόχους της, τους

⁴⁰³ Συμπληρώνει δε ότι «ουδεμία πρόθεση, δόλος ή σκοπός υπήρξε ή υπάρχει εκ μέρους της εταιρείας μας, να παραβιάσει τις διατάξεις του Ελεύθερου Ανταγωνισμού».

⁴⁰⁴ Βλ. Πρακτικά 10ης Συνεδρίασης ΕΑ, της 30ης Ιανουαρίου 2017, passim και ιδίως σ. 36, 38, 46 και 79 επ.

⁴⁰⁵ Βλ. Πρακτικά 10ης Συνεδρίασης ΕΑ, της 30ης Ιανουαρίου 2017, σ. 79.

⁴⁰⁶ Βλ. σχετικά έγγραφο της Roma Pizza υπ' αρ. πρωτ. 179/3.2.2017 με τίτλο «Βελτιωμένη Δήλωση Ανάλυσης Δεσμεύσεων».

όρους που αναφέρονται στην άνω Εισηγητική Έκθεση [ΣτΣ: 460/26.01.2017], προς άρση των ανησυχιών της Επιτροπής, σχετικά με τις εκεί περιλαμβανόμενες αιτιάσεις.

Κατόπιν τούτων δεσμεύεται:

1. Να καταργήσει τον όρο Γ 11 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που έχει ως εξής:

[...]

2. Να τροποποιήσει τον όρο Γ 7 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«Ο Λήπτης υποχρεούται να εκμεταλλεύεται το προπεριγραφέν «πακέτο Franchise», παρέχοντας υπηρεσίες και πουλώντας τα προϊόντα της παρούσας σύμβασης, μόνο μέσα από το εμπορικό του κατάστημα...».

3. Να τροποποιήσει τον όρο Γ 12 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«12. Τη μη ανάμιξη του Λήπτη σε όμοιες επιχειρηματικές δραστηριότητες

Ο Λήπτης (είτε ως ΝΠ είτε ως φυσικά πρόσωπα μέλη εταιριών) υποχρεούται να μην ασκεί ούτε άμεσα αλλά ούτε και έμμεσα οποιαδήποτε όμοια με την παρούσα επιχειρηματική δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας σύμβασης χωρίς την έγγραφη συναίνεση του Δότη/Δικαιούχου.

Ο Λήπτης υπέχει αυτή την υποχρέωση και μετά την λήξη ή την για οποιονδήποτε λόγο και με οποιοδήποτε τρόπο λύση της παρούσας σύμβασης για το εύλογο χρονικό διάστημα ενός (1) έτους, μόνο όμως αναφορικά με το κατάστημα της επιχείρησης του franchising. Εννοείται δηλαδή ότι για το προαναφερθέν εύλογο χρονικό διάστημα ο Λήπτης δεν θα έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει το κατάστημα όπου ασκούσε την επιχειρηματική του δραστηριότητα κατά τη διάρκεια λειτουργίας της παρούσας σύμβασης για την παραγωγή, αγορά, πώληση ή μεταπώληση ανταγωνιστικών προϊόντων με αυτά της σύμβασης. Την ίδια όπως παραπάνω υποχρέωση υπέχουν κατά τον ίδιο τρόπο και η σύζυγος του Λήπτη καθώς επίσης και τα συγγενικά του πρόσωπα μέχρι και πρώτου βαθμού συγγενείας εξ αίματος καθόσον γίνεται δεκτό ότι σε αυτή την περίπτωση θα ενεργούν ως παρένθετα πρόσωπα (αχυράνθρωποι) του Λήπτη. [...].

Ρητά συμφωνείται μεταξύ των εδώ συμβαλλομένων ότι η επιβολή στον Λήπτη της υποχρέωσης αυτής είναι απαραίτητη για την προστασία της τεχνογνωσίας που του κοινοποίησε ο Δότης».

4. Να τροποποιήσει τον όρο Γ 13 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

« 13. Τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις

Απαγορεύεται απολύτως στον Λήπτη χωρίς την έγγραφη συναίνεση του Δότη να συμμετέχει καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας Σύμβασης καθ' οιονδήποτε τρόπο ο ίδιος ή η σύζυγος του ή συγγενικά του πρόσωπα μέχρι και πρώτου βαθμού συγγενείας εξ αίματος, οι οποίοι θεωρείται ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση ενεργούν ως παρένθετα πρόσωπα (αχυράνθρωποι) του Λήπτη, σε επιχείρηση οιασδήποτε νομικής μορφής η οποία ανταγωνίζεται άμεσα ή έμμεσα το Δίκτυο Franchising του Δότη, με την έννοια να μην αποκτούν τέτοια οικονομικά συμφέροντα στο κεφάλαιο των ανταγωνιστικών αυτών επιχειρήσεων τα οποία ενδέχεται να τους δώσουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την επιχειρηματική τους συμπεριφορά. **Την ίδια υποχρέωση υπέχει ο Λήπτης και για το εύλογο χρονικό διάστημα του ενός (1) χρόνου μετά τη λήξη της ή την για οποιοδήποτε λόγο και με οποιοδήποτε τρόπο λύση της, μόνο όμως αναφορικά με το κατάστημα της επιχείρησης του franchising όπου δραστηριοποιείτο μέχρι την λύση της σύμβασης ο Λήπτης.** Σε αντίθετη περίπτωση ο Λήπτης θα οφείλει στον Δότη [...].

Ρητά συμφωνείται μεταξύ των Μερών ότι η επιβολή της υποχρέωσης αυτής είναι αναγκαία τόσο για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του Δότη όσο και της τεχνογνωσίας του.».

5. Να τροποποιήσει τον όρο Δ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«Δ. Συνιστώμενες τιμές - Μέγιστη τιμή μεταπώλησης

1. Ο Δότης δύναται απλώς να συνιστά στον Λήπτη τιμές μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να του επιβάλλει είτε άμεσα είτε έμμεσα πάγιες ή ελάχιστες τιμές μεταπώλησης. Όμως ο Δότης έχει τη δυνατότητα να προτείνει στον Λήπτη μέγιστη τιμή μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων, ενημερώνοντας τον σχετικά.

Ο Δότης μπορεί να προβαίνει σε πανελλήνιες ή ευρύτερης περιοχής προωθητικές ενέργειες – προσφορές περιορισμένης χρονικής διάρκειας, στις οποίες θα αναφέρονται οι μέγιστες τιμές πώλησης, για όσα καταστήματα προαιρετικά θέλουν να συμμετέχουν στην ενέργεια.

2. Ο Λήπτης δύναται να πωλεί σε χαμηλότερες τιμές από τις προτεινόμενες από τον Δότη μέγιστες τιμές, εκδίδοντας σχετικούς προς τούτο τιμοκαταλόγους - φυλλάδια, ή να προβαίνει σε σχετικές προσφορές είτε με φυλλάδια είτε μέσω διαδικτύου, αναφορικά και μόνο για το κατάστημά του, ενημερώνοντας σχετικά τον Δότη και τηρώντας τις γνωστοποιηθείσες σ' αυτόν, προδιαγραφές εμφάνισης, δομής, μεγέθους και εν γένει εικαστικής προσέγγισης του φυλλαδίου ή της διαδικτυακής προσφοράς, καθώς επίσης

δικαιούται να συμμετέχει σε κατά καιρούς συγκεκριμένες προσφορές ή/και συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης, που θα του προτείνει ο Δότης, περιορισμένης χρονικής διάρκειας».

6. Να τροποποιήσει τον όρο Β2 ιβ. της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«ιβ) Η δικαιούχος καθορίζει και σχεδιάζει την διαφημιστική πολιτική, τον τρόπο, τον χρόνο και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν βάσει καθορισμένου διαφημιστικού προγράμματος. Η υλοποίηση αυτού του προγράμματος θα γίνεται από την δικαιούχο αν είναι πανελλήνιας εμβέλειας ή ευρύτερης περιοχής και από την δικαιούχο σε σχέση με το δικό της κατάστημα (σύμφωνα με τον κατωτέρω όρο Δ). Η δικαιούχος θα σχεδιάζει και θα επιμελείται την παραγωγή των απαραίτητων διαφημιστικών υλικών όπως τιμοκαταλόγους, (εντός καταστήματος) αφίσες, έντυπα, φωτογραφίες, σπότς κλπ. Σύμφωνα με τις ανάγκες υλοποίησης του εκάστοτε διαφημιστικού προγράμματος και όπου και όταν απαιτείται, θα χορηγηθεί στους δικαιούχους που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, ανάλογη ποσότητα υλικού, οι οποίοι (δικαιούχοι) θα πρέπει να τηρήσουν επακριβώς τις οδηγίες για τον τρόπο και τον χρόνο εφαρμογής και χρήσης των. Στην έννοια των [του] άνω διαφημιστικού υλικού δεν περιλαμβάνονται τα διανεμόμενα από κάθε κατάστημα ενημερωτικά έντυπα προϊόντων, τιμών ή προσφορών (doortodoor)».

7. Να τροποποιήσει τον όρο Β2στ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«Β2 Στ) Ο Δότης έχει την ευθύνη να φροντίζει για τον σωστό εφοδιασμό της δικαιούχου υποδεικνύοντας τους προμηθευτές ή/και τις προδιαγραφές για την ποιότητα, την ασφάλεια και την υγιεινή για όλες τις πρώτες ύλες, που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των προαναφερομένων ειδών διατροφής, όλα τα υλικά συσκευασίας και γενικά για όλα τα προϊόντα και εμπορεύματα που θα πωλούνται. Ο Δότης παρακρατεί το δικαίωμα να επιλέγει μόνος του, τους προμηθευτές, για την προμήθεια ζύμης και έτοιμων σαλτσών, οι οποίες παρασκευάζονται με την μυστική συνταγή του Δότη που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο, από τους οποίους και μόνο, ο δικαιούχος υποχρεούται να αγοράζει τα παραπάνω είδη».

8. Να τροποποιήσει τον όρο Γ4 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«Γ4. Την αυστηρή τήρηση των οδηγιών του Δότη για τη διαμόρφωση του καταστήματος του

Ο Λήπτης αναλαμβάνει τις εξής υποχρεώσεις που θεωρούνται ουσιώδεις για την ισχύ και λειτουργία της σύμβασης: την υποχρέωση να τηρεί απαράβατα όλες τις οδηγίες και κατευθύνσεις που περιέχονται στο εγχειρίδιο, που έχει παραδώσει σ' αυτόν η δικαιούχος εταιρία, όπως αυτό θα ισχύει κάθε φορά και να λειτουργεί το κατάστημα συνεχώς και σε ωράριο που θα καθορίζει ο δικαιούχος. Να παρασκευάζει και να προσφέρει στο κατάστημα αποκλειστικά και μόνο προϊόντα με τις προδιαγραφές του εγχειριδίου και των οδηγιών του δικαιούχου, να επιβάλει στο προσωπικό του καταστήματος την εμφάνιση και συμπεριφορά που θα καθορίζονται στο εγχειρίδιο, να προμηθεύεται όλες τις πρώτες ύλες και τα άλλα προσφερόμενα προϊόντα, κατά τα αναλυτικώς οριζόμενα στο άρθρο Γ14 της παρούσας σύμβασης, να προβαίνει με δικές του δαπάνες στην ανακαίνιση του καταστήματος, όταν η δικαιούχος το κρίνει αναγκαίο και πάντοτε σύμφωνα με τις υποδείξεις των ειδικών της, να διατηρεί όλους τους χώρους και τον εξοπλισμό του καταστήματος σε άριστη κατάσταση από άποψη υγιεινής και καθαριότητας και να προμηθεύεται όλον τον εξοπλισμό, τα σκεύη και εξαρτήματα, που θα καθορίζει ο δικαιούχος από προτεινόμενους από αυτόν (Δότη) προμηθευτές, ή από τρίτους προμηθευτές δικής του (Λήπτη) επιλογής, οι οποίοι όμως πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας, ασφάλειας και υγιεινής των προμηθευόμενων προϊόντων που έχει γνωστοποιήσει ο Δότης στον Λήπτη, να δέχεται ανεμπόδιστα και να διευκολύνει το έργο των επιθεωρητών και να υπογράφει και να παραλαμβάνει τις εκθέσεις ελέγχου.

[...]

8. Να τροποποιήσει τον όρο Γ14 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«Γ. 14. Προμήθεια πρώτων υλών και λοιπών προϊόντων

A) Ο Λήπτης υποχρεούται να προμηθεύεται από τον ίδιο τον Δότη (Roma Pizza) ή/και από προμηθευτές που του υποδεικνύει, τις πρώτες ύλες που παρασκευάζονται με την μυστική συνταγή της Roma Pizza, που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο και που προσδίδει στα προϊόντα ιδιαίτερη γεύση (ζύμες και έτοιμες σάλτσες).

B) Ο Λήπτης είναι ελεύθερος να προμηθεύεται τις λοιπές πρώτες ύλες (όπως ιδίως τυριά, αλλαντικά, ζυμαρικά), είτε βάσει κεντρικής (μη αποκλειστικής) συμφωνίας του Δότη με προμηθευτές συγκεκριμένου σήματος, είτε βάσει καταλόγου παραγωγών που πληρούν συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές, υπό την προϋπόθεση, ότι μπορεί να προμηθεύεται τα εν λόγω προϊόντα από την πηγή/χονδρέμπορο, της επιλογής του.

Γ) Ο Λήπτης είναι ελεύθερος να προμηθεύεται συνοδευτικά προϊόντα (ποτά / μπίρες, αναψυκτικά, νερά) είτε από προτεινόμενο από τον Δότη κατάλογο προμηθευτών, είτε σήματος της επιλογής του, από πηγή της επιλογής του, με απλή έγγραφη ενημέρωση του Δότη, έχοντας σ' αυτή την περίπτωση, ο ίδιος (ο Λήπτης) την ευθύνη για τον σωστό και έγκαιρο εφοδιασμό του.

Ρητά συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ότι η επιβολή αυτής της υποχρέωσης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση, την εξασφάλιση και την προστασία της κοινής ταυτότητας και ποιότητας προϊόντων, υπηρεσιών και φήμης του Δικτύου Franchise».

9. Να τροποποιήσει τον όρο Γ16 κ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«κ) Τη χρησιμοποίηση των υλικών συσκευασίας από προμηθευτές που προτείνει ο Δότης, ή από προμηθευτές επιλογής του Λήπτη, των οποίων, τα προϊόντα πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας, ποιότητας και υγιεινής, που έχει γνωστοποιήσει ο Δότης στον Λήπτη. Στη δεύτερη περίπτωση ο Λήπτης θα ενημερώνει σχετικά τον Δότη, για τον προμηθευτή του και τις πιστοποιήσεις των προϊόντων του».

10. Να τροποποιήσει τον όρο Γ 16τ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο που σήμερα έχει ως εξής:

[...]

ως ακολούθως:

«τ) Την υποχρέωση η τυχόν δημιουργία και εγκατάσταση δικού του χώρου στο internet (website) και η διαφήμιση και προώθηση με οποιονδήποτε τρόπο των προϊόντων και της επιχείρησής του σε αυτό, να υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση του Δότη, αναφορικά με τις ποιοτικές προδιαγραφές λειτουργίας του σχετικού ιστοτόπου».

Β. Επίσης η «ROMA PIZZA - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.Β.Ε.», δεσμεύεται ότι, από την 28-02-2017 και εφ' εξής, τόσο στο υλικό που θα αποστέλλεται στους δικαιούχους για συμμετοχή σε επικείμενες προσφορές, όσο και στο διαφημιστικό ή ενημερωτικό υλικό προς τον καταναλωτή, θα αναγράφεται ευκρινώς εκ μέρους του Δότη, ο προαιρετικός χαρακτήρας της συμμετοχής των καταστημάτων και η ενδεχόμενη διαφοροποίηση των προσφορών από κατάσταση σε κατάσταση καθώς και η ένδειξη περί ανώτατου ή προτεινόμενου χαρακτήρα των τιμών.

Γ. Περαιτέρω δεσμεύεται ότι μέχρι την 30-04-2017 όλες οι υφιστάμενες συμβάσεις δικαιόχρησης μεταξύ αυτής και των δικαιούχων της θα έχουν εναρμονιστεί και τροποποιηθεί, βάσει της υπό στοιχείο Α' δέσμευσης.

Δ. Δεσμεύεται ακόμα μέχρι την 30-04-2017 να έχει οργανώσει ενημερωτικές συναντήσεις με άπαντες τους δικαιούχους της, αναφορικά με τα παραπάνω και γενικά να λάβει παν μέτρο κρίνει η Επιτροπή, ως αναγκαίο και πρόσφορο και τέλος

Ε. Δεσμεύεται να αναρτήσει και να διατηρήσει, σε εμφανές σημείο στην ιστοσελίδα της, για ένα (1) έτος, σύνδεσμο (Link) στο κείμενο της απόφασης στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτήν, της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Οι παραπάνω δεσμεύσεις θα παραμείνουν σε ισχύ για 10 έτη.

256. Οι προτεινόμενες δεσμεύσεις αυτές εξετάστηκαν αναλυτικά στη διάσκεψη της 3ης Φεβρουαρίου 2017.

VIII ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ

VIII.1 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ

257. Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011 (πρώην άρθρο 9 του ν. 703/1977): «*Αν η Επιτροπή Ανταγωνισμού πιθανολογεί, κατά τη διάρκεια σχετικής έρευνας που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ή καταγγελίας, παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί με απόφασή της να αποδέχεται, εκ μέρους των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την ανάληψη δεσμεύσεων προς παύση της πιθανολογούμενης παράβασης και να καθιστά τις δεσμεύσεις αυτές υποχρεωτικές για τις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων...». Συναφώς, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 «*1. Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύνανται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις: [...] - για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων [...]»⁴⁰⁷. Ως εκ τούτου, η ΕΑ δύναται να αποδεχθεί πρόταση δεσμεύσεων και κατ' εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ (στο πλαίσιο της αρχής της δικονομικής αυτονομίας και βάσει των κείμενων διαδικαστικών κανόνων).**
258. Επισημαίνεται ότι, κατά πάγια εθνική και ενωσιακή νομολογία, η ΕΑ – όπως άλλωστε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι αντίστοιχες αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης – διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την επιλογή άσκησης των εξουσιών που της απονέμει το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011 και το άρθρο 13 του Κανονισμού Λειτουργίας ΕΑ και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούται στην αποδοχή δεσμεύσεων που προτείνουν οι επιχειρήσεις, αλλά προβαίνει στην αποδοχή τους μόνον όταν κρίνει ότι αυτό αρμόζει ενόψει όλων των περιστάσεων⁴⁰⁸. Στο πλαίσιο της διακριτικής της ευχέρειας, η ΕΑ λαμβάνει ιδίως υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες: (α) να μην πρόκειται για περιπτώσεις σοβαρών παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως καρτέλ και συμπράξεις με ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς ή σοβαρές καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές «*η επιβολή προστίμου θεωρείται*

⁴⁰⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16.12.2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης, ΕΕ L 1, 04/01/2003, σελ. 1.

⁴⁰⁸ Βλ. ενδεικτικά ΔΕφΑθ 2265/2010, σκ. 9. Σχετικά με την ευρεία διακριτική ευχέρεια των αρχών ανταγωνισμού στην ενωσιακή νομολογία για την αποδοχή ή μη των προτεινόμενων δεσμεύσεων, βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΕ C-441/07 P, Επιτροπή κατά AlrosaCompanyLtd, παρ. 59-69, 94 & 115, καθώς και τις Προτάσεις Γενικής Εισαγγελέως J.Kokott της 17.09.2009 στην ίδια υπόθεση, σκ. 80-90.

σκόπιμη»⁴⁰⁹ και (β) να συντρέχουν λόγοι αποτελεσματικότητας που να δικαιολογούν τον τερματισμό της διαδικασίας και την απόφαση της Επιτροπής να απόσχει από την έκδοση απόφασης απαγόρευσης των υπό εξέταση πρακτικών⁴¹⁰. Οι βασικές αυτές αρχές εξειδικεύονται πλέον και στην υπ' αριθ. 588/2014 απόφαση κανονιστικού περιεχομένου της ΕΑ αναφορικά με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία αποδοχής δεσμεύσεων⁴¹¹.

259. Ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό, η ΕΑ κατά κανόνα δεν αποδέχεται δεσμεύσεις στην περίπτωση ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών του ανταγωνισμού αναφορικά με τον καθορισμό τιμών ή/και τη νόθευση διαγωνισμών ή/και τον περιορισμό της παραγωγής ή/και την εφαρμογή ποσοστώσεων ή/και την κατανομή των αγορών. Κατά την αξιολόγησή της η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της παράγοντες οι οποίοι ανάγονται στη φύση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, τη δομή της αγοράς, το μερίδιο αγοράς των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τους φραγμούς εισόδου, το εύρος και την ένταση των πιθανολογούμενων επιζήμιων αποτελεσμάτων στον ανταγωνισμό και στους καταναλωτές, καθώς και τη διάρκεια, την εμβέλεια, το σύνθετο χαρακτήρα και την πολλαπλότητα της παράβασης. Περαιτέρω, η ΕΑ δεν αποδέχεται δεσμεύσεις εάν, μεταξύ άλλων, οι δεσμεύσεις είναι αόριστες ή τελούν υπό όρους ή δεν εξυπηρετούν την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας⁴¹². Οι δεσμεύσεις, δηλαδή, πρέπει να είναι σαφείς, ορισμένες, ικανές και πρόσφορες να παύσουν τις πιθανολογούμενες παραβάσεις και να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά, να μπορούν να εκτελεστούν από αυτούς που τις αναλαμβάνουν και να υλοποιηθούν πλήρως, άμεσα, ή εντός ευλόγου καθορισμένου χρόνου⁴¹³. Αντιστρόφως, προκειμένου να

⁴⁰⁹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 13 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003: «...Σε περιπτώσεις, στις οποίες η Επιτροπή σκοπεύει να επιβάλλει πρόστιμο, δεν ενδείκνυνται αποφάσεις δέσμευσης...». Σε επίπεδο κρατών μελών της Ένωσης, βλ. ενδεικτικά Ανακοίνωση της Βρετανικής Αρχής Ανταγωνισμού (OFT), Incorporating the Office of Fair Trading's guidance as to the circumstances in which it may be appropriate to accept commitments, Δεκ. 2004, σημεία 4.3 – 4.5, καθώς και Ανακοίνωση της Γαλλικής Αρχής Ανταγωνισμού (Autorité de la concurrence), Notice on competition commitments, Μάρτ. 2009, σημείο 11. Η επιβολή προστίμου σε περιπτώσεις σοβαρών παραβάσεων ιδίως καρτελικής φύσης κρίνεται παγίως αποτελεσματικότερη από απόψεως πολιτικής ανταγωνισμού, καθώς το πρόστιμο διαθέτει αποτρεπτικό χαρακτήρα, όχι μόνο έναντι των αποδεκτών της απόφασης, αλλά και έναντι κάθε άλλης επιχείρησης, η οποία θα είχε πρόθεση να υιοθετήσει παρόμοια συμπεριφορά. Σε αντίθετη περίπτωση, ελλοχεύει ο κίνδυνος η διαδικασία υποβολής και αποδοχής δεσμεύσεων να χρησιμοποιείται από την εκάστοτε επιχείρηση που παραβίασε τις διατάξεις του δικαίου του ανταγωνισμού ως μηχανισμός αποτροπής επιβολής των προβλεπόμενων εκ του νόμου κυρώσεων.

⁴¹⁰ Βλ. κατ'

αναλογία τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη δυνατότητα αποδοχής δεσμεύσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 (MEMO/04/217, 17.9.2004): «The Commission is never obliged to terminate its proceedings by adopting an "Article 9" commitment decision, but it can consider such a decision if and when: the companies under investigation are willing to offer commitments which remove the Commission's initial competition concern as expressed in a preliminary assessment, the case is not one where a fine would be appropriate (this therefore excludes commitment decisions in hardcore cartel cases), efficiency reasons justify that the Commission limits itself to making the commitments binding, and does not issue a formal prohibition decision».

⁴¹¹ Βλ. απόφαση ΕΑ 612/2015, ενότητα III.1.

⁴¹² Βλ. απόφαση ΕΑ 588/2014, σημ. 3 επ. καθώς και απόφαση ΕΑ 538/VI/2012 (Forthnet), παρ. 67.

⁴¹³ Βλ. κατ' αναλογία απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Bundesliga, ΕΕ 2005 L134/46, σκ. 25-35. Δηλώσεις γενικών προθέσεων χωρίς δημιουργία υποχρεώσεων, η τήρηση των οποίων δεν μπορεί να ελεγχθεί, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές: βλ. κατ' αναλογία, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, MSG Media Services, ΕΕ 1994 L364/1, σκ. 98-99. Η υλοποίηση των δεσμεύσεων δεν πρέπει να

θεωρηθεί κατάλληλη η αποδοχή δεσμεύσεων κατ' αρχήν πρέπει τα υφιστάμενα προβλήματα ανταγωνισμού να είναι ευχερώς προσδιορίσιμα, τα προβλήματα ανταγωνισμού να αντιμετωπίζονται πλήρως από τις προσφερόμενες δεσμεύσεις και να μη δημιουργούνται νέα, τα προβλήματα ανταγωνισμού να δύνανται να επιλυθούν αποτελεσματικά και ει δυνατόν σε σύντομο χρονικό διάστημα και οι δεσμεύσεις να συμβάλλουν στην εξοικονόμηση πόρων της ΕΑ και την επιτάχυνση και αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, οι οποίες εξυπηρετούνται όταν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους να αναλάβουν δεσμεύσεις όσο το δυνατόν νωρίτερα⁴¹⁴. Τέλος, η αποδοχή δεσμεύσεων από την ΕΑ σε συγκεκριμένη υπόθεση δεν δεσμεύει σε καμία περίπτωση την ΕΑ σε υπάρχουσες ή μελλοντικές διαδικασίες ή υποθέσεις και δεν δημιουργεί οποιοδήποτε δικαίωμα ή εύλογη προσδοκία για την επίλυση υφιστάμενων ή μελλοντικών υποθέσεων ή διαδικασιών με την αποδοχή δεσμεύσεων.

VIII.2 ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

260. Οι προτάσεις ανάληψης δεσμεύσεων από μέρος της εταιρίας Roma Pizza πληρούν τους όρους και προϋποθέσεις της υπ' αριθ. 588/2014 απόφασης της ΕΑ και, ως εκ τούτου, κρίνονται παραδεκτές.

VIII.3 ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

261. Κατά την ομόφωνη κρίση των μελών της Επιτροπής, οι δεσμεύσεις που πρότείνει η εταιρία Roma Pizza, όπως αυτές τροποποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής (βλ. ενότητα VII ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ανωτέρω), μπορούν να γίνουν αποδεκτές κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011. Και τούτο, για τους ακόλουθους κυρίως λόγους:
262. Οι ως άνω δεσμεύσεις είναι ικανές να οδηγήσουν σε παύση της ενδεχόμενης παράβασης, ενώ είναι και επαρκείς από απόψεως αντικειμένου, πεδίου εφαρμογής και χρονικής εμβέλειας. Πιο συγκεκριμένα, οι προταθείσες δεσμεύσεις αποσαφηνίζουν, ιδίως, τις επίμαχες επιμέρους ρήτρες στις συμβάσεις τους με τους δικαιοδόχους και αίρουν για το μέλλον την οποιαδήποτε ασάφεια αναφορικά με το ενδεχόμενο έμμεσου επηρεασμού των τιμών μεταπώλησης από τους δικαιοδόχους, το ενδεχόμενο περιορισμού των ενεργητικών πωλήσεων των μελών του δικτύου σε καταναλωτές, το ενδεχόμενο περιορισμού των αμοιβαίων προμηθειών εντός του δικτύου, το ενδεχόμενο περιοριστικής του ανταγωνισμού πρακτικής προώθησης συγκεκριμένου σήματος, και την επιβολή υποχρέωσης μη ανταγωνισμού μετά τη λήξη ή λύση της σύμβασης κατά τα προαναφερθέντα. Συναφώς,

εξαρτάται από τη βούληση ενός τρίτου που δεν δεσμεύεται από αυτές. Όταν οι δεσμεύσεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν χωρίς την συμφωνία τρίτων, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πρέπει να υποβάλλουν αποδεικτικά στοιχεία ότι ο τρίτος συμφωνεί. Οι δεσμεύσεις μπορούν να περιλαμβάνουν μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα ή συνδυασμό των δύο. Η παρακολούθηση των δεσμεύσεων πρέπει να είναι ευχερής. Οι επιχειρήσεις δύνανται να προτείνουν μηχανισμούς ελέγχου της εφαρμογής των δεσμεύσεων μέσω της συμμετοχής τρίτων προσώπων, όπως για παράδειγμα ανεξαρτήτων εντολοδόχων παρακολούθησης της εφαρμογής, για τους οποίους η δαπάνη θα βαρύνει τις ίδιες.

⁴¹⁴ Βλ. Σύσταση του Δικτύου Ευρωπαϊκών Αρχών Ανταγωνισμού σχετικά με τη διαδικασία αποδοχής δεσμεύσεων (ECN Recommendation on Commitment Procedures), σκ. I.11

παρέχουν επαρκή εχέγγυα ότι η Roma Pizza θα απέχει εφεξής από τη σύναψη τέτοιων όρων και θα ενημερώσει διεξοδικά το δίκτυό της. Είναι, επομένως, ικανές και πρόσφορες να αποκαταστήσουν προβλήματα ανταγωνισμού από την ενδεχόμενη στεγανοποίηση της αγοράς και άμβλυση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού.

263. Ειδικότερα:

A. Ως προς τον ενδεχόμενο καθορισμό τιμών μεταπώλησης

264. Όπως προαναφέρθηκε, από την έρευνα της υπηρεσίας δεν προέκυψαν στοιχεία που να κατατείνουν σε καθορισμό από τη Roma Pizza (ως δικαιοπαρόχου) συγκεκριμένης ή ελάχιστης τιμής μεταπώλησης σχετικών προϊόντων από τους δικαιοδόχους της κατά την περίοδο λειτουργίας του δικτύου (ήτοι από το 1994 έως σήμερα). Συναφώς, δεν προέκυψαν στοιχεία ότι η χρήση του λογισμικού συστήματος συνιστά αυτή καθεαυτή έμμεσο καθορισμό τιμών, ούτε και επιτείνει τεχνητά τη διαρθρωτική ακαμψία των τιμών εντός του εξεταζόμενου δικτύου δικαιόχρησης. Ωστόσο, προέκυψαν επιμέρους ενδείξεις ότι η έκδοση ενιαίου τιμοκαταλόγου και φυλλαδίων προωθητικών ενεργειών, τα οποία τελούν υπό την έγκριση της δικαιοπαρόχου, ενδέχεται να επηρεάζουν, έμμεσα και στην πράξη, την ένταση του ανταγωνισμού (από και μεταξύ δικαιοδόχων) σε επίπεδο τιμών. Ως εκ τούτου, η αποσαφήνιση της συγκεκριμένης πρακτικής της δικαιοπαρόχου, στο πλαίσιο μια συνολικής δέσμης προτεινόμενων δεσμεύσεων, κρίνεται χρήσιμη τόσο αναφορικά με τη λειτουργία του συγκεκριμένου δικτύου, όσο και για λόγους παιδευτικούς και ευρύτερης ενημέρωσης αντίστοιχων δικαιοπαρόχων (δεδομένου ότι σε αντίστοιχα δίκτυα επιλεκτικής διανομής, με έντονα τα στοιχεία των ποιοτικών προδιαγραφών και της σκοπούμενης ομοιομορφίας και κοινής ταυτότητας του δικτύου εν γένει, είναι σύνηθες να απαντώνται πρακτικές αυτού του τύπου).

265. Εν προκειμένω, η Roma Pizza αναλαμβάνει να συμπληρώσει και να αποσαφηνίσει τον όρο Δ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο (ο σχετικός συμβατικός όρος, προβλέποντας μόνο τη δυνατότητα για Συνιστώμενες τιμές και Μέγιστη τιμή μεταπώλησης⁴¹⁵, δεν ήταν, αφ' εαυτού, προβληματικός). Με την εν λόγω δέσμευση διευκρινίζεται ότι: 1. Ο Δότης δύναται απλώς να συνιστά στον Λήπτη τιμές μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων και να προτείνει στον Λήπτη μέγιστη τιμή μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων, ενημερώνοντας τον σχετικά. Ο Δότης μπορεί να προβαίνει σε πανελλήνιες ή ευρύτερης περιοχής προωθητικές ενέργειες – προσφορές περιορισμένης

⁴¹⁵ Σύμφωνα με τον όρο αυτό στις έως τούδε συμβάσεις, ο Δότης απλώς εδύνατο να συνιστά στον Λήπτη τιμές μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων και σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να του επιβάλλει είτε άμεσα είτε έμμεσα πάγιες ή ελάχιστες τιμές μεταπώλησης. Εδύνατο επίσης να επιβάλλει στον Λήπτη μέγιστη τιμή μεταπώλησης των συμβατικών προϊόντων, πρόβλεψη η οποία δεν απαγορεύεται από τους κανόνες ανταγωνισμού. Επίσης μπορούσε να επιβάλλει κατά καιρούς συγκεκριμένες προσφορές ή συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης, πρόβλεψη που επίσης δεν απαγορεύεται υπό τις ως άνω εκτεθείσες προϋποθέσεις, υπό τον όρο ιδίως οι περιοδικές προσφορές να είναι περιορισμένης διάρκειας και ο τρόπος διάθεσης να μην εισάγει εμμέσως καθορισμό τιμής μεταπώλησης από το δικαιοπάροχο. Οι συνιστώμενες / προτεινόμενες τιμές είναι κατ' αρχήν συμβατές με το δίκαιο του ανταγωνισμού, στο μέτρο ωστόσο που ο προμηθευτής περιορίζεται στην ανακοίνωση των τιμών αυτών στους διανομείς (εδώ τους δικαιοδόχους) και δεν προκύπτει κάποια δέσμευση των τελευταίων για την τήρησή τους, ενώ δεν επιτρέπονται αυστηρές καθοδηγήσεις ως προς τον καθορισμό των τιμών λιανικής (βλ. *Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού*, επιμ. Τζουγανάτου, Νομ. Βιβλιοθήκη, σ. 428 με παραπομπές σε νομολογία).

χρονικής διάρκειας, στις οποίες θα αναφέρονται οι **μέγιστες** τιμές πώλησης, για όσα καταστήματα **προαιρετικά θέλουν να συμμετέχουν** στην ενέργεια.

266. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι η συμμετοχή στα προγράμματα προσφορών είναι προαιρετική και ότι αυτά θα ισχύουν για περιορισμένα χρονικά διαστήματα. Επισημαίνεται, πάντως, ότι δεν θα ήταν κατ'αρχήν παράνομο, υπό τις ως άνω εκτεθείσες προϋποθέσεις, ιδίως διατήρησης των προσφορών για περιορισμένα χρονικά διαστήματα, να μην είναι προαιρετική η συμμετοχή σε αυτά εφόσον αναφέρονται, ουσιαστικά, σε μέγιστες τιμές μεταπώλησης.
267. Περαιτέρω, ο Λήπτης δύναται να πωλεί σε χαμηλότερες τιμές από τις προτεινόμενες από τον Δότη μέγιστες τιμές, εκδίδοντας σχετικούς προς τούτο τιμοκαταλόγους - φυλλάδια, ή να προβαίνει σε σχετικές προσφορές είτε με φυλλάδια είτε μέσω διαδικτύου, αναφορικά και μόνο για το κατάστημά του, ενημερώνοντας σχετικά το Δότη και τηρώντας τις γνωστοποιηθείσες σ' αυτόν, προδιαγραφές εμφάνισης, δομής, μεγέθους και εν γένει εικαστικής προσέγγισης του φυλλαδίου ή της διαδικτυακής προσφοράς, καθώς επίσης δικαιούται να συμμετέχει σε κατά καιρούς συγκεκριμένες προσφορές ή/και συγκεκριμένο τρόπο διάθεσης περιορισμένης χρονικής διάρκειας, που θα του προτείνει ο Δότης.
268. Προστίθεται, επίσης, στην πρόβλεψη Β2 ιβ), όσον αφορά στη διαφημιστική πολιτική, ότη δικαιούχος καθορίζει και σχεδιάζει τη διαφημιστική πολιτική, τον τρόπο, το χρόνο και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν βάσει καθορισμένου διαφημιστικού προγράμματος. Η υλοποίηση αυτού του προγράμματος θα γίνεται από τη δικαιούχο αν είναι πανελλήνιας εμβέλειας ή ευρύτερης περιοχής και από τη δικαιούχο σε σχέση με το δικό της κατάστημα (σύμφωνα με τον κατωτέρω όρο Δ). Διασαφηνίζεται, σχετικώς, και η δυνατότητα των δικαιούχων να προβαίνουν σε προγράμματα διαφήμισης, προωθητικές ενέργειες και προσφορές ως προς το δικό τους κατάστημα, ενώ προστίθεται, για λόγους σαφήνειας και αποφυγής καταστρατήγησης, παραπομπή στο άρθρο Δ της σύμβασης που προβλέπει τις προεκτεθείσες αυστηρές υποχρεώσεις του δικαιούχου να απέχει από κάθε μορφής, άμεση ή έμμεση, επιβολή / καθορισμό τιμών μεταπώλησης κατά τα ανωτέρω⁴¹⁶.

Β. Ως προς τον ενδεχόμενο περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων των μελών του δικτύου σε καταναλωτές και την εδαφική προστασία εν γένει

269. Όπως προαναφέρθηκε, από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψαν επιμέρους στοιχεία που κατατείνουν στη διαπίστωση ότι η Roma Pizza (ως δικαιούχος) περιόριζε τις ενεργητικές πωλήσεις των μελών του δικτύου της σε καταναλωτές κατά την περίοδο από την υιοθέτηση του Νέου Τύπου Σύμβασης και εντεύθεν (δηλ. από το έτος 2011 έως σήμερα). Δεν προέκυψαν, ωστόσο, άλλα στοιχεία που να κατατείνουν σε ενδεχόμενο περιορισμό των ενεργητικών ή/και παθητικών πωλήσεων είτε για την περίοδο πριν το 2011,

⁴¹⁶ Η χρήση των ηλεκτρονικών συστημάτων / συστημάτων πληροφορικής / τηλεφωνικού κέντρου (ιδίως κατά την παραγγελιοληψία) δεν πρέπει να αναιρεί στην πράξη τη δυνατότητα τιμολογιακής διαφοροποίησης των δικαιούχων. Η περίπτωση κατά την οποία τα προϊόντα παραγγέλλονται μέσω του τηλεφωνικού κέντρου, όπου ο πελάτης ενημερώνεται από την τηλεφωνήτρια για το οφειλόμενο ποσό της παραγγελίας του χωρίς επικοινωνία με τον εκάστοτε δικαιούχο, δεν πρέπει να περιορίζει την ευχέρεια διαφορετικής / χαμηλότερης χρέωσης και εν γένει τη δυνατότητα διενέργειας προσφορών εκ μέρους των δικαιούχων της Roma Pizza.

είτε και αργότερα (υπό το Νέο Τύπο Σύμβασης, δηλ. από το 2011 και εντεύθεν) ειδικώς μέσω της χρήσης του τηλεφωνικού κέντρου για παραγγελιοληψία ή μέσω του διαδικτύου/χρήσης λογισμικού συστήματος ή μέσω εργαλείων/όρων αναφορικά με τη διαφημιστική προβολή του δικτύου.

270. Αναφορικά με την πρώτη ως άνω ανησυχία της Επιτροπής κατά τη προκαταρκτική της έρευνα, η Roma Pizza αναλαμβάνει με την υποβληθείσα δέσμευση, να καταργήσει το σχετικό όρο Γ11. Η αναληφθείσα αυτή δέσμευση κρίνεται επαρκής εξ απόψεως αντικειμένου, πεδίου εφαρμογής και χρονικής εμβέλειας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος στη λειτουργία του ανταγωνισμού, ήτοι τη στεγανοποίηση της αγοράς και την άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού⁴¹⁷.
271. Η Roma Pizza αναλαμβάνει, περαιτέρω, να αποσαφηνίσει στον όρο Γ16(τ) του Νέου Τύπου Σύμβασης ότι η έγκριση του δικαιοπαρόχου αφορά μόνον τις ποιοτικές προδιαγραφές λειτουργίας του ιστοτόπου. Η δέσμευση αφορά τροποποίηση του όρου ως ακολούθως: *«Ο Δήπτης οφείλει να καταβάλει [...] κάθε δυνατή προσπάθεια τόσο για την ανάπτυξη της Επιχείρησης του όσο και για την προστασία της κοινής ταυτότητας και φήμης του Δικτύου. Η προστασία αυτή περιλαμβάνει ενδεικτικά τις ακόλουθες υποχρεώσεις: “**τ) την υποχρέωση η τυχόν δημιουργία και εγκατάσταση δικού του χώρου στο internet (website) και η διαφήμιση και προώθηση με οποιονδήποτε τρόπο των προϊόντων και της επιχείρησής του σε αυτό να υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση του Δότη, αναφορικά με τις ποιοτικές προδιαγραφές λειτουργίας του σχετικού ιστοτόπου**”»*.
272. Παρόλο που δεν εντοπίστηκαν στοιχεία που να κατατείνουν σε ενδεχόμενο περιορισμό των ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων μέσω διαδικτύου στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, η αναληφθείσα ως άνω δέσμευση εντάσσεται στο πλαίσιο της συνολικής και συνεκτικής διευθέτησης του ζητήματος της εδαφικής προστασίας και είναι, ως εκ τούτου, χρήσιμη. Και τούτο, τόσο αναφορικά με τη λειτουργία του συγκεκριμένου δικτύου, όσο και για λόγους παιδευτικούς και ευρύτερης ενημέρωσης αντίστοιχων δικαιοπαρόχων (δεδομένου ότι σε αντίστοιχα δίκτυα επιλεκτικής διανομής, με έντονα τα στοιχεία των ποιοτικών προδιαγραφών και της σκοπούμενης ομοιομορφίας και κοινής ταυτότητας του δικτύου εν γένει, είναι σύνηθες να απαντώνται πρακτικές αυτού του τύπου, ενώ και ο συνδυασμός επιλεκτικής και αποκλειστικής δημιουργεί στην πράξη σύνθετα πρακτικά ζητήματα που χρήζουν αποσαφήνισης). Η προτεινόμενη δέσμευση, εντάσσεται, σε κάθε περίπτωση, συστηματικά στο πλέγμα των προαναφερόμενων διατάξεων περί εδαφικής προστασίας/τόπου εγκατάστασης των δικαιοδόχων και η αποδοχή της εξυπηρετεί, πρωτίστως, λόγους αποτελεσματικότητας εν γένει, χωρίς να θίγεται η αρχή της αναλογικότητας. Ειδικότερα, η προτεινόμενη τροποποίηση αποσαφηνίζει ρητώς ότι οι δικαιοδόχοι δύνανται, εφόσον το επιθυμούν, τόσο να εγκαθιστούν και να λειτουργούν δικές τους ιστοσελίδες, όσο και να διενεργούν ηλεκτρονικές πωλήσεις των προϊόντων τους μέσω διαδικτυακών πλατφορμών τρίτων. Πάντως, στο πλαίσιο του δικτύου επιλεκτικής διανομής, ο δικαιοπάροχος να μπορεί να απαιτήσει ποιοτικές προδιαγραφές σχετικά με τη χρήση

⁴¹⁷ Βλ. και ΕΑ 612/2015, όπου έγιναν δεκτές δεσμεύσεις αναφορικά με ενδεχόμενο συμβατικό περιορισμό ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων στο πλαίσιο δικτύων απλής διανομής και συμβατικό περιορισμό μόνο των παθητικών πωλήσεων στο πλαίσιο δικτύων αποκλειστικής διανομής.

δικτυακού τόπου με σκοπό τη μεταπώληση των συμβατικών προϊόντων εκ μέρους των δικαιοδόχων, και να επιβάλλει στις ηλεκτρονικές πωλήσεις κριτήρια ισοδύναμα και αντίστοιχα με τα κριτήρια που επιβάλλονται για τις πωλήσεις από τα παραδοσιακά καταστήματα.

Γ. Ως προς τον ενδεχόμενο περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών εντός του δικτύου

273. Όπως προαναφέρθηκε, από την έρευνα της υπηρεσίας δεν μπορεί να αποκλειστεί εν προκειμένω ότι οι συμβατικοί όροι περί αποκλειστικής προμήθειας στο πλαίσιο του υπό κρίση συστήματος επιλεκτικής διανομής και περί διάθεσης των προϊόντων μόνο προς λιανική πώληση ενδέχεται να κατατείνουν – λόγω του περιεχομένου τους – στον περιορισμό των διασταυρούμενων ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων (αμοιβαίων προμηθειών) μεταξύ των μελών του δικτύου δικαιοχρησίας της Roma Pizza, στο πλαίσιο των Συμβάσεων Νέου Τύπου και δη για τα έτη 2011 ([...]) και εντεύθεν. Στο πλαίσιο αυτό, η Roma Pizza αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Γ7 και να αποσαφηνίσει ότι ο Λήπτης θα εκμεταλλεύεται το προπεριγραφέν «πακέτο Franchise», παρέχοντας υπηρεσίες και πουλώντας τα προϊόντα της παρούσας σύμβασης, από το εμπορικό του κατάστημα, χωρίς αναφορά σε αποκλειστικά λιανικές πωλήσεις, μέτρο που κρίνεται ως κατ' αρχήν επαρκές εξ απόψεως αντικειμένου, πεδίου εφαρμογής και χρονικής εμβέλειας για την αποτελεσματική επίλυση του ενδεχόμενου περιορισμού. Καθίσταται έτσι σαφές ότι κάθε δικαιοδόχος του δικτύου μπορεί να προμηθεύει όλους τους υπόλοιπους δικαιοδόχους του δικτύου, αν το επιθυμεί, και ότι δεν περιορίζονται οι ενεργητικές ή οι παθητικές πωλήσεις των συμβατικών προϊόντων μεταξύ των επιλεγμένων διανομέων (δικαιοδόχων). Κατά το σκέλος αυτό, η προτεινόμενη δέσμευση, εντάσσεται, περαιτέρω, συστηματικά στο πλέγμα των προαναφερόμενων υπό στοιχείο (B) συμβατικών όρων και η αποδοχή της εξυπηρετεί, επιπλέον, λόγους αποτελεσματικότητας εν γένει.

Δ. Ως προς τους όρους επιβολής υποχρέωσης μη ανταγωνισμού μετά τη λήξη ή λύση της σύμβασης

274. Με την υποβληθείσα σχετική δέσμευση, η Roma Pizza αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Γ12 της σύμβασης πρότυπο κατά τρόπο ώστε να διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση για το Λήπτη να μην ασκεί όμοια επιχειρηματική δραστηριότητα χωρίς τη συναίνεση του Δικαιοπαρόχου ισχύει κατά τη διάρκεια της σύμβασης και για ένα (1) έτος μετά τη λήξη ή λύση της σύμβασης (και δη μόνο όσον αφορά το κατάστημα της επιχείρησης του franchising). Επίσης, η Roma Pizza δεσμεύεται να τροποποιήσει τον όρο Γ13 της σύμβασης πρότυπο σχετικά με τη μη απόκτηση οικονομικών συμφερόντων σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, περιορίζοντας τη γεωγραφική εμβέλεια της εν λόγω ρήτρας στο συγκεκριμένο χώρο (κατάστημα) λειτουργίας της επιχείρησης του δικαιοδόχου και διαμορφώνοντάς την ως εξής:

«Απαγορεύεται απολύτως στον Λήπτη χωρίς την έγγραφη συναίνεση του Δότη να συμμετέχει καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας Σύμβασης καθ' οιονδήποτε τρόπο ο ίδιος ή η σύζυγος του ή συγγενικά του πρόσωπα μέχρι και πρώτου βαθμού συγγενείας εξ αίματος, οι οποίοι θεωρείται ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση ενεργούν ως παρένθετα πρόσωπα (αχυράνθρωποι) του Λήπτη, σε επιχείρηση οιασδήποτε νομικής μορφής η οποία ανταγωνίζεται άμεσα ή έμμεσα το Δίκτυο Franchising του Δότη, με την έννοια να μην αποκτούν τέτοια οικονομικά συμφέροντα στο

κεφάλαιο των ανταγωνιστικών αυτών επιχειρήσεων τα οποία ενδέχεται να τους δώσουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την επιχειρηματική τους συμπεριφορά. **Την ίδια υποχρέωση υπέχει ο Λήπτης και για το εύλογο χρονικό διάστημα του ενός (1) χρόνου μετά τη λήξη της ή την για οποιοδήποτε λόγο και με οποιοδήποτε τρόπο λύση της, μόνο όμως αναφορικά με το κατάστημα της επιχείρησης του franchising όπου δραστηριοποιείτο μέχρι την λύση της σύμβασης ο Λήπτης. [...].**

Ρητά συμφωνείται μεταξύ των Μερών ότι η επιβολή της υποχρέωσης αυτής είναι αναγκαία τόσο για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας του Δότη όσο και της τεχνογνωσίας του».

275. Καθίσταται έτσι σαφές ότι η μονοετής ρήτρα μη ανταγωνισμού μετά τη λύση ή λήξη της σύμβασης περιορίζεται αποκλειστικά στο κατάστημα, ως φυσικό χώρο και όχι στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή, όπου ο δικαιοδόχος δραστηριοποιούνταν. Συνεπώς, η αναληφθείσα αυτή δέσμευση κρίνεται επαρκής εξ απόψεως αντικειμένου, πεδίου εφαρμογής και χρονικής εμβέλειας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος στη λειτουργία του ανταγωνισμού και την παύση των όποιων σχετικών ανησυχιών.

E. Ως προς την ενδεχόμενη προώθηση συγκεκριμένου σήματος

276. Όπως προεκτέθηκε αναλυτικά, η επιβολή της υποχρέωσης προμήθειας των συμβατικών προϊόντων από το δικαιοπάροχο ή από προμηθευτές που επιλέγει ο δικαιοπάροχος μπορεί να είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ποιότητας, καθώς και την ομοιογένεια και την προστασία της καλής φήμης του δικτύου. Και τούτο, μεταξύ άλλων, ιδίως: α) όταν είναι πρακτικά δύσκολο να καθοριστούν αντικειμενικοί κανόνες ποιότητας λόγω της φύσης των προϊόντων και β) όταν η επίβλεψη της τήρησης αυτών των κανόνων συνεπάγεται, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των δικαιοδόχων ενός δικτύου δικαιοχρησίας, υψηλό κόστος. Εν προκειμένω, σταθμίζεται ότι βασικό αντικείμενο της σύμβασης αποτελούν είδη φαγητού, η τελική ποιότητα και γεύση των οποίων εξαρτάται άμεσα από τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή τους, με αποτέλεσμα ο καθορισμός επιλεγμένων προμηθευτών πρώτων υλών από μέρος της Roma Pizza να λειτουργεί εν είδει ελέγχου ποιότητας για τα προσφερόμενα προϊόντα. Δεδομένης μάλιστα της ευπάθειας των τροφίμων, ως βασικών συμβατικών προϊόντων και των άμεσων επιπτώσεων τυχόν αλλοίωσης της σύστασής τους στους καταναλωτές, η σχετική πρακτική παρίσταται αναγκαία και εύλογη για τη διασφάλιση ποιότητας στην περίπτωση αυτή.
277. Με βάση τα ανωτέρω συνάγεται ότι η αποκλειστική προμήθεια ορισμένων πρώτων υλών (όπως ιδίως η ζύμη και οι διάφορων ειδών σάλτσες) από την ίδια τη δικαιοπάροχο ή τη θυγατρική της Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων Α.Ε, βρίσκει εν προκειμένω ασφαλές δικαιολογητικό έρεισμα, λαμβάνοντας, μάλιστα, υπόψη ότι οι εν λόγω πρώτες ύλες παρασκευάζονται με βάση τη μυστική συνταγή της Roma Pizza που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο και που προσδίδει στα προϊόντα ιδιαίτερη γεύση. Παράλληλα, με στάθμιση λόγων ποιότητας και ομοιομορφίας, και βάσει της αρχής της αναλογικότητας θεωρείται, καταρχήν, ότι δικαιολογείται η σύναψη κεντρικών (όχι αποκλειστικών) συμβάσεων με προμηθευτές, και δη ως προς ορισμένα προϊόντα που ενσωματώνονται στο τελικό προϊόν (όπως επί παραδείγματι τα αλλαντικά και τα ζυμαρικά). Ωστόσο, και σε αντίθεση με τις

πρώτες ύλες που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ποιότητα και τη γεύση των βασικών συμβατικών προϊόντων, τα συνοδευτικά προϊόντα (π.χ. αναψυκτικά, ποτά, νερά) δεν αποτελούν το κύριο αντικείμενο του δικτύου δικαιόχρησης, ώστε να δικαιολογείται τυχόν επιβολή υποχρέωσης αποκλειστικής προμήθειας συγκεκριμένου σήματος, ενώ επίσης, στα εν λόγω τυποποιημένα προϊόντα μπορεί να διακριβωθεί η ποιότητα και η τήρηση προδιαγραφών υγιεινής και ασφάλειας. Αντίστοιχα ισχύουν και σε σχέση με την προμήθεια των υλικών συσκευασίας, του εξοπλισμού, των σκευών και εξαρτημάτων.

278. Με βάση τα ανωτέρω, και προς αποσαφήνιση των σχετικών συμβατικών όρων, η Roma Pizza αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Β2στ σχετικά με τον εφοδιασμό των δικαιούχων ως ακολούθως: «*Β2 Στ) Ο Δότης έχει την ευθύνη να φροντίζει για τον σωστό εφοδιασμό της δικαιούχου υποδεικνύοντας τους προμηθευτές ή/και τις προδιαγραφές για την ποιότητα, την ασφάλεια και την υγιεινή για όλες τις πρώτες ύλες, που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των προαναφερομένων ειδών διατροφής, όλα τα υλικά συσκευασίας και γενικά για όλα τα προϊόντα και εμπορεύματα που θα πωλούνται. Ο Δότης παρακρατεί το δικαίωμα να επιλέγει μόνος του, τους προμηθευτές για την προμήθεια ζύμης και έτοιμων σαλτσών, οι οποίες παρασκευάζονται με την μυστική συνταγή του Δότη που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο, από τους οποίους και μόνο, ο δικαιούχος υποχρεούται να αγοράζει τα παραπάνω είδη*».
279. Επίσης, αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Γ4 της σύμβασης πρότυπο ως εξής: «*Ο Λήπτης αναλαμβάνει τις εξής υποχρεώσεις που θεωρούνται ουσιώδεις για την ισχύ και λειτουργία της σύμβασης: την υποχρέωση να τηρεί απαράβατα όλες τις οδηγίες και κατευθύνσεις που περιέχονται στο εγχειρίδιο, που έχει παραδώσει σ' αυτόν η δικαιούχος εταιρία, όπως αυτό θα ισχύει κάθε φορά και να λειτουργεί το κατάστημα συνεχώς και σε ωράριο που θα καθορίζει ο δικαιούχος. Να παρασκευάζει και να προσφέρει στο κατάστημα αποκλειστικά και μόνο προϊόντα με τις προδιαγραφές του εγχειριδίου και των οδηγιών του δικαιούχου, να επιβάλει στο προσωπικό του καταστήματος την εμφάνιση και συμπεριφορά που θα καθορίζονται στο εγχειρίδιο, να προμηθεύεται όλες τις πρώτες ύλες και τα άλλα προσφερόμενα προϊόντα, κατά τα αναλυτικώς οριζόμενα στο άρθρο Γ14 της παρούσας σύμβασης, να προβαίνει με δικές του δαπάνες στην ανακαίνιση του καταστήματος, όταν η δικαιούχος το κρίνει αναγκαίο και πάντοτε σύμφωνα με τις υποδείξεις των ειδικών της, να διατηρεί όλους τους χώρους και τον εξοπλισμό του καταστήματος σε άριστη κατάσταση από άποψη υγιεινής και καθαριότητας και να προμηθεύεται όλον τον εξοπλισμό, τα σκεύη και εξαρτήματα, που θα καθορίζει ο δικαιούχος από προτεινόμενους από αυτόν (Δότη) προμηθευτές, ή από τρίτους προμηθευτές δικής του (του Λήπτη) επιλογής, οι οποίοι όμως πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας, ασφάλειας και υγιεινής των προμηθευόμενων προϊόντων που έχει γνωστοποιήσει ο Δότης στον Λήπτη, να δέχεται ανεμπόδιστα και να διευκολύνει το έργο των επιθεωρητών και να υπογράφει και να παραλαμβάνει τις εκθέσεις ελέγχου. [...]*».
280. Περαιτέρω, η Roma Pizza αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Γ14 της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο ως εξής: «*Γ. 14. Προμήθεια πρώτων υλών και λοιπών προϊόντων*
Α) Ο Λήπτης υποχρεούται να προμηθεύεται από τον ίδιο τον Δότη (Roma Pizza) ή/και από

προμηθευτές που του υποδεικνύει, τις πρώτες ύλες που παρασκευάζονται με την μυστική συνταγή της Roma Pizza, που δεν κυκλοφορεί στο εμπόριο και που προσδίδει στα προϊόντα ιδιαίτερη γεύση (ζύμες και έτοιμες σάλτσες). Β) Ο Λήπτης είναι ελεύθερος να προμηθεύεται τις λοιπές πρώτες ύλες (όπως ιδίως τυριά, αλλαντικά, ζυμαρικά), είτε βάσει κεντρικής (μη αποκλειστικής) συμφωνίας του Δότη με προμηθευτές συγκεκριμένου σήματος, είτε βάσει καταλόγου παραγωγών που πληρούν συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές, υπό την προϋπόθεση, ότι μπορεί να προμηθεύεται τα εν λόγω προϊόντα από την πηγή/χονδρέμπορο, της επιλογής του. Γ) Ο Λήπτης είναι ελεύθερος να προμηθεύεται συνοδευτικά προϊόντα (ποτά / μπίρες, αναψυκτικά, νερά) είτε από προτεινόμενο από τον Δότη κατάλογο προμηθευτών είτε σήματος της επιλογής του, από πηγή της επιλογής του, με απλή έγγραφη ενημέρωση του Δότη, έχοντας σ' αυτή την περίπτωση, ο ίδιος (ο Λήπτης) την ευθύνη για τον σωστό και έγκαιρο εφοδιασμό του. Ρητά συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών ότι η επιβολή αυτής της υποχρέωσης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση, την εξασφάλιση και την προστασία της κοινής ταυτότητας και ποιότητας προϊόντων, υπηρεσιών και φήμης του Δικτύου Franchise».

281. Αντιστοίχως, η Roma Pizza αναλαμβάνει να τροποποιήσει τον όρο Γ16 κ της από Οκτωβρίου 2011 σύμβασης πρότυπο ως εξής: «κ) τη χρησιμοποίηση των υλικών συσκευασίας από προμηθευτές που προτείνει ο Δότης, ή από προμηθευτές επιλογής του Λήπτη, των οποίων, τα προϊόντα πληρούν τις προδιαγραφές ασφάλειας, ποιότητας και υγιεινής, που έχει γνωστοποιήσει ο Δότης στον Λήπτη. Στη δεύτερη περίπτωση ο Λήπτης θα ενημερώνει σχετικά τον Δότη, για τον προμηθευτή του και τις πιστοποιήσεις των προϊόντων του».
282. Η ως άνω δέσμευση επιλύει αποτελεσματικά τις ανησυχίες της Επιτροπής ότι η Roma Pizza εφάρμοσε περιοριστική πρακτική που συνίσταται στην προώθηση συγκεκριμένου σήματος αναφορικά με επιμέρους κατηγορίες προϊόντων που χρησιμοποιούνται ή/και διακινούνται από το δίκτυό της. Παρίσταται, περαιτέρω, χρήσιμη τόσο αναφορικά με τη λειτουργία του συγκεκριμένου δικτύου, όσο και για λόγους παιδευτικούς και ευρύτερης ενημέρωσης αντίστοιχων δικαιωπαρόχων (δεδομένου ότι σε αντίστοιχα δίκτυα επιλεκτικής διανομής, με έντονα τα στοιχεία των ποιοτικών προδιαγραφών και της σκοπούμενης ομοιομορφίας και κοινής ταυτότητας του δικτύου εν γένει, είναι σύνηθες να απαντώνται συμβατικοί όροι και πρακτικές αυτού του τύπου.

ΣΤ. Γενικές παρατηρήσεις

- * **Ενημέρωση – γνωστοποίηση στους δικαιοδόχους - διάρκεια**
283. Η Roma Pizza δεσμεύεται ότι, από την 28-02-2017 και εφ' εξής, τόσο στο υλικό που θα αποστέλλεται στους δικαιοδόχους για συμμετοχή σε επικείμενες προσφορές, όσο και στο διαφημιστικό ή ενημερωτικό υλικό προς τον καταναλωτή, θα αναγράφεται ευκρινώς εκ μέρους του Δότη, ο προαιρετικός χαρακτήρας της συμμετοχής των καταστημάτων και η ενδεχόμενη διαφοροποίηση των προσφορών από κατάσταση σε κατάσταση καθώς και η ένδειξη περί ανώτατου ή προτεινόμενου χαρακτήρα των τιμών. Περαιτέρω, δεσμεύεται ότι μέχρι την 30-04-2017 όλες οι υφιστάμενες συμβάσεις δικαιόχρησης μεταξύ αυτής και των δικαιωδοχών της θα έχουν εναρμονιστεί και τροποποιηθεί, βάσει της υπό στοιχείο Α' δέσμευσης. Δεσμεύεται ακόμα μέχρι την 30-04-2017 να έχει οργανώσει ενημερωτικές

συναντήσεις με άπαντες τους δικαιοδόχους της, αναφορικά με τα παραπάνω και να αναρτήσει και να διατηρήσει σε εμφανές σημείο στην ιστοσελίδα της, για ένα (1) έτος, σύνδεσμο (link) στο κείμενο της απόφασης στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτήν της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Οι παραπάνω δεσμεύσεις θα παραμείνουν σε ισχύ για 10 έτη.

284. Οι παραπάνω δεσμεύσεις διασφαλίζουν την άμεση, αποτελεσματική και σε βάθος χρόνου αποκατάσταση των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά, καθώς και την πλήρη ενημέρωση και κατανόηση από τους δικαιοδόχους του περιεχομένου των δεσμεύσεων. Η κατά την εταιρία δέσμευση να προβεί σε άμεση υλοποίηση του συνόλου των προτεινόμενων από αυτή συμβατικών τροποποιήσεων, τόσο σε επίπεδο υφιστάμενων όσο και σε επίπεδο μελλοντικών συμβάσεων δικαιόχρησης, αλλά και να οργανώσει σε σύντομο χρονικό διάστημα ενημερωτικές συναντήσεις με άπαντες τους δικαιοδόχους του δικτύου της, αναφορικά με τις αναληφθείσες από αυτή δεσμεύσεις, διασφαλίζει κατ' αρχήν την αμεσότητα εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων.
285. Περαιτέρω, οι προτεινόμενες δεσμεύσεις είναι σαφείς, ορισμένες, δεν τελούν υπό αίρεση, αντιμετωπίζουν ολοκληρωμένα το ενδεχόμενο περιορισμού στον ανταγωνισμό και προωθούν τη συμβατότητα των όρων των συμβάσεων δικαιόχρησης προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, ενώ δεν υπερβαίνουν τα όρια του αναγκαίου για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας. Εξάλλου, η παρακολούθηση της τήρησής τους από την ΕΑ είναι εφικτή και διαχειρίσιμη, χωρίς να συνεπάγονται δυσανάλογο διοικητικό κόστος.
286. Η αποδοχή των προτεινόμενων δεσμεύσεων αρμόζει ενόψει όλων των περιστάσεων στη συγκεκριμένη υπόθεση. Ειδικότερα, οι εξεταζόμενοι όροι δεν αφορούν σε οριζόντια αντι-ανταγωνιστική σύμπραξη τύπου καρτέλκατά την έννοια των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, με συνακόλουθο αποκλεισμό της δυνατότητας αποδοχής δεσμεύσεων κατά την προαναφερόμενη πάγια πρακτική της ΕΑ και άλλων αρχών ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴¹⁸.

⁴¹⁸ Ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης και ορισμένοι τύποι εδαφικής προστασίας εντάσσονται μεν συχνά στην τυπολογία των κάθετων περιορισμών ιδιαίτερης σοβαρότητας, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται *a priori* αποδοχή δεσμεύσεων κατά τα προεκτεθέντα, δεδομένου ότι διακρίνονται σαφώς από τις περιπτώσεις καρτελικής συμπεριφοράς και σοβαρών καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης (περιπτώσεις για τις οποίες η ΕΑ κατά κανόνα δεν δέχεται δεσμεύσεις, όπως προαναφέρθηκε). Και τούτο, δεδομένου ότι οι κάθετοι περιορισμοί είναι κατά κανόνα λιγότερο επιζήμιοι από τους οριζόντιους και δεν συγκαταλέγονται στις πιο σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού που τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά, όπως ισχύει στην περίπτωση των οριζόντιων περιορισμών που αφορούν σε καθορισμό τιμών, κατανομή αγορών ή περιορισμό της παραγωγής. Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΑ για τον τρόπο υπολογισμού του ύψους των προστίμων, ό.π., παρ. 11, όπου ορίζεται ότι: «Οι πιο σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως είναι ενδεικτικά οι οριζόντιοι περιορισμοί που αφορούν σε καθορισμό τιμών, η κατανομή αγορών, οι περιορισμοί της παραγωγής αλλά και ορισμένες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης θα τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά». Βλ. και Κατευθυντήριες Γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 2 σημείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ΕΕ C 210 της 1.9.2006, σελ. 2 επ., παρ. 23, όπου ορίζεται ότι: «Οι οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής, που είναι κατά κανόνα μυστικές, είναι, από την ίδια τη φύση τους, μεταξύ των πλέον επιζήμιων περιορισμών του ανταγωνισμού. Ως

287. Λαμβάνεται, δε, υπόψιν εν προκειμένω και (α) η φύση του προϊόντος και η ιδιαιτερότητα της αγοράς ταχείας εστίασης (ιδίως αναφορικά με την αναγκαιότητα οργάνωσης δικτύων διανομής υπό όρους στενής συνεργασίας μεταξύ δικαιοπάροχου και δικαιοδόχου και συνακόλουθης εποπτείας από μέρος του δικαιοπάροχου προς διασφάλιση αυστηρών ποιοτικών προδιαγραφών), (β) το συγκριτικά μικρό ειδικό βάρος και μερίδιο αγοράς της καταγελλόμενης στη σχετική αγορά⁴¹⁹, καθώς και (γ) το μικρό εύρος και ένταση των πιθανολογούμενων επιζήμιων αποτελεσμάτων στον ανταγωνισμό και στους καταναλωτές⁴²⁰.
288. Περαιτέρω, εν προκειμένω συντρέχουν λόγοι αποτελεσματικότητας ως προς την αποδοχή των προτεινόμενων δεσμεύσεων, που εξυπηρετείται καλύτερα από την άμεση άρση των επίμαχων ρητρών⁴²¹. Λαμβάνεται, δε, υπόψιν, η προηγούμενη σχετική νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού⁴²² και το παιδευτικό αποτέλεσμα ως προς τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων που αναμένεται να έχει η διασαφήνιση των σχετικών ζητημάτων με την παρούσα απόφαση.
289. Σταθμίζεται, τέλος, ότι η περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης προς στοιχειοθέτηση τυχόν εξ αποτελέσματος παράβασης ενδέχεται να είναι δυσανάλογη σε σχέση με το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

ζήτημα πολιτικής θα τιμωρούνται με βαριά πρόστιμα. ...» καθώς και παρ. 25. Βλ. και Νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ό.π., παρ. 6, όπου αναφέρεται ότι: «*Οι κάθετοι περιορισμοί είναι κατά κανόνα λιγότερο επιζήμιοι από τους οριζόντιους και ενδέχεται να ευνοήσουν σημαντικά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας*» και ομοίου περιεχομένου παρ. 100 των Κατευθυντηρίων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, βάσει της υπ' αριθ. 588/2014 Ανακοίνωσης της Επιτροπής, αλλά και με γνώμονα τη ακολουθούμενη σχετική πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων αρχών ανταγωνισμού, από τη διαδικασία αποδοχής δεσμεύσεων δεν αποκλείονται άνευ άλλου τινός οι περιπτώσεις κάθετων περιορισμών του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας. Περαιτέρω, κάθε μία από τις κατά τα ανωτέρω πιθανολογούμενες κάθετες παραβάσεις έχει διαφορετική πιθανή απαξία, με βαρύτερη εκείνη του ενδεχόμενου (έμμεσου) καθορισμού τιμών μεταπώλησης (βλ. ΕΑ 625/2016, σκ. 9), ο οποίος ωστόσο δεν στοιχειοθετήθηκε στην προκειμένη περίπτωση, και δη βάσει συμβατικού όρου (πρβλ. επίσης αποφάσεις ΕΑ 563/VII/2013, σκ. 340, ΕΑ571/VII/2013, σκ. 796-798, ΕΑ 591/2014, σκ. 82).

⁴¹⁹ Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η Roma Pizza κατέχει μικρό μερίδιο αγοράς στη σχετική αγορά προϊόντος. Ειδικότερα, το μερίδιό της στην αγορά των αλυσίδων εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης ανέρχεται με βάση τις εκτιμήσεις αγοράς που παραθέτει η ICAP σε [0-5]% περίπου, κατά το χρονικό διάστημα 2007 - 2013, ενώ σύμφωνα με τα οικονομικά στοιχεία που προσκόμισε η καταγελλόμενη, το σχετικό μερίδιο αγοράς δεν ξεπερνά το [0-5]% για τα έτη 2002-2013. Υπάρχουν δε ισχυρές ενδείξεις ότι το ως άνω μερίδιο είναι ακόμα πιο περιορισμένο, λαμβανομένης υπόψη τόσο της σημαντικής συρρίκνωσης του αριθμού των καταστημάτων σήματος της καταγελλόμενης κατά την τελευταία τετραετία όσο και του συνόλου των μεμονωμένων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια κ.λπ. Ως εκ τούτου, η Roma Pizza δεν έχει σημαντικό βάρος στη σχετική αγορά της ταχείας εστίασης.

⁴²⁰ Από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν προέκυψαν επαρκή στοιχεία αναφορικά με τον αντίκτυπο από την (έστω μερική) εφαρμογή των σχετικών συμβατικών ρητρών, ούτε και αναφορικά με τα βλαπτικά τους αποτελέσματα, στην πράξη.

⁴²¹ Σημειώνεται, επίσης, ότι οι καταγγέλλοντες, ως μέλη του συστήματος δικαιοχρησίας της Roma Pizza με ως επί το πλείστον πολυετή εμπορική συνεργασία, κατά τη διάρκεια της συνεργασίας αυτής δεν προέβαλαν αντίστοιχη διαμαρτυρία, παρά μόνο προς αντίκρουση των σχετικών εξωδικών διαμαρτυριών ή/και καταγγελιών από μέρος της Roma Pizza για παραβίαση συμβατικών όρων. Στην πλειοψηφία τους, δε, προέβησαν στην υπό εξέταση καταγγελία ενώπιον της ΕΑ μετά τη διακοπή της συνεργασίας τους με τη δικαιοπάροχο.

⁴²² Βλ. ιδίως αποφάσεις ΕΑ 602/2015 (πρατήρια υγρών καυσίμων), 612/2015 (καπνά), 614/2015 (χαλβουργίες), 621/2015 (ΔΕΗ), 551/2012 (ΔΕΠΑ - δεσμεύσεις), 505/2010 (άλευρα).

290. Όλες οι ως άνω περιστάσεις συνηγορούν, εν προκειμένω, υπέρ της αποδοχής των επικαιροποιημένων δεσμεύσεων που υποβλήθηκαν από την εταιρία Roma Pizza ΑΕΒΕ.
291. Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή καθιστά, στο πλαίσιο του άρθρου 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011, τις ως άνω δεσμεύσεις υποχρεωτικές για την εταιρία Roma Pizza ΑΕΒΕ. Η απόφαση αποδοχής δεσμεύσεων, τις οποίες ανέλαβε η εν λόγω εταιρία για να ανταποκριθεί στις ανησυχίες της Επιτροπής κατά την προκαταρκτική της εκτίμηση, δεν διαλαμβάνει οριστική κρίση της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση ή μη παράβασης στην εξεταζόμενη υπόθεση. Ως αποτέλεσμα της σχετικής απόφασης, δεν συντρέχουν λόγοι περαιτέρω δράσης της Επιτροπής στη συγκεκριμένη υπόθεση.

ΙΧ ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

292. Με την υπό εξέταση καταγγελία, καταγγέλλεται επίσης η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 2 (απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης) και 2α (απαγόρευση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης σχέσης οικονομικής εξάρτησης) του ν. 703/1977.
293. Αναφορικά με την εξέταση της καταγγελλόμενης παράβασης του άρθρου 2 του ν. 703/1977, κατά την έννοια των άρθρων 2 του ν. 703/1977, 2 ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, δεσπόζουσα θέση⁴²³ είναι η θέση οικονομικής ισχύος που κατέχει μια επιχείρηση, πράγμα που της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και της προσφέρει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα ανεξάρτητης, έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών, συμπεριφοράς.
294. Εντούτοις, με βάση τα ανωτέρω εκτεθέντα⁴²⁴, στην υπό κρίση υπόθεση δεν δύναται να διαπιστωθεί δεσπόζουσα θέση, ιδίως λόγω του περιορισμένου μερίδιου αγοράς του δικτύου της καταγγελλόμενης, οπότε παρέλκει περαιτέρω ανάλυση και εξέταση του ζητήματος πιθανής κατάχρησης αυτής, υπό το πρίσμα των άρθρων 2 του ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ. Επομένως, οι καταγγελλόμενες ως «μονομερείς» και «καταχρηστικές» πρακτικές από μέρους της⁴²⁵ δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 2 του ν. 703/1977, ανεξαρτήτως του ότι ορισμένες από αυτές δεν εμπίπτουν καν αυτοτελώς και με βάση τα

⁴²³ Όπως ορίστηκε από το Δικαστήριο στην απόφασή του ΔΕΚ C-27/76, *United Brands Company και United Brands Continental BV κατά Επιτροπής*, Ειδ. Ελλην. Έκδ. 1978, σελ. 75, σκ. 65. Βλ. επίσης ενδεικτικά ΔΕΚ C-322/81, *NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1983, σελ. 3461, σκ. 30, ΔΕΚ C-85/76, *Hoffmann-LaRoche & Co. AG κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1979, σελ. 461, σκ. 38-39, ΔΕΚ C-78/70, *Deutsche Grammophon κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1971, σελ. 487, ΔΕΚ C-6/72, *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1973, σελ. 313. Βλ. και Ζιάμου σε Β. Σκουρή, Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, 2003, σελ. 716.

⁴²⁴ Βλ. ενότητα IV.3ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ».

⁴²⁵ Βλ. ενότητα I.2 ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 703/1977 (ΗΔΗ ΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 3959/2011). Σημειωτέον ότι στις πρακτικές αυτές συγκαταλέγεται και η καταγγελλόμενη στο πλαίσιο του άρθρου 1 ν. 703/1977 (ενότητα I.1ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡ. 1 ΤΟΥ Ν. 703/1977 (ΗΔΗ ΑΡ. 1 ΤΟΥ Ν. 3959/2011) καταπάτηση της εδαφικής προστασίας των δικαιωμάτων δια της λειτουργίας ανεξάρτητου παράλληλου δικτύου από τη Roma Pizza (βλ. ΕΑ 580/VI/2013, σκ. 70 στοιχείο (θ) και 73).

στοιχεία του φακέλου στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού ή / και αφορούν σε αμιγώς αστικές διαφορές μεταξύ της Roma Pizza και των δικαιοδόχων της.

295. Συμπερασματικά, οι ισχυρισμοί των καταγγελλόντων περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από την εταιρία Roma Pizza ΑΕΒΕ είναι, για τους προαναφερόμενους λόγους, απορριπτέοι ως αβάσιμοι.
296. Επιπλέον, αστικοδικαϊκής φύσης διαφορές, μη εμπίπτουσες στο πεδίο αρμοδιοτήτων της ΕΑ αποτελούν και οι αιτιάσεις για πρόβλεψη υπέρμετρων ποινικών ρητρών σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης από μέρους της Roma Pizza, καθώς και περί υποβολής του διευθυντή και του εν γένει προσωπικού του καταστήματος των δικαιοδόχων σε έγκριση ή υπόδειξη από τη Roma Pizza και περί του δικαιώματος της δικαιοπαρόχου να λύσει μονομερώς τη σύμβαση σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης υποχρέωσης από πλευράς δικαιοδόχου.
297. Από το περιεχόμενο της καταγγελίας προκύπτουν εν γένει αιτιάσεις των καταγγελλόντων, οι οποίες όμως ανάγονται στο πεδίο του ενοχικού δικαίου ή του αθεμίτου ανταγωνισμού και, συνεπώς, εκφεύγουν του πεδίου του ελεύθερου ανταγωνισμού και δεν χρήζουν εξέτασης στην παρούσα⁴²⁶. Εντεύθεν, οι σχετικοί με τα ανωτέρω ισχυρισμοί των καταγγελλόντων είναι, για τους ως άνω λόγους, απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

IX.1 ΑΡΘΡΟ 2α Ν. 703/1977

298. Αναφορικά με την εξέταση της καταγγελλόμενης παράβασης του άρθρου 2α του ν. 703/1977, με την τροποποίηση του ν. 703/1977 με το ν. 3784/2009⁴²⁷ καταργήθηκε το άρθρο 2α. Σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 3784/2009 (μεταβατικές διατάξεις): «[...] 3. Για υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, το άρθρο 2α του ν. 703/1977 εφαρμόζεται ως είχε προ της καταργήσεως του». Δεδομένου, εντούτοις, ότι η υπό εξέταση καταγγελία κατατέθηκε την 28.5.2012 με αριθ. πρωτ. 4712/28.5.2012, δηλαδή μετά τη θέση σε ισχύ (7.9.2009) του ν. 3784/2009⁴²⁸, η παρούσα υπόθεση δεν αποτελεί εκκρεμή υπόθεση, υπό την έννοια του άρθρου 38 του ν. 3784/2009 και δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/1977. Ο σχετικός κανόνας έχει μεταφερθεί στο πλέγμα διατάξεων περί αθέμιτου ανταγωνισμού (ν. 146/1914) και εμπίπτει πλέον στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3784/2009⁴²⁹. Συνεπώς, οι επί του άρθρου αυτού ερειδόμενες αιτιάσεις της καταγγελίας πρέπει να απορριφθούν λόγω έλλειψης αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και περαιτέρω εξέταση της εν λόγω αιτίας στην παρούσα υπόθεση παρέλκει.

⁴²⁶ Ιδίως ισχυρισμοί για τη λειτουργία των συμβάσεων δικαιόχρησης (βλ. ενδεικτικά σελ. 31-32 καταγγελίας).

⁴²⁷ Ν. 3784/2009 «Αναθεώρηση Διατάξεων του ν. 703/1977 περί Ανταγωνισμού κ.ά. διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 137/7.8.2009).

⁴²⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν. 3784/2009, οι διατάξεις του ισχύουν από 7.9.2009, ήτοι μετά την πάροδο 30 ημερών από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

⁴²⁹ Με το άρθρο 29 του ν. 3784/2009 («Τροποποίηση του ν. 146/1914 περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού») προστέθηκε στο ν. 146/1914 (ΦΕΚ 270 Α), μετά το άρθρο 18, σχετικό άρθρο 18α.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Τμήμα το οποίο συγκροτήθηκε με την από 21.4.2016 κλήρωση (αριθ. συνεδρ. 17), αποφάσισε ομόφωνα τα ακόλουθα:

1. Αποδέχεται, δυνάμει του άρθρου 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011, τις αναθεωρημένες δεσμεύσεις που προτάθηκαν από την εταιρία Roma Pizza ΑΕΒΕ, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στο ως άνω σκεπτικό, και χορηγεί προς τούτο προθεσμία 30 ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης στην ως άνω επιχείρηση προκειμένου να έχει εφαρμόσει τις αναληφθείσες δεσμεύσεις της, να προσκομίσει στην Επιτροπή Ανταγωνισμού τις νέες τροποποιημένες συμβάσεις και αποδεικτικά συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις, καθώς και να ενημερώσει εγγράφως την Επιτροπή Ανταγωνισμού σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε υλοποίηση των εν λόγω δεσμεύσεων.
2. Οι παρούσες δεσμεύσεις θα παραμείνουν σε ισχύ για δέκα (10) έτη.
3. Οι ως άνω δεσμεύσεις καθίστανται υποχρεωτικές για την εν λόγω επιχείρηση (άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011).
4. Σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης με τις ως άνω αναληφθείσες δεσμεύσεις, οι οποίες έχουν καταστεί υποχρεωτικές, η Επιτροπή Ανταγωνισμού δύναται να επιβάλει τα πρόστιμα που προβλέπονται στο άρθρο 25 παρ. 1 περιπτ. δ) και στ) και παρ. 2 περιπτ. α) και β) του ν. 3959/2011.
5. Κατά τα λοιπά, απορρίπτει κατά τα οριζόμενα στο σκεπτικό, τις καταγγελίες των Ι. Μ., Η. Σ., Κ. Μ., Π. Δ., Χ. Λ. (Κ. Λ.), Ν. Κ. και Μ. Κ. κατά της εταιρίας Roma Pizza ΑΕΒΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε την **3η Φεβρουαρίου 2017**.

Η απόφαση και το συνημμένο σε αυτή παράρτημα να δημοσιευθούν στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011.

Ο Προεδρεύων

Δημήτριος Λουκάς

Η Συντάκτης της Απόφασης

Βικτωρία Μερτικοπούλου

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ROMA PIZZA

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται τα στοιχεία και οι υπολογισμοί της Roma Pizza αναφορικά με τις πωλήσεις του δικτύου της σε σχέση με το σύνολο της αγοράς ταχείας εστίασης για το διάστημα των ετών 2002-2013. Επιπλέον, παρατίθεται το μερίδιο αγοράς της για τα έτη αυτά, όπως υπολογίζεται από την ίδια, καθώς και το μερίδιο αγοράς της εφόσον ληφθούν υπόψη μόνο οι πωλήσεις των οργανωμένων αλυσίδων εστιατορίων ταχείας εστίασης, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα στοιχεία και τη σχετική κλαδική μελέτη της ICAP⁴³⁰.

Έτος	Πωλήσεις Οργανωμένων Αλυσίδων	Πωλήσεων Μεμονωμένων Εστιατορίων ⁴³¹	Σύνολο Αγοράς Ταχείας Εστίασης	Πωλήσεις Δικτύου Roma Pizza	Μερίδιο Roma Pizza (Σύνολο Αγοράς Ταχείας Εστίασης)	Μερίδιο Roma Pizza (Οργανωμένες Αλυσίδες)
2002	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2003	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2012	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%
2013	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[0-5]%

Επικουρικά, και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η σχετική αγορά ορίζεται στενότερα περιλαμβάνοντας μόνο τα εστιατόρια ταχείας εστίασης πώλησης πίτσας, στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται τα στοιχεία και οι υπολογισμοί της Roma Pizza αναφορικά με τις πωλήσεις του δικτύου της σε σχέση με το σύνολο των πωλήσεων πίτσας για το διάστημα των ετών 2002-2013. Επιπλέον, παρατίθεται το μερίδιο αγοράς της για τα έτη αυτά, όπως

⁴³⁰ Βλ. την κλαδική μελέτη της ICAP στις Αλυσίδες Εστιατορίων Γρήγορης Εξυπηρέτησης, που εκδόθηκε το Μάιο 2014.

⁴³¹ Κατά την εκτίμηση της εταιρίας Roma Pizza, το ύψος των συνολικών πωλήσεων των εστιατορίων ταχείας εστίασης που δεν ανήκουν σε οργανωμένη αλυσίδα, ισούται τουλάχιστον με το ύψος των συνολικών πωλήσεων των εστιατορίων οργανωμένης αλυσίδας. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της η εταιρία [...].

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

υπολογίζεται από την ίδια, καθώς και το μερίδιο αγοράς της εφόσον ληφθούν υπόψη μόνο οι πωλήσεις των οργανωμένων αλυσίδων εστιατορίων ταχείας εστίασης με προσφερόμενο μενού με βάση την πίτσα, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα στοιχεία και τη σχετική κλαδική μελέτη της ICAP⁴³².

Έτος	Πωλήσεις Οργανωμένων Αλυσίδων Πίτσας	Πωλήσεων Μεμονωμένων Εστιατορίων Πίτσας ⁴³³	Σύνολο Αγοράς Ταχείας Εστίασης Πίτσας	Πωλήσεις Δικτύου Roma Pizza	Μερίδιο Roma Pizza (Σύνολο Αγοράς Πίτσας)	Μερίδιο Roma Pizza (Οργανωμένες Αλυσίδες Πίτσας)
2002	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2003	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[5-10]%
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[5-10]%
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[5-10]%	[10-15]%
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[5-10]%
2012	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[5-10]%
2013	[...]	[...]	[...]	[...]	[0-5]%	[5-10]%

⁴³² Ό.π. βλ. την κλαδική μελέτη της ICAP στις Αλυσίδες Εστιατορίων Γρήγορης Εξυπηρέτησης, που εκδόθηκε το Μάιο 2014.

⁴³³ Κατά την εκτίμηση της εταιρίας Roma Pizza, το ύψος των συνολικών πωλήσεων των εστιατορίων ταχείας εστίασης με βάση την πίτσα που δεν ανήκουν σε οργανωμένη αλυσίδα, ισούται τουλάχιστον με το ύψος των συνολικών πωλήσεων των εστιατορίων οργανωμένης αλυσίδας. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει στην υπ' αριθ. πρωτ. 4950/8.7.2016 απαντητική επιστολή της η εταιρία [...].